

การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่
: กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ

นางวัลลี จันทนฤมาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเคหะพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการ

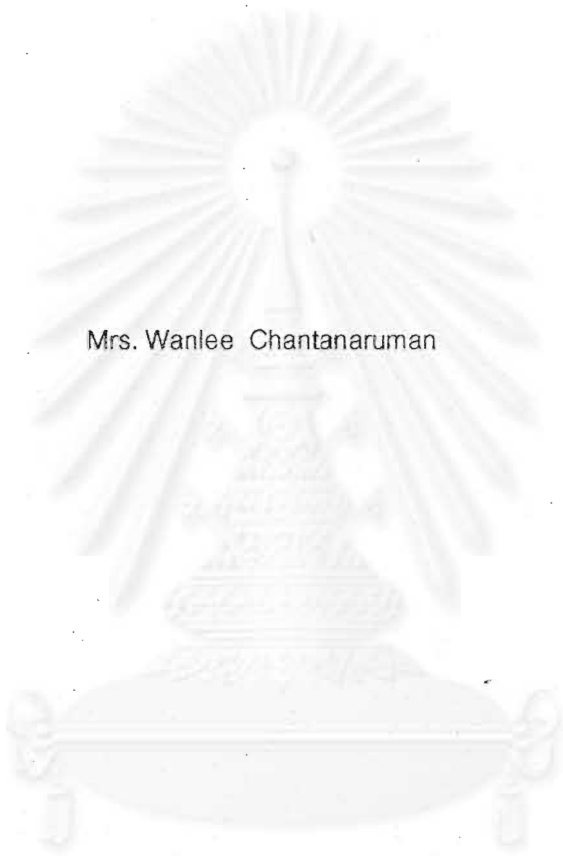
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4726-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A TEST OF INDICATORS FOR THE DEVELOPMENT OF A LIVABLE CITY AND COMMUNITY
: A CASE STUDY OF THE NATIONAL HOUSING AUTHORITY'S COMMUNITIES

Mrs. Wanlee Chantanaruman

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Housing Development in Housing

Department of Housing

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-4726-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่

: กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ

โดย

นางวัลลีย์ จันทนฤมาน

สาขาวิชา

เคหการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ปรีดี บุรณศิริ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

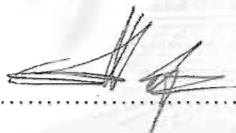
รองศาสตราจารย์ ดร.บรรณโคภิชฐ์ เมฆวิชัย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

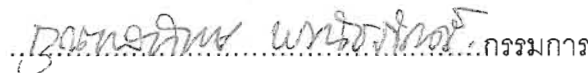
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต นิตยะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ปรีดี บุรณศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.บรรณโคภิชฐ์ เมฆวิชัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กมลทลทิพย์ พานิชภักดิ์)

..... กรรมการ
(นายกิตติ คัมภีระ)

วัลลี จันทนฤมาน : การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ : กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ. (A TEST OF INDICATORS FOR THE DEVELOPMENT OF A LIVABLE CITY AND COMMUNITY : A CASE STUDY OF THE NATIONAL HOUSING AUTHORITY'S COMMUNITIES.)
 อาจารย์ที่ปรึกษา : อ.ปรีดี บุรณศิริ, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร.บรรณโคภิชญ์ เมฆวิชัย,
 210 หน้า. ISBN 974-17-4726-8.

การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบดัชนีที่ได้กำหนดสิ่งชี้วัด วิธีการวัดผล และหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลสามารถใช้วัดค่าในชุมชนได้อย่างไร ซึ่งกำหนดขอบเขตเนื้อหาในการทดสอบที่ใช้ "ชุดดัชนีชี้วัดร่วม" จำนวน 32 ตัว ภายใต้องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน ภายนอก โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง และด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม และกำหนดขอบเขตพื้นที่เป็น 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนนวมินทร์ ชุมชนรามคำแหง และชุมชนร่มเกล้า 3/3 โดยอาศัยเครื่องมือในการรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ เช่น ผลการดำเนินงานประจำปี และสถิติของหน่วยงาน นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสอบถาม และสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลในพื้นที่ชุมชน อาทิ สำนักงานตำรวจนครบาล สำนักงานเขต และสำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ เพื่อให้สามารถได้ข้อมูลพอเพียงที่จะนำมาคำนวณทดสอบค่าได้

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ "ชุดดัชนีชี้วัดร่วม" จำนวน 32 ตัว ควรปรับปรุงค่าจำกัดความ วิธีการวัด และหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล เพื่อให้สามารถนำมาใช้วัดค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา ทั้งนี้ สาเหตุที่ดัชนียังไม่สามารถใช้วัดค่าได้ในพื้นที่ระดับชุมชน เนื่องจากปัญหาของหน่วยงานที่ถูกหนดให้เป็นแหล่งข้อมูลยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชน โดยส่วนใหญ่ฐานข้อมูลที่มีอยู่เป็นข้อมูลระดับประเทศ ระดับจังหวัด และฐานข้อมูลที่มีอยู่ไม่ได้จัดเก็บข้อมูลตรงตามที่ดัชนีได้กำหนดไว้ สำหรับปัญหาด้านวิธีการวัดผลของดัชนีบางตัวที่มีความเหมาะสมสำหรับใช้วัดในพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีองค์ประกอบพื้นฐานของสาธารณูปการตั้งอยู่แล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนกับจำนวนประชากรในพื้นที่นั้น เช่น สัดส่วนของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลต่อจำนวนประชากรในพื้นที่ นอกจากนี้ปัญหาความยุ่งยากของดัชนีชี้วัดบางตัวที่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดค่าทางวิทยาศาสตร์ หรือใช้วิธีการคำนวณค่าทางสถิติ และปัญหาด้านค่าจำกัดความของตัวดัชนีที่ไม่ได้ให้ความหมายที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

อย่างไรก็ตาม ยังมีดัชนีชี้วัดร่วมที่มีข้อมูลพอเพียงนำมาคำนวณทดสอบค่าได้ในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยเป็นการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้ถูกกำหนดไว้เป็นแหล่งข้อมูล หรือเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเอง จำนวน 16 ตัว ได้แก่ การมีที่อยู่อาศัย สภาพถาวร การกำจัดขยะมูลฝอย พื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชน เรื่องร้องเรียนของคุณภาพน้ำ เรื่องร้องเรียนของคุณภาพอากาศ เรื่องร้องเรียนของคุณภาพเสียง จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชาชน จำนวนผู้เสียชีวิตถูกทำร้ายร่างกาย จำนวนอุบัติเหตุยานยนต์ จำนวนผู้เสียชีวิตจากยานยนต์ รายได้ต่อคน งบประมาณเมืองและชุมชนน่าอยู่ จำนวนสมาชิกในกลุ่ม จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรมให้มีส่วนรวมบริหารท้องถิ่น จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมบริหารท้องถิ่น และการตอบสนองข้อร้องเรียน โดยใช้แหล่งข้อมูลจากหน่วยงานสำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเขต และสำนักงานตำรวจนครบาล

จากผลการวิจัยทั้งหมด สรุปได้ว่า เป้าหมายของการกำหนดดัชนีที่มีคุณลักษณะที่ดี ควรเป็นดัชนีที่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และประหยัดทรัพยากรต่อการนำมาใช้ โดยมีหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลได้อย่างถูกต้องตรงตามความหมายของดัชนี ดังนั้น ในการนำดัชนีไปใช้วัดในระดับชุมชนต้องมีการปรับปรุงทั้งหมด 32 ตัว นอกจากนี้ ควรปรับปรุงดัชนีชี้วัดของการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ให้สามารถนำไปใช้วัดได้ในแต่ละระดับพื้นที่ และควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างชุมชนที่จะนำดัชนีไปใช้ และหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลทั้งในเรื่องความหมาย วิธีการวัดผล และการจัดเก็บข้อมูล เพื่อที่จะสามารถนำดัชนีไปใช้วัดในแต่ละระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ภาควิชา.....เคหการ.....ลายมือชื่อนิติ.....
 สาขาวิชา.....เคหการ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2546.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4574619325 : MAJOR HOUSING

KEYWORD : INDICATORS / LIVABLE CITY AND COMMUNITY / NATIONAL HOUSING AUTHORITY'S COMMUNITIES

WANLEE CHANTANARUMAN : A TEST OF INDICATORS FOR THE DEVELOPMENT OF A LIVABLE CITY AND COMMUNITY : A CASE STUDY OF THE NATIONAL HOUSING AUTHORITY'S COMMUNITIES.

THESIS ADVISOR : PREE BURANASIRI, THESIS CO-ADVISOR : ASSOC.PROF.BANASOPIT MEKVICHAI, Ph. D., 210 pp. ISBN 974-17-4726-8.

The research on "A Test of Indicators for the Development of a Livable City and Community : A Case Study of The National Housing Authority's Communities" aims to examine the existing indicators, that were established by the authorities concerned, through the consideration of testing measures, testing methodology, and the source of data; and whether these indicators were qualified enough to identify the livability of the community and city. Thirty two co-indicators were designed and categorized into 4 groups according to the elements of the communities. They were 1) the elements of the physical community, infrastructure and environment 2) the health, property, safety and quality of life of the residents and local knowledge 3) the community's economy, and 4) the community management and participation of residents. The study areas were the Nawamin Housing Community Project, the Ramkhamhaeng Housing Community Project, and the Romklao Housing Community Project Phase III. The data collection was done through the review of documents and literature, such as NHA annual reports, statistical reports, and interviews with the personnel of the authorities concerned including the metropolitan police station, district office, and NHA community housing projects.

The research revealed that the improvement of indicator definition, testing methodology, and data sources were required to enhance the efficiency of all 32 co-indicators. It was found that a lack of data base at the community-level has brought about the co-indicators to unqualified testing. Presently, only those at provincial and national levels are available. However, they have not been recorded according to the designed indicators. Regarding the testing methodology, only some indicators were found to be appropriate for identifying the livability of a large area consisting of basic facilities and utilities that enable the calculation of the population proportion in that area, for instance the patients in a health care center in proportion to the total population. Besides, the testing of some indicators required scientific and statistical measurements in order to tackle some complicated ones. Also, the unclear definition of some indicators caused the collection of incorrect data.

However, there were 16 indicators with adequate data for the testing of the study communities. They included belonging to permanent housing, waste and garbage disposal, public space, complaints about water, air, and sound quality, criminal damage cases, the number of deaths from crime, the number of car accidents, the number of deaths from vehicles, income per capita, the budget for developing livable communities and cities, the number of group members, the frequency of organizing activities to gain the local administrative participation, the number of the people participating in local administration, and the reactions of the complaints. The sources of data included the NHA community housing project offices, the district office, and the metropolitan police station.

In conclusion, the qualified indicators for development of livable cities and communities should be easy to collect and time and resource - saving. In addition, the sources of data for testing should be in line with the definition of indicators. Hence, all 32 indicators should be adjusted to comply with the community-level use, as well as, to enable use of the indicators at each area level. Last but not least, a hub for coordination between the communities as users of the data and the sources of data consisting of definition, testing methodology and data collection should be established. This would further enhance sound and the efficient utilization of indicators for the development of livable cities and communities.

Department of..... Housing..... Student's signature..... *Wanlee Chan*
Field of study..... Housing..... Advisor's signature..... *Pree Buranasiri*
Academic year.....2003..... Co-advisor's signature..... *Banasopit Mekvichai*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเมตตา และความช่วยเหลืออย่างดี
 ยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ อาจารย์ปรีดี บุรณศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.บรรณศิริ คุ
 มขวิชัย อาจารย์ ดร.กฤษณทิพย์ พานิชภัคดี และอาจารย์กิตติ คัมภีระ ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
 จัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันคีนันแห่งเอเชีย ที่ทุกท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆ ในการทำ
 วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาเคหการ ที่ให้ความ
 เมตตาและช่วยเหลือผู้วิจัยในระหว่างการศึกษาตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบพระคุณพ่อแม่และพี่สาวที่ให้กำลังใจ และขอขอบพระคุณ พี่ ๆ
 และน้องการเคหะแห่งชาติทุกท่าน ที่ให้ความเมตตา อนุเคราะห์ในการให้ คำแนะนำ การ
 ช่วยเหลือ ตลอดจนให้ความห่วงใย และให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสิ้น โดยเฉพาะ
 คุณรัชมี ไชยนันท์ คุณพรณา ปรปัญญาพร คุณอุบลวัลย์-วิศิษฎ์ เสฎฐรัตน์ คุณสุกัญญา
 แย้มเกสรหอม พี่นิตสุภา ฤทธากรณ์ และพี่ๆ น้อง ๆ ทุกคนในกองติดตามและประเมินผล
 ตลอดจนทุกคนในฝ่ายนโยบายและแผน ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยทั้งเรื่องงานและเรื่องเรียนมา
 ตลอด นอกจากนี้ยังมีคุณจันทร์เพ็ญ เตรศุภ ที่ให้ความอนุเคราะห์หนังสือ ตำรา ด้านการพัฒนา
 เมืองและชุมชนน่าอยู่

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณสามีที่เป็นกำลังใจตลอดมา

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนที่.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมาย ประเภท และค่าของดัชนีชี้วัด.....	8
คุณลักษณะดัชนีชี้วัดที่ดีและประโยชน์ของดัชนีชี้วัด.....	11
ประเภทข้อมูลและข้อดีข้อจำกัดของแหล่งข้อมูล.....	14
ความหมายกรอบแนวคิดและโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่.....	16
แนวคิดการกำหนดดัชนีชี้วัดเมือง และชุมชนน่าอยู่.....	21
ปัญหาพื้นฐานข้อมูลจากการจัดทำโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่.....	24
บทที่ 3 ดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่	
การจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ในช่วงปี 2544-2545.....	26
การสังเคราะห์ทดสอบปรับปรุงดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ ในช่วงปี 2546.....	32

บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย

การสัมภาษณ์ผู้กำหนดดัชนีชี้วัด.....	42
กำหนดกรอบการศึกษาและทำความเข้าใจดัชนีชี้วัด.....	42
การคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	43
การวางแผนการเก็บข้อมูล.....	44
เครื่องมือและวิธีการทดสอบข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การทดสอบดัชนี โดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด.....	59
สรุปผลการทดสอบดัชนีชี้วัด.....	60

บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่

ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม

ดัชนีที่ 1 การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร.....	62
ดัชนีที่ 2 การมีระบบสื่อสาร.....	66
ดัชนีที่ 3 การมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน.....	69
ดัชนีที่ 4 การได้รับบริการไฟฟ้า.....	72
ดัชนีที่ 5 การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ	75
ดัชนีที่ 6 พื้นที่สาธารณะ(สวนสาธารณะ ลานวัดที่โล่ง สนามกีฬา).....	78
ดัชนีที่ 7 คุณภาพน้ำ.....	81
ดัชนีที่ 8 คุณภาพอากาศ.....	85
ดัชนีที่ 9 ความดังของเสียง.....	89

ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิต

และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดัชนีที่ 10 อายุขัยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่(แยกตามเพศ).....	93
ดัชนีที่ 11 อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี/ทารกเกิดมีชีวิต 1,000 คน.....	96
ดัชนีที่ 12 อัตราการป่วยโรคเครียดโรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน.....	99
ดัชนีที่ 13 จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการรักษา/ประชากร 100,000 คน	102
ดัชนีที่ 14 อัตราการเข้าเรียน.....	104
ดัชนีที่ 15 การบริการด้านสาธารณสุข	107
ดัชนีที่ 16 ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน.....	110

ดัชนีที่ 17	จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร.....	114
ดัชนีที่ 18	จำนวนคดีเสียชีวิตถูกทำร้ายร่างกายและล่องละเมิดทางเพศ.....	117
ดัชนีที่ 19	จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์.....	120
ดัชนีที่ 20	จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์.....	123
ดัชนีที่ 21	การสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้าน.....	126

ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง

ดัชนีที่ 22	อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน	132
ดัชนีที่ 23	รายได้ต่อคน.....	135
ดัชนีที่ 24	อัตราความยากจน.....	138
ดัชนีที่ 25	อัตราการว่างงาน.....	141
ดัชนีที่ 26	อัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรมการค้าบริการ.....	144

ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม

ดัชนีที่ 27	การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น.....	146
ดัชนีที่ 28	งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่.....	150
ดัชนีที่ 29	สมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ.....	154
ดัชนีที่ 30	การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น.....	157
ดัชนีที่ 31	การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่น.....	160
ดัชนีที่ 32	การตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน.....	163

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ดัชนีชี้วัดที่ควรปรับปรุงเพื่อให้สามารถใช้วัดได้ในชุมชนที่ศึกษา.....	168
สาเหตุหลักของดัชนีชี้วัดที่ไม่สามารถใช้วัดค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา.....	179
ดัชนีชี้วัดที่ใช้วัดค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา.....	183
ดัชนีส่วนใหญ่มีความเหมาะสมใช้วัดค่าได้ในพื้นที่ระดับเมือง.....	184
การจัดลำดับความง่ายในการเก็บข้อมูลตามลักษณะของข้อมูล.....	188
อภิปรายผลการศึกษา	190
ข้อเสนอแนะ.....	193

สารบัญ (ต่อ)

ญ

หน้า

รายการอ้างอิง.....	196
ภาคผนวก.....	199
ภาคผนวก ก หนังสือขอข้อมูลหน่วยงาน.....	200
ภาคผนวก ข รายละเอียดการสัมภาษณ์.....	203
ภาคผนวก ค สรุปผลการดำเนินงานโครงการเคหะชุมชนที่แล้วเสร็จ.....	208
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	210

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1.1	แสดงจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย และจำนวนประชากร จำแนกตามขนาดของชุมชน.....	4
ตารางที่ 1.2	แสดงโครงการที่จะทำการวิจัย.....	4
ตารางที่ 3.1	แสดงภาพรวมองค์ประกอบของเมืองและชุมชนน่าอยู่.....	29
ตารางที่ 3.2	แสดงดัชนีชี้วัดร่วมของการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่.....	34
ตารางที่ 4.1	แสดงขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินงานวิจัย.....	41
ตารางที่ 4.2	แสดงหน่วยจัดเก็บข้อมูลและระยะเวลาที่ใช้จัดเก็บข้อมูล.....	48
ตารางที่ 4.3	แสดงวิธีการรวบรวมข้อมูลของดัชนีชี้วัด.....	56
ตารางที่ 5.1	แสดงข้อมูลของดัชนีการมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร.....	54
ตารางที่ 5.2	แสดงข้อมูลดัชนีการมีระบบสื่อสารในครัวเรือนตลอด 24 ชั่วโมง.....	67
ตารางที่ 5.3	แสดงข้อมูลดัชนีการมีน้ำสะอาดบริโภค.....	70
ตารางที่ 5.4	แสดงข้อมูลดัชนีการได้รับบริการไฟฟ้า.....	74
ตารางที่ 5.5	แสดงข้อมูลของดัชนีการกำจัดขยะมูลฝอย.....	76
ตารางที่ 5.6	แสดงข้อมูลดัชนีพื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชนทั่วไป.....	79
ตารางที่ 5.7	แสดงข้อมูลของดัชนีคุณภาพน้ำ.....	83
ตารางที่ 5.8	แสดงข้อมูลดัชนีคุณภาพอากาศ.....	87
ตารางที่ 5.9	แสดงข้อมูลของดัชนีคุณภาพเสียง.....	91
ตารางที่ 5.10	แสดงข้อมูลของดัชนีอายุขัยเฉลี่ยแรกเกิด.....	94
ตารางที่ 5.11	แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราการตายอายุต่ำกว่า 1 ปี/การเกิดมีชีพ.....	97
ตารางที่ 5.12	แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราการโรคเครียด จิตประสาท/ประชากร.....	100
ตารางที่ 5.13	แสดงข้อมูลของดัชนีผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา/ประชากร.....	103
ตารางที่ 5.14	แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราการเข้าเรียน.....	106
ตารางที่ 5.15	แสดงข้อมูลของดัชนีการบริการด้านสาธารณสุข.....	108
ตารางที่ 5.16	แสดงข้อมูลของดัชนีผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน.....	112
ตารางที่ 5.17	แสดงข้อมูลของดัชนีคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร.....	115
ตารางที่ 5.18	แสดงข้อมูลของดัชนีคดีเสียชีวิตถูกทำร้ายและล่วงละเมิดทางเพศ.....	118
ตารางที่ 5.19	แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราการอุบัติเหตุยานยนต์.....	121
ตารางที่ 5.20	แสดงข้อมูลของดัชนีจำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุยานยนต์.....	124

ตารางที่ 5.21	แสดงข้อมูลของดัชนีการสืบทอดความรู้ด้านการแพทย์แผนโบราณ.....	127
ตารางที่ 5.22	แสดงข้อมูลของดัชนีการสืบทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม.....	131
ตารางที่ 5.23	แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน	134
ตารางที่ 5.24	แสดงข้อมูลของดัชนีรายได้ต่อคน.....	137
ตารางที่ 5.25	แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราความยากจน.....	140
ตารางที่ 5.26	แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราการว่างงาน.....	142
ตารางที่ 5.27	แสดงข้อมูลของดัชนีการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ.....	145
ตารางที่ 5.28	แสดงข้อมูลของดัชนีการจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น.....	147
ตารางที่ 5.29	แสดงข้อมูลของดัชนีบ่งชี้ใช้ในการพัฒนามืองและชุมชนน่ายอยู่.....	151
ตารางที่ 5.30	แสดงข้อมูลของดัชนีสมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ.....	155
ตารางที่ 5.31	แสดงข้อมูลของดัชนีการใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น.....	158
ตารางที่ 5.32	แสดงข้อมูลของดัชนีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการท้องถิ่น.....	161
ตารางที่ 5.33	แสดงข้อมูลของดัชนีการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน.....	168
ตารางที่ 6.1	แสดงสาเหตุดัชนีที่ไม่สามารถทดสอบค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา	181
ตารางที่ 6.2	แสดงดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงด้านองค์ประกอบพื้นฐานชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐานสิ่งแวดล้อม.....	185
ตารางที่ 6.3	แสดงดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงด้านสุขภาพอนามัย ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ในชีวิต และ คุณภาพชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น	186
ตารางที่ 6.4	แสดงดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง	187
ตารางที่ 6.5	แสดงดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงด้านบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม	188
ตารางที่ 6.6	แสดงการจัดลำดับความง่ายของการจัดเก็บข้อมูล	189
ตารางที่ 6.7	แสดงตัวอย่างวิธีการอธิบายรายละเอียดของดัชนีชี้วัด.....	194

แผนที่ 4.1 แสดงที่ตั้งชุมชนนวมินทร์ งามคำแหง และร่มเกล้า 3/3..... 44

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของเมือง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม ภายในเมือง มีการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่เมืองต่าง ๆ เป็นเหตุให้การเพิ่มขึ้นของประชากรเมืองในระดับมหานครทั่วโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะกระทบต่อความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ทั้งปัญหาขยะ น้ำเสีย มลภาวะ ตลอดจนปัญหาจราจรและชุมชนแออัด จึงเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังนั้น องค์การอนามัยโลก (WHO: World Health Organization) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง จึงได้ริเริ่มแนวคิดโครงการเมืองน่าอยู่ (Healthy Cities) โดยกำหนดหลักการของแนวคิดเมืองน่าอยู่ คือ ความเป็นธรรมในการพัฒนา (Equity) การมีส่วนร่วมของชุมชน (Participation) และการประสานความร่วมมือของหน่วยงานทุกระดับ (Cooperation) รวมทั้งการเสนอแนะดัชนีชี้วัดที่จะนำไปประเมินความสำเร็จของโครงการไว้หลายตัวเพื่อให้ประเทศต่าง ๆ นำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม ปัจจุบันมีประเทศต่าง ๆ รับเอาหลักการไปปรับใช้ในประเทศของตนกว่า 600 เมืองในทวีปยุโรป และกว่า 1,000 เมืองทั่วโลก

สำหรับประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลกเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2537 และได้นำหลักการแนวความคิดของแผนปฏิบัติการ 21 (Local Agenda 21) ในบทว่าด้วยการตั้งถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืนเป็น "เครื่องมือ" ในการให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังได้มีการศึกษาจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่มาบ้างแล้ว อาทิ การประเมินสภาพเมืองน่าอยู่ ภายใต้โครงการกรุงเทพมหานคร ตัวชี้วัดการประกวดเทศบาลเมืองน่าอยู่ภายใต้การดำเนินงานของสมาคมสันนิบาตเทศบาล การกำหนดดัชนีชี้วัดนโยบายการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนภายใต้กรอบแผนปฏิบัติการ 21 ระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำพูน และการริเริ่มศึกษาจัดทำเครื่องชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในช่วงปี พ.ศ.2544

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เป็นนโยบายที่สำคัญของยุทธศาสตร์ปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่เป็นองค์รวม มีคนเป็นศูนย์กลาง และอาศัยความเข้มแข็งของชุมชนเป็นรากฐานของการพัฒนาในลักษณะของ "ภาคีการพัฒนา" ร่วมกับภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่น และองค์กรชุมชน ทั้งนี้ ขั้นตอนของการแปลงนโยบายของการพัฒนาเมืองน่าอยู่ และชุมชนน่าอยู่ มีกลไกหลักส่วนหนึ่ง คือ การสนับสนุนให้มีการร่วมกันติดตามประเมินผลความเป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ด้วยการจัดทำ "ดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่" ภายใต้กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เริ่มดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยมอบให้คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินการศึกษา เพื่อสร้าง องค์ความรู้และสร้างเครื่องมือที่เป็นเกณฑ์กลางสำหรับติดตามประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในภาพรวมทั้งระดับนโยบายและระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นการสร้างดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ที่สะท้อน กลุ่มประเด็นการพัฒนาที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างแท้จริงร่วมกับภาคประชาชน อันได้แก่นักวิชาการ นักปราชญ์ท้องถิ่น กลุ่มของสมาคม องค์กรปกครองท้องถิ่น และสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และได้กำหนดองค์ประกอบของกลุ่มดัชนี 7 ด้าน (แยกเป็น 45 ดัชนีชี้วัด) ดังนี้ ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านคุณภาพชีวิตทางสังคม วัฒนธรรมและการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน และด้านโอกาสทางเศรษฐกิจ

ในช่วงปี พ.ศ.2546 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการ "การสังเคราะห์ทดสอบปรับปรุงเครื่องชี้วัดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่" เพื่อพัฒนาต่อยอดจากผลการศึกษาและทดสอบการใช้งานจริงในระดับพื้นที่ โดยได้ตัวชี้วัดที่เป็นเกณฑ์กลาง ที่เป็นตัวร่วมที่จะสามารถวัดเปรียบเทียบทุกพื้นที่ และได้จัดแบ่งกลุ่มองค์ประกอบชุดตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ "ชุดตัวชี้วัดร่วม" เป็น 4 กลุ่ม (แยกเป็น 32 ดัชนีชี้วัด) ได้แก่ ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง และด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม

"ดัชนีชี้วัดร่วม" ของการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ที่ได้จัดทำขึ้นมาจะเป็นลักษณะของกรอบการพัฒนาที่เป็นเกณฑ์กว้าง ๆ เพื่อให้ท้องถิ่นและชุมชนสามารถนำไปจัดทำเป็นดัชนีชี้วัดเฉพาะพื้นที่ตามความเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะและบริบทของเมืองและชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งเป้าหมายในการพัฒนาของแต่ละพื้นที่ซึ่งดัชนีชี้วัดความน่าอยู่ของแต่ละชุมชนอาจจะไม่เหมือนกัน และอาจจะแตกต่างกันไปตามแต่ละชุมชน เพราะคำว่าเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เป็นคำที่มีความหมายแตกต่างกันไปสำหรับแต่ละคนตามทัศนคติ หรือตามประสบการณ์ รวมทั้งตามความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ซึ่งในการกำหนดดัชนีชี้วัดความน่าอยู่ ทุกคนในชุมชนต้องร่วมกันคิด และดำเนินการกระบวนการที่กำหนดร่วมกันจึงจะสามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้บอกทิศทางการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความน่าอยู่ขึ้นมาได้ อย่างไรก็ตามความสามารถที่จะนำดัชนีชี้วัดที่ได้จัดทำขึ้นไปใช้ประโยชน์ได้จริงในพื้นที่ระดับต่าง ๆ ยังจำเป็นต้องพัฒนาและทำการทดสอบการใช้งานจริง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการดำเนินการทดสอบดัชนีชี้วัดร่วม โดยจะใช้โครงการเคหะชุมชนการเคหะแห่งชาติเป็นพื้นที่ในการศึกษา เนื่องจากการเคหะแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย และมีโครงการที่จะส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชนให้เป็นชุมชนน่าอยู่ ได้แก่ โครงการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม และโครงการชุมชนสีขาวปลอดยาเสพติด เป็นต้น เพื่อที่จะได้ทราบความเหมาะสมของดัชนีชี้วัดร่วม โดยพิจารณาจากดัชนีที่ได้กำหนดสิ่งชี้วัด วิธีการวัด และหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลในการสนับสนุนอ้างอิงที่จะนำไปใช้ในการทดสอบวัดค่าได้ในชุมชนของการเคหะแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ทดสอบดัชนีชี้วัดร่วมของการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ โดยพิจารณาจากดัชนีที่ได้กำหนดสิ่งชี้วัด วิธีการวัด หน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล เพื่อให้สามารถได้ข้อมูลนำมาทดสอบค่าได้

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ ขอบเขตทางด้านเนื้อหา และขอบเขตทางด้านพื้นที่ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา มีดังนี้

ผู้วิจัยจะทำการทดสอบโดยพิจารณาจากดัชนีชี้วัดที่ได้กำหนดสิ่งชี้วัด วิธีการวัด และแหล่งข้อมูล เพื่อสามารถให้ได้ข้อมูลนำมาทดสอบค่าได้ จาก "ชุดดัชนีชี้วัดร่วม" จำนวน 32 ตัวที่อยู่ภายใต้องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม

1. การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร
2. การมีระบบสื่อสาร
3. การมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน
4. การได้รับบริการไฟฟ้า
5. การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ
6. พื้นที่สาธารณะ (สวนสาธารณะ ลานวัดที่โล่ง สนามกีฬา) /ประชากร 1,000 คน
7. คุณภาพน้ำ
8. คุณภาพอากาศ
9. ความดังของเสียง

ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น

10. อายุขัยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ (แยกตามเพศ)
11. อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี ทารกเกิดมีชีวิต 1,000 คน
12. อัตราการป่วยโรคเครียดโรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน
13. จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา/ประชากร 100,000 คน
14. อัตราการเข้าเรียน
15. การบริการด้านสาธารณสุข
16. ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน
17. จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร
18. จำนวนคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ
19. จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์
20. จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์
21. การสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้าน

ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง

22. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน
23. รายได้ต่อคน
24. อัตราความยากจน
25. อัตราการว่างงาน
26. อัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ

ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม

27. การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น
28. งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่
29. สมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
30. การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น
31. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น
32. การตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

2. ขอบเขตทางด้านพื้นที่ศึกษา มีดังนี้

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างโครงการเคหะชุมชน ของการเคหะแห่งชาติ โดยผู้วิจัยได้คำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางทำการวิจัย จึงเลือกพื้นที่โครงการเคหะ ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร และได้กำหนดขนาดและที่ตั้งโครงการ ดังนี้

1. เป็นโครงการเคหะชุมชนของการเคหะแห่งชาติได้จัดทำแล้วเสร็จ ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยในปีที่ทำการศึกษา 2546 มีจำนวน 71 โครงการ 72,071 หน่วย

2. เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดกลุ่มดัชนีชีวิตของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้เป็นการจัดลำดับชุมชนและเมืองของกรมการปกครองที่แบ่งเมืองและชุมชนออกเป็นเทศบาลระดับนคร เมือง ตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2543 จึงได้คัดเลือกเฉพาะโครงการเคหะชุมชนขนาดตำบลจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยที่อยู่ในเริ่มต้น ตั้งแต่ 1,200 หน่วยขึ้นไป ตามมาตรฐานที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ มีจำนวน 18 โครงการ 36,147 หน่วย เพื่อควบคุมจำนวนประชากรในโครงการให้ใกล้เคียงกัน ดังตามตารางนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย และจำนวนประชากร จำแนกตามขนาดของชุมชน

ขนาดชุมชนรายการเปรียบเทียบ	จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย (หน่วย)	จำนวนประชากร (คน)
หมู่บ้าน	400 (300-500)	2,000 (1,500-2,500)
ตำบล	1,600 (1,200-2,000)	8,000 (6,000-10,000)
อำเภอ	4,800 (3,600-6,000)	24,000 (18,000-30,000)
เมือง	14,500 (10,800-18,000)	72,000 (54,000-90,000)

ที่มา : การเคหะแห่งชาติ, 2529

3. เป็นโครงการที่ช่วงปีของการดำเนินงานโครงการแล้วเสร็จไม่แตกต่างกันมากนัก โดยขอให้เป็นโครงการที่แล้วเสร็จตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นไป มีจำนวน 6 โครงการ 13,850 หน่วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายของชุมชนที่ยังอยู่ในความรับผิดชอบ
หน่วยงานการเคหะแห่งชาติ จำนวน 3 โครงการ 7,446 หน่วย

ตารางที่ 1.2 แสดงโครงการที่จะทำการวิจัย

โครงการ	ประเภท	หน่วย	ลักษณะชุมชน			กลุ่มรายได้ ประชากร	ปีที่ ก่อสร้างเสร็จ
			บ้าน	พาณิชย์	แฟลต		
1. นวมินทร์	เช่า/เช่าเช่า	1,756		30	1,726	ก/ง	2540
2. ร่มเกล้า 3/3	เช่าซื้อ	2,522			2,522	ก	2544
3. รามคำแหง	เช่า/เช่าเช่า	3,198	1,440	30	1,728	ก ข ค ง	2544

ที่มา : กองติดตามและประเมินผล ฝ่ายนโยบายและแผน การเคหะแห่งชาติ, 2546

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาความเป็นมาและสภาพของปัญหา ตลอดจนการกำหนดวัตถุประสงค์ขึ้นมา
เพื่อทดสอบตัวดัชนีมีแหล่งข้อมูลที่สามารถนำมาวัดค่าได้ ทำให้ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัย
ออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ผู้กำหนดดัชนีชี้วัด
2. กำหนดกรอบการศึกษาและทำความเข้าใจดัชนีชี้วัด
3. การคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง
4. การวางแผนการเก็บข้อมูล
 - 4.1 การจำแนกดัชนีออกเป็นตามกลุ่มของแหล่งข้อมูล
 - 4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล
 - 4.3 รายละเอียดวิธีการรวบรวมข้อมูล
5. เครื่องมือและวิธีการทดสอบข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
6. การทดสอบดัชนีโดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด
7. สรุปผลการทดสอบดัชนีชี้วัด

สำหรับรายละเอียดขั้นตอนของวิธีดำเนินการวิจัยจะนำเสนออยู่ในบทที่ 3

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัย

การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ กรณีศึกษา โครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงดัชนีชี้วัดให้สามารถนำมาใช้วัดค่าได้ในพื้นที่ ระดับชุมชน นอกจากนี้ ยังเป็นการกระตุ้นและจุดประกายแนวคิดของความน่าอยู่ของเมือง และชุมชน รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำดัชนีชี้วัดของการพัฒนาเมืองและชุมชน น่าอยู่ สำหรับผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัยครั้งนี้ สรุป ดังนี้

1. ดัชนีชี้วัดที่มีข้อมูลนำมาทดสอบค่าได้
2. ดัชนีชี้วัดที่ควรปรับปรุงเพื่อให้สามารถมีข้อมูลทดสอบค่าได้
3. สาเหตุที่ดัชนีชี้วัดไม่สามารถมีข้อมูลนำมาทดสอบค่าได้
4. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา ปรับปรุงดัชนีชี้วัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ : กรณีศึกษา
โครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการปริทัศน์เอกสาร ดังนี้

ตอนที่ 1 ความหมาย ประเภท และค่าของดัชนีชี้วัด

ตอนที่ 2 คุณลักษณะดัชนีชี้วัดที่ดี และประโยชน์ของดัชนีชี้วัด

ตอนที่ 3 ประเภทข้อมูล และข้อดีข้อจำกัดของแหล่งข้อมูล

ตอนที่ 4 ความหมาย กรอบแนวคิด และโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่

ตอนที่ 5 แนวคิดการกำหนดดัชนีชี้วัดเมือง และ ชุมชนน่าอยู่

ตอนที่ 6 ปัญหาพื้นฐานข้อมูลจากการจัดทำโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่

ตอนที่ 1 ความหมาย ประเภท และค่าของดัชนีชี้วัด

ความหมายของดัชนีชี้วัด

ดัชนีชี้วัด (Indicator) หมายถึง ตัวแปรที่กำหนดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น ใช้วัดความเปลี่ยนแปลง ใช้บ่งบอกสถานการณ์ ใช้สะท้อนลักษณะการดำเนินงาน ใช้วัดความสำเร็จ หรือผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น และหรือ เป็นเครื่องชี้วัดให้เห็นความบกพร่องของกระบวนการบริหารและดำเนินการ และได้มีผู้ให้ความหมายของดัชนีชี้วัดไว้หลายท่าน ดังนี้

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และ แสง ปันมณี (2529) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องชี้วัดเป็นสารสนเทศอย่างหนึ่งที่ได้มาจากการประมวลผลข้อมูลโดยใช้มาตรการทางสถิติคำนวณขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการบริหารงาน การติดตามผลการดำเนินงาน และการจัดลำดับการพัฒนา

ชัยพจน์ ริกงาม (2529) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องชี้วัดเป็นข้อมูลที่บอกขนาด สภาวะ หรืออัตราส่วนของจำนวนที่ต้องการวัดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

อาร์ง จันทวานิช (2533) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องชี้วัด หมายถึง สารสนเทศที่ช่วยในการวินิจฉัยและชี้สภาวะ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานทางการศึกษาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

กุลธิดา คำบันศักดิ์ (2536) ได้ให้ความหมายว่า เครื่องชี้วัดทางการศึกษาเป็นสิ่งที่ใช้วัดหรือชี้สภาพและปัญหาทางการศึกษา หรือระบบการศึกษาในช่วงเวลาที่ต้องการวัดหรือตรวจสอบ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2537) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องชี้วัด หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งบอกสภาพภาพ หรือลักษณะการดำเนินงาน หรือผลการดำเนินงาน

สมเกียรติ ทานอก (2539) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องชี้วัด หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอก สภาพ หรือสภาวะในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือ ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในเชิง ปริมาณ โดยการนำข้อมูล หรือตัวแปร หรือข้อเท็จจริงมาสัมพันธ์กัน เพื่อให้เกิดคุณค่าที่สามารถ ชี้ให้เห็นสภาพที่ต้องการศึกษา หรืออธิบาย ซึ่งสารสนเทศที่ได้นี้ อาจอยู่ในรูปของข้อความตัว ประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้เป็นตัวเลข

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2539) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องชี้วัดเป็นมาตรวัด (Measurement) ที่ใช้วัดอัตรา หรือระดับของผลการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินงานของหน่วยงาน นั้น อาจเป็นตัวบุคคล กลุ่มบุคคลองค์กรที่เป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือธุรกิจเอกชนไม่ว่าจะอยู่ ในระดับใด และมีวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน หรือสภาวะของระบบ

Davies (1972) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องชี้วัด หมายถึง ข้อความที่บ่งบอก หรือเครื่องมือ ที่ใช้ในการติดตามการดำเนินงาน หรือสภาวะของระบบ

Laurillaid (1980) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องชี้วัด หมายถึง การลดความซับซ้อนของสิ่งที่ ต้องการวัดเป็นวัตถุประสงค์เดียว (อ้างถึงใน Cave et al, 1988)

Johnstone (1981) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครื่องชี้วัด หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกปริมาณ สัมพันธ์หรือสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่ง

ประเภทของดัชนีชี้วัด

ดัชนีชี้วัดสามารถนำไปใช้ได้หลายทางเช่น ใช้ติดตามการเปลี่ยนแปลงตามเวลาที่เปลี่ยนไป ใช้ติดตามเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะหรือเหตุการณ์ต่างๆ ในแต่ละกลุ่มของประชากร ใช้ติดตามความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าประสงค์ ใช้ติดตามเปรียบเทียบความแตกต่างของสิ่ง อำนาจความสะดวกทางสุขภาพในภูมิภาคที่ต่างกัน เป็นต้น ซึ่งอาจแบ่งประเภทดัชนีชี้วัด ออกเป็น 7 กลุ่ม ตามลักษณะการนำไปใช้ ได้ดังนี้

1. แสดงปัจจัยในกระบวนการผลิต ที่แสดงถึงวิธีการดำเนินงาน (Input indicator)
2. แสดงการกระทำที่เกิดขึ้น (Process or Performance indicator) ใช้วัดจำนวนกิจกรรม ที่ดำเนินการ ผลงานหรือผลผลิตจากการปฏิบัติงานเพื่อวัดประสิทธิภาพและผลผลิตภาพ
3. แสดงผลผลิตที่แสดงถึงผลผลิตจากกระบวนการผลิต (Output indicator) ใช้วัดผลงาน เมื่อโครง การและกิจกรรมต่างๆ ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยเทียบกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และการครอบคลุม

4. แสดงผลสำเร็จ (Outcome indicator) ใช้วัดผลสำเร็จเมื่อโครงการ และกิจกรรมต่างๆ สิ้นสุด ทั้งนี้ โดยเทียบกับจุดมุ่งหมายระยะยาวของโครงการ หรือผลกระทบด้านต่างๆ ของโครงการที่นอกเหนือ ไปจากที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

5. ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ใช้วัดประสพผลสำเร็จและเป้าหมายที่ต้องการ

6. ประสิทธิภาพ (Efficiency) ใช้วัดค่าใช้จ่ายที่ลงทุนเปรียบเทียบกับผลผลิตที่เกิดขึ้น

7. ผลกระทบ (impact) ใช้วัด นโยบาย แผนงาน และโครงการที่จัดทำขึ้นนั้นได้แก้ปัญหา ของประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้หรือไม่เพียงใด

ค่าของดัชนีชี้วัด

ค่าของดัชนีชี้วัดจะแสดงออกในรูปของตัวเลข ร้อยละ (Percentage) อัตราส่วน (Ratio) สัดส่วน (Proportion) อัตรา (Rate) หรือจำนวน (number) ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. ร้อยละ (Percentage) คือ จำนวนของเลขกลุ่มหนึ่ง ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับเลขอีกกลุ่มหนึ่ง โดยปรับให้เลขกลุ่มหลังมีค่าเท่ากับ 100 เช่น มีการตอบข้อเรียนจากข้อร้องเรียน ทั้งหมดกี่เรื่อง

2. อัตราส่วน (Ratio) คือ ข้อมูลที่แสดงความสัมพันธ์เปรียบเทียบระหว่างจำนวนของเลขกลุ่มหนึ่งกับจำนวนของเลขอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งอยู่ในเหตุการณ์เดียวกันหรือเกี่ยวข้องกัน เช่น จำนวนสตรีในชนบทมี 15,000 คน และจำนวนบุรุษในชนบทมี 10,000 คน ดังนั้น อัตราส่วนของสตรีต่อบุรุษในชนบท เท่ากับ $15,000/10,000$ หรือ เท่ากับ 1.5 : 1 เป็นต้น

3. สัดส่วน (Proportion) คือ ข้อมูลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนของเลขกลุ่มหนึ่งกับจำนวนของเลขอีกกลุ่มหนึ่ง โดยที่จำนวนเลขกลุ่มแรกนั้น เป็นส่วนหนึ่ง หรือ รวมอยู่ในจำนวนของเลขกลุ่มหลังด้วย เช่น สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีสัดส่วน เท่ากับ $10,000/40,000$ หรือเท่ากับ 0.25 หรือ 1 ใน 4 ของสตรีทั้งประเทศ เป็นต้น

4. อัตรา (Rate) คือ อัตราส่วนระหว่างเลขจำนวนหนึ่งกับเลขอีกจำนวนหนึ่ง ภายในระยะเวลาหนึ่งหรือการเอาจำนวนเลขของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลาหนึ่งเป็นตัวตั้งหารด้วยจำนวนประชากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นในช่วงเวลาเดียวกัน แล้วปรับฐานให้เท่ากับ $100/1,000/10,000$ หรือ 100,000 เช่น อัตราการตายของทารกเท่ากับ 25 ต่อการเกิดมีชีพพันคน หมายถึงในทารกที่เกิดใหม่ ทุก 1,000 คน จะมีทารกที่ตาย 25 คน เป็นต้น บางอัตราอาจต้องปรับฐานให้เท่ากับ 10,000 คน หรือ 100,000 ในกรณีที่ตัวตั้งมีจำนวนน้อยและและตัวหารเป็นจำนวนมาก

5. จำนวน (number) คือ ตัวเลขที่แสดงถึงจำนวนสิ่งของหนึ่งๆ เช่น จำนวนสถานีอนามัยขนาดใหญ่จำนวนโรงพยาบาลชุมชน จำนวนโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป เป็นต้น

6. ค่าเฉลี่ย (Average or mean) คือ ตัวเลขหนึ่งซึ่งเฉลี่ยจากกลุ่มตัวเลขจำนวนหนึ่งที่เป็นประเภทเดียวกัน กล่าวคือ เป็นค่าตัวเลขหนึ่ง ซึ่งได้มาจากการรวมค่าของจำนวนตัวเลขกลุ่มตัวอย่างหนึ่งแล้วหารด้วยจำนวนตัวอย่างนั้นทั้งหมดรวมกัน เช่น มารดาที่มีบุตรคนแรก จำนวน 100 คน ซึ่งมีอายุแตกต่างกันไป ดังนั้นอายุเฉลี่ยของมารดาที่มีบุตรคนแรก จึงเท่ากับผลรวมของอายุมารดาที่มีบุตรคนแรกทุกคนหารด้วย 100 คน เป็นต้น

ตอนที่ 2 คุณลักษณะดัชนีชี้วัดที่ดี และประโยชน์ของดัชนีชี้วัด

คุณลักษณะสำคัญของดัชนีชี้วัดที่ดี

คุณสมบัติของเครื่องชี้วัด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2539) ประกอบด้วย

1. ความเป็นกลางของเครื่องชี้วัด (Neutrality) หมายถึง ความไม่ลำเอียง (Bias) ของเครื่องชี้วัดที่ผลของการประเมินอาจเกิดผลกระทบต่อกิจกรรม โครงการหรือแผนงานที่เป็นประเภทเดียวกัน แต่จัดทำโดยหน่วยงานที่แตกต่างกัน

2. ความเป็นวัตถุวิสัยของเครื่องชี้วัด (Objectivity) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของเครื่องชี้วัดมิได้เกิดจากการคิดเอาเองตามความรู้สึกของผู้ประเมิน หรือที่เรียกว่าตามจิตวิสัย (Subjectivity) แต่ขึ้นอยู่กับสถานะที่เป็นอยู่ หรือเป็นรูปธรรมของคุณสมบัติที่ผู้ประเมินจะประเมิน

3. ความไวต่อความแตกต่างของเครื่องชี้วัด (Sensitivity) หมายถึง ความสามารถของเครื่องชี้วัดที่จะวัดความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง ตัวอย่างเช่น ในการประเมินผลโครงการที่ให้ประชาชนร่วมประเมิน เช่น เรื่อง อัตราความพึงพอใจ แทนที่จะให้ระบุเพียงความเพียงพอหรือไม่เพียงพอ ซึ่งจะมีการผันแปรแคบมากคือ 1 เท่านั้น ควรจะให้กลุ่มที่มีความพอใจและไม่พอใจนั้น บอกว่ามีความพอใจ ไม่พอใจมากน้อยเท่าใด

4. ค่าของมาตรวัด หรือเครื่องชี้วัดที่ได้ควรมีความหมาย หรือตีความหมายได้อย่างสะดวก (Meaningfulness and Interpretability) กล่าวคือ ค่าของมาตรวัดควรมีจุดสูงสุดและจุดต่ำสุด ง่ายแก่ความเข้าใจ

5. ความถูกต้องในเนื้อหาของเครื่องชี้วัด (Content validity) หมายถึง ความสามารถของเครื่องชี้วัดที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดจริงๆ

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของคุณสมบัติของตัวบ่งชี้วัดที่ดี ตัวบ่งชี้ หรือตัวชี้วัดที่ดี มีคุณสมบัติสำคัญ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545) ดังนี้

1. ความตรง (Validity)

ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างถูกต้องแม่นยำ ตัวบ่งชี้ที่สามารถชี้ได้แม่นยำ ตรงตามคุณลักษณะที่มุ่งวัดนั้นมีลักษณะดังนี้

1.1 มีความตรงประเด็น (Relevant) ตัวบ่งชี้ต้องชี้วัดได้ตรงประเด็น มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัด เช่น กระดาษลิตมัส เป็นตัวบ่งชี้สภาพความเป็นกรด/ด่างของสารละลาย GPA ใช้เป็นตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป เป็นต้น

1.2 มีความเป็นตัวแทน (Representative) ตัวบ่งชี้ต้องมีความเป็นตัวแทนคุณลักษณะที่มุ่งวัด หรือมีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดอย่างครบถ้วน เช่น อุณหภูมิร่างกาย เป็นตัวบ่งชี้สภาวะการมีไข้ของผู้ป่วย คุณภาพของผู้นำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ สามารถชี้วัดด้วยลักษณะการให้สารสนเทศ ความรวดเร็วในการตอบสนองความต้องการ ลักษณะการพูดจา สีน้หน้าท่าทางของการให้บริการ เป็นต้น

2. ความเที่ยง (Reliability)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้คุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้คงที่เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน ตัวบ่งชี้ที่สามารถชี้ได้อย่างคงเส้นคงวาเมื่อทำการวัดซ้ำนั้น มีลักษณะดังนี้

2.1 มีความเป็นปรนัย (Objectivity) ตัวบ่งชี้ต้องชี้วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวบ่งชี้ ควรขึ้นอยู่กับสภาวะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย เช่น การรับรู้ประสิทธิภาพของหลักสูตรกับอัตราการสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตร ต่างเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งของคุณภาพหลักสูตร แต่อัตราการสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตรจะเป็นตัวบ่งชี้ที่วัดได้อย่างมีความเป็นปรนัยมากกว่าการรับรู้ประสิทธิภาพของหลักสูตร

2.2 มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum Error) ตัวบ่งชี้ต้องชี้วัดได้อย่างมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น คะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบจะเป็นตัวบ่งชี้ที่น่าเชื่อถือ หรือมีความคลาดเคลื่อนจากการวัดต่ำกว่า

3. ความเป็นกลาง (Neutrality)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้ด้วยความเป็นกลางปราศจากความลำเอียง (Bias) ไม่โน้มเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำโดยการเน้นการบ่งชี้เฉพาะลักษณะความสำเร็จ หรือความล้มเหลว หรือความไม่ยุติธรรม

4. ความไว (Sensitivity)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่มุ่งวัด สามารถแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยตัวบ่งชี้จะต้องมีมาตรและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ เช่น ตัวบ่งชี้ระดับการปฏิบัติไม่ควรมีความผันแปรที่แคบ เช่น ไม่ปฏิบัติ (๐) และปฏิบัติ (1) แต่ควรมีระดับของการปฏิบัติที่มีการระบุความแตกต่างของคุณภาพอย่างกว้างขวางและชัดเจน เช่น ระดับ 0 ถึง 10 เป็นต้น

5. สะดวกในการนำไปใช้ (Practicality)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้ได้ดีและได้ผลโดยมีลักษณะดังนี้

5.1 เก็บข้อมูลง่าย (Availability) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องสามารถนำไปใช้วัดหรือเก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัด หรือสังเกตได้ง่าย

5.2 แปลความหมายง่าย (Interpretability) ตัวบ่งชี้ที่ดีควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุด และต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

จากความหมายของคุณสมบัติที่ดีของดัชนีชี้วัดสามารถสรุปลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. มีความตรงประเด็นที่จะนำไปใช้เป็นสารสนเทศที่จำเป็นและเพียงพอ ต่อการกำหนดนโยบาย (Relevant)

2. มีความถูกต้อง สามารถวัดหรือผูกโยงกับสิ่งที่ต้องการได้ รวมทั้งสามารถตรวจสอบได้ (Valid and accountable)

3. มีจุดมุ่งหมาย และเชื่อถือได้ (Goal oriented/Reliable)

4. มีเป้าหมายเพื่อประชากรผู้รับประโยชน์มากกว่ามูลค่าทางการเงิน (Beneficiary oriented)

5. มีความไวต่อการวัดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการประเมิน (Sensitive)

6. มีความเฉพาะเจาะจงเพื่อใช้วัดสิ่งที่ต้องการ (Specific)

7. เป็นสากล และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน (Universal acceptable)

8. ต้องไม่ถูกครอบงำด้วยบุคคล เวลา หรือสถานที่ (Un-influential)

9. การตีความหมายต้องเป็นที่เข้าใจได้โดยคนทั่วไป (Simple and non-scientist)

10. ง่ายสำหรับการหาข้อมูลการคำนวณ และประหยัดทรัพยากรในการวัด ซึ่งอาจทำได้โดยใช้ข้อมูลที่มีการจัดเก็บได้ตามแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ตามปกติ (Low cost)

ประโยชน์ของดัชนีชี้วัด

ดัชนีชี้วัดจะไม่ได้เป็นตัววินิจฉัย หรือระบุเหตุผลว่าทำไมปัญหาจึงเกิดขึ้น และดัชนีชี้วัดมีคุณค่าสำหรับใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการระบุปัญหา และกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ ดัชนีชี้วัดมิได้เป็นเป้าหมายของการพัฒนา เป็นแต่เพียงเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินความสำเร็จของการนำแผน นโยบาย หรือโครงการไปปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ดัชนีชี้วัดยังช่วยชี้ให้ผู้ประเมินผลหรือผู้ถูกประเมินทราบว่าเป้าหมาย ที่ได้กำหนดไว้ใกล้จะบรรลุผลสำเร็จหรือยัง และยังเป็นตัวช่วยวัด

ความก้าวหน้าของการดำเนินการโครงการต่าง ๆ เพื่อ วัดประสิทธิภาพ ประเมินประสิทธิผล และ ผลกระทบของกระบวนการพัฒนา ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและการพัฒนาต่อไป

ตอนที่ 3 ประเภทข้อมูล และข้อดีข้อจำกัดของแหล่งข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ใช้กันมากในวงการวิจัย (ยกเว้นการวิจัยเชิงพฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มซึ่งต้องมีการเก็บข้อมูลใหม่ตามหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษา) ข้อมูลทุติยภูมิ หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปข้อมูลดิบที่ผู้อื่นได้รวบรวมไว้แล้วหรือข้อมูลที่ผ่าน กรรมวิธีทางข้อมูล (Data processing) หรือการวิเคราะห์ (Data analysis) มาแล้ว ข้อมูลทุติย ภูมิจึงรวม ตั้งแต่บันทึกประวัติบุคคล/ครัวเรือน สถิติในรายงานต่าง ๆ ไปจนถึงเอกสารทุก ประเภทนับตั้งแต่รายงานการประชุม รายงานประจำ เอกสารทางราชการ เอกสารส่วนบุคคล หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารรายสัปดาห์ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ จะเป็นข้อมูลทุติยภู มิได้ต่อเมื่อได้มีผู้เก็บรวบรวมไว้แล้ว นักวิจัยเพียงแต่นำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาใหม่ ตัวอย่างเช่น จดหมายส่วนบุคคล ถ้านักวิจัยเป็นผู้รวบรวมจดหมายการติดต่อจากบุคคลต่าง ๆ หรือของ ครอบครัวยุคหนึ่งมาศึกษา ข้อมูลนั้นจะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ แต่ถ้านักวิจัยไปค้นพบเอกสารดังกล่าว ที่ได้มีผู้ศึกษารวบรวมไว้แล้ว แม้จะอยู่ในลักษณะที่ต่างจากการที่นักวิจัยจะรวบรวมใหม่ ข้อมูลที่ ได้มีผู้รวบรวมไว้แล้วจะเป็น ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อดีของข้อมูลทุติยภูมิ คือ

1. ไม่ต้องทำการทำการเก็บใหม่ ทำให้ไม่สิ้นเปลืองทุนทรัพย์และกำลังคน
2. ไม่ต้องเสียเวลาไปกับการเก็บข้อมูลใหม่และกรรมวิธีต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการหลังจาก การเก็บข้อมูล
3. สามารถทำการศึกษาย้อนหลังไปได้ไกลเท่าที่เอกสารต่าง ๆ ของเหตุการณ์ที่ศึกษาจาก อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลเก็บใหม่ได้สามารถจะทำได้ ยกเว้นแต่จะได้มีการวางแผนเก็บ ข้อมูลหลายรอบในระยะยาว

ข้อเสียของข้อมูลทุติยภูมิ

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลทุติยภูมิมีข้อเสียหรือข้อจำกัดบางประการ สุดแท้แต่ประเภทของ ข้อมูลที่มีอยู่และเรื่องที่จะศึกษาและวิจัย ข้อจำกัดที่สำคัญ คือ

1. ข้อมูลมักไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามประเด็นที่ศึกษา หรือตามข้อสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่แล้วไม่ได้เก็บมาเพื่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยของผู้วิจัยนั้น แต่เก็บมาเพื่อ

วัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น เพื่อรายงานความคืบหน้า เช่น สถิติรายปีต่าง ๆ ข้อมูลหรือสาระต่าง ๆ ของรายงานซึ่งอาจไม่ตรงกับเรื่องที่ต้องการจะศึกษา

2. ข้อมูลทุติยภูมิที่มีอยู่แล้วมักมีปัญหาเรื่องความเชื่อถือได้ของข้อมูล เพราะมิได้เก็บหรือจัดทำขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยทางวิชาการ แต่เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น เพื่อการรายงาน เพื่อการติดตามงานหรือเก็บตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากหน้าที่หลักที่ต้องทำอยู่เป็นประจำ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการดังกล่าวมักตกหล่นทำให้ความเชื่อถือได้ในแต่ละรายไม่เท่ากัน ดังนั้นผู้ที่จะนำข้อมูลทุติยภูมิมาใช้จำเป็นต้องทราบสภาพความเชื่อถือได้ของข้อมูลว่าที่มีอยู่อย่างน้อยเพียงใด จะต้องดำเนินการอย่างไรในการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำข้อมูลนั้นมาใช้

3. ข้อมูลทุติยภูมิส่วนใหญ่มักจะเป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัย เช่น รายงานประจำปีต่าง ๆ มักจะออกมาล่าช้าไปเป็นเวลา 2-3 ปี ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

4. สิ่งที่นักวิจัยพึงระมัดระวังอีกอย่างหนึ่งในการนำข้อมูลทุติยภูมิมาใช้ คือ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมต่างๆ ซึ่งอาจไม่ได้ระบุไว้ว่าในแต่ละปีหรือแต่ละรายงานได้ให้ค่านิยมต่างกันไว้อย่างไร เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับกรุงเทพมหานครอาจไม่ได้ระบุถึงการเปลี่ยนแปลงอาณาเขต หรือข้อมูลเกี่ยวกับการว่าจ้างทำงาน อาจใช้ค่านิยมของการมีงานทำแตกต่างกันหากผู้วิจัยไม่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจจะสรุปผิด ๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ตนศึกษาตามข้อมูลได้

เนื่องจากข้อมูลทุติยภูมิส่วนมากจะมีการเก็บกันอย่างต่อเนื่องหรือหลายจุดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลระดับประเทศ หรือระดับมหภาค หรือข้อมูลรวมระดับต่าง ๆ ลงมา (Aggregate data) จึงมีประโยชน์ในการประมวลให้เห็นภาพรวม เทคนิคที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ดังกล่าวคือ การวิเคราะห์อนุกรมเวลาให้เห็นสภาพแนวโน้ม และการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลใด ๆ ที่ผู้วิจัยต้องเก็บขึ้นมาใหม่เพื่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้น โดยเฉพาะ ไม่ใช่เป็นการรวบรวมสถิติหรือข้อมูลที่มีผู้อื่นได้ทำการเก็บรวบรวมมา วิธีการเก็บข้อมูลประเภทปฐมภูมิในที่นี้จะระบุเฉพาะวิธีการสำรวจสนามการสำรวจสนาม (Field survey) การสำรวจสนาม เป็นวิธีที่ใช้เก็บข้อมูลจากประชากรเป้าหมายตามสถานะที่เป็นอยู่ในการสำรวจสนาม ผู้วิจัยอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลได้หลายวิธี ที่สำคัญและนิยมใช้กันโดยทั่วไป ได้แก่

1. การสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้แบบสอบถามและโดยไม่ใช้แบบสอบถาม
2. การซักถามหรือกลุ่มสนทนา (Focus group)

3. การสังเกต (Observation) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured observation)

3.2 แบบมีโครงสร้าง (structured observation)

4. การใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ หรือโดยการให้ผู้ตอบกรอกเองตามลำพัง หรือเป็นกลุ่ม

ข้อดีของข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อดีและข้อเสียของข้อมูลปฐมภูมิเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลทุติยภูมิมียังต่อไปนี สำหรับ ข้อ ดีของข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยสามารถเก็บได้ตามที่ตนต้องการให้สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถควบคุมเรื่องคุณภาพของการเก็บข้อมูลได้ตามความรู้ความสามารถและความต้องการของตน

ข้อเสียของข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อเสียของข้อมูลปฐมภูมิ คือ ต้องสิ้นเปลืองเวลาในการเก็บข้อมูล และต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการเก็บและการดำเนินการกับข้อมูลที่เก็บมาแล้ว ในบางครั้งหากผู้ประเมินผลขาด ความชำนาญ หรือขาดประสบการณ์ในการสำรวจสนามอาจเก็บข้อมูลได้ไม่ครบถ้วน คุณภาพ ของข้อมูลอาจไม่ดีพอ หรือมีข้อผิดพลาดมากจนขาดความน่าเชื่อถือหรือไม่สามารถตอบสนอง วัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

ตอนที่ 4 ความหมาย กรอบแนวคิด และการดำเนินงานโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่

ความหมายของเมืองน่าอยู่

องค์การอนามัยโลก ได้ให้คำจำกัดความของ "เมืองน่าอยู่" ว่าหมายถึง เมืองที่มีการสร้างสรรค และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและสังคมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการขยาย แหล่งทรัพยากรของชุมชน ซึ่งสามารถเสริมสร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ได้ศักยภาพหรือคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด พร้อมทั้งได้วางแผนแนวทาง ดำเนินงานเพื่อนำไปสู่เมืองน่าอยู่ใน 6 ประการ คือ มีสัญญาประชาคมที่ต้องบรรลุ คือความอยู่ดีมี สุข เป็นการตัดสินใจของผู้มีอำนาจสูงสุด เป็นการปฏิบัติการที่เกิดจากการประสานความร่วมมือ ขององค์กรต่างๆ ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม ให้โอกาสกับแนวคิดใหม่ๆ ที่สร้างสรรค มีนโยบาย สาธารณะเพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความหมายเมือง น่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ หมายความว่า ชุมชนที่อยู่อาศัยทั้งในเขตเมืองและชนบทที่มี

สภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี มีสังคมที่เอื้ออาทร มีชุมชนเข้มแข็ง มีความสะดวกสบาย ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีระบบเศรษฐกิจดี มั่นคง มีวัฒนธรรม และจิตวิญญาณเป็นเอกลักษณ์ของเมืองและชุมชน

กรุงเทพมหานคร ได้ให้ความหมาย เมืองน่าอยู่ หมายถึง เมืองที่ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข มีความมั่นคง ความปลอดภัย และความสะดวกสบาย ทั้งในด้านของสภาพที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมที่ปลอดจากมลพิษทั้งทางน้ำ อากาศ เสียง การมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่มั่นคง แข็งแรง การมีงานทำ และรายได้ที่เพียงพอต่อการครองชีพ สภาพสังคมที่สงบสุข รวมทั้งการมีระบบเศรษฐกิจ และการเมืองที่มั่นคง โดยมีประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ โดยการ่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามความสำเร็จภายใต้การสนับสนุนร่วมมือ ร่วมใจ อย่างจริงจังและต่อเนื่องจากส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ และรักษาความเป็นเมืองน่าอยู่ให้มีความยั่งยืนคงอยู่ตลอดไป

เทศบาลเมืองภูเก็ต ได้ให้ความหมาย เมืองน่าอยู่ คือ เมืองที่ประชากรอาศัยอยู่อย่างมีความสุขทั้งกายและใจ คนนอกพื้นที่ก็มีความประสงค์ที่จะมาเยี่ยมเยือน เทศบาลมีนโยบายพัฒนาเมืองภูเก็ตสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ มุ่งเน้นให้ประชาชนกินดีอยู่ดี สุขภาพดี จิตใจดี สืบทอดรักษาประเพณีและวัฒนธรรมที่ดี มีวิถีชีวิตที่ดี อาศัยอยู่ในเมืองที่สะดวก ปลอดภัย และเปรียบพร้อมด้วยระบบบริหารงานที่มีประสิทธิภาพโปร่งใส และประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมือง ทิศทางของการพัฒนาเมืองภูเก็ตให้เป็นเมืองน่าอยู่จึงต้องดำเนินการให้ครอบคลุมองค์ประกอบที่สมดุลย์ของทุก ๆ ด้าน คือ คน เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ให้ความหมาย บ้านเมืองน่าอยู่ คือ การทำให้หมู่บ้าน ตำบล มีผังเมืองและสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนมีการศึกษาและสุขภาพ อนามัยที่ดี มีรายได้เลี้ยงตนเองอย่างเพียงพอ และได้รับบริการพื้นฐานจากรัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้ให้ความหมายเมืองน่าอยู่ คือ การที่ประชาคมแต่ละเมืองสามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างมั่นคง สะดวก ปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสม มีความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมกับการจัดการเมืองที่ให้คนเป็นศูนย์กลางพัฒนา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ดังนั้น คำว่า เมืองและชุมชนน่าอยู่ หมายถึง เมืองและชุมชนที่ประชาชนมีชีวิตอย่างมีความสุข สะดวก มีสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ มีการศึกษาและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในเมืองและชุมชน มีระบบการจัดการบริหาร และการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

กรอบแนวคิดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

เมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เป็นกระบวนการพัฒนาที่เป็นองค์รวม ยึดคนเป็นศูนย์กลาง อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนเป็นรากฐานการพัฒนา มุ่งให้เกิดความสงบ สะดวก สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย มีเศรษฐกิจฐานรากเข้มแข็ง มีระบบบริหารที่ดี ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี วิถีชีวิตดี มีความสุข และที่สำคัญการทำเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ต้องอาศัยพลังการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจังต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และความเป็นอยู่ดีมีสุขของคนไทย หลักการพื้นฐานการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

ประการแรก ต้องเข้าใจว่าความเป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่แต่ละแห่ง ย่อมจะมีความแตกต่างกันไปตามศักยภาพความพร้อมอย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรม ค่านิยมของสังคมชุมชนนั้น ๆ และเป็นความต้องการ ความพึงพอใจของชาวเมือง ชาวชุมชนนั้น ๆ เป็นผู้ร่วมกันกำหนด

ประการที่สอง เมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ มีลักษณะเป็นพลวัต กล่าวคือ มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอด ไม่หยุดนิ่ง การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เป็นกระบวนการที่ต้องมีความเคลื่อนไหวและสามารถแปรเปลี่ยนปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

ภายใต้กรอบแนวคิดและหลักการพื้นฐานดังกล่าว สามารถสรุปให้เห็นถึงภาพรวมองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ที่เชื่อมโยงกันในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และมีชุมชนเข้มแข็งเป็นรากฐานในการพัฒนา จะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ อันได้แก่

1. ความน่าอยู่ จะมีความหมายครอบคลุมทั้งด้านการมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพดี สังคมเข้มแข็ง มีความสงบ สะดวก สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย คนมีคุณภาพชีวิตดี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ดีมีความสุข
2. การมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ช่วยเกื้อกูลให้ชุมชนเข้มแข็ง มีการสืบทอดรักษาและปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนาต่อยอดให้เกิดเทคโนโลยีที่เหมาะสม นำมาใช้ประโยชน์กับการผลิตและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การมีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง สมดุล มีภูมิคุ้มกัน สามารถเพิ่มรายได้ และการมีงานทำด้วยการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงสู่ตลาดภายในและนอกประเทศ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยงชนบทและเมือง
4. การมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ประชาชนและภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

กระบวนการแปลงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ไปสู่การปฏิบัติ

กระบวนการขั้นตอนที่ จะผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อน การนำนโยบายแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ไปปฏิบัติให้บังเกิดผลได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ พร้อมกับการสร้างระบบการทำงานที่เป็นเครือข่าย สามารถระดมพลังร่วมจากทุกภาคีที่เกี่ยวข้องให้เกิดการเรียนรู้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบอย่างแท้จริง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการใน 3 ขั้นตอนหลัก

ขั้นที่หนึ่ง การเตรียมความพร้อมสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมเรียนรู้ สร้างความตระหนักและความเข้าใจในหลักการแนวคิดนโยบาย และกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยใช้การสื่อสารสาธารณะเป็นเครื่องมือ เช่น สื่อมวลชน สื่อบุคคล เวทีสาธารณะ เสริมด้วยการศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ขั้นที่สองของการสร้างเครือข่ายกระบวนการมีส่วนร่วมและดำเนินการพัฒนาให้เกิดการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมดำเนินการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในลักษณะพหุภาคี โดยกระตุ้นการรวมกลุ่มประชาสังคม ชุมชนเข้มแข็ง ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นและชุมชน สร้างกระบวนการเรียนรู้แนวใหม่ ให้คิดเป็นระบบเชื่อมโยงกัน มีเวทีเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ประเมินศักยภาพ ค้นหาจุดสนใจ ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย "เมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่" ร่วมกันจัดทำแผนงานโครงการที่มีบูรณาการ สอดคล้องกับศักยภาพความต้องการ เชื่อมเข้ากับแผนชุมชนและแผนท้องถิ่นได้ ซึ่งหากที่ใดมีแผนชุมชนแล้ว ก็อาจปรับและเชื่อมประสานเข้ากับแผนท้องถิ่นได้ หรือหากยังไม่มีแผนชุมชนก็ควรส่งเสริมให้ทำไปกับกระบวนการจัดทำแผนท้องถิ่น ดำเนินการตามแผนโดยพยายามพึ่งทรัพยากรในท้องถิ่นชุมชนเป็นหลักก่อน และหนุนเสริมจากแหล่งภายนอกตามจำเป็น

ขั้นที่สาม สนับสนุนให้มีการร่วมกันติดตามประเมินผล ด้วยการจัดทำดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ซึ่งจัดทำได้ทั้งที่เป็นเกณฑ์กลางวัดในระดับภาพรวม และดัชนีระดับท้องถิ่นชุมชนที่วัดการดำเนินงาน พร้อมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชนควบคู่ไปด้วย

การดำเนินงานโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่ในประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีการโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่ที่มีลักษณะและรูปแบบของ การปฏิบัติให้เกิดความเป็นเมืองและชุมชนน่าอยู่ เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องเมืองและชุมชนน่าอยู่ และการติดตามประเมินสถานการณ์ของความเป็นเมืองและชุมชนน่าอยู่ โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการ (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545 : 7) ดังนี้

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลกให้ดำเนิน "โครงการเมืองน่าอยู่" ใน 5 เมืองนำร่อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา พะเยา ยะลา และ พนัสนิคม โดยมุ่งให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสูงสุดในราชการส่วนภูมิภาค เป็นผู้ดำเนินการสร้างเครือข่ายการพัฒนา ร่วมกับชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งแต่ละเมืองก็จะมีวิธีการ ปฏิบัติต่างกันไป บ้างก็ใช้ความเข้มแข็งและบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกระตุนภาคีอื่น บ้างก็พยายาม สร้างความเข้มแข็งจากชุมชนจากฐานรากขึ้นมาก่อนและเมื่อมั่นคง ก็จะสามารถพัฒนาเมืองของตนได้อย่างยั่งยืนต่อไป นับเป็นขั้นเริ่มแรกของการเรียนรู้ที่ได้นำเอาแนวคิดและแนวทางเมืองน่าอยู่ ขององค์การอนามัยโลกมาประยุกต์ใช้จริง ซึ่งก็ต้องสร้างความเข้าใจไปพร้อมกับการลงมือปฏิบัติ เพื่อเรียนรู้ที่จะปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละเมือง และกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมอนามัย ได้ขยายผลโดยใช้กลยุทธ์เมืองน่าอยู่ในงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมสุขภาพในระดับเทศบาล อบจ. และอบต.อย่างต่อเนื่อง ดำเนินการในเทศบาล 1,131 แห่ง องค์การบริหาร ส่วนตำบล 6,747 แห่ง และโรงเรียน 65,295 แห่ง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543-2547

การเคหะแห่งชาติและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เน้นด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยคนจนในเมืองและสภาพแวดล้อมชุมชนภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคประชาสังคมให้เกิดการเชื่อมกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ โดยดำเนินการในหลายพื้นที่นำร่อง ได้แก่ นครสวรรค์ ระยอง อุดรดิตถ์ อัญญา

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เน้นงานศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการและการสนับสนุนร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริมและเผยแพร่การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เช่น โครงการประกวดเมืองสีเขียวเพื่อกระตุ้นให้เทศบาลเห็นความสำคัญของการจัดการพื้นที่สีเขียว และขยายผลการดำเนินงานที่ดีสู่สังคม การอนุรักษ์พลังงานเพื่อเมืองน่าอยู่ดำเนินการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต เทศบาลนครนครราชสีมา เทศบาลนครระยอง เทศบาลนครลำปาง เทศบาลตำบลบ้านพรุ เทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ เทศบาลตำบลปากแพรก

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เน้นการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อเมืองน่าอยู่ระดับท้องถิ่น ตามหลักการ Local Agenda 21 เพื่อให้ท้องถิ่นบริหารจัดการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน ภายใต้การมีส่วนร่วมในเทศบาลหลายแห่ง

โครงการแปลงแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่สู่การปฏิบัติ : ระดับท้องถิ่น ชุมชน โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินการในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ แพร่ บุรีรัมย์ ลพบุรี และนราธิวาส

โครงการกรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่ โดยสำนักงานงานนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร ดำเนินการในเทศบาลทั่วประเทศ เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย ดำเนินการในพื้นที่ 9 จังหวัด จำนวน 11 โครงการ ได้แก่ เทศบาลเมืองพะเยา เทศบาลเมือง กาญจนบุรี เทศบาลตำบลหัวหิน เทศบาลเมืองชลบุรี เทศบาลเมืองสุรินทร์ เทศบาลตำบลจอมพระ เทศบาลนครสงขลา เทศบาลตำบลบ้านพรุ เทศบาลเมืองพังงา เทศบาลเมืองกระบี่ เทศบาลเมืองสตูล

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ดำเนินการเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนออกเป็น 8 ประการ คือ กรอบนโยบายการพัฒนาเมือง การวางแผนและผังพัฒนาเมือง ระบบนิเวศเมือง เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของเมือง การจรรยาบรรณส่ง การจัดบริการโครงสร้างพื้นฐาน การระดมทุนเพื่อการจัดโครงสร้างพื้นฐานของเมือง และการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น

ตอนที่ 5 แนวคิดการกำหนดดัชนีชี้วัดเมือง และ ชุมชนน่าอยู่

แนวคิดการกำหนดดัชนีชี้วัดเมือง ชุมชนน่าอยู่ สามารถรวบรวมจากหน่วยงานต่าง ๆ (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545 : 7) ดังนี้

1. UNCHS (HABITAT) ได้จัดให้มีการสัมมนาขึ้นที่ประเทศจีน เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2543 ที่ประชุมมุ่งประเด็นการพัฒนาเมืองน่าอยู่ในเรื่อง

- 1.1 ที่อยู่อาศัย
- 1.2 การพัฒนาสังคมและแก้ไขปัญหาความยากจน
- 1.3 การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน
- 1.4 การพัฒนาเศรษฐกิจเมืองและชุมชน
- 1.5 การบริหารจัดการเมืองในรูปแบบของธรรมชาติ

2. ตัวชี้วัดขององค์การอนามัยโลก WHO

องค์การอนามัยโลกได้ประมวลลักษณะเมืองน่าอยู่ไว้เพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศต่าง ๆ ดำเนินการ และได้มีการนำลักษณะเมืองน่าอยู่มากำหนดเป็นตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลโครงการ ๗ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

- 4.1 ตัวชี้วัดทางด้านสุขภาพกาย (Physical Health Indicators)
- 4.2 ตัวชี้วัดทางด้านสุขภาพจิต (Emotional Health Indicators)
- 4.3 ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Indicators)
- 4.4 ตัวชี้วัดทางด้านคุณภาพชีวิตเศรษฐกิจและสภาพความเป็นอยู่ (Prosperity

Indicators)

3. ตัวชี้วัดของ Asian Urban Information Center

Asian Urban Information Center (2538) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตเมืองใหญ่ในเอเชีย โดยกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่ใช้เป็นเกณฑ์ให้คะแนนเมืองใหญ่ที่ดีที่สุด ในเอเชีย มี 22 ตัวชี้วัด คือ

- 3.1 อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด
- 3.2 จำนวนเตียงในโรงพยาบาลต่อประชากร 1,000 คน
- 3.3 งบประมาณของรัฐด้านการศึกษา
- 3.4 ขนาดห้องเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
- 3.5 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 3.6 ปริมาณมลพิษซัลเฟอร์ไดออกไซด์ในอากาศ
- 3.7 ค่าเช่าบ้านโดยเฉลี่ยต่อตารางเมตรต่อเดือน
- 3.8 ราคาบ้านคนชั้นกลาง
- 3.9 พื้นที่สวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียว
- 3.10 จำนวนรถยนต์ต่อพื้นที่ถนน
- 3.11 ระบบขนส่งมวลชน
- 3.12 จำนวนโรงภาพยนตร์
- 3.13 อัตราการว่างงาน
- 3.14 อัตราการขยายตัวของรายได้ประชาชาติ
- 3.15 การใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคต่อคนต่อปี
- 3.16 ระดับอัตราเงินเฟ้อในเมือง
- 3.17 อัตราภาษีรายได้ส่วนบุคคลสูงสุด
- 3.18 จำนวนวันหยุดต่อปี
- 3.19 จำนวนอาชญากรรมต่อประชากร 1,000 คน
- 3.20 จำนวนรถยนต์ต่อประชากร 1,000 คน
- 3.21 จำนวนวันที่อุณหภูมิสูงกว่า 40°C หรือต่ำกว่า -10°C
- 3.22 จำนวนเที่ยวบินที่บินตรงสู่เมืองสำคัญอื่น ๆ

4. ตัวชี้วัดของนิตยสาร Asia Week

นิตยสาร Asia Week (1999) ได้เสนอรายงานพิเศษ Asia's Best Cities ในบทความ The Asia Week Quality of Life Index โดยคัดเลือกเมือง 40 เมือง ซึ่งเป็นเมืองหลวงและเมืองใหญ่ของประเทศในแถบเอเชียกำหนดตัวชี้วัด 8 ด้าน (ประกอบด้วยตัวชี้วัด 23 ตัวชี้วัด) คือ

- 4.1 ด้านปัจจัยโอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic Opportunity) คะแนนร้อยละ 15
- 4.2 ด้านคุณภาพการศึกษา (Quality of Education) คะแนนร้อยละ 15
- 4.3 ด้านสิ่งแวดล้อมและอนามัย(Environment and Sanitation) คะแนนร้อยละ 15
- 4.4 ด้านระบบบริการสาธารณสุข (Health Care) คะแนนร้อยละ 15
- 4.5 ด้านการคมนาคม (Transportation) คะแนนร้อยละ 10
- 4.6 ด้านความปลอดภัยส่วนบุคคล (Personal Security) คะแนนร้อยละ 10
- 4.7 ด้านค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (Housing Cost) คะแนนร้อยละ 10
- 4.8 ด้านการพักผ่อนหย่อนใจ (Leisure) คะแนนร้อยละ 10

5. ตัวชี้วัดกรณีศึกษาเปรียบเทียบความน่าอยู่ของเมืองหลักในภูมิภาค

จากการศึกษาเปรียบเทียบความน่าอยู่ของเมืองหลักในภูมิภาคของประเทศไทย

จำนวน 11 เมือง คณะวิจัยได้เลือกสรรและพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ชี้วัดเพื่อการวิจัย โดยค้นคว้าอ้างอิงจากสถาบันวิชาการต่าง ๆ ทั้งในประเทศและนานาชาติ โดยได้กำหนดคุณลักษณะ 8 ด้าน และตัวชี้วัด 37 ประการ คือ

- 5.1 ด้านผังเมืองและการคมนาคม คะแนนร้อยละ 15
- 5.2 ด้านสิ่งแวดล้อมและบริการพื้นฐาน คะแนนร้อยละ 15
- 5.3 ด้านคุณภาพการศึกษา คะแนนร้อยละ 15
- 5.4 ด้านบริการสาธารณสุขและสุขภาพอนามัย คะแนนร้อยละ 15
- 5.5 ด้านปัจจัยโอกาสทางเศรษฐกิจ คะแนนร้อยละ 10
- 5.6 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินส่วนบุคคล คะแนนร้อยละ 10
- 5.7 ด้านความมั่นคงและเป็นระเบียบของสังคม คะแนนร้อยละ 10
- 5.8 ด้านการพักผ่อนหย่อนใจ คะแนนร้อยละ 10

6. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดย สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน เป็นเอกสารสรุปการดำเนินงานเมื่อกันยายน 2543 โดยได้กำหนดองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ เป็น 3 ด้านคือ ความน่าอยู่ ความมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ และความเป็นประชาธิปไตย และได้แบ่งดัชนีชี้วัดความน่าอยู่ของเมืองและชุมชนออกเป็น 9 ด้าน โดยระบุว่าดัชนีเหล่านี้วัดความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นรวม 48 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 6.1 ด้านการผังเมืองจำนวน 3 ตัวชี้วัด
- 6.2 ด้านสิ่งแวดล้อมและบริการโครงสร้างพื้นฐานจำนวน 9 ตัวชี้วัด
- 6.3 ด้านเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนจำนวน 1 ตัวชี้วัด
- 6.4 ด้านบริการสาธารณสุขและสุขภาพอนามัยจำนวน 9 ตัวชี้วัด

- 6.5 ด้านคุณภาพการศึกษาจำนวน 5 ตัวชี้วัด
- 6.6 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจำนวน 3 ตัวชี้วัด
- 6.7 ด้านปัจจัยโอกาสทางเศรษฐกิจจำนวน 10 ตัวชี้วัด
- 6.8 ด้านการสันหนนาการและพักผ่อนหย่อนใจจำนวน 4 ตัวชี้วัด
- 6.9 ด้านการบริหาร การปกครอง และการมีส่วนร่วม ของประชาชน จำนวน 4

ตัวชี้วัด

7. ตัวชี้วัดโครงการกรุงเทพมหานคร เมืองน่าอยู่

ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2541 คณะกรรมการบริหารโครงการ Healthy Cities ได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือประเมินสถานภาพเขตน่าอยู่เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณากำหนดแนวทางและวิธีการในการรวบรวม และประมวลข้อมูลเพื่อประเมินสถานภาพตัวชี้วัด ตามมาตรฐานการพิจารณาความสำเร็จของโครงการเมืองน่าอยู่ ซึ่งคณะทำงานฯ ได้กำหนดแนวทางการประเมินสถานภาพความน่าอยู่ของเมือง จำแนกออกเป็น 3 ด้าน 24 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 7.1 ด้านสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิตของประชาชน
- 7.2 ด้านสิ่งแวดล้อม
- 7.3 ด้านการประกอบอาชีพ และความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของประชาชน

ตอนที่ 6 ปัญหาด้านฐานข้อมูลจากการดำเนินงานโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่

จากการจัดทำโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่ สามารถสรุปปัญหาที่เกี่ยวกับด้านฐานข้อมูลหรือการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้สำหรับติดตามโครงการเมือง และชุมชน สรุปได้ดังนี้

กรุงเทพมหานคร ได้รายงานปัญหาในการเก็บข้อมูลของโครงการกรุงเทพมหานครเมืองน่าอยู่จากการกำหนดตัวชี้วัด 24 ตัว โดยมีปัญหาในเรื่องหลัก ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัด การไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกของกรุงเทพมหานคร ข้อมูลไม่มีการจำแนกประเภทตามที่ต้องการ (กรุงเทพมหานคร, 2542)

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้สรุปอุปสรรคในเรื่องข้อมูลของการจัดทำโครงการเมืองน่าอยู่ โดยพบปัญหาว่า การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ดี และไม่มีระบบฐานข้อมูลที่สามารถเรียกมาใช้ได้อย่างสะดวก ทำให้คณะศึกษาวิจัยประสบความยากลำบากและต้องใช้เวลาอย่างมากในการขอความอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ประกอบการศึกษา แต่ที่น่าวิตกยิ่งกว่า ก็คือ การกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนา ตลอดจนโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐที่มีได้ตั้งอยู่บนฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และมีได้สะท้อนความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการแก้ไขปัญหาล้มเหลวและไม่น่าจะนำพาเมืองไปสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืนได้ นอกจากนี้บุคลากรทั้งของ

องค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจหรือความตระหนักในกระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2542)

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำโครงการศึกษาเพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมตามแผนปฏิบัติการ 21 เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาแบบยั่งยืน (การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์) ได้พบปัญหาของระบบข้อมูลที่ยังไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลของเมืองในเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และการสร้างความสามารถในการจัดการข้อมูลเมือง นอกจากนี้ยังไม่มีการจัดทำระบบข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณชนในเรื่องผลกระทบของการใช้วัสดุก่อสร้างต่อความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค ไม่ว่าจะโดยรัฐ หรือภาคเอกชน สมาคมต่าง ๆ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2542)

สรุปผลการนำแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปใช้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดของดัชนีชี้วัดในบริบทของความหมาย ประเภท ค่าของดัชนีชี้วัด คุณลักษณะดัชนีชี้วัดที่ดี และประโยชน์ของดัชนีชี้วัด นอกจากนี้จะใช้แนวคิดของความหมาย กรอบการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ และปัญหาด้านฐานข้อมูลจากการจัดทำโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่ เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์สำหรับในการทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ กรณีศึกษา โครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มอบหมายให้ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาและดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัด การพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ โดยขอสรุปความเป็นมาข้อค้นพบและผลของการศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการและเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546 : 1-26)

ส่วนที่ 1 การจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2545

ส่วนที่ 2 การสังเคราะห์ทดสอบปรับปรุงดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่
ในปี พ.ศ. 2546

ส่วนที่ 1 การจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2545

ความเป็นมาของการจัดทำโครงการ

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ที่สะท้อน ประเด็นการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่และเป็นเครื่องมือวัดผลการ ดำเนินงาน ตลอดจนเป็นแนวทางการกำหนดมาตรการพัฒนาเมือง และมีขอบเขตการศึกษา ทบสวน วิเคราะห์และจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ในระดับมหานคร เมือง ศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค และเมืองในภูมิภาคและชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถนำไปทดสอบ และประยุกต์ใช้ได้จริง โดยเป็นการจัดประชุมระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่กรุงเทพมหานคร และในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนใน 6 พื้นที่ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ นครราชสีมา ระยอง สงขลา วิเคราะห์กำหนดดัชนีชี้วัดความเป็นเมือง และชุมชนน่าอยู่

ข้อค้นพบและผลการศึกษาของโครงการ

1. ผลจากการศึกษารวมการจัดทำดัชนีชี้วัดความเป็นเมืองน่าอยู่ และที่เกี่ยวข้องของ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและนานาชาติ พบว่า

1.1 ดัชนีชี้วัดที่จัดทำเป็นการจัดทำโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินสภาพความเป็น เมืองน่าอยู่ การเฝ้าระวัง การเปรียบเทียบกับเมืองอื่น ๆ ตลอดจนกำหนดนโยบายการพัฒนาเมือง และชุมชนที่ยั่งยืน และการจัดสรรงบประมาณ

1.2 การแบ่งกลุ่มดัชนีชี้วัด แบ่งเป็น กลุ่มความจำเป็นในการดำรงชีพ กลุ่มโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะของเมืองและชุมชน กลุ่มคุณภาพชีวิตทางเศรษฐกิจของเมืองและชุมชน กลุ่มคุณภาพชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรม กลุ่มคุณภาพของสุขภาพอนามัยของประชาชนและคุณภาพและปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติและความยั่งยืน

1.3 ดัชนีชี้วัดเชิงคุณภาพ บางครั้งดำเนินการได้ยาก หรือไม่สามารดำเนินการแปลงออกมาให้เป็นการวัดเชิงปริมาณ เพื่อให้การวัดมีรูปธรรมและอธิบายได้

2. ผลการศึกษาทบทวนและกำหนดนิยามของเมืองและชุมชนน่าอยู่

เมืองและชุมชนน่าอยู่มีความหมาย กล่าวคือ เป็นเมืองและชุมชนที่มีระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รองรับอย่างเหมาะสมกับขนาดของเมืองและชุมชน ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการอยู่อาศัย และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันอย่างมีความสุข มีสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ มีสังคม วัฒนธรรมที่ดีงาม มีโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดี มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นำเชื่อถือและโปร่งใส ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เมืองและชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน

องค์ประกอบสำคัญของเมืองและชุมชนน่าอยู่ มี 7 องค์ประกอบ คือ การให้บริการพื้นฐานสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่เพียงพอ ประชาชนมีสุขภาพกายและใจที่สมบูรณ์ บ้านเมืองมีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีทรัพยากรธรรมชาติเพียงพอต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน มีโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีในเมืองและชุมชน สังคมวัฒนธรรมการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยั่งยืนดีงาม ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การบริหารจัดการเมืองและชุมชนที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

3. ผลการศึกษาวិเคราะห์จัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ มีดังนี้

3.1 การวัดค่าความเป็นเมืองและชุมชนน่าอยู่ โดยใช้ดัชนีชี้วัดมีลักษณะการวัดเชิงคุณภาพเพื่อประเมินความน่าอยู่ของเมืองและชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชากรและสิ่งแวดล้อม ควรจะต้องแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมด้วยการจัดหาข้อมูลเชิงปริมาณคุณภาพชีวิตของประชากรและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่บ่งบอกถึงความเป็นเมืองและชุมชนน่าอยู่

3.2 หลักการในการพัฒนาดัชนีชี้วัดความเป็นเมืองและชุมชนน่าอยู่ จะยึดหลักการดังนี้ ตัวชี้วัดจะต้องใช้ฐานข้อมูลที่มีอยู่และต้องเป็นข้อมูลที่สามารถจัดหาได้ง่าย การดำเนินการจะต้องยึดถือความเห็นของประชาชนในพื้นที่จัดทำเป็นหลัก จะต้องมีการถ่วงค่าน้ำหนักตัวชี้วัดแต่ละกลุ่มเพื่อบ่งถึงความสำคัญของกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบกับกัน และจะต้องมีการกำหนดเป้าประสงค์และแนวโน้มที่ต้องการอย่างชัดเจน

3.3 เป้าหมายการวัดความเป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยใช้ดัชนีทั้ง 7 กลุ่ม ดังนี้

3.3.1 ดัชนีการให้บริการขั้นพื้นฐาน สาธารณูปโภคสาธารณูปการ มุ่งให้มีการวัดว่าในเมืองและชุมชนนั้นมีการให้บริการพื้นฐานสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ที่จำเป็นแก่การดำรงชีพพื้นฐานเพียงพอหรือไม่ การให้บริการพื้นฐานสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ สำหรับเมืองและชุมชนเหล่านี้ ควรจะมีการจัดให้เหมาะสมกับขนาดของเมืองและชุมชน

3.3.2 ดัชนีสุขภาพอนามัย มุ่งให้มีการวัดว่าประชากรในพื้นที่มีสุขภาพกายและใจสมบูรณ์ดีหรือไม่อย่างไรอีกทั้งมีการให้บริการสาธารณสุขพื้นฐานเพียงพอหรือไม่

3.3.3 ดัชนีคุณภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ มุ่งให้มีการวัดว่าเมืองและชุมชนนั้นๆ มีคุณภาพอากาศ น้ำ และเสียง เหมาะสมกับการดำรงชีวิตหรือไม่ มีทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะน้ำและพลังงานเพียงพอต่อการดำรงชีวิตหรือไม่ ตลอดจนมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนเพียงพอหรือไม่

3.3.4 ดัชนีโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับประชาชน มุ่งให้มีการวัดว่า ประชาชนในเมืองและชุมชนนั้นมีโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ โอกาสของการมีงานทำ ความก้าวหน้าในอาชีพที่ดีกว่าอย่างไร

3.3.5 ดัชนีสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มุ่งให้มีการวัดว่า ประชาชนมีโอกาสเท่าเทียมกันในสังคม โดยเฉพาะด้านการศึกษา และการได้รับบริการสังคมอื่น ๆ เมืองและชุมชนมีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง

3.3.6 ดัชนีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มุ่งให้มีการวัดว่า ประชาชนมีความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย คดีอาชญากรรม อุบัติเหตุ อุบัติภัย และภัยพิบัติมากน้อยเพียงใด

3.3.7 ดัชนีการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ มุ่งให้มีการวัดประชาชนในพื้นที่มีความสนใจการบริหารจัดการระดับท้องถิ่นมากน้อยเพียงไร

4. ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและประชาชนในพื้นที่ 5 แห่ง สรุปได้ ดังนี้

4.1 ดัชนีชี้วัดที่จัดทำขึ้นจะครอบคลุมในทุกสาขา แต่มีข้อจำกัดคือ การนำข้อมูลที่มีอยู่มาใช้เพื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ และเปรียบเทียบในช่วงเวลาต่าง ๆ ของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

4.2 การจัดเก็บข้อมูลควรต้องมีการกำหนดแนวทาง วิธีการ และผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และต่อเนื่อง

4.3 ดัชนีชี้วัดที่เสนอควรใช้เป็นกรอบความคิดแต่มาตรฐานวัดเกณฑ์กำหนดในรายละเอียดควรให้ท้องถิ่นแต่ละพื้นที่จัดทำตามกรอบที่กำหนดไว้ ซึ่งเมื่อจัดทำแล้วควรนำมาจัดเป็นระยะ ๆ และปรับปรุงวัดอุปสงค์ใหม่เป็นระยะ ๆ ให้เห็นความก้าวหน้าการดำเนินงานของพื้นที่

4.4 ดัชนีชี้วัดซึ่งเป็นดัชนีกลาง ควรมีการกำหนดความสำคัญแต่ละกลุ่ม ตามความเหมาะสมในพื้นที่เฉพาะพื้นที่นั้น ๆ เพราะแต่ละพื้นที่มีองค์ประกอบท้องถิ่น

4.5 การดำเนินการจัดทำดัชนีชี้วัดควรคำนึงถึงวิธีการไปสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ ควรให้แต่ละท้องถิ่นนำดัชนีชุดนี้ไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยคำนึงถึงเป้าหมายที่ท้องถิ่นต้องการตามลำดับความสำคัญ และมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ควรมีการกำหนดวิธีการจัด การจัดเก็บข้อมูลตลอดจนผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน

สรุปผลชุดดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่

ดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ที่ได้จัดทำไว้ทั้งหมดประกอบด้วย 7 กลุ่ม แยกเป็น 45 ดัชนีชี้วัดตามข้อสรุปของการศึกษา ซึ่งหากนำมาจัดกลุ่มให้สัมพันธ์กับองค์ประกอบเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ตามนโยบายแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ซึ่งได้กำหนดภาพรวมขององค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวมไว้ในทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงภาพรวมองค์ประกอบของเมือง และชุมชนน่าอยู่

ดัชนีชี้วัด 7 กลุ่ม	ดัชนีชี้วัด 4 องค์ประกอบ
ดัชนีชี้วัดด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน ดัชนีชี้วัดด้านสุขภาพอนามัย ดัชนีชี้วัดด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ดัชนีชี้วัดด้านคุณภาพชีวิตทางสังคม วัฒนธรรมและการศึกษา ดัชนีชี้วัดด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ดัชนีชี้วัดสภาพแวดล้อมน่าอยู่ คุณภาพชีวิตและวิถีชีวิตที่ดี
ดัชนีชี้วัดด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน	ดัชนีชี้วัดด้านระบบการบริหารจัดการที่ดี
ดัชนีชี้วัดด้านโอกาสทางเศรษฐกิจ	ดัชนีชี้วัดด้านเศรษฐกิจ
บางส่วนของดัชนีชี้วัดด้านคุณภาพชีวิต (เฉพาะส่วนภูมิปัญญาพื้นบ้าน)	ดัชนีชี้วัดด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่

จากผลการศึกษาจัดทำเครื่องชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ที่ดำเนินการโดย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2544-2545

ดัชนีชี้วัดด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน 12 ตัวชี้วัด

- ร้อยละของครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยที่มีสภาพถาวร
- ร้อยละของครัวเรือนในชุมชนพื้นที่ที่มีระบบสื่อสารตลอด 24 ชั่วโมง

3. การมีน้ำสะอาดบริโภคประมาณ 5 ลิตร/คน/วัน
4. การบริการไฟฟ้าสาธารณะชุมชน
5. การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ
6. การบำบัดน้ำเสียชุมชน
7. การบริการด้านการศึกษา (จำนวนเด็กเล็ก : ห้อง : ครู/จำนวนนักเรียนในภาคบังคับ 9 ปี :
ห้อง : ครู/จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีววะ อุดมศึกษา : ห้อง : ครู)
8. การบริการด้านสาธารณสุข (จำนวนแพทย์ : ประชากร 1,000 คน/จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ : ประชากร 1,000 คน
9. พื้นที่สาธารณะ/ประชากร 1,000 คน (สวนสาธารณะ ลานวัด ที่โล่ง สนามกีฬา)
10. เวลาที่ใช้ในการติดต่อกับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละครั้ง
11. เวลาที่ใช้ในการเดินทางประจำวัน ในชุมชน (ทำงานไปโรงเรียน ติดต่อกัน) ด้วยระบบขนส่งมวลชน / ด้วยยานพาหนะส่วนตัว
12. เวลาที่ใช้ในการเดินทางระหว่างชุมชน/เมือง ด้วยระบบขนส่งมวลชน/ด้วยยานพาหนะ

ดัชนีชี้วัดด้านสุขภาพอนามัย 8 ตัวชี้วัด

13. อายุขัยเฉลี่ยของประชากรรวมในพื้นที่
14. อัตราการตายของทารก (ต่ำกว่า 1 ปี) ต่อจำนวนการเกิดมีชีพ 1,000 ราย
15. อัตราการป่วยทั่วไปของประชาชน ต่อประชากร 1,000 คน
16. อัตราการป่วยทางจิต ต่อประชากร 100,000 คน
17. จำนวนผู้ติดสุราที่เข้ารับการรักษา ต่อประชากร 100,000 คน
18. จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษา ต่อประชากร 100,000 คน
19. จำนวนผู้ที่ได้รับการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อต่อประชากร 1,000 คน
20. จำนวนผู้ที่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ต่อประชากร 1,000 คน

ดัชนีชี้วัดด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ 5 ตัวชี้วัด

21. คุณภาพทางอากาศ [ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ความเข้มข้นของไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) ความเข้มข้นของโอโซน (O₃) ความเข้มข้นของซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ความเข้มข้นของฝุ่น (PM₁₀)]
22. คุณภาพน้ำ [ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ (DO) ปริมาณความต้องการออกซิเจนทางชีวภาพ (BOD) ปริมาณความต้องการออกซิเจนทางเคมี (COD)]
23. ความดังของเสียง [dB (A)]
24. ปริมาณขยะ (กก. : คน : วัน)

25. การใช้พลังงานไฟฟ้าและพลังงานจากแหล่งอื่น (kwh : คน : ปี)

ดัชนีชี้วัดด้านโอกาสทางเศรษฐกิจ 5 ตัวชี้วัด

26. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชุมชน
27. รายได้ต่อคน
28. อัตราความยากจน
29. อัตราการว่างงาน
30. อัตราการเพิ่มของการเติบโตในภาคอุตสาหกรรมการค้า และบริการ

ดัชนีชี้วัดด้านสังคม วัฒนธรรม การศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4 ตัวชี้วัด

31. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั่วไป [การจัดกิจกรรมทางศาสนา สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และนันทนาการเฉลี่ย (ครั้ง : ปี) ร้อยละของประชากรที่ร่วมกิจกรรมทางศาสนา สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และนันทนาการเฉลี่ย]
32. การสืบทอดความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละของครัวเรือนที่มีการสืบทอดความรู้ด้านการรักษาพยาบาลโดยใช้สมุนไพร และการแพทย์แผนโบราณ/ ร้อยละของครัวเรือนที่มีการสืบทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม และอุตสาหกรรมพื้นบ้าน)
33. ร้อยละของครัวเรือนที่มีคนอายุ 15-60 ปี อ่านและเขียนหนังสือได้
34. ร้อยละของผู้ด้อยโอกาส (เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ) ที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน

ดัชนีชี้วัดด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5 ตัวชี้วัด

35. จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ต่อประชากร 1,000 คน
36. จำนวนคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกาย และทางเพศ ต่อประชากร 1,000 คน
37. จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์ ต่อประชากร 1,000 คน
38. จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์ ต่อประชากร 1,000 คน
39. ความเสียหายจากภัยพิบัติที่เกิด (มนุษย์ทำ และจากภัยธรรมชาติ) (บาท : ปี)

ดัชนีชี้วัดการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของประชาชน 6 ตัวชี้วัดประกอบด้วย

40. การจัดทำมีระบบสารสนเทศท้องถิ่น เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตาม พรบ. ข่าวสารฯ
41. งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาเมือง และชุมชนนำอยู่ตามเป้าหมายที่ท้องถิ่นกำหนด (ร้อยละของบทั้งหมด) (สาธารณูปโภค/สุขภาพอนามัย/สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ/การส่งเสริมกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม และการศึกษา/ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน)
42. ร้อยละของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปออกเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น
43. จำนวนสมาชิกในกลุ่มชมรม สมาคม และมูลนิธิในพื้นที่ : ประชากรรวม

44. การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น (การจัดให้มีกรรมมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนเมือง/จำนวนประชากรที่เข้าร่วมกิจกรรม การมีส่วนร่วม ตาม 44.1 เฉลี่ย : ประชากรรวม)
45. การตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานขั้นสุดท้ายโครงการจัดทำเครื่องชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ เสนอโดย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มิถุนายน 2545

ส่วนที่ 2 การสังเคราะห์ทดสอบปรับปรุงดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ในปี 2546

วัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิดและการเลือกพื้นที่เป้าหมาย

วัตถุประสงค์เพื่อมุ่งสังเคราะห์ทดสอบปรับปรุง และพัฒนาชุดเครื่องชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ให้สามารถนำไปใช้งานได้จริงในระดับท้องถิ่นชุมชน โดยมีหลักการแนวคิด ให้ท้องถิ่นเป็นแกนในการพัฒนาทดสอบการใช้ชุดเครื่องชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ และมีการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย 4 แห่ง ใน 4 ภูมิภาค ที่มีศักยภาพความพร้อมและต้องการเข้าร่วมทดสอบเครื่องชี้วัด ได้แก่ ภาคเหนือเลือกเทศบาลนครพิษณุโลก ภาคใต้เลือกเทศบาลเมืองภูเก็ต ภาคตะวันออกเลือกเมืองฉะเชิงเทรา และภาคกลางเลือกเทศบาลตำบลแพรกษา จังหวัดสมุทรปราการ

สรุปผลการดำเนินงาน

1. สรุปข้อคิดเห็นโดยรวมจากการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ประชุมในทุกพื้นที่เห็นพ้องกันว่า

1.1 ตัวชี้วัดการพัฒนาเมือง ชุมชนน่าอยู่ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการวางแผนกำหนดเป้าหมาย และการติดตามประเมินผล

1.2 การพัฒนาและสร้างตัวชี้วัดต้องคำนึงถึงความแตกต่างและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ หากแต่ละพื้นที่สามารถพัฒนาชุดเครื่องชี้วัดเฉพาะที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเองได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้งานได้ โดยต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในเมืองในชุมชนมาร่วมคิดค้น ร่วมดำเนินการ

1.3 การพัฒนาและสร้างตัวชี้วัด ควรต้องทำให้เป็นเรื่องที่เข้าใจไม่จำเป็นต้องมีตัวชี้วัดมากตัว และที่สำคัญต้องมีแหล่งข้อมูลที่น่าไปใช้ในการวัดได้จริงอ้างอิงได้ ไม่ยุ่งยากต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล มีความน่าเชื่อถือสามารถเปรียบเทียบข้อมูลในช่วงเวลาที่ต่างกันได้ อาจเลือกพัฒนาตัวชี้วัดเฉพาะด้านที่จำเป็นก่อน

1.4 ควรมีชุดตัวชี้วัดกลางที่มีตัวชี้วัดร่วมที่ทุกพื้นที่สามารถเปรียบเทียบกันได้ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นและสร้างเสริมกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ได้ แต่จำเป็นคำนึงถึงความแตกต่างของศักยภาพ บทบาทแต่ละพื้นที่ และอาจต้องพัฒนาให้มีค่าถ่วงน้ำหนักตัวชี้วัดแต่ละด้าน

1.5 การจะนำตัวชี้วัดไปทดสอบการใช้งานจริงร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 4 พื้นที่เป้าหมาย ต้องอาศัยความเข้าใจในหลักวิชาการท้องถิ่นจึงต้องการเวลาในการเรียนรู้ และยังต้องการคำแนะนำจากนักวิชาการเพื่อพัฒนาสร้างตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับพื้นที่ตน

2. สรุปข้อคิดเห็นสำหรับ ชุดตัวชี้วัดการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ทั้ง 7 กลุ่ม 4 ด้าน 45 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 องค์ประกอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง ชุมชนน่าอยู่ ส่วนใหญ่เห็นว่า องค์ประกอบดัชนีชี้วัดทั้ง 7 กลุ่ม 4 ด้าน 45 ตัวชี้วัดนั้น ครอบคลุมในทุกสาขาแต่จะมีองค์ประกอบ ตัวชี้วัดในด้านกายภาพมากกว่าด้านอื่น และอาจมีข้อจำกัดการนำข้อมูลที่มีอยู่มาใช้เพื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ และเปรียบเทียบในช่วงเวลาต่างๆ อยู่บ้าง การนำไปใช้ควรต้องปรับปรุงเลือกที่ใช้วัดได้จริง

2.2 วิธีการจัดเก็บข้อมูล ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการออกแบบสอบถาม จัดเก็บข้อมูล และประเมินผล ภายใต้การดูแลให้คำปรึกษาของนักวิชาการ และมีข้อสังเกตว่า ข้อมูลบางตัวมีการจัดเก็บเฉพาะในระดับอำเภอ/จังหวัดเท่านั้น เช่น ข้อมูลอาชญากรรม ข้อมูลผู้ป่วยในโรงพยาบาล การค้นหาข้อมูลในระดับเทศบาลจึงทำได้ยาก

2.3 วิธีการประเมินผลหรือคำนวณค่าในแต่ละตัวชี้วัด ทุกฝ่ายเห็นร่วมกันว่าควรมีระดับหรือค่าเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบในการติดตามประเมินผลว่าตัวชี้วัดแต่ละตัวนั้น ผ่านเกณฑ์หรือไม่

2.4 ความสำคัญของการประเมินผลจะขึ้นอยู่กับการได้มาของข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การประเมินผลที่ตรงกับความเป็นจริง เชื่อถือได้ และมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ และเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามประเมินผลด้วย

3. หลักเกณฑ์การสังเคราะห์คัดเลือกชุดตัวชี้วัดร่วม

หลักเกณฑ์การพิจารณาจัดทำชุดเครื่องชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ให้เป็น"ชุดตัวชี้วัดร่วม" จำนวน 32 ตัว ที่จะนำไปใช้ในการทดสอบการวัดคำนวณค่าในพื้นที่ โดยเป็นชุดตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนวัตถุประสงค์เป้าหมาย และครอบคลุมประเด็นการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ และสามารถวัดได้จริงโดยมีแหล่งข้อมูลทุติยภูมิสนับสนุนอ้างอิงได้ เข้าใจได้ง่าย และมุ่งวัดในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพเพื่อสามารถอธิบายได้อย่างเป็นเหตุเป็นผลบนหลักวิชาการ ทั้งนี้ ชุดตัวชี้วัดร่วมมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัยทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง และด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 3.2 แสดงดัชนีชี้วัดร่วม ของการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่

ดัชนี	สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	แหล่งข้อมูล
1. การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร	คุณภาพของที่อยู่อาศัยที่มีสภาพถาวร (อยู่มาจน 5 ปีขึ้นไป)	จำนวนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร X 100 จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน	- จปฐ. - จำนวนครัวเรือน อบต. เทศบาล
2. การมีระบบสื่อสาร	ความพร้อมของระบบติดต่อสื่อสารในครัวเรือนตลอด 24 ชั่วโมง (โทรศัพท์ โทรสาร วิทูรย์ติดตามตัว)	จำนวนครัวเรือนที่มีระบบสื่อสาร X 100 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	- ทศท. - จำนวนครัวเรือน อบต. เทศบาล
3. การมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน	ความพร้อมในการให้บริการสาธารณูปโภค	จำนวนครัวเรือนที่มีน้ำสะอาดบริโภค X 100 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	- จปฐ. - การประสาน ภูมิภาคหรือการสำรวจแรงงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ - จำนวนครัวเรือน อบต. เทศบาล
4. การได้รับบริการไฟฟ้า	ความพร้อมในการให้บริการสาธารณูปโภค	จำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการไฟฟ้า X 100 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - จำนวนครัวเรือน อบต. เทศบาล
5. การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ	ความพร้อมในการให้บริการสาธารณูปโภค	จำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการการกำจัดขยะถูกสุขลักษณะ X 100 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	- สาธารณสุข จังหวัด อบต. เทศบาล
6. พื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชนทั่วไป/ประชากร 1,000 คน (สวนสาธารณะ ลานวัด ที่โล่ง สนามกีฬา)	ความพร้อมในการให้บริการด้านนันทนาการ+ ประชาคม	พื้นที่สาธารณะรวม X 100 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	- เทศบาล/อบต.

ดัชนี	สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	แหล่งข้อมูล
7. คุณภาพน้ำ - ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ (DO)	คุณภาพน้ำ	- ตรวจวัดตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ - จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพอากาศ (ครั้ง/เดือน)	- กรมควบคุมมลพิษ/สนผ. ทส./สิ่งแวดล้อมจังหวัด/สวล. เทศบาล
8. คุณภาพอากาศ - ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) - ความเข้มข้นของฝุ่น	คุณภาพอากาศ	- ตรวจวัดตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ - จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพอากาศ (ครั้ง/เดือน)	- กรมควบคุมมลพิษ/สนผ. ทส./สิ่งแวดล้อมจังหวัด/สวล. เทศบาล
9. ความดังของเสียง [dB (A)]	คุณภาพเสียง	- ตรวจวัดตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ - จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพเสียง (ครั้ง/เดือน)	- กรมควบคุมมลพิษ/สนผ. ทส./สิ่งแวดล้อมจังหวัด/สวล. เทศบาล
10. อายุขัยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ (แยกตามเพศ)	สถานะสุขภาพทั่วไป	คำนวณโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ	- สาธารณสุขจังหวัด/สนง.สถิติแห่งชาติ
11. อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี/ทารกเกิดมีชีวิต 1,000 คน	คุณภาพของบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานและการดูแลสุขภาพทารก	<u>จำนวนทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี ที่ตาย X 1,000</u> จำนวนทารกที่เกิดมีชีวิต	- สาธารณสุขจังหวัด /โรงพยาบาล/ เทศบาล

ดัชนี	สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	แหล่งข้อมูล
12. อัตราการป่วยโรคเครียดโรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน	คุณภาพของการดูแลสุขภาพจิต	<u>จำนวนผู้ป่วยโรคเครียดจิตประสาท X 100,000</u> จำนวนประชากรรวม	- สาธารณสุขจังหวัด /โรงพยาบาล/ เทศบาล
13. จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา/ประชากร 100,000 คน	คุณภาพของการดูแลสุขภาพกายและจิต	<u>จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา X 100,000</u> จำนวนประชากรรวม	- สาธารณสุขจังหวัด /โรงพยาบาล/ เทศบาล
14. อัตราการเข้าเรียน	ความพร้อมในการให้บริการศึกษาระดับต่างๆ (ประถม, มัธยม)	<u>จำนวนประชากรเข้าศึกษาต่อในระดับต่างๆ X 100</u> จำนวนประชากรรวม	- เขตการศึกษา เทศบาล
15. การบริการด้านสาธารณสุข			
- จำนวนแพทย์/ประชากร 1,000 คน	ความพร้อมในการให้บริการด้านสาธารณสุข	<u>จำนวนแพทย์ในชุมชน X 1,000</u> ประชากร	- สาธารณสุขจังหวัด /เทศบาล
- จำนวนบุคลากรทางการแพทย์/ประชากร 1,000 คน	ความพร้อมในการให้บริการด้านสาธารณสุขของบุคลากรทางการแพทย์ (เภสัชกร พยาบาล และเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข)	<u>บุคลากรทางการแพทย์แต่ละประเภท X 1,000</u> ประชากร	- สาธารณสุขจังหวัด /เทศบาล
16. ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่อาศัยในระบบการดูแลของชุมชน	ความเอื้ออาทรของสังคมต่อผู้ด้อยโอกาส	<u>ผู้ด้อยโอกาสที่มีระบบดูแล X 100</u> ผู้ด้อยโอกาสรวม	- อบต./เทศบาล

ดัชนี	สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	แหล่งข้อมูล
17. จำนวนคดี ประทุษร้ายต่อ ทรัพย์สินและ ประชาชน	ความปลอดภัยในการ ดำรงชีวิตประจำวัน	จำนวนคดี X 1,000 จำนวนประชากรรวม	- สถิติอาชญากรรม สถานีตำรวจ
18. จำนวนคดีเสียชีวิต ถูกทำร้าย ร่างกาย และส่ง ละเมิดทางเพศ	ความปลอดภัยในการ ดำรงชีวิตประจำวัน	จำนวนคดี X 1,000 จำนวนประชากรรวม	- สถิติอาชญากรรม สถานีตำรวจ
19. จำนวนอุบัติเหตุ จากยานยนต์	ความปลอดภัยในการ เดินทางของประชาชน	จำนวนอุบัติเหตุยานยนต์ X 1,000 จำนวนประชากรรวม	- สถิติอาชญากรรม สถานีตำรวจ
20. จำนวนผู้เสียชีวิต โดยอุบัติเหตุจาก ยานยนต์	ความปลอดภัยในการ เดินทางของประชาชน	จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุยานยนต์ X 1,000 จำนวนประชากรรวม	- สถิติอาชญากรรม สถานีตำรวจ
21. การสืบทอด ความรู้และภูมิ ปัญญาพื้นบ้าน			
- ครูว์เรือนที่สืบทอด ด้านการรักษา พยาบาลและ แพทย์ไทย	การสืบทอดความรู้ ด้านการแพทย์แผนไทย	- ครูว์เรือนที่มีอาชีพและกิจกรรม X 100 จำนวนครูว์เรือนรวม - จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านการแพทย์แผน ไทย	- อบต. เทศบาล
- ครูว์เรือนสืบทอด ด้านศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม อุตสาหกรรม พื้นบ้าน	การสืบทอดความรู้ด้าน ศิลปวัฒนธรรม	- ครูว์เรือนที่มีอาชีพและกิจกรรม X 100 จำนวนครูว์เรือนรวม - จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม พื้นบ้าน	- อบต. เทศบาล

ดัชนี	สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	แหล่งข้อมูล
22. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน	ความเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน/เมือง	- วัดจากรายได้ของปีที่ผ่านมา เทียบกับของปีก่อน - วัดจากการจดทะเบียนการค้า	- สศช. / สนน. จังหวัด / ธปท. (ภาค)
23. รายได้ต่อคน	ขนาดของรายได้ประชากรในชุมชน/เมือง	รายได้รวมของประชากร จำนวนประชากรรวม	- สศช. / สนน. จังหวัด / ธปท. (ภาค)
24. อัตราความยากจน	ความยากจนของประชากร	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ต่ำกว่าระดับเส้นความยากจน	- สศช. / สนน. จังหวัด
25. อัตราการว่างงาน	การว่างงานของประชากร	วัดจากผู้ไม่มีงานทำ (ตามความหมายของกรมแรงงาน)	- จปฐ. / กระทรวง แรงงาน / การสำรวจแรงงาน ของ สนน. สถิติ แห่งชาติ
26. อัตราการเพิ่มของการเจริญเติบโตภาคอุตสาหกรรมการค้า การบริการ	โอกาสการจ้างงาน	อัตราการเพิ่มผลผลิต 3 ภาคในปีที่ผ่านมา เทียบกับปีก่อน	- สศช. / สนน. จังหวัด
27. การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น	ความโปร่งใสในการบริหารและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน	จำนวนรายการข้อมูลที่เปิดเผย X 100 จำนวนรายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามพรบ. ข่าวสาร	- อบต. / เทศบาล

ดัชนี	สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	แหล่งข้อมูล
28. งบประมาณ ในการพัฒนา เมืองและชุมชน นำอยู่	การดำเนินกิจกรรม ด้านการพัฒนาเมืองและ ชุมชนนำอยู่ ตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้	งบประมาณในด้านต่างๆ X 100 งบประจำปีรวม	- งบประมาณ ประจำปีของ อบต. / เทศบาล
29. สมาชิกในกลุ่ม ชมรมสมาคม มูลนิธิ	การรวมตัวของประชาชน ในชุมชน	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม ชมรม ฯลฯ X 100 ประชากรรวม	- ชมรม สมาคม และมูลนิธิ
30. การใช้สิทธิ์เลือก ตั้งระดับท้องถิ่น	การมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อคัดเลือกผู้บริหารท้องถิ่น	จำนวนผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งท้องถิ่น X 100 ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งท้องถิ่น	- รายงานการลง คะแนนเลือกตั้ง อบต. / เทศบาล
31. การเปิดโอกาส ให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการ บริหารจัดการ ท้องถิ่น * การจัดการให้ มีการมีส่วน ร่วมในการวางแผน และ ดำเนิน โครงการฯ * ประชาชนที่ ร่วมกิจกรรม การจัดการให้ มีการมีส่วน ร่วมฯ	การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนา เมืองและชุมชน ประสิทธิภาพของการส่งเสริม	จำนวนครั้งของการมีส่วนร่วม X 100 จำนวนกิจกรรมที่ต้องจัดให้มีส่วนร่วม จำนวนประชากรที่เข้าร่วมกิจกรรม X 100 ประชากรเป้าหมาย	- อบต. / เทศบาล - อบต. / เทศบาล
32. การตอบสนอง ต่อข้อร้องเรียน ของประชาชน		จำนวนการตอบสนองข้อร้องเรียน X 100 ข้อร้องเรียนรวม	- อบต. / เทศบาล

ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานในขั้นต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีแนวทางการดำเนินงานในขั้นต่อไป ดังนี้

1. ทดสอบการใช้และพัฒนาปรับปรุงชุดเครื่องชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ด้วยการวัดจัดลำดับความเป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของเมืองระดับเทศบาลนคร และเทศบาลเมืองทั่วประเทศ ซึ่งเป็นเมืองขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีประมาณ 105 เมือง ทั่วประเทศ
2. การปรับปรุงชุดเครื่องชี้วัด และกำหนดระดับเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการเปรียบเทียบที่จะนำไปใช้ทดสอบการวัดคำนวณค่าความน่าอยู่ในมิติต่างๆ ของเมืองเป้าหมายแต่ละแห่ง
3. เตรียมกลไกกำกับและประสานการดำเนินงาน โดยเสนอให้ใช้กลไก "คณะอนุกรรมการประสานการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน : เมืองน่าอยู่" ภายใต้ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กก.สศช.) เป็นกลไกให้คำปรึกษา รวมทั้งการติดตามประเมินผลจัดทำเครื่องชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ซึ่งจะสามารถนำเสนอประเด็นสำคัญๆ ไปสู่การตัดสินใจในระดับนโยบายได้หลายช่องทางผ่าน กก.สศช. หรือคณะกรรมการระดับชาติที่มี สศช. เป็นฝ่ายเลขานุการ
4. การสร้างความเข้าใจร่วมกัน เช่น การจัดทำคู่มือแนะนำวิธีการดำเนินการทดสอบชุดเครื่องชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ และการฝึกอบรมทางวิชาการสำหรับทีมนักวิชาการในส่วนกลางและเครือข่ายนักวิชาการในท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจในเทคนิควิธีการเก็บข้อมูลทางสถิติในพื้นที่ และการคำนวณค่าในแต่ละองค์ประกอบของตัวชี้วัด
5. สำหรับขั้นการดำเนินการทดสอบการใช้ชุดเครื่องชี้วัดในทุกเมืองเป้าหมาย เป็นพื้นที่เครือข่ายนักวิชาการท้องถิ่นจะต้องดำเนินการเก็บรวบรวมสถิติในพื้นที่และคำนวณค่าในแต่ละองค์ประกอบของตัวชี้วัด ซึ่งต้องประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เป็นหลักในการจัดเก็บข้อมูลในระดับจังหวัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ : กรณีศึกษา
โครงการเคหะชุมชนการเคหะแห่งชาติ มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้กำหนดดัชนีชี้วัด
- ตอนที่ 2 กำหนดกรอบการศึกษาและทำความเข้าใจดัชนีชี้วัด
- ตอนที่ 3 การคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 4 การวางแผนการเก็บข้อมูล
 - การจำแนกดัชนีออกเป็นตามกลุ่มของแหล่งข้อมูล
 - ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล
 - รายละเอียดวิธีการรวบรวมข้อมูล
- ตอนที่ 5 เครื่องมือและวิธีการทดสอบข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
- ตอนที่ 6 การทดสอบดัชนีโดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด
- ตอนที่ 7 สรุปผลการทดสอบดัชนีชี้วัด

ตารางที่ 4.1 แสดงขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

รายละเอียด	พ.ศ. 2546			พ.ศ. 2547		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1. การสัมภาษณ์ผู้กำหนดดัชนีชี้วัด	—					
2. กำหนดกรอบการศึกษาและทำความเข้าใจดัชนีชี้วัด		—				
3. การคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง		—				
4. การวางแผนการจัดเก็บข้อมูล - จำแนกดัชนีตามแหล่งข้อมูล - ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล - รายละเอียดวิธีการรวบรวมข้อมูล		—				
5. การใช้เครื่องมือและวิธีการทดสอบข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย		—				
6. การทดสอบดัชนีโดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด				—		
7. สรุปผลการศึกษา						—

ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้กำหนดดัชนีชี้วัด

ช่วงปลายเดือนตุลาคม - กลางเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2546 ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้กำหนดดัชนีชี้วัด คือ รศ.ดร.บรรณโคภิชฐ์ เมฆวิชัย โดยทำให้ทราบว่า วัตถุประสงค์การจัดทำดัชนีชี้วัดร่วมของการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ เพื่อเป็นการพัฒนาสภาพของเมืองและชุมชน และใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น โดยดัชนีชี้วัดร่วมดังกล่าวต้องเป็นดัชนีชี้วัดที่ทุกพื้นที่สามารถเปรียบเทียบกันได้ ทั้งนี้ องค์ประกอบของดัชนีชี้วัดร่วมแบ่งออกเป็น 4 ด้าน มีจำนวน 32 ดัชนีชี้วัด

ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม เป็นกลุ่มดัชนีที่สะท้อนคุณลักษณะความเป็นเมือง สะอาด สะดวก สบายร่มรื่น โดยมุ่งให้มีการวัดว่าในเมืองและชุมชนนั้นมีการให้บริการพื้นฐานสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นแก่การดำรงชีพ คุณภาพอากาศ น้ำ และเสียง เหมาะสมกับการดำรงชีวิต ตลอดจนมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนเพียงพอหรือไม่

ด้านสุขภาพอนามัยทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นกลุ่มดัชนีที่สะท้อนคุณลักษณะความเป็นเมือง สงบ ปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี วิถีชีวิตดี โดยมุ่งให้มีการวัดว่าประชากรในพื้นที่มีสุขภาพกายและใจสมบูรณ์ดี ความปลอดภัยจากคดีอาชญากรรม อุบัติเหตุ อุบัติภัยเล็กน้อยเพียงใด อีกทั้งมีการให้บริการสาธารณสุขพื้นฐานเพียงพอหรือไม่ โอกาสเท่าเทียมกันในสังคม และการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง เป็นกลุ่มดัชนีที่สะท้อนคุณภาพของความเป็นเมือง ที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งวัดว่าประชาชนในเมืองและชุมชนนั้นมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น การมีงานทำ ความก้าวหน้าในอาชีพที่ดี

ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม เป็นกลุ่มดัชนีที่สะท้อนคุณลักษณะ ความเป็นเมืองที่ดี มีการบริหารจัดการที่ดี การมีส่วนร่วมของประชาชน และความโปร่งใส โดยมุ่งให้มีการวัดประชาชนในพื้นที่มีความสนใจการบริหารจัดการระดับท้องถิ่นมากน้อยเพียงไร

ตอนที่ 2 กำหนดกรอบการศึกษาและทำความเข้าใจดัชนีชี้วัด

ช่วงปลายเดือนตุลาคม - กลางเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2546 ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกรอบการศึกษาพร้อมทั้งทำการสัมภาษณ์ผู้กำหนดดัชนีชี้วัดควบคู่ไปด้วยกัน เพื่อให้สามารถนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยผู้วิจัยได้มีการกำหนดกรอบการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น

ประเด็นแรก การสร้างความเข้าใจดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ เป็นการวัดค่าความเป็นเมืองและชุมชนน่าอยู่ในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชากร ทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐานกายภาพ สุขภาพอนามัย เศรษฐกิจ และสังคม ที่สามารถแสดงข้อมูลเชิงปริมาณของตัวดัชนีชี้วัดที่บ่งชี้ความเป็นเมืองและชุมชนน่าอยู่ออกมาอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้หลักการที่สำคัญตัวดัชนีชี้วัดต้องใช้ฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้ว และเป็นข้อมูลที่สามารถจัดหาได้ง่าย ซึ่งต้องเป็นการดำเนินการที่ยึดถือความเห็นของประชาชนในพื้นที่จัดทำเป็นหลัก รวมทั้งจะต้องมีการถ่วงหาคำนำหนักของแต่ละกลุ่มเพื่อให้ความสำคัญของกลุ่มเมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน และต้องมีการกำหนดเป้าประสงค์ที่ต้องการประเมินผลอย่างชัดเจน โดยผู้วิจัยได้จำแนกดัชนีชี้วัดรวมจำนวน 32 ตัวออกเป็นสิ่งที่วัดจำนวน 42 ตัวย่อย ดังนี้

ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน กายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม มีจำนวน 9 ดัชนี มีสิ่งที่วัดออกเป็น 13 ตัวย่อย

ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจำนวน 12 ดัชนี มีสิ่งที่วัดออกเป็น 16 ตัวย่อย

ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง มีจำนวน 5 ดัชนี มีสิ่งที่วัดออกเป็น 6 ตัวย่อย

ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม มีจำนวน 6 ดัชนี มีสิ่งที่วัดออกเป็น 7 ตัวย่อย

ประเด็นที่สอง การศึกษาคุณลักษณะดัชนีชี้วัดที่ดี โดยในการสร้างเครื่องมือดัชนีชี้วัดต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการกำหนดกรอบแนวคิด มิติของการวัด เช่น กายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม นอกจากนี้มีการกำหนดนิยามความหมายสิ่งที่ต้องการวัดที่ชัดเจนโดยอาศัยหลักการแนวคิดทฤษฎีหรือข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายสนับสนุนเหตุผลของการกำหนดตัวชี้วัด โดยองค์ประกอบของตัวชี้วัดจะต้องระบุว่าเป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งมีเกณฑ์มาตรฐานและเป้าหมายไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะดัชนีชี้วัดที่ดีต้องต้องมีการทดสอบและคัดเลือกตัวชี้วัดที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ แหล่งข้อมูลสถิติ กฎหมาย ความเป็นไปได้ของการจัดเก็บ เพื่อให้สามารถนำตัวชี้วัดไปใช้วัดค่าได้

ตอนที่ 3 การคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงปลายเดือนตุลาคม พ.ศ.2546 ผู้วิจัยได้คัดเลือกโครงการคณะชุมชน การคณะชุมชนแห่งชาติ ที่เป็นโครงการขนาดตำบล จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนนวมินทร์ ชุมชนรามคำแหง และชุมชนร่มเกล้า 3/3 (รายละเอียดวิธีการคัดเลือกได้แสดงอยู่ในบทที่ 1) โดยแต่ละชุมชนมีรายละเอียดดังนี้

- ชุมชนนวนิรินทร์เป็นโครงการเช่าและเช่าเช่า สำหรับผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง ลักษณะอาคาร ประกอบด้วย อาคารชุดสูง 5 ชั้น แบบห้องชนกประสงค์จำนวน 10 หลัง 1,726 หน่วย และอาคารพาณิชย์จำนวน 30 หลัง รวมทั้งสิ้น 1,756 หน่วย ขนาดพื้นที่ดิน 37 ไร่ โดยเริ่มดำเนินการก่อสร้างโครงการเมื่อปี พ.ศ. 2538 และโครงการแล้วเสร็จปี พ.ศ.2540 ตั้งอยู่ที่ ซอยเคหะบุรุษ ถนนนวนิรินทร์ แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กทม.10230

- ชุมชนรามคำแหง เป็นโครงการเช่าและเช่าเช่า สำหรับผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง โดยเช่าที่ดินของกรมการศาสนา ขนาดพื้นที่ดินจำนวน 250 ไร่ ลักษณะอาคารประกอบด้วย แฟลตห้องชนกประสงค์จำนวน 1,728 หน่วย และบ้านแถวบ้านเดี่ยวจำนวน 1,470 หน่วย โดยเริ่มดำเนินการก่อสร้างโครงการเมื่อปี พ.ศ.2539 และโครงการแล้วเสร็จ ปี พ.ศ.2544 ตั้งอยู่ที่ ถนนรามคำแหง แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร 10510

- ชุมชนร่มเกล้า 3/3 เป็นโครงการเช่าซื้อสำหรับผู้มีรายได้น้อย ลักษณะอาคารประกอบด้วย อาคารชุดสูง 5 ชั้น แบบห้องชนกประสงค์ จำนวน 11 หลัง และมีอาคารทั้งสิ้น 2,522 หน่วย โดยเริ่มดำเนินการก่อสร้างโครงการเมื่อ ปี พ.ศ.2539 และโครงการแล้วเสร็จปี พ.ศ. 2544 ตั้งอยู่ที่ ถนนร่มเกล้า แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตลาดกระบัง กทม. 10620

ภาพที่ 4.1 แสดงที่ตั้งของชุมชนที่ทำการศึกษา

ตอนที่ 4 การวางแผนและการจัดเก็บข้อมูล

ช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2546 - เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 ผู้วิจัยได้กำหนดการวางแผนพร้อมทั้งการจัดเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนของการจำแนกดัชนีออกเป็นตามกลุ่มของแหล่งข้อมูลที่ต้องไปจัดเก็บ ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลแต่ละดัชนี และรายละเอียดวิธีการรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนของการจำแนกดัชนีออกเป็นตามกลุ่มของแหล่งข้อมูลที่ต้องไปจัดเก็บ

ประกอบด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลตามดัชนีที่กำหนดไว้ และกลุ่มที่สอง คือ การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานอื่น ๆ ที่รับผิดชอบหรือดูแลชุมชนที่ทำการศึกษา สรุปได้ ดังนี้

กลุ่มแรก คือ การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลตามดัชนีที่กำหนดไว้ จำนวน 11 หน่วยงาน ได้แก่

หน่วยงานกระทรวงมหาดไทย มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 2 ตัว ได้แก่ การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร และการมีน้ำสะอาดบริโภค

หน่วยงานบริษัท ทศท คอปเปอร์เซ็น จำกัด (มหาชน) มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 1 ตัว ได้แก่ การมีระบบสื่อสาร

หน่วยงานการประปานครหลวง มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 1 ตัว ได้แก่ การมีน้ำสะอาดบริโภค

หน่วยงานการไฟฟ้านครหลวง มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 1 ตัว ได้แก่ การได้รับบริการไฟฟ้า

หน่วยงานท้องถิ่น มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 16 ตัว ได้แก่ การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ พื้นที่สาธารณะ / ประชากร 1,000 คน สัดส่วนแพทย์ต่อประชากร สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน ร้อยละครัวเรือนที่มีอาชีพแพทย์โบราณ จำนวนคนที่มีอาชีพแพทย์โบราณ ร้อยละครัวเรือนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรม จำนวนคนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรม การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ สมาชิกในกลุ่มชมรมสมาคมมูลนิธิ การใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น ร้อยละการจัดกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น ร้อยละประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น และการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

หน่วยงานกรมควบคุมมลพิษ มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 7 ตัว ได้แก่ ปริมาณออกซิเจน ข้อร้องเรียนเรื่องคุณภาพน้ำ ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนนอกไซด์ ความเข้มข้นของฝุ่น ข้อร้องเรียนเรื่องคุณภาพอากาศ ค่าของเสียง และข้อร้องเรียนเรื่องเสียงดัง

หน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 4 ตัว ได้แก่ อายุขัยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ (แยกตามเพศ) อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี/ทารกเกิดมีชีวิต 1,000 คน อัตราการป่วยโรคเครียดโรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน และจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา/ประชากร 100,000 คน

หน่วยงานเขตการศึกษา คือ กระทรวงศึกษาธิการ มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 1 ตัว ได้แก่ อัตราการเข้าเรียน

หน่วยงานสถานีตำรวจ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 4 ตัว ได้แก่ จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร จำนวนคดีเสียชีวิตถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์ และจำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์

หน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 5 ตัว ได้แก่ รายได้ชุมชนปีที่ผ่านมามีเทียบกับปีก่อน การจดทะเบียนการค้า รายได้ต่อคน อัตราความยากจน และอัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรมการค้าบริการ

หน่วยงานสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 3 ตัว ได้แก่ การมีระบบสื่อสาร การได้รับบริการไฟฟ้า และอัตราการว่างงาน

กลุ่มที่สอง คือ การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ดัชนีกำหนด โดยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือดูแลชุมชนที่ทำการศึกษ จำนวน 11 หน่วยงาน ได้แก่

หน่วยงานสำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้าของการเคหะแห่งชาติ มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 14 ตัว ได้แก่ การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร การมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ พื้นที่สาธารณะ /ประชากร 1,000 คน ข้อร้องเรียนเรื่องคุณภาพน้ำ ข้อร้องเรียนเรื่องคุณภาพอากาศ ข้อร้องเรียนเรื่องเสียงดัง รายได้ต่อคน อัตราความยากจน งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่ สมาชิกในกลุ่มชมรมสมาคมมูลนิธิ ร้อยละการจัดกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น ร้อยละประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น และการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

หน่วยงานกรุงเทพมหานคร มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 16 ตัว ได้แก่ พื้นที่สาธารณะ /ประชากร 1,000 คน ปริมาณออกซิเจน ข้อร้องเรียนเรื่องคุณภาพน้ำ ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนนอกไซด์ ความเข้มข้นของฝุ่น ข้อร้องเรียนเรื่องคุณภาพอากาศ ค่าของเสียง

ข้อร้องเรียนเรื่องเสียงดัง อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี/ทารกเกิดมีชีวิต 1,000 คน อัตราการเข้าเรียน สัดส่วนแพทย์ต่อประชากร สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่ และการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

หน่วยงานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 1 ตัว ได้แก่ ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน

หน่วยงานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 1 ตัว ได้แก่ ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน

หน่วยงานกระทรวงมหาดไทย มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 2 ตัว ได้แก่ ร้อยละครัวเรือนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรม จำนวนคนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรม

หน่วยงานสถานีตำรวจนครบาลโคกคราม มีนบุรี และร่มเกล้า มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 4 ตัว ได้แก่ จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร จำนวนคดีเสียชีวิตถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์ และจำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์

หน่วยงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง มีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูล จำนวน 18 ตัว ได้แก่ การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ ข้อร้องเรียนเรื่องคุณภาพน้ำ ร้องเรียนเรื่องคุณภาพอากาศ ข้อร้องเรียนเรื่องเสียงดัง อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี/ทารกเกิดมีชีวิต 1,000 คน อัตราการเข้าเรียน ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน ร้อยละครัวเรือนที่มีอาชีพแพทย์โบราณ จำนวนคนที่มีอาชีพแพทย์โบราณ ร้อยละครัวเรือนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรม จำนวนคนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรม การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่ สมาชิกในกลุ่มชมรมสมาคมมูลนิธิ การใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น ร้อยละการจัดกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น ร้อยละประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น และการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

รายละเอียดตามตารางที่ 4.2 แสดงหน่วยจัดเก็บข้อมูลและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล

ตารางที่ 4.2 แสดงหน่วยจัดเก็บข้อมูลและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล

ดัชนี	หน่วยงานที่ได้ไปจัดเก็บข้อมูล/ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล																	เวลา ที่ใช้ ในการ เก็บ ข้อมูล (วัน)										
	การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลตามดัชนีกำหนด											การเก็บข้อมูลในหน่วยงานอื่น ๆ เพิ่มเติม																
	จปฐ.	ทศท.	กปน.	กพน.	ห้อง กิน	กรม ควบคุม	ก. สาขา โรคสุข	เขต ศึกษา	สถานี ตำรวจ	สศร.	สถิติ แห่ง ชาติ	สำนักงานคณะชุมชน การคณะแห่งชาติ			กทม.	กระทรวง			สถานีตำรวจ			เขต						
												นว มินทร์	ราม คำ แหง	ร่ม เกล้า		พัฒนา	มหาด ไทย		โคก คราม	มิน บุรี	ร่ม เกล้า า	บึง ฤๅม	มิน บุรี	ลาดก ระบึง				
ด้านองค์ประกอบพื้นฐาน ของชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน																												
1.การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร	1																										4	
2.การมีระบบสื่อสาร		1									1																2	
3.การมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน	1				1																						8	
4.การได้รับบริการไฟฟ้า					1						1																2	
5. การกำจัดขยะมูลฝอย ถูกสุขลักษณะ					1																			3	3	5	15	
6. พื้นที่สาธารณสุข /ประชากร 1,000 คน					1										1												5	
7.คุณภาพน้ำ																												
-ปริมาณออกซิเจน						1									1												2	
-ข้อร้องเรียน						1									1									3	3	5	16	
8.คุณภาพอากาศ																												
-ความเข้มข้นคาร์บอนฯ						1									1												2	
-ความเข้มข้นของฝุ่น						1									1												2	
-ข้อร้องเรียน						1									1										3	3	5	16

ดัชนี	หน่วยงานที่ได้ไปจัดเก็บข้อมูล/ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล																		เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล (วัน)							
	การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลตามดัชนีกำหนด											การเก็บข้อมูลในหน่วยงานอื่น ๆ เพิ่มเติม														
	จปฐ.	ทศท.	กปน.	กพน.	ท้องถิ่น	กรมควบคุมฯ	ก.สาธารณสุข	เขตศึกษา	สถานีตำรวจ	สศช.	สถิติแห่งชาติ	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา			กทท.	กระทรวง		สถานีตำรวจ			เขต					
												นอ.มณฑล	รามคำแหง	รมเกล้า		พัฒนา	มหาดไทย	โคกคราม		มินบุรี	รมเกล้า	บึงกุ่ม	มินบุรี	ลาดกระบัง		
9.ความดังของเสียง -ค่าของเสียง -ข้อร้องเรียน						1								1									2			
					1						1	1	1	1								3	3	5	16	
รวมจำนวนดัชนีของแต่ละหน่วยงานที่ต้องไปจัดเก็บ	2 ตัว	1 ตัว	1 ตัว	1 ตัว	2 ตัว	7 ตัว					2 ตัว	7 ตัว	7 ตัว	7 ตัว	8 ตัว							4 ตัว	4 ตัว	4 ตัว	92/13 เฉลี่ย 7 วัน	
ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น 10.อายุขัยเฉลี่ยของประชากร ในพื้นที่ (แยกตามเพศ)																									1	
11.อัตราการตายของทารก อายุต่ำกว่า 1 ปี ทารกเกิดมี ชีวิต 1,000 คน														1									3	3	5	13

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดัชนี	หน่วยงานที่ได้ไปจัดเก็บข้อมูล/ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล																			เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล (วัน)				
	การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลตามดัชนีกำหนด											การเก็บข้อมูลในหน่วยงานอื่น ๆ เพิ่มเติม												
	จ.ปร.	ทศท.	กปน.	กฟน.	ห้อง ถิ่น	กรม ควบคุมฯ	ก. สาขา ขนส่ง	เขต ศึกษา	สถานี ตำรวจ	สศช.	สถิติ แห่ง ชาติ	สำนักงานคณะกรรมการ การกษณะแห่งชาติ			กทม.	กระทรวง		สถานีตำรวจ			เขต			
												นว มินทร์	รวม คำ แห่ง	ร่วม เกล้า		พัฒนา นา	มหาด ไทย	โคก คราม	มีน บุรี		ร่วม เกล้า ฯ	ปึง กุ่ม	มีน บุรี	ลาดก ระบัง
12. อัตราการป่วยโรคเครียดโรค จิตประสาท/ประชากร 100,000 คน						1																	1	
13. จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับ การรักษาประชากร 100,000 คน						1																		1
14. อัตราการเข้าเรียน							1						1								3	3	5	13
15. การบริการด้านสาธารณสุข -สัดส่วนแพทย์					1								1											2
-สัดส่วนบุคลากรแพทย์					1								1											2
16. ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบ การดูแลของชุมชน					1								1	2							3	3	5	15
17. จำนวนคดีประทุษร้ายต่อ ทรัพย์และประชากร								1										1	1	1				4
18. จำนวนคดีเสียชีวิต ถูกทำ ร้ายและล่องละเมิดทางเพศ								1										1	1	1				4

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดัชนี	หน่วยงานที่ได้ไปจัดเก็บข้อมูล/ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล																		เวลา ที่ใช้ ในการ เก็บ ข้อมูล (วัน)				
	การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลตามดัชนีที่กำหนด											การเก็บข้อมูลในหน่วยงานอื่น ๆ เพิ่มเติม											
	จ.ปฐ.	ทศท.	กปน.	กฟน.	ห้อง ถิ่น	กรม ควบคุม คุณภาพ	ก. สาขา รณสุข	เขต ศึกษา	สถานี ตำรวจ	สศช.	สถิติ แห่ง ชาติ	สำนักงานคณะกรรมการ การเคหะแห่งชาติ			กทม.	กระทรวง		สถานีตำรวจ			เขต		
											นท มิตร	ราม คำ แหง	รณ เกล้า		พัฒ นาช	มหาด ไทย	โคก คราม	มีน บุรี	รณ เกล้า ฯ	บึง กุ่ม	มีน บุรี	ลาดก ระบิง	
19.จำนวนอุบัติเหตุยานยนต์								1									1	1	1				4
20.จำนวนผู้เสียชีวิตโดย อุบัติเหตุจากยานยนต์								1									1	1	1				4
21.การสืบทอดความรู้และภูมิ ปัญญาพื้นบ้าน -ร้อยละครัวเรือนมีอาชีพแพทย์ โบราณ					1															3	3	5	12
-จำนวนคนที่มีอาชีพแพทย์ โบราณ					1															3	3	5	12
-ร้อยละครัวเรือนมีอาชีพ ศิลปวัฒนธรรม					1										1					3	3	5	13
-จำนวนคนมีอาชีพศิลป วัฒนธรรม					1										1					3	3	5	13
รวมจำนวนดัชนีของแต่ละ หน่วยงานที่ต้องไปจัดเก็บ					7 ตัว	4 ตัว	1 ตัว	4 ตัว						5 ตัว	1 ตัว	2 ตัว	4 ตัว	4 ตัว	4 ตัว	7 ตัว	7 ตัว	7 ตัว	114/ 16 เฉลี่ย 7 วัน

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดัชนี	หน่วยงานที่ได้ไปจัดเก็บข้อมูล/ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล																			เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล (วัน)									
	การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลตามดัชนีกำหนด											การเก็บข้อมูลในหน่วยงานอื่น ๆ เพิ่มเติม																	
	จปฐ.	ทศท.	กปน.	กพน.	ท้องถิ่น	กรมควบคุมฯ	ก.สาธารณสุข	เขตศึกษา	สถานีตำรวจ	สภ.	สถิติแห่งชาติ	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา			กทท.	กระทรวง		สถานีตำรวจ			เขต								
												นอ.มณฑล	รามคำแหง	ร่วมเกล้า		พัฒนา	มหาดไทย	โคกคราม	มีนบุรี		ร่วมเกล้า	ปทุม	มีนบุรี	ลาดกระบัง					
ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม																													
27.การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น					1									3										3	3	5	15		
28.งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่					1									1											3	3	5	16	
29.สมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ					1									1	1	1									3	3	5	15	
30.การใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น					1																				3	3	5	12	
31.การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดการท้องถิ่น																													
-ร้อยละกิจกรรม					1									1	1	1										3	3	5	15
-ร้อยละประชากรเข้าร่วม					1									1	1	1										3	3	5	15
32.การตอบสนองข้อร้องเรียน					1									1	1	1	1									3	3	5	16
รวมจำนวนดัชนีของแต่ละหน่วยงานที่ต้องไปจัดเก็บ					7									7	7	7	3									7	7	7	104/6
					ตัว									ตัว	ตัว	ตัว	ตัว									ตัว	ตัว	ตัว	เฉลี่ย
																													17 วัน

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดัชนี	หน่วยงานที่ได้นำจัดเก็บข้อมูล/ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล																					เวลา ที่ใช้ ในการ เก็บ ข้อมูล (วัน)		
	การเก็บข้อมูลตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลตามดัชนีที่กำหนด											การเก็บข้อมูลในหน่วยงานอื่น ๆ เพิ่มเติม												
	จปฐ.	ทศท.	กปน.	กพท.	ห้อง ถิ่น	กรม ควบคุม คุณภาพ	ก. สาขา พันธุ์	เขต ศึกษา	สถานี ตำรวจ	สศช.	สถิติ แห่ง ชาติ	สำนักงานคณะกรรมการ การเคหะแห่งชาติ			กทท.	กระทรวง		สถานีตำรวจ			เขต			
												นา มินทร์	ราม คำ แหง	รม เกล้า		พัฒนา	มหาด ไทย	โคก คราม	มีน บุรี	รม เกล้า า	ปึง กุม		มีน บุรี	ลาดก ระบัง
รวมจำนวนดัชนีของแต่ละ หน่วยงานที่ต้องไปจัดเก็บ	2	1	1	1	16	7	4	1	4	5	3	14	14	14	16	2	2	4	4	4	18	18	18	3222/ 42 เฉลี่ย 8 วัน
	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว	ตัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นตอนของระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลแต่ละด้าน

ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาของการจัดเก็บข้อมูลโดยเฉลี่ยของแต่ละตัวชี้วัดเท่ากับ 8 วัน โดยเป็นการจำแนกระยะเวลาตามแต่ละตัว และจำแนกระยะเวลาเฉลี่ยในแต่ละด้านของดัชนีชี้วัดรวมจำนวน 32 ตัว (42 ตัวย่อย) ดังนี้

ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน กายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม มีจำนวน 9 ดัชนี มีสิ่งชี้วัดออกเป็น 13 ตัวย่อย ได้ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการจัดเก็บข้อมูลแต่ละดัชนีจำนวน 7 วัน

ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจำนวน 12 ดัชนี มีสิ่งชี้วัดออกเป็น 16 ตัวย่อย ได้ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการจัดเก็บข้อมูลแต่ละดัชนีจำนวน 7 วัน

ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง มีจำนวน 5 ดัชนี มีสิ่งชี้วัดออกเป็น 6 ตัวย่อย ได้ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการจัดเก็บข้อมูลแต่ละดัชนีจำนวน 2 วัน

ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม มีจำนวน 6 ดัชนี มีสิ่งชี้วัดออกเป็น 7 ตัวย่อย ได้ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการจัดเก็บข้อมูลแต่ละดัชนีจำนวน 16 วัน

รายละเอียดตามตารางที่ 3.2 แสดงหน่วยจัดเก็บข้อมูลและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล

ขั้นตอนรายละเอียดวิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิธีต่าง ๆ ของดัชนีชี้วัดรวมจำนวน 32 ตัว (42 ตัวย่อย) ดังนี้

ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน กายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม มีจำนวน 9 ดัชนี มีสิ่งชี้วัดออกเป็น 13 ตัวย่อย ได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- วิธีการโดยรวบรวมจากแหล่งทุติยภูมิที่มีอยู่แล้ว มีจำนวน 13 ตัว
- วิธีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงาน มีจำนวน 5 ตัว
- วิธีการจัดเก็บข้อมูลเองด้วยตัวผู้วิจัย มีจำนวน 4 ตัว

ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจำนวน 12 ดัชนี มีสิ่งชี้วัดออกเป็น 16 ตัวย่อย ได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- วิธีการโดยรวบรวมจากแหล่งทุติยภูมิที่มีอยู่แล้ว มีจำนวน 16 ตัว
- วิธีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงาน มีจำนวน 1 ตัว
- วิธีการจัดเก็บข้อมูลเองด้วยตัวผู้วิจัย มีจำนวน 4 ตัว

ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง มีจำนวน 5 ดัชนี มีสิ่งทีวัดออกเป็น 6 ตัวย่อย ได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- วิธีการโดยรวบรวมจากแหล่งทุติยภูมิที่มีอยู่แล้ว มีจำนวน 6 ตัว
- วิธีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงาน มีจำนวน 6 ตัว

ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม มีจำนวน 6 ดัชนี มีสิ่งทีวัดออกเป็น 7 ตัวย่อย ได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- วิธีการโดยรวบรวมจากแหล่งทุติยภูมิที่มีอยู่แล้ว มีจำนวน 7 ตัว
- วิธีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงาน มีจำนวน 7 ตัว

ตารางที่ 4.3 แสดงวิธีการรวบรวมข้อมูลของดัชนีชีวิต

ดัชนีชีวิต	วิธีการรวบรวมข้อมูล		
	จากแหล่งทุติยภูมิที่มีอยู่แล้ว	การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่	ผู้วิจัยจัดเก็บเอง
ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน ภายนอก			
1.การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร	/		
2.การมีระบบสื่อสาร	/		/
3.การมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน	/	/	
4.การได้รับบริการไฟฟ้า	/		
5. การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ	/	/	
6. พื้นที่สาธารณะ /ประชากร 1,000 คน	/		
7.คุณภาพน้ำ			
- ปริมาณออกซิเจน	/		
- ค่าร้องเรียน	/	/	/
8.คุณภาพอากาศ			
-ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนนอกไซด์	/		
-ความเข้มข้นของฝุ่น	/		
-ค่าร้องเรียน	/	/	/
9.ความดังของเสียง			
-ค่าของเสียง	/		
-ค่าร้องเรียน	/	/	/
รวมด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน	13 ตัว	5 ตัว	4 ตัว
ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ในชีวิตและคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น			
10.อายุขัยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ (แยกตามเพศ)	/		
11.อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี ทารกเกิดมีชีวิต 1,000 คน	/	/	
12.อัตราการป่วยโรคเครียดโรคจิตประสาทประชากร 100,000 คน	/		

ดัชนีชี้วัด	วิธีการรวบรวมข้อมูล		
	จากแหล่งทุติยภูมิที่มีอยู่แล้ว	การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่	ผู้วิจัยจัดเก็บเอง
13.จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษาประชากร 100,000 คน	/		
14.อัตราการเข้าเรียน	/		
15.การบริการด้านสาธารณสุข -สัดส่วนแพทย์ต่อประชากร -สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร	/ /		
16.ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลสุขภาพชุมชน	/		/
17.จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร	/		/
18.จำนวนคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ	/		/
19.จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์	/		/
20.จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์	/		/
21.การสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้าน -ร้อยละครัวเรือนที่มีอาชีพแพทย์โบราณ -จำนวนคนที่มีอาชีพแพทย์โบราณ -ร้อยละครัวเรือนที่มีอาชีพศิลปินวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรม -จำนวนคนที่มีอาชีพศิลปินวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรม	/ / / /		
รวมด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิต	16 ตัว	1 ตัว	5 ตัว
ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง			
22.อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน - รายได้ที่ผ่านมาเทียบกับปีก่อน - การจดทะเบียนการค้า	/ /	/ /	
23.รายได้ต่อคน	/	/	
24.อัตราความยากจน	/	/	
25.อัตราการว่างงาน	/	/	
26.อัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรมการค้า การบริการ	/	/	
รวมด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง	6 ตัว	6 ตัว	
ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม			
27.การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น	/	/	
28.งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน้อย	/	/	
29.สมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ	/	/	
30.การใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น	/	/	
31.การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่น -ร้อยละการจัดกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น -ร้อยละประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น	/ /	/ /	
32.การตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน	/	/	
รวมด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม	7 ตัว	7 ตัว	
รวมทั้งสิ้น	42 ตัว	19 ตัว	5 ตัว

ตอนที่ 5 เครื่องมือและวิธีการทดสอบข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2546 – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 ผู้วิจัยได้ใช้
เครื่องมือและวิธีการทดสอบข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารจากรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- เอกสารทางราชการที่เผยแพร่ เช่น รายงานประจำปีของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่ใช้อ้างอิง และการรายงานสำมะโนประชากรการสำรวจเฉพาะเรื่อง เช่น อัตราการว่างงาน รายงานภาวะเศรษฐกิจต่าง ๆ ของหน่วยงานสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนรายละเอียดตั้งแต่พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎบวงและอื่น ๆ ทางราชการ

- รายงานการวิจัย บทความวิจัย รายงานการสำรวจผลการศึกษา จากวรรณกรรมของรายงานหน่วยงานหรือการจัดทำโครงการเมืองและชุมชนนำอยู่ของหน่วยงาน เช่น สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย การเคหะแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง เป็นต้น

- หนังสือทั่ว ๆ ไป ตำรา คู่มือ เอกสารคำบรรยาย ในหนังสือต่าง ๆ เช่นวิธีการหาทดสอบหาค่ามลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางเสียง หรือเอกสารประกอบการคำนวณหาค่าสถิติทางเศรษฐศาสตร์ในเรื่องการคำนวณหารายได้ประชาชาติของประเทศ การคำนวณผลิตภัณฑ์ประชาชาติ การสร้างตารางชีพของอายุขัยเฉลี่ยแรกเกิดของประชากร เป็นต้น

- การใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสอบถาม และสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ได้ไปจัดเก็บข้อมูลตามตัวแปรของดัชนีที่ได้กำหนด เช่น สำนักงานเขต สำนักงานตำรวจนครบาล สำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ และหน่วยงานกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

วิธีการทดสอบข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

ในการทดสอบเพื่อจัดเก็บข้อมูลของดัชนีการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่ จะทำการวิเคราะห์หาตัวแปรจากแหล่งทุติยภูมิ โดยใช้วิธีการตรวจสอบจากการขอคำปรึกษาจากผู้จัดทำดัชนีชี้วัดที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เริ่มด้วยการสอบถามความหมายของดัชนี การกำหนดวิธีการวัด แหล่งข้อมูล เพื่อนำไปกำหนดวิธีการค้นคว้า และจัดเก็บข้อมูล พร้อมทั้งทำการประเมินผลค่าที่ได้จากการตัวแปรที่ได้จัดเก็บข้อมูลขึ้นมา

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือเพื่อยืนยันผล (Reliability)

เป็นการกำหนดของเขตของพื้นที่ทั้ง 3 ชุมชนที่ทำการศึกษาเพื่อเป็นการทดลองจัดเก็บข้อมูลทั้ง 3 แห่งที่สามารถยืนยันผลผลของตัวแปรตามดัชนีที่ได้จัดเก็บขึ้นมา โดยสามารถวิเคราะห์หาความความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่จะจัดเก็บขึ้นมา โดยนำมายืนยันผลที่ได้ว่าในชุมชนที่ไปจัดเก็บสามารถได้ข้อสรุปที่ทดลองเปรียบเทียบผลที่ได้จากชุมชน โดยฐานข้อมูลอาจสามารถจัดเก็บได้ใน 2 พื้นที่จาก 3 พื้นที่ ซึ่งเป็นวิธีการทดสอบความน่าเชื่อถือเพื่อยืนยันผลตัวดัชนีที่สามารถระบุได้ว่าตัวดัชนีนั้นมีแหล่งข้อมูลสามารถนำมาใช้วัดประเมินผลความน่าอยู่ของชุมชนนั้นได้

ตอนที่ 6 การทดสอบดัชนีโดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

ช่วงปลายเดือนมกราคม พ.ศ.2547 – เดือนมีนาคม พ.ศ.2547 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวม ที่เป็นการทดสอบดัชนีชี้วัดโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนการคำนวณค่าดัชนีตามระดับพื้นที่

เป็นการทดสอบโดยการคำนวณค่าดัชนีที่ได้จากการรวบรวม สำหรับตัวดัชนีที่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ ซึ่งมีวิธีการคำนวณหาค่าสถิติจากการคำนวณ เช่น จำนวน สัดส่วน อัตรา และร้อยละ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยจำแนกแหล่งข้อมูลจากดัชนีที่สามารถจัดเก็บได้ตามระดับพื้นที่ 4 ระดับ ดังนี้

- ระดับประเทศ
- ระดับกรุงเทพ
- ระดับเขต ได้แก่ เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
- ระดับชุมชนที่ทำการศึกษได้แก่ ชุมชนนวมินทร์ ชุมชนรามคำแหง และชุมชนร่มเกล้า 3/3

ขั้นตอนวิเคราะห์ผลของการทดสอบดัชนีที่นำไปใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษา

เป็นการวิเคราะห์ผลการทดสอบที่ได้ในรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ที่จะใช้เหตุผลทางทฤษฎี แนวความคิดมาวิเคราะห์ตัวดัชนีสามารถมีข้อมูลที่น่ามาใช้ประเมินผลความน่าอยู่ของชุมชนได้ หรือไม่อย่างไร และมีข้อจำกัดเกิดจากปัญหาด้านใด เช่น คำจำกัดความ วิธีการวัด ฐานข้อมูล ซึ่งกำหนดวิธีการอธิบายโดยมีเหตุผลจากประเด็นหลัก 3 แนวทาง ดังนี้

- แหล่งข้อมูล หมายถึง การที่ดัชนีได้กำหนดหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล สามารถจัดเก็บข้อมูลสำหรับระดับชุมชนที่ทำการศึกษได้หรือไม่ เพื่อสามารถเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนหรือเป็นหน่วยงานที่เตรียมฐานข้อมูลให้ชุมชนสำหรับใช้วัดประเมินผลความน่าอยู่ได้

- คำจำกัดความ หมายถึง ความหมายของตัวดัชนี หรือคำนิยามของตัวดัชนีที่ได้กำหนดขึ้นมาสามารถนำมาบ่งชี้ที่จะจัดเก็บข้อมูลได้ตรงประเด็น และถูกต้อง ชัดเจน โดยไม่สับสน และมีความเข้าใจที่สามารถสื่อได้ตรงกับมิติหรือองค์ประกอบของสิ่งที่ต้องการวัด

- วิธีการวัด หมายถึง การที่ดัชนีกำหนดตัวแปรระหว่าง 2 ตัวที่มาทำการทดสอบค่าของดัชนี โดยจะใช้หลักการวิเคราะห์ที่วิธีการเพื่อให้ได้ตัวแปรต้องไม่ซับซ้อน หรือมีการที่ต้องใช้วิธีการคำนวณหาค่าทางสถิติที่ยุ่งยาก สามารถใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว นอกจากนี้ยังสามารถนำตัวแปรระหว่าง 2 ตัว มาคำนวณทดสอบค่าได้ง่าย เช่น ค่าร้อยละ ค่าสัดส่วน

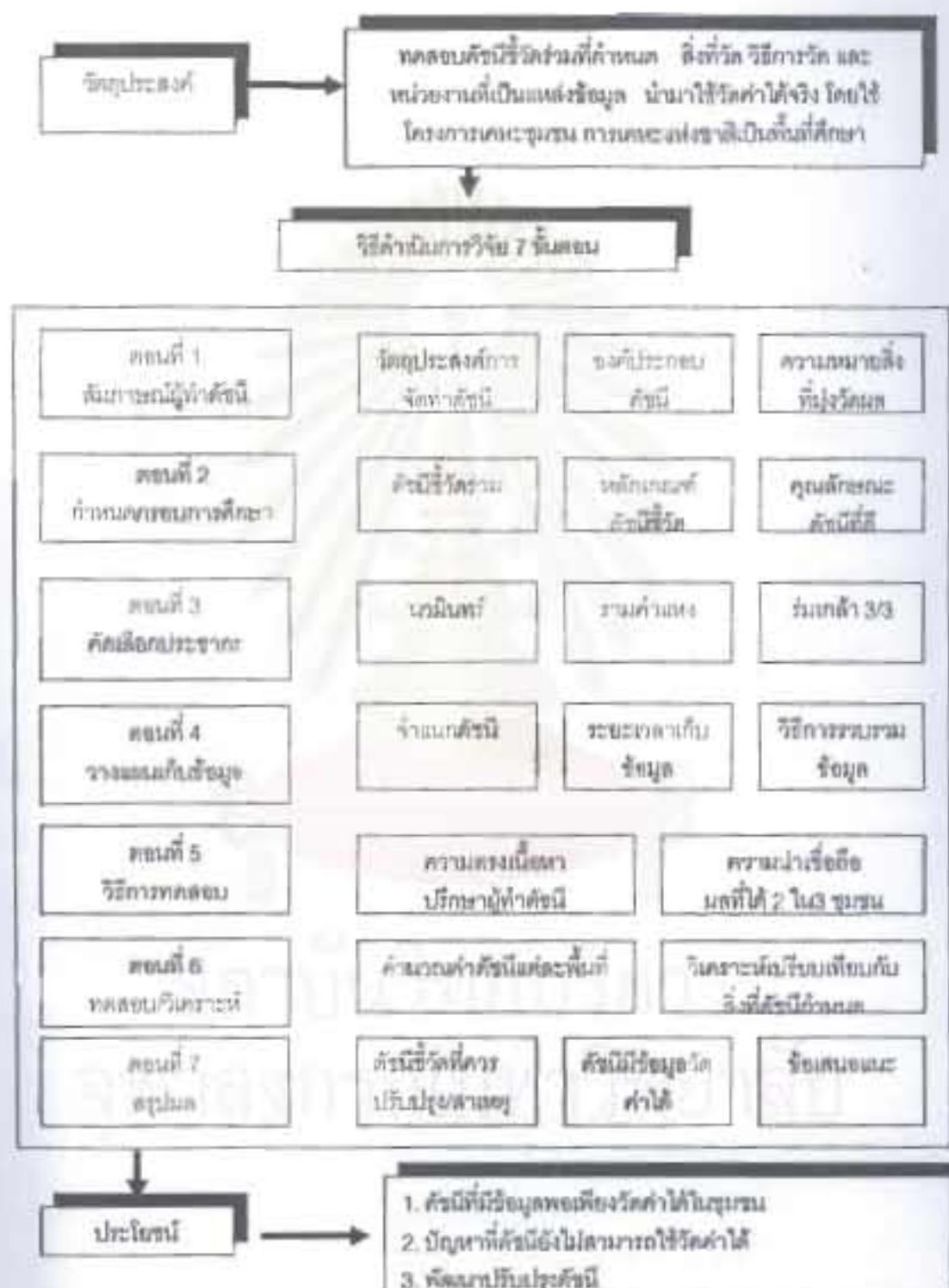
ตอนที่ 7 สรุปผลการทดสอบดัชนีชี้วัด

ช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ.2547 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สรุปผลการทดสอบของดัชนีที่ได้กำหนดในการใช้ชุมชนของการคณะแห่งชาติเป็นพื้นที่ในการศึกษา โดยจะสรุปผล ดังนี้

1. จำนวนดัชนีชี้วัดที่ควรปรับปรุงหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล วิธีการวัด และคำจำกัดความ เพื่อให้สามารถใช้วัดค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา
2. สาเหตุของดัชนีชี้วัดที่ไม่มีข้อมูลพอเพียงนำมาคำนวณค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา
3. จำนวนดัชนีชี้วัดที่สามารถนำมาคำนวณค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา โดยเป็นการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดัชนีไม่ได้กำหนดไว้ หรือต้องเป็นการจัดเก็บข้อมูลเอง
4. ข้อเสนอแนะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดการทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่
กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่

การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ : กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ มีขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดัชนีกำหนด

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ยกมา

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชนกาชภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 1 สิ่งที่ยกมา

ดัชนีที่ 1	การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร
สิ่งที่วัด	คุณภาพของที่อยู่อาศัยที่มีสภาพถาวร (อยู่มานาน 5 ปีขึ้นไป)
วิธีการวัด	$\frac{\text{จำนวนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร}}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน}} \times 100$
แหล่งข้อมูล	- จปฐ. - จำนวนครัวเรือน อบต. เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร และจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

2.2 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง

2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนราม

คำแห่ง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า 3/3

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 2 วิธีการ ได้แก่

3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

3.2 สํารวจสภาพจริงจากชุมชนที่ศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีของการมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จัดทำรายงานข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เกี่ยวกับจำนวนครัวเรือนมีที่อยู่อาศัยที่มีสภาพคงทนถาวรประจำปี พ.ศ. 2543 โดยให้ค่าจำกัดความเกี่ยวกับสภาพคงทนถาวรของที่อยู่อาศัย หมายถึง สามารถอยู่อาศัยต่อไปได้อีกอย่างน้อย 5 ปี ใน พื้นที่ทั่วราชอาณาจักรคิดเป็นร้อยละ 97.5 จากจำนวน 16,086,398 ครัวเรือน กรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 99.7 จากจำนวน 1,960,900 ครัวเรือน ภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 97.1 จากจำนวน 789,400 ครัวเรือน ภาคตะวันออกคิดเป็นร้อยละ 98.0 จากจำนวน 1,040,800 ครัวเรือน ภาคตะวันตกคิดเป็นร้อยละ 95.5 จากจำนวน 886,200 ครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 97.9 จากจำนวน 5,205,799 ครัวเรือน ภาคเหนือคิดเป็นร้อยละ 95.5 จากจำนวน 3,182,200 ครัวเรือน และภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 97.95 จากจำนวน 2,105,000 ครัวเรือน (กระทรวงมหาดไทย, กรมการพัฒนาชุมชน, 2543)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ฝ่ายนโยบายและแผน การเคหะแห่งชาติ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานงานโครงการเคหะชุมชน ประจำปี พ.ศ. 2545 (การเคหะแห่งชาติ, ฝ่ายนโยบายและแผน, 2545) ดังนี้

- ชุมชนนวมินทร์ จำนวน 1,756 หน่วย ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี 2540
- ชุมชนรามคำแหง จำนวน 3,198 หน่วย ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี 2544
- ชุมชนร่มเกล้า 3/3 จำนวน 2,522 หน่วย ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี 2544

ตารางที่ 5.1 แสดงข้อมูลของดัชนีการมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร

ระดับพื้นที่แหล่งข้อมูล	ครัวเรือนที่อยู่อาศัยสภาพถาวร สามารถอยู่อาศัยต่อไปได้อีกอย่างน้อย 5 ปี (ข้อมูล จปฐ.)		ครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร อยู่มานาน 5 ปีขึ้นไป	
	ร้อยละครัวเรือนที่สามารถอยู่อาศัยต่อไปได้อีกอย่างน้อย 5 ปี	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	ร้อยละครัวเรือนที่อยู่มานาน 5 ปีขึ้นไป	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด
1. ระดับประเทศ	97.5	16,086,398	ข้อมูลไม่พอเพียง	16,086,398
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	99.7	1,960,900	ข้อมูลไม่พอเพียง	1,960,900
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	ข้อมูลไม่พอเพียง	47,478	ข้อมูลไม่พอเพียง	47,478
ระดับเขตมีนบุรี	ข้อมูลไม่พอเพียง	36,562	ข้อมูลไม่พอเพียง	36,562
ระดับเขตลาดกระบัง	ข้อมูลไม่พอเพียง	44,573	ข้อมูลไม่พอเพียง	44,573
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	100	1,756	100	1,726
ระดับชุมชนรามคำแหง	100	3,198	0	3,198
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	100	2,522	100	2,522

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีของการมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวรยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษา โดยมีเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ได้กำหนดให้ใช้จากเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานของ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลตามที่ดัชนีกำหนดคือ จำนวนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยต้องอยู่มานาน 5 ปี แต่จัดเก็บเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร คือสามารถอยู่อาศัยต่อไปได้อีกอย่างน้อย 5 ปี นอกจากนี้เป็นการจัดเก็บข้อมูลฐานข้อมูลระดับประเทศ และระดับจังหวัดเท่านั้น โดยไม่ได้จัดเก็บฐานข้อมูลระดับเขตกรุงเทพมหานคร และชุมชนที่ศึกษา

คำจำกัดความ

2. ความแตกต่างของคำจำกัดความของครัวเรือนที่มีสภาพที่อยู่อาศัยถาวร ระหว่างตัวดัชนีของการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ และเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ดังนี้

2.1 ดัชนีของการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ได้ให้คำจำกัดความ คุณภาพที่อยู่อาศัยที่มีสภาพถาวร หมายถึง ที่อยู่อาศัยต้องอยู่มานาน 5 ปีขึ้นไป

2.2 จปฐ. ได้ให้คำจำกัดความ คุณภาพที่อยู่อาศัยที่มีสภาพถาวรครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยสภาพถาวรหมายถึง ที่อยู่อาศัยที่สามารถอยู่อาศัยต่อไปได้อีกอย่างน้อย 5 ปี

3. หากกำหนดค่าจำกัดความของสภาพที่อยู่อาศัยโดยใช้จำนวนอายุที่อยู่อาศัยเป็นตัวบ่งชี้ความคงทนถาวร ซึ่งมีข้อค้ำแย้งว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยมีผลต่อการเสื่อมสภาพของตัวอาคารได้เช่นกัน

วิธีการวัด

4. ความแตกต่างของการทดสอบค่า ระหว่างจำนวนครัวเรือนที่มีสภาพที่อยู่อาศัยถาวรของชุมชนที่ศึกษาตามตัวดัชนีการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ และเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) จะเห็นได้ว่าการใช้เกณฑ์การอยู่อาศัยต้องอยู่มานาน 5 ปีขึ้นไป ตามดัชนีการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ทำให้ชุมชนนั้นไม่มีสภาพคงทนถาวร ทั้งที่เป็นชุมชนที่มีสภาพที่อยู่ที่ได้ก่อสร้างขึ้นใหม่แต่อายุยังไม่ถึง 5 ปี รายละเอียดการทดสอบค่ามีดังนี้

4.1 สัดส่วนของจำนวนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร ตามดัชนีของการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ที่ได้กำหนดเกณฑ์วัดที่อยู่อาศัยต้องอยู่มานาน 5 ปี ขึ้นไป ของชุมชนนวมินทร์คิดเป็นร้อยละ 100 ชุมชนรามคำแหงคิดเป็นร้อยละ 0 และชุมชนร่มเกล้า 3/3 คิดเป็นร้อยละ 0 จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

4.2 สัดส่วนของจำนวนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยสภาพถาวรชุมชนชนตามจปฐ. ที่ได้กำหนดเกณฑ์วัดที่อยู่อาศัยต่อไปได้อีกอย่างน้อย 5 ปี ของชุมชนนวมินทร์คิดเป็นร้อยละ 100 ชุมชนรามคำแหงคิดเป็นร้อยละ 100 และชุมชนร่มเกล้า 3/3 คิดเป็นร้อยละ 100 จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ควรใช้วิธีการวัดผลการดำเนินงานของข้อมูล จปฐ. ที่ใช้การวัด ที่คาดการณ์สภาพความคงทนถาวรของที่อยู่อาศัยในระยะยาวของอนาคตที่จะสามารถอาศัยได้ไปได้อย่างน้อย 5 ปี หรือมากกว่า 5 ปีขึ้นไป ซึ่งจะสะท้อนความคงทนถาวรของที่อยู่อาศัยในช่วงระยะเวลาของการอยู่อาศัยต่อไปได้ดีกว่าการใช้ระยะเวลาของอายุที่อยู่อาศัยที่ผ่านมาแล้วจำนวน 5 ปี นอกจากนี้ยังเป็นฐานข้อมูลที่ได้มีการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลระดับประเทศ จังหวัดเป็นประจำทุกปี จะทำให้ได้ข้อมูลที่สะดวก และประหยัด โดยไม่ต้องมีการสำรวจข้อมูลซ้ำซ้อน แต่ควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลระดับเขต และระดับชุมชน เพื่อสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์สภาพถาวรของชุมชนได้ต่อไป

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องนิกำหนด

ดัชนีที่ 2	การมีระบบสื่อสาร
สิ่งที่วัด	ความพร้อมของระบบติดต่อสื่อสารในครัวเรือนตลอด 24 ชั่วโมง (โทรศัพท์ โทรสาร และวิทยุติดตามตัว)
วิธีการวัด	$\frac{\text{จำนวนครัวเรือนที่มีระบบสื่อสาร}}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมด}} \times 100$
แหล่งข้อมูล	- ทศท. - จำนวนครัวเรือน อบต. เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนครัวเรือนที่มีระบบสื่อสารตลอด 24 ชั่วโมง และจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
 - 2.2 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 - 2.3 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.4 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า 3/3
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด website
 - 3.3 สัมภาษณ์จริงจากชุมชนที่ศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีของการมีระบบสื่อสาร คือความพร้อมของระบบติดต่อสื่อสารในครัวเรือนตลอด 24 ชั่วโมง จากเครื่องโทรศัพท์ โทรสาร และวิทยุติดตามตัว พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูลตามระดับพื้นที่ 2 กลุ่ม ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้มีการจัดเก็บสถิติของจำนวนครัวเรือนที่มีระบบสื่อสาร (เฉพาะการมีโทรศัพท์ในอาคาร) ประจำปี พ.ศ. 2543 ในพื้นที่ที่วราชนาณาจักรคิดเป็นร้อยละ 24.5 จากจำนวน 16,086,398 ครัวเรือน กรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 65.4 จากจำนวน 1,960,900 ครัวเรือน ภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 26.5 จากจำนวน 789,400 ครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 27.7 จากจำนวน 1,040,800 ครัวเรือน ภาคตะวันออกคิดเป็นร้อยละ 23.5 จากจำนวน 886,200 ครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 9.0 จากจำนวน 5,205,799 ครัวเรือน ภาคเหนือคิดเป็นร้อยละ 19.8 จากจำนวน 3,182,200 ครัวเรือน และภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 20.3 จำนวน 2,105,00 ครัวเรือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

2. บริษัท ทศท คอปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้จัดทำรายงานจำนวนเลขหมายที่มีผู้เข้าโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่ ณ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2546 มีผู้ใช้โทรศัพท์รวมทั้งประเทศ 6,521,592 เลขหมายคิดเป็นร้อยละ 80 จากจำนวนเลขหมายที่มีอยู่ 8,175,279 เลขหมาย โดยแยกข้อมูลเป็นเขตโทรศัพท์นครหลวงและปริมาณที่มีผู้ใช้จำนวน 3,486,177 เลขหมาย คิดเป็นร้อยละ 78 จากจำนวนเลขหมายที่มีอยู่ 4,443,667 เลขหมาย และเขตภูมิภาคมีจำนวน 3,035,415 เลขหมาย คิดเป็นร้อยละ 81 จากจำนวนเลขหมายที่มีอยู่ 3,731,612 เลขหมาย (บริษัท ทศท คอปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) , 2546)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่วมเกล้า 3/3

3. ผลจากการค้นหาหน่วยงานที่ได้จัดเก็บสถิติจำนวนครัวเรือนของพื้นที่ชุมชน 3 ชุมชน ที่มีระบบสื่อสารยังไม่พบแหล่งข้อมูลที่รายงานไว้ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดรวบรวมข้อมูลไว้

ตารางที่ 5.2 แสดงข้อมูลดัชนีการมีระบบสื่อสารในครัวเรือนตลอด 24 ชั่วโมง

ระดับพื้นที่/แหล่งข้อมูล	สำนักงานสถิติรวบรวม		ข้อมูล ทศท.รวบรวม	
	ร้อยละครัวเรือนมีโทรศัพท์พื้นฐาน	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	ร้อยละของผู้ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน เคลื่อนที่	จำนวนเลขหมายที่มีอยู่
1. ระดับประเทศ	24.5	16,086,398	80	8,175,279
2.ระดับกรุงเทพมหานคร	65.4	1,960,900	78 (กทม.และปริมาณ)	4,443,667
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	ข้อมูลไม่พอเพียง	47,478	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับเขตมีนบุรี	ข้อมูลไม่พอเพียง	36,562	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับเขตลาดกระบัง	ข้อมูลไม่พอเพียง	44,573	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ข้อมูลไม่พอเพียง	1,756	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับชุมชนรามคำแหง	ข้อมูลไม่พอเพียง	3,198	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับชุมชนร่วมเกล้า 3/3	ข้อมูลไม่พอเพียง	2,522	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง

ตอนที่ 3 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

ผลจากการศึกษาของการทดสอบดัชนีการมีระบบสื่อสารในครัวเรือน 24 ชั่วโมง ของชุมชน ที่ศึกษายังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าได้ โดยมีเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลที่กำหนดให้หน่วยงานบริษัท ทศท คอปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) พบว่า มีการรายงานข้อมูลพื้นที่กรุงเทพมหานครที่จำแนกข้อมูลของผู้ใช้โทรศัพท์เป็นจำนวนราย ที่มีได้ เก็บข้อมูลเป็นจำนวนครัวเรือนของผู้ที่ใช้โทรศัพท์ นอกจากนี้ยังจำแนกข้อมูลเป็นโทรศัพท์พื้นฐาน และเคลื่อนที่ และรายงานข้อมูลตามพื้นที่ของนครหลวง และภูมิภาค โดยเขตนครหลวง ประกอบด้วย 4 จังหวัดคือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ไม่ได้จำแนก ข้อมูลเป็นระดับกรุงเทพมหานคร ระดับเขต และระดับชุมชนที่ศึกษา

คำจำกัดความ

2. ความแตกต่างกันคำจำกัดความหมายของดัชนีการมีระบบสื่อสาร ตามที่สำนักงาน สถิติแห่งชาติได้มีจัดเก็บเฉพาะครัวเรือนที่มีโทรศัพท์ในอาคารเท่านั้น ซึ่งมีความแตกต่างกับคำ จำกัดความของบริษัท ทศท คอปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่ได้จัดเก็บข้อมูลทั้งผู้ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์เคลื่อนที่

3. การที่ดัชนีได้กำหนดการมีระบบสื่อสารหมายถึง เฉพาะการมีโทรศัพท์ โทรสาร และวิทยุ ติดตามตัวเท่านั้น แต่โทรศัพท์เคลื่อนที่ และอินเทอร์เน็ตก็เป็นระบบสื่อสารอย่างหนึ่งที่สามารภ แสดงถึงการมีระบบสื่อสารได้ตลอด 24 ชั่วโมงได้เช่นกัน

วิธีการวัด

4. ข้อจำกัดของวิธีการวัดที่กำหนด การมีระบบสื่อสารให้รวมโทรศัพท์เคลื่อนที่เข้าไปด้วย ก็อาจจะจัดเก็บข้อมูลจำนวนมากและซับซ้อนมากขึ้นจากหลายหน่วยงาน เนื่องจากมีหลายบริษัท เอกชนที่ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

5. ความคลาดเคลื่อนของค่าที่ได้จากการทดสอบ จำนวนครัวเรือนที่มีระบบสื่อสารของ หน่วยงานที่ได้มีการจัดเก็บฐานข้อมูลการมีระบบสื่อสารระดับประเทศ โดยมีการรายงานผลที่ แตกต่างกัน ทำให้เกิดความสับสนของการนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ระดับประเทศได้ เช่น

5.1 สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รายงานจำนวนครัวเรือนที่มีระบบสื่อสารคิดเป็นร้อยละ 24.5 ของครัวเรือนทั้งหมด

5.2 บริษัท ทศท คอปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้รายงานจำนวนเลขหมายที่มีผู้ใช้คิด เป็นร้อยละ 80 ของจำนวนเลขหมายทั้งหมด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ควรปรับปรุงวิธีการวัดที่จะหาข้อมูลจำนวนครัวเรือนมีระบบติดต่อบริการตลอด 24 ชั่วโมง โดยกำหนดค่าจำกัดความของโทรศัพท์พื้นฐาน หมายถึง โทรศัพท์ที่ติดตั้งในอาคาร โทรศัพท์เคลื่อนที่หมายถึง โทรศัพท์และวิทยุเคลื่อนที่ทุกระบบ และการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสามารถเข้าถึงความพร้อมของการมีระบบสื่อสารได้ครบถ้วน ซึ่งต้องพัฒนาฐานข้อมูลที่สามารถจัดเก็บได้ในพื้นที่ระดับชุมชน

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องนิยาม

ดัชนีที่ 3	การมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน
สิ่งที่วัด	ความพร้อมในการให้บริการสาธารณสุขบริโภค
วิธีการวัด	$\frac{\text{จำนวนครัวเรือนที่มีน้ำสะอาดบริโภค} \times 100}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมด}}$
แหล่งข้อมูล	- จปฐ. การประปาภูมิภาคหรือการสำรวจแรงงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ - จำนวนครัวเรือน อบต. เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนครัวเรือน ที่มีน้ำสะอาดบริโภค และจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
- การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - ข้อมูลเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
 - กระป๋องนครหลวง การประปาภูมิภาค
 - กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า 3/3
- ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - เปิด website
 - สำรวจสภาพจริงจากชุมชนที่ศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีของการมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน พบว่า มีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จัดทำรายงานข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานของจำนวนครัวเรือนมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน ประจำปี พ.ศ. 2543 ในพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรคิดเป็นร้อยละ 98.9 จากจำนวน 16,086,398 ครัวเรือน กรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 99.8 จากจำนวน 1,960,900 ครัวเรือน ภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 97.8 จากจำนวน 789,400 ครัวเรือน ภาคตะวันออกคิดเป็นร้อยละ 99.5 จากจำนวน 1,040,800 ครัวเรือน ภาคตะวันตกคิดเป็นร้อยละ 97.9 จากจำนวน 886,200 ครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 99.9 จากจำนวน 5,205,799 ครัวเรือน ภาคเหนือคิดเป็นร้อยละ 97.1 จากจำนวน 3,182,200 ครัวเรือน และภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 98.7 จากจำนวน 2,105,00 ครัวเรือน (กระทรวงมหาดไทย, กรมการพัฒนาชุมชน, 2543)

2. การประปานครหลวง ได้จัดทำสถิติรายงานการใช้น้ำเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 54.8 ลูกบาศก์เมตร/ราย/เดือน โดยมีพื้นที่การประปานครหลวง รับผิดชอบได้แก่ ในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และนนทบุรี

3. การประปาส่วนภูมิภาค ได้จัดทำสถิติรายงานการบริโภคน้ำเฉลี่ย ในปี พ.ศ.2545 จำนวน 23.1 ลูกบาศก์เมตร/ราย/เดือน โดยมีพื้นที่ในเขตภูมิภาคทั้งหมด

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

4. สำนักงานคณะชุมชน การเคหะแห่งชาติ จัดทำ รายงานข้อมูลการใช้น้ำในอาคาร แพลตแต่ละชุมชนต่อวัน โดยชุมชนนวมินทร์ ชุมชนรามคำแหง และชุมชนร่มเกล้า 3/3 คิดเป็นจำนวน 146, 141, และ 133 ลิตร/คน/วัน

ตารางที่ 5.3 แสดงข้อมูลดัชนีการมีน้ำสะอาดบริโภค

ระดับพื้นที่	ครัวเรือนที่มีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตรต่อคนต่อวัน	
	ร้อยละครัวเรือนที่มีน้ำบริโภค 5 ลิตรต่อคนต่อวัน	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด
1. ระดับทั่วประเทศ	98.9	16,086,398
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	99.8	1,960,900
3. ระดับเขตปทุม	ข้อมูลไม่พอเพียง	47,478
ระดับเขตมีนบุรี	ข้อมูลไม่พอเพียง	36,562
ระดับเขตลาดกระบัง	ข้อมูลไม่พอเพียง	44,573

ระดับพื้นที่	ครัวเรือนที่มีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตรต่อคนต่อวัน	
	ร้อยละครัวเรือนที่มีน้ำบริโภค 5 ลิตรต่อคนต่อวัน	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ข้อมูลไม่พอเพียง	1,756
ระดับชุมชนรามคำแหง	ข้อมูลไม่พอเพียง	3,198
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ข้อมูลไม่พอเพียง	2,522

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีของการมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ได้กำหนดให้ จปฐ. ได้มีการรายงาน ตามดัชนีของการมีน้ำสะอาดบริโภค จำนวน 5 ลิตรต่อคนต่อวัน ที่เป็นการจำแนกข้อมูลตามระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด ยังไม่มีข้อมูลที่จำแนกตามระดับชุมชนที่ศึกษา

2. ความแตกต่างของฐานข้อมูลที่มีอยู่จาก 4 หน่วยงาน ที่มีผู้ใช้ข้อมูลจำเป็นต้องระมัดระวังในการจัดเก็บข้อมูล ตามหน่วยงาน ดังนี้

2.1 จปฐ. ได้รายงานสถิติประจำปีของจำนวนครัวเรือนที่มีน้ำสะอาดบริโภค จำนวน 5 ลิตร/คน/วัน

2.2 กปน. และกปก. ได้รายงานสถิติประจำปีเป็นจำนวนรายของผู้ใช้ที่มีน้ำใช้ทั้งบริโภค และอุปโภคต่อ ลบ.ม./ราย/เดือน

คำจำกัดความ

3. ความชัดเจนของการกำหนดคำจำกัดความควรระบุให้ชัดเจนว่าน้ำสะอาด เพื่อการบริโภคหมายถึง น้ำประปา (PIPE WATER) เท่านั้น โดยสิ่งที่ต้องการวัด คือ ความพร้อมในการให้บริการสาธารณูปโภค ทำไม่ไม่ถือว่าแหล่งน้ำต่าง ๆ ก็สามารถเป็นแหล่งน้ำสะอาดเพื่อบริโภคได้เช่นกัน เช่น น้ำใต้ดิน หมายถึง น้ำทุกชนิดที่อยู่ใต้ดิน ส่วนน้ำบาดาลหมายถึง น้ำที่กักอยู่ในช่องว่างหรือรอยแตกของชั้นหินใต้ดิน และเมื่อบ่อน้ำที่เจาะลงในชั้นน้ำชนิดนี้จึงเรียกว่าบ่อน้ำบาดาล นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำผิวดิน ที่ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน

วิธีการวัด

4. จากวิธีการวัดที่กำหนดให้ต้องมีน้ำสะอาดเพื่อบริโภค จำนวน 5 ลิตร/คน/วัน ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ในชุมชนที่ศึกษา แต่สามารถเก็บข้อมูลได้เป็นการใช้น้ำรวมทั้งบริโภคและอุปโภคต่อวันเท่านั้น เฉพาะชุมชนที่เป็นโครงการประเภทแฟลตของชุมชนโดยมีข้อมูลการใช้น้ำดังนี้

4.1 ชุมชนนวมินทร์ มีการใช้น้ำจำนวน 146 ลิตร/คน/วัน จากอาคารแฟลต จำนวน 1,726 หน่วย

4.2 ชุมชนรามคำแหง มีการใช้น้ำจำนวน 141 ลิตร/คน/วัน จากอาคารแฟลต จำนวน 2,112 หน่วย

4.3 ชุมชนร่มเกล้า 3/3 มีการใช้น้ำจำนวน 133 ลิตร/คน/วัน จากอาคารแฟลต จำนวน 2,522 หน่วย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

หากกำหนดค่าจำกัดความของน้ำสะอาดหมายถึง การได้รับปริมาณน้ำที่มาจากท่อประปา ก็ต้องมีวิธีการวัดที่สามารถจะหาค่าจากการใช้น้ำประปาว่าเป็นการบริโภคหรืออุปโภคอย่างไร หรือใช้วิธีการวัดทั้งการบริโภคและอุปโภคด้วยกัน เพื่อให้สามารถจัดเก็บได้ง่าย สะดวก ที่มีข้อมูลพอเพียงที่จะใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษา

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องนิกำหนด

ดัชนีที่ 4	การได้รับบริการไฟฟ้า
สิ่งที่วัด	ความพร้อมในการให้บริการสาธารณูปโภค
วิธีการวัด	$\frac{\text{จำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการไฟฟ้า} \times 100}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมด}}$
แหล่งข้อมูล	- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - จำนวนครัวเรือน อบต.เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการไฟฟ้า และจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.2 การไฟฟ้านครหลวง

2.3 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง

2.4 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชน

รามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า 3/3

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 2 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 สัมภาษณ์ภาพจริงจากชุมชนที่ศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีของการได้รับบริการไฟฟ้า พบว่า มีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดทำรายงานข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการไฟฟ้า ประจำปี พ.ศ.2543 ในพื้นที่ที่วราชอาณาจักรคิดเป็นร้อยละ 98.3 จากจำนวน 16,086,398 ครัวเรือน กรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 99.9 จากจำนวน 1,960,900 ครัวเรือน ภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 98.0 จากจำนวน 789,400 ครัวเรือน ภาคตะวันออกคิดเป็นร้อยละ 97.9 จากจำนวน 1,040,800 ครัวเรือน ภาคตะวันตกคิดเป็นร้อยละ 97.4 จากจำนวน 886,200 ครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 98.7 จากจำนวน 5,205,799 ครัวเรือน ภาคเหนือคิดเป็นร้อยละ 97.4 จากจำนวน 3,182,200 ครัวเรือน และภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 97.2 จากจำนวน 2,105,000 ครัวเรือน สำหรับ พื้นที่ระดับเขตบึงกุ่ม มีนบุรี ลาดกระบังได้ใช้ค่าเฉลี่ยของพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นฐานข้อมูลในการคำนวณหาสัดส่วนของจำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการไฟฟ้า (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

2. การไฟฟ้านครหลวง ได้จัดทำสถิติรายงานการใช้ไฟฟ้าต่อจำนวนบ้าน ในปี พ.ศ. 2544 มีผู้ใช้ไฟฟ้าจำนวน 2,233,814 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.63 ของจำนวนบ้าน 2,670,912 หลังคาเรือน โดยมีพื้นที่การไฟฟ้านครหลวง รับผิดชอบได้แก่ ในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และนนทบุรี

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนนวมินทร์ ชุมชนรามคำแหง และชุมชนร่มเกล้า 3/3 ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลจำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการไฟฟ้าได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.4 แสดงข้อมูลดัชนีการได้รับบริการไฟฟ้า

ระดับพื้นที่	ครัวเรือนที่ได้รับบริการไฟฟ้า	
	ร้อยละครัวเรือนที่ได้รับบริการไฟฟ้า	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด
1. ระดับประเทศ	98.3	16,086,398
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	99.9	1,960,900
3. ระดับเขตปทุม	ข้อมูลไม่พอเพียง	47,478
ระดับเขตมีนบุรี	ข้อมูลไม่พอเพียง	36,562
ระดับเขตลาดกระบัง	ข้อมูลไม่พอเพียง	44,573
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	100	1,726
ระดับชุมชนรามคำแหง	100	3,198
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	100	2,522

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีของการได้รับบริการไฟฟ้ายังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดผลในชุมชนที่ศึกษา โดยมีเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากฐานข้อมูลของดัชนีได้กำหนดให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ในพื้นที่ของชุมชนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครต้องเป็นหน่วยงานการไฟฟ้านครหลวงเป็นผู้รายงาน และจากการศึกษาข้อมูลของฐานข้อมูลที่ได้จัดทำสถิติรายงานการใช้ไฟฟ้า โดยเป็นข้อมูลที่จำแนกรายละเอียดของการใช้ไฟฟ้าตามพื้นที่ในเขตนครหลวง 3 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ และนนทบุรี โดยยังไม่มีการรายงานข้อมูลที่จำแนกตามระดับพื้นที่ของจำนวนที่ได้รับบริการไฟฟ้าในพื้นที่ระดับเขต และชุมชนที่ศึกษา

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

หากจะกำหนดให้หน่วยงานการไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าภูมิภาคเป็นแหล่งข้อมูลของดัชนีการได้รับบริการไฟฟ้า ควรมีการสร้างฐานข้อมูลในระดับพื้นที่ของชุมชนที่ทำการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องนี้กำหนด

ดัชนีที่ 5	การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ
สิ่งที่วัด	ความพร้อมในการให้บริการสาธารณสุขภาค
วิธีการวัด	จำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการการกำจัดขยะถูกสุขลักษณะ x 100 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด
แหล่งข้อมูล	-สาธารณสุขจังหวัดอบต. เทศบาล -จำนวนครัวเรือน อบต.เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการกำจัดขยะถูกสุขลักษณะ และจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

2. จากแหล่งข้อมูลที่ดัชนีได้กำหนด ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ จึงได้กำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 กรมควบคุมมลพิษ

2.2 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง

2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชน

รามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า 3/3

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่

3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

3.2 สอบถามจากหน่วยงาน

3.3 สัมภาษณ์จริงจากชุมชนที่ศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำรายงานข้อมูลเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ในช่วงปี พ.ศ. 2545 ในพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจำนวน 39,225 ตันต่อวัน โดยเป็นปริมาณขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร จำนวน 9,817 ตันต่อวัน (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมควบคุมมลพิษ, 2545)

2. สำนักวิชาความสะอาด กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำรายงานสถิติปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บขนได้ของกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2545 4,033,507.74 ตัน เฉลี่ย 11,050.71 ตันต่อวัน โดยจำแนกข้อมูลตามพื้นที่เขต และได้จัดทำสถิติจัดอันดับของการเก็บขนมูลฝอยขยะของ 50 เขต และสำหรับข้อมูลสถิติของเขตที่รับผิดชอบในชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 ชุมชน ได้แก่ เขตปิ่นเกล้า เขตมีนบุรี เขตร่มเกล้า มีจำนวนขยะ 155.34 149.21 และ 217.68 ตันต่อวันตามลำดับ นอกจากนี้จากสอบถามข้อมูลทั้ง 3 เขต สามารถให้ข้อมูลของจำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการจัดเก็บขยะ มีจำนวน 32,933 33,600 38,235 ครัวเรือนตามลำดับ (กรุงเทพมหานคร, สำนักนโยบายและแผน, 2545)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. สำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่ผู้อยู่อาศัยในเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดภายในชุมชน โดยมีการเก็บค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหลังคาเรือน ซึ่งสามารถบอกได้ว่า พื้นที่ชุมชนศึกษาทั้ง 3 ชุมชนมีส่วนของครัวเรือนที่ได้รับบริการเก็บขยะคิดเป็นร้อยละ 100 จากจำนวนทุกครัวเรือน

ตารางที่ 5.5 แสดงข้อมูลของดัชนีการกำจัดขยะมูลฝอย

ระดับพื้นที่	ปริมาณขยะ (ตันต่อวัน)	ครัวเรือนที่ได้รับบริการกำจัดขยะ	
		ร้อยละครัวเรือนที่ได้รับบริการ	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด
1. ระดับประเทศ	39,225	ข้อมูลไม่พอเพียง	16,086,398
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	9,817 (กรมควบคุมมลพิษ) 11,050.71 (กรุงเทพมหานคร)	ข้อมูลไม่พอเพียง	1,960,900
3. ระดับเขตปิ่นเกล้า	155.34	70	47,478
ระดับเขตมีนบุรี	149.21	92	36,562
ระดับเขตลาดกระบัง	217.68	86	44,573
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ข้อมูลไม่พอเพียง	100	1,756
ระดับชุมชนรามคำแหง	ข้อมูลไม่พอเพียง	100	3,198
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ข้อมูลไม่พอเพียง	100	2,522

ตอนที่ 4 การทดสอบดัชนีโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีของการได้รับบริการการกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะ ยังไม่เหมาะสมที่จะนำข้อมูลมาทดสอบค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา โดยมีเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลของหน่วยงานสำนักงานเขต เป็นการรายงานของปริมาณขยะที่จัดเก็บ แต่จากการสอบถามสามารถได้ข้อมูลเป็นจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการจัดเก็บขยะได้ในเขตที่ศึกษา แต่ไม่ได้มีการรายงานข้อมูลในชุมชนที่ศึกษา

2. นอกจากนี้แล้วข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ และกรุงเทพมหานคร ยังมีความแตกต่างของปริมาณขยะในพื้นที่กรุงเทพที่จัดเก็บในปี พ.ศ. 2545 โดยข้อมูลกรมมลพิษได้รายงานปริมาณขยะพื้นที่ กทม. มีจำนวน 9,817 ตันต่อวัน แต่ข้อมูลหน่วยงาน กทม. ได้รายงานปริมาณขยะพื้นที่ กทม. มีจำนวน 11,050.71 ตันต่อวัน โดยอาจมีความคลาดเคลื่อนของระยะเวลาที่สรุปข้อมูลได้

คำจำกัดความ

3. การกำหนดดัชนีของการได้รับบริการการกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะ ไม่ได้บ่งชี้ หรือให้ความหมายของคำจำกัดความให้ชัดเจนเรื่องของการได้รับบริการกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะ หมายถึงอย่างไร เพื่อจะสามารถนำไปกำหนดวิธีการวัดของตัวดัชนีได้เข้าใจอย่างถูกต้อง และตรงประเด็น ทั้งนี้ คำจำกัดความของกรมอนามัยได้ให้ของการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะจะต้องมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายในการดำรงชีวิต ไม่ก่อให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหนะนำโรค ไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญในเรื่องกลิ่น เสียง เศษขยะกระจาย เกาะกะ เป็นต้น

วิธีการวัด

4. หากวิธีการวัดกำหนดเป็นสัดส่วนของจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการเก็บขยะ จากหน่วยงานท้องถิ่นที่เข้ามาดำเนินการจัดเก็บ ก็ไม่ใช่วิธีการที่จะบ่งชี้ได้ว่าเป็นครัวเรือนที่ได้รับการกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะ แต่ปัจจุบันนี้ สภาพของเมืองขนาดใหญ่ต่าง ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร เทศบาลเมืองนครเชียงใหม่ เทศบาลเมืองพัตยา รวมทั้งเมืองศูนย์กลางความเจริญในส่วนภูมิภาค ยังประสบปัญหาในเรื่องจำนวนขยะที่ไม่สามารถกำจัดได้อย่างทันกาล และวิธีการกำจัดยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล คือการนำขยะมูลฝอยไปเทกองกลางแจ้ง และสถานที่กำจัดขยะยังไม่มีระบบป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม เช่น การป้องกันน้ำเสียจากกองขยะไหลลงสู่แหล่งน้ำ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ควรปรับปรุงความหมายที่บ่งชี้การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ ที่สามารถวัดผลได้ในเชิงปริมาณ เช่น ระยะเวลาการจัดเก็บ วิธีการจัดเก็บ และควรพัฒนาฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลให้มีข้อมูลในพื้นที่ระดับชุมชน

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องพิจารณา

ดัชนีที่ 6	พื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชนทั่วไป/ ประชากร 1,000 คน (สวนสาธารณะ ลานวัดที่โล่ง สนามกีฬา)
สิ่งที่วัด	ความพร้อมในการบริการด้านนันทนาการ+ประชาคม
วิธีการวัด	พื้นที่สาธารณะรวม x 1000 ประชากรรวม
แหล่งข้อมูล	- เทศบาล/อบต.

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ พื้นที่สาธารณะ และจำนวนประชากร
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รายงานข้อมูลพื้นที่สีเขียวของเทศบาลนคร และเทศบาลเมือง
 - 2.2 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า 3/3
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 สอบถามจากหน่วยงาน
 - 3.3 สัมภาษณ์จริงจากชุมชนที่ศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีพื้นที่สาธารณะสำหรับประชากร 1,000 คน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ได้จัดเก็บจำนวนพื้นที่สวนสาธารณะ ประจำปี พ.ศ.2545 คิดเป็นจำนวน 1.36 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน โดยแยกเป็นข้อมูลของเขตที่รับผิดชอบในชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 เขต ได้แก่ เขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง คิดเป็นจำนวน 2.8 2.1 และ 0.84 ไร่ต่อประชากร 1,000 คนตามลำดับ ทั้งนี้เป็นข้อมูลจัดเก็บเฉพาะสวนสาธารณะเท่านั้น ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร, สำนักสวัสดิการสังคม, 2545)

2. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดเก็บจำนวนพื้นที่สีเขียว (สวนและสนามกีฬา) ของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง ประจำปี พ.ศ. 2540 คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะจำนวน 5.07 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่วมเกล้า 3/3

3. ฝ่ายโครงการ การเคหะแห่งชาติ ได้รายงานข้อมูลของจำนวนพื้นที่ส่วนกลาง สำหรับเป็นสวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น และสนามกีฬา ของชุมชนนวมินทร์ รามคำแหง และร่วมเกล้า คิดเป็นจำนวนพื้นที่ 0.8 0.14 และ 1.02 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 5.6 แสดงข้อมูลดัชนีพื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชนทั่วไป

ระดับพื้นที่	พื้นที่สาธารณะรวม	
	ร้อยละของพื้นที่สาธารณะ(ไร่) รวมต่อ ประชากร 1,000 คน	ประชากรรวม
1. ระดับประเทศ	3.21	62,799,872
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	1.36	5,762,159
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	2.8	141,017
ระดับเขตมีนบุรี	2.1	109,241
ระดับเขตลาดกระบัง	0.84	126,792
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	1.15	4,315
ระดับชุมชนรามคำแหง	0.53	9,426
ระดับชุมชนร่วมเกล้า 3/3	1.16	6,885

หมายเหตุ : ข้อมูลระดับประเทศใช้ข้อมูลจากททท. และเทศบาลนครและเมือง

ตอนที่ 4 การทดสอบดัชนีโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีของพื้นที่สาธารณะ สำหรับประชาชน 1,000 คนยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลที่ได้กำหนดให้หน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้รายงานข้อมูล พบว่า รายงานสถิติของประจำปีของกรุงเทพมหานคร เป็นการรายงานข้อมูลของพื้นที่สวนสาธารณะต่อจำนวนประชากรเท่านั้น แต่ไม่ได้มีการรายงานพื้นที่สาธารณะในชุมชนที่ศึกษา มีแต่ระดับเขต และกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความ

2. ความแตกต่างของคำจำกัดความของพื้นที่สาธารณะมีหลายหน่วยงานได้จัดเก็บข้อมูลต่างกัน ดังนี้

2.1 ดัชนีการพัฒนาเมืองและชุมชน ให้คำจำกัดความของพื้นที่สาธารณะ หมายถึง สวนสาธารณะ ลานวัดที่โล่ง และสนามกีฬา

2.2 จากรายงานประจำปีของกรุงเทพมหานคร ได้เก็บจัดข้อมูลของพื้นที่สวนสาธารณะ ต่อจำนวนประชากร โดยให้คำจำกัดความเป็นพื้นที่เฉพาะสวนสาธารณะ

2.3 ข้อมูลจากเทศบาลนครและเมือง ในส่วนภูมิภาคได้จัดเก็บข้อมูลพื้นที่สาธารณะ โดยคำจำกัดความ คือ พื้นที่สีเขียว หมายถึง สวน และสนามกีฬาเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงสนามเด็กเล่น หรือที่โล่งบริเวณริมถนน

2.4 นอกจากนี้คำจำกัดความเกี่ยวกับการวัดพื้นที่สวนสาธารณะของดัชนีชี้วัดโครงการกรุงเทพมหานคร เมืองน่าอยู่ ได้กำหนดความหมายที่แตกต่างกับดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ โดยเป็นการวัดพื้นที่สวนสาธารณะและที่โล่งแจ้ง ที่พิจารณาจากจำนวนต้นไม้ที่หนาแน่นและการใช้ประโยชน์จากสถานที่แห่งนั้น ซึ่งแยกความหมายออกจากกัน เช่น ที่โล่งแจ้ง หมายถึง ถนน สวนริมถนน ถนนที่ไม่มีต้นไม้ สำหรับสวนสาธารณะให้รวมถึงพื้นที่ริมคลองที่มีต้นไม้ขึ้นหนาแน่น นอกจากนี้คลองยังจัดได้เป็นทั้งสวนสาธารณะและที่โล่งแจ้ง โดยให้พิจารณาจากจำนวนต้นไม้ที่หนาแน่น หากประชาชนสามารถใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจได้ให้จัดเป็นสวนสาธารณะ

วิธีการวัด

3. จากการจัดเก็บข้อมูลของพื้นที่ว่างชุมชนที่ศึกษาจากแหล่งข้อมูลของการเคหะแห่งชาติ แล้วหากนำมาเปรียบเทียบในพื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต พบว่า ชุมชนที่ศึกษาจะมีสัดส่วนที่เป็นพื้นที่สาธารณะน้อยกว่า เมื่อเทียบกับในแต่ละระดับพื้นที่เฉลี่ยภาพรวมทั่วประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต โดยมีสาเหตุ 2 ประเด็น คือ

3.1 จำนวนพื้นที่สาธารณะ และขนาดของพื้นที่ชุมชนมีความแตกต่างกัน โดยพื้นที่ชุมชนต้องมีขนาดเล็กกว่าพื้นที่ระดับเขต ซึ่งพื้นที่สาธารณะก็ต้องมีสัดส่วนที่น้อยกว่าเช่นกัน

3.2 การจัดทำชุมชนหรือโครงการที่ศึกษา เป็นชุมชนที่หน่วยงานรัฐ คือ การเคหะแห่งชาติเป็นผู้จัดทำ ซึ่งได้กันพื้นที่สาธารณะที่ให้บริการด้านนันทนาการแก่ผู้อยู่อาศัยตามข้อกำหนดของการทำโครงการต้องมีการกันพื้นที่สำหรับ สวน สนามเด็กเล่น และสนามกีฬา โดยคำนวณจากที่จัดจำหน่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ทั้งนี้ต้องไม่ให้แบ่งแยกออกเป็นแปลงย่อยหลายแห่ง เว้นแต่เป็นการกันพื้นที่แต่ละแห่งไว้ไม่ต่ำกว่า 1 ไร่ ซึ่งพื้นที่สาธารณะ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3 มีจำนวน 5, 5, และ 8 ไร่ ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

จากความแตกต่างของการให้คำจำกัดความของแต่ละแหล่งข้อมูลที่ได้จัดเก็บ จำนวนพื้นที่สาธารณะโดยเป็นฐานข้อมูลที่มีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของแต่ละองค์กร ดังนั้น ควรมีการกำหนดคำจำกัดความของความหมายพื้นที่สาธารณะให้ชัดเจน โดยเฉพาะในบางพื้นที่อาจมีพื้นที่ที่เป็นสวนริมถนน พื้นที่ริมคลองที่มีต้นไม้ จะให้หมายความเป็นพื้นที่สาธารณะด้วยหรือไม่ นอกจากนี้ต้องมีการพัฒนาฐานข้อมูลในชุมชนที่ศึกษาด้วย

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้กำหนด

ดัชนีที่ 7	คุณภาพน้ำ
สิ่งที่วัด	ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ(DO)
วิธีการวัด	- ตรวจวัดตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ - จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพอากาศ (ครั้ง/เดือน)
แหล่งข้อมูล	กรมควบคุมมลพิษ/สนผ.ทส./สิ่งแวดล้อมจังหวัด/สวล.เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ ปริมาณออกซิเจนในน้ำและจำนวนข้อร้องเรียนเรื่องน้ำ
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 - 2.2 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 สัมภาษณ์จากชุมชนที่ศึกษา
 - 3.3 การเก็บข้อมูลจากรายงาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัววัดชี้คุณภาพน้ำที่ได้กำหนดวัด ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำรายงานคุณภาพแหล่งน้ำของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ.2545 โดยเกณฑ์ชี้วัดคุณภาพน้ำ เฉพาะปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ (DO) ในแม่น้ำสายสำคัญ จำนวน 25 ลุ่มน้ำ พบว่า ร้อยละ 40 ของแหล่งน้ำที่ตรวจสอบมีปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ (DO) อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 25 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 32 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และร้อยละ 3 อยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก นอกจากนี้ กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีเรื่องร้องทุกข์ด้านมลพิษจากประชาชนที่เดือดร้อน ทั่วประเทศในรอบปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 721 เรื่อง เป็นมลพิษทางน้ำจำนวน 109 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15 (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ,กรมควบคุมมลพิษ, 2545)

2. หน่วยงานสำนักกระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำรายงานคุณภาพน้ำคลองในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ.2545 โดยปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำของคลองในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ร้อยละ 3 ของคลองที่ตรวจสอบมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 6 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 18 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และร้อยละ 73 อยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก นอกจากนี้ยังมีรายงานการควบคุมและระงับเหตุรำคาญในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. 2545 โดยมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับน้ำเสีย จำนวน 284 เรื่อง คิดเป็นข้อร้องเรียนเฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 24 เรื่อง ทั้งนี้ ค่าเกณฑ์วัดของปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ หมายถึง เกณฑ์ดี คือ ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำไม่ต่ำกว่า 4.0 มก.ล เกณฑ์พอใช้ หมายถึง ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำไม่ต่ำกว่า 3.0 มก.ล เกณฑ์ต่ำ หมายถึง ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำไม่ต่ำกว่า 2.0 มก.ล และเกณฑ์ต่ำมาก ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำน้อยกว่า 2.0 มก.ล (กรุงเทพมหานคร, สำนักกระบายน้ำ, 2545)

3. สำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบังได้รายงานเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 0, 0, และ 8 เรื่องตามลำดับ

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่วมเกล้า 3/3

4. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ได้รายงานเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ ประจำปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 0, 0, และ 2 เรื่อง ตามลำดับ (การเคหะแห่งชาติ, สำนักงานเคหะชุมชน, 2546)

ตารางที่ 5.7 แสดงข้อมูลของดัชนีคุณภาพน้ำ

ระดับพื้นที่	ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ DO (มก./ล.)	จำนวนข้อร้องเรียน(ครั้ง/เดือน)
1. ระดับประเทศ - เป็นการตรวจวัดแหล่ง น้ำแม่น้ำสายสำคัญทั่ว ประเทศ จำนวน 25 ลุ่มน้ำ โดยกรมควบคุมมลพิษ	- ร้อยละ 40 อยู่ในเกณฑ์ดี - ร้อยละ 25 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ - ร้อยละ 32 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ - ร้อยละ 3 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ	ปี 2545 มีข้อร้องเรียนทั้งสิ้น 109 เรื่อง เฉลี่ยต่อเดือน 9 เรื่อง
2. ระดับกรุงเทพมหานคร - เป็นการตรวจวัดจำนวน 65 คลองโดยกทม.	- ร้อยละ 3 อยู่ในเกณฑ์ดี - ร้อยละ 6 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ - ร้อยละ 18 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ - ร้อยละ 73 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ	ปี 2545 มีข้อร้องเรียนเฉพาะ เรื่องน้ำเสียทั้งสิ้น 284 เรื่อง เฉลี่ยต่อเดือน 24 เรื่อง
3. ระดับเขตปริมณฑล ระดับเขตเมือง ระดับเขตลาดกระบัง	ข้อมูลจำแนกการตรวจวัดจากคลอง กทม. ข้อมูลจำแนกการตรวจวัดจากคลอง กทม. ข้อมูลจำแนกการตรวจวัดจากคลอง กทม.	0 เรื่องต่อปี 0 เรื่องต่อปี 8 เรื่องต่อปี
4. ระดับชุมชนนวมินทร์ ระดับชุมชนรามคำแหง ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้ในพื้นที่ชุมชน ไม่มีข้อมูลแสดงไว้ในพื้นที่ชุมชน ไม่มีข้อมูลแสดงไว้ในพื้นที่ชุมชน	0 เรื่องต่อปี 0 เรื่องต่อปี 2 เรื่องต่อปี

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีคุณภาพน้ำไม่มีข้อมูลพอเพียงที่จะนำมาคำนวณหาค่าได้จากปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำในพื้นที่ระดับชุมชน เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดจัดทำข้อมูลไว้ แต่มีข้อมูลที่สามารถใช้วัดผลได้จากจำนวนข้อร้องเรียนในชุมชนที่ทำการศึกษา อย่างไรก็ตามตัวดัชนียังมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. ความแตกต่างของจากหน่วยงานจะเก็บข้อมูลแตกต่างกัน ในเรื่องของพื้นที่ที่แหล่งน้ำตั้งอยู่ โดยข้อมูลจากกรมมลพิษ จะเป็นการวัดคุณภาพของแหล่งน้ำจิตของแม่น้ำสายสำคัญแหล่งน้ำทะเลทั่วประเทศ สำหรับหน่วยงานของกรุงเทพมหานครจะวัดคุณภาพแหล่งน้ำของคลองภายในกรุงเทพมหานคร แต่ในพื้นที่ของระดับชุมชนที่ศึกษา นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3 ยังไม่มีรายงานการตรวจวัดค่าหาปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำภายในชุมชน

วิธีการวัด

2. ความยากง่ายของการหาค่าจากวิธีการวัดทางเคมี ที่ต้องหาปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (DO) มีมากน้อยเท่าไร ที่ต้องมีหน่วยงานที่ดำเนินการเฉพาะมาเก็บข้อมูล โดยต้องมีการเก็บน้ำตัวอย่าง ที่มีวิธีการวัดหาค่าได้หลายวิธี เช่น วัดโดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่าดิโอมิเตอร์ หรือการใช้วิธีทางเคมี เช่น วิธี Azide Modification ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการใช้หาปริมาณน้ำที่สกปรก เช่น น้ำทิ้ง น้ำในแม่น้ำลำคลอง

คำจำกัดความ

3. ความชัดเจนของตัววัดดัชนีการวัดคุณภาพน้ำ ที่ต้องมีการกำหนดความหมาย และค่าเกณฑ์วัดที่จะบ่งชี้ถึงอันตราย หรือเป็นการส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมต่อการใช้ในชุมชน เพื่อให้ผู้ที่นำไปใช้หรือเก็บข้อมูลได้เข้าใจ ได้ชัดเจน จึงต้องมีการให้คำจำกัดความ ค่าออกซิเจนละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen-DO) คือ การหาค่าที่แสดงให้ทราบว่าแหล่งน้ำมีปริมาณออกซิเจนละลายอยู่ในน้ำเท่าใด กล่าวคือ ถ้าน้ำสกปรกมากหรือมีปริมาณของเสียที่เป็นอินทรีย์ในแหล่งน้ำมาก ออกซิเจนที่ละลายอยู่ในน้ำก็จะถูกใช้ไปในการทำลายสารสกปรก หรือใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์เหล่านั้นมาก ถ้าปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำมาก แสดงว่าน้ำนั้นยังเหมาะสำหรับการดำรงชีพของสิ่งมีชีวิตในน้ำ โดยมีค่าเกณฑ์วัดผลที่ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำอยู่ระดับพอใช้ต้องไม่ต่ำกว่า 3.0 มิลลิกรัม/ลิตร เพื่อจะได้ทราบถึงคุณลักษณะของน้ำที่ได้ตรวจสอบแล้วระบุได้ว่าเป็นน้ำที่ดีหรือเลว

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ในชั้นที่ระดับชุมชนควรใช้วิธีการวัดจากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้น ซึ่งจะสามารถจัดเก็บข้อมูลเป็นสถิติของคุณภาพน้ำภายในบริเวณพื้นที่ของชุมชนได้ดีกว่า โดยค้นพบจากสถิติเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพน้ำในชุมชนที่ศึกษาประจำปี 2546 มีเรื่องร้องเรียนในชุมชนร่มเกล้า จำนวน 2 ครั้ง ของกลิ่นเหม็นในบ่อบำบัดน้ำเสีย นอกจากนี้อาจใช้วิธีด้านกายภาพ (Physical Quality) ได้ เช่น การสังเกตจากสีน้ำ กลิ่นน้ำที่เกิดขึ้น ความขุ่นของน้ำ เป็นต้น

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องนิกำหนด

ดัชนีที่ 8	คุณภาพอากาศ
สิ่งที่วัดที่ 1	ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์(CO)
วิธีการวัด	- ตรวจวัดตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ - จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพอากาศ (ครั้ง/เดือน)
แหล่งข้อมูล	กรมควบคุมมลพิษ/สนผ.ทส./สิ่งแวดล้อมจังหวัด/สวล..เทศบาล
สิ่งที่วัดที่ 2	ความเข้มข้นของฝุ่น
วิธีการวัด	- ตรวจวัดตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ - จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพอากาศ (ครั้ง/เดือน)
แหล่งข้อมูล	- กรมควบคุมมลพิษ/สนผ.ทส./สิ่งแวดล้อมจังหวัด/สวล.เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์ และความเข้มข้นของฝุ่น และจำนวนข้อร้องเรียนเรื่องอากาศ
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 - 2.2 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากชุมชนที่ศึกษา
 - 3.3 การเก็บข้อมูลจากรายงาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีคุณภาพอากาศได้กำหนดวัด ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์ และความเข้มข้นของฝุ่น ตลอดจนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพอากาศ พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รายงานคุณภาพอากาศของประเทศไทย จำแนกข้อมูลตามพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล พื้นที่ต่างจังหวัด ในปี พ.ศ. 2543 โดยผลของการตรวจวัดคุณภาพอากาศเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานคร แยกเป็น 2 พื้นที่ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมควบคุมมลพิษ, 2543) คือ

1.1 พื้นที่ทั่วไปจำนวน 10 สถานี ค่าความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์เฉลี่ยทุก 1 ชั่วโมง ช่วงที่วัดค่าได้ 0-12 ส่วนในล้านส่วน ยังอยู่ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 30 ส่วนในล้านส่วน และความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์เฉลี่ยทุก 8 ชั่วโมง ช่วงที่วัดค่าได้ 0-8 ส่วนในล้านส่วน ยังอยู่ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 9 ส่วนในล้านส่วน และค่าความเข้มของฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ช่วงที่วัดค่าได้ 18-170 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร โดยมีค่าที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร สำหรับฝุ่นรวมค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ช่วงที่วัดค่าได้ 0.1-0.33 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร โดยเป็นค่าที่อยู่ตามมาตรฐานที่กำหนด 0.33 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

1.2 พื้นที่ริมถนน จำนวน 7 สถานี ค่าความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์เฉลี่ยทุก 1 ชั่วโมง ช่วงที่วัดค่าได้ 0-19 ส่วนในล้านส่วน ยังอยู่ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 30 ส่วนในล้านส่วน และความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์เฉลี่ยทุก 8 ชั่วโมง ช่วงที่วัดค่าได้ 0-14 ส่วนในล้านส่วน ยังอยู่ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 9 ส่วนในล้านส่วน และค่าความเข้มของฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ช่วงที่วัดค่าได้ 27-245 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร โดยมีค่าที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร สำหรับฝุ่นรวมค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ช่วงที่วัดค่าได้ 0.1-0.43 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร โดยเป็นค่าที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด 0.33 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

ในส่วนข้อมูลเรื่องร้องเรียน กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีเรื่องร้องทุกข์ด้านมลพิษ จากประชาชนผู้ซึ่งได้รับความเดือดร้อนจากมลพิษที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั่วประเทศในรอบปี พ.ศ. 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 721 เรื่อง เป็นมลพิษทางอากาศ และเสียงดังจำนวน 564 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 78 จากเรื่องทั้งหมด (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมควบคุมมลพิษ, 2545)

2. สำหรับข้อมูลของกองควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานครได้จัดทำรายงานคุณภาพอากาศริมเส้นทางจราจรในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545 โดยตรวจวัดค่าสาร มลพิษ ได้แก่ ฝุ่นรวม ฝุ่นขนาดเล็ก และคาร์บอนมอนอกไซด์ ซึ่งผลการตรวจวัดมลพิษที่เกิดขึ้นตามมาตรฐานริมเส้นทางจราจรจากพื้นที่ถนนจำนวน 21 จุด ได้แก่ ฝุ่นขนาดเล็ก มีจำนวน 8 ถนน ได้แก่ เพชรบุรี สุขุมวิท ราชปรารภ เยาวราช หลานหลวง บำรุงเมือง หลานหลวง พระรามที่ 3 และ

พระรามที่ 1 นอกจากนี้ กองควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร ยังได้จัดทำ รายงานสรุปข้อร้องเรียนเกี่ยวกับเขม่าฝุ่นละอองในปี พ.ศ. 2545 มีจำนวน 347 เรื่อง คิดเป็น ข้อร้องเรียนต่อเดือนจำนวน 29 เรื่อง (กรุงเทพมหานคร, กองควบคุมและจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อม, 2545)

3. สำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง ได้รายงานเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับมลพิษทาง อากาศ ปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 9, 13, และ 35 เรื่องตามลำดับ

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

4. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ได้รายงานเรื่องร้องเรียนปี พ.ศ. 2546 โดยไม่มีจำนวน เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศเข้ามา (การเคหะแห่งชาติ, สำนักงานเคหะชุมชน, 2546)

ตารางที่ 5.8 แสดงข้อมูลดัชนีคุณภาพอากาศ

ระดับพื้นที่	คุณภาพอากาศ		จำนวนข้อร้องเรียน (ครั้ง/เดือน)
	ค่าของคาร์บอนมอนนอกไซด์	ค่าของฝุ่น	
1. ระดับประเทศ	ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ กรุงเทพ และต่างจังหวัด	ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ กรุงเทพและต่างจังหวัด	ข้อมูลกรมควบคุมมลพิษ ปี 2545 มีข้อร้องเรียน 564 เรื่อง เฉลี่ยต่อเดือน 47 เรื่อง
2. ระดับ กรุงเทพมหานคร	พื้นที่ทั่วไปตามจุดตรวจวัด เท่ากับ 0-12 ส่วนในล้านส่วน	ฝุ่นรวม 0.1-0.33 มกค./ ลบ.	ข้อมูลกรุงเทพมหานคร ปี 2545 มีข้อร้องเรียน 347 เรื่อง เฉลี่ยต่อเดือน 29 เรื่อง
3. ระดับเขตบึงกุ่ม ระดับเขตมีนบุรี ระดับเขต ลาดกระบัง	ข้อมูลไม่จำแนก ตามพื้นที่ระดับเขต ข้อมูลไม่จำแนก ตามพื้นที่ระดับเขต ข้อมูลไม่จำแนก ตามพื้นที่ระดับเขต	ข้อมูลไม่จำแนก ตามพื้นที่ระดับเขต ข้อมูลไม่จำแนกตาม พื้นที่ระดับเขต ข้อมูลไม่จำแนกตาม พื้นที่ระดับเขต	9 เรื่องทั้งปี 13 เรื่องทั้งปี 57 เรื่องทั้งปี
4. ระดับชุมชน นวมินทร์ ระดับชุมชน รามคำแหง ระดับชุมชน ร่มเกล้า 3/3	ข้อมูลไม่มีการตรวจวัด ในพื้นที่ ข้อมูลไม่มีการตรวจวัด ในพื้นที่ ข้อมูลไม่มีการตรวจวัด ในพื้นที่	ข้อมูลไม่มีการตรวจวัด ในพื้นที่ ข้อมูลไม่มีการตรวจวัด ในพื้นที่ ข้อมูลไม่มีการตรวจวัด ในพื้นที่	ไม่มีเรื่องร้องเรียนเข้ามา ไม่มีเรื่องร้องเรียนเข้ามา ไม่มีเรื่องร้องเรียนเข้ามา

ตอนที่ 4 การทดสอบดัชนีโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีคุณภาพอากาศของความเข้มข้นคาร์บอนมอนอกไซด์ และความเข้มข้นของฝุ่น ยังไม่มีข้อมูลพอเพียงจะใช้ทดสอบค่าได้ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บข้อมูลของความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์ และฝุ่น แต่สามารถมีข้อมูลที่ใช้ทดสอบค่าจากเรื่องของจำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับอากาศเสียได้ นอกจากนี้ดัชนียังมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่รวบรวมรายงานการหาค่ามลพิษทางอากาศของกรมควบคุมมลพิษ และกรุงเทพมหานคร จะเป็นการเก็บข้อมูลตามพื้นที่หรือเป็นสถานที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ หรือเป็นพื้นที่ที่จะเป็นอันตรายทางมลภาวะของอากาศ เช่น ริมถนน พื้นที่จราจรหนาแน่น โดยไม่ได้มีการตรวจวัดตามพื้นที่ที่เป็นย่านที่อยู่อาศัย และข้อมูลในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ไม่ได้มีการรายงานผลการหาค่าความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์ และฝุ่นที่จำแนกข้อมูลตามพื้นที่ของการแบ่งเป็น 50 เขต

วิธีการวัด

2. ในการหาค่ามลพิษทางอากาศจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ใช้วัดควันระบบบอช (Bosch SmokeMeter) เพื่อหาค่าจากการตรวจสอบควันดำ และค่าของก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ที่ต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการหาค่าวัด

คำจำกัดความ

3. ดัชนีชี้วัดคุณภาพอากาศต้องให้ความหมาย หรือการระบุค่าเกณฑ์วัด หรือค่ามาตรฐานที่จะสื่อที่จะบ่งชี้ถึงอันตราย หรือเป็นการส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมต่อการอยู่อาศัยในชุมชน เพื่อให้ผู้ที่นำไปใช้หรือเก็บข้อมูลได้เข้าใจ ได้ชัดเจน จึงต้องมีการให้คำจำกัดความ ดังนี้

ดัชนีที่ 1 เป็นการวัดค่าหาความเข้มข้นคาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbonmonoxide-CO) หมายถึง การวัดค่าก๊าซพิษที่ไม่มีสีและไม่มีกลิ่นเกิดจากการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์ของเชื้อเพลิง โดยมีค่าเกณฑ์มาตรฐานแยกการวัดได้ดังนี้

ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์เฉลี่ยทุก 1 ชั่วโมง เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่เกิน 30 ส่วนในล้านส่วน

ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์เฉลี่ยทุก 8 ชั่วโมง เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่เกิน 9 ส่วนในล้านส่วน

ดัชนีที่ 2 เป็นการวัดค่าความเข้มข้นของฝุ่นละออง (Suspended Particulate Matter-SPM) หมายถึง การวัดค่าอนุภาคของเหลวหรือของแข็งที่ละเอียด เช่น ฝุ่น ควัน หมอก ละอองไอ ที่พบในอากาศ หรือปล่อยออกมาจากก๊าซ โดยมีค่าเกณฑ์มาตรฐานแยกการวัดได้ดังนี้

ความเข้มของฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่เกิน 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

ความเข้มของฝุ่นรวมค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่เกิน 0.33 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ในพื้นที่ระดับชุมชนที่เป็นชุมชนที่อยู่อาศัย และยังเป็นชุมชนที่มีพื้นที่ขนาดเล็กเมื่อเทียบกับระดับจังหวัด และประเทศ ควรใช้วิธีการวัดจากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้น มากกว่าที่จะต้องมีการใช้เครื่องมือการวัดค่าทางเคมี โดยจำนวนเรื่องร้องเรียนจะสามารถจัดเก็บข้อมูลได้ง่ายจากสถิติทางหน่วยงานท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแล อีกทั้งยังเป็นวิธีการวัดที่ประหยัดกว่าการที่ต้องใช้เครื่องมือการวัดค่าคุณภาพอากาศ

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องพิจารณา

ดัชนีที่ 9	ความดังของเสียง (db (A))
สิ่งที่วัด	คุณภาพเสียง
วิธีการวัด	- ตรวจวัดตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ - จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพเสียง (ครั้ง/เดือน)
แหล่งข้อมูล	- กรมควบคุมมลพิษ/สนผ.ทส./สิ่งแวดล้อมจังหวัด/สวล.เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่จะต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ ความดังของเสียง
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 - 2.2 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 สัมภาษณ์จากชุมชนที่ศึกษา
 - 3.3 การเก็บข้อมูลจากรายงาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีคุณภาพเสียง ได้กำหนดวัดให้ตรวจวัดตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ และจำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพเสียง พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รายงานคุณภาพอากาศของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2545 โดยการวัดระดับเสียงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด (กรุงเทพมหานคร, กองควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2545) ดังนี้

1.1 ระดับเสียงบริเวณพื้นที่กรุงเทพมหานคร ริมเส้นทางจราจรเฉลี่ยอยู่ในช่วง 62-83 เดซิเบลเอ โดยร้อยละ 96 ของระดับเสียงที่สำรวจทั้งหมดตั้งเกินกว่าค่ามาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป และบริเวณที่มีระดับเสียงสูงสุด คือ บริเวณสถานีป้อมตำรวจสี่แยกมไหสวรรค์ ถนนตากสิน เท่ากับ 83 เดซิเบลเอ สำหรับในบริเวณพื้นที่ทั่วไปมีค่าระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมงอยู่ในช่วง 53-85 เดซิเบลเอ และบริเวณที่มีระดับเสียงสูงสุด คือ สถานีโรงเรียนสิงหราชพิทยาเขตบางขุนเทียน เท่ากับ 85 เดซิเบลเอ

1.2 ระดับเสียงในพื้นที่ต่างจังหวัด บริเวณริมเส้นทางจราจรเฉลี่ยอยู่ในช่วง 55-85 เดซิเบลเอ (จากจำนวน 9 สถานีตรวจวัด) ซึ่งร้อยละ 75 ของระดับเสียงที่สำรวจทั้งหมดตั้งเกินกว่าค่ามาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป และบริเวณที่มีระดับเสียงสูงสุด คือ บริเวณสถานีศูนย์เยาวชนเทศบาลตำบลศรีราชา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี เท่ากับ 85 เดซิเบลเอ สำหรับในบริเวณพื้นที่ทั่วไปทุกจุดตรวจวัดไม่เกินค่ามาตรฐาน โดยค่าระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมงอยู่ในช่วง 52-69 เดซิเบลเอ

ในส่วนข้อมูลเรื่องร้องเรียน กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีเรื่องร้องทุกขด้านมลพิษ จากประชาชนผู้ซึ่งได้รับความเดือดร้อนจากมลพิษที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆทั่วประเทศในรอบปี พ.ศ. 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 721 เรื่อง เป็นมลพิษทางอากาศและเสียงดังจำนวน 564 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 78 จะเห็นได้ว่า การเก็บข้อมูลเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเสียงดัง ได้เก็บข้อมูลรวมกับมลพิษทางอากาศ ทำให้ไม่สามารถแยกข้อมูลมลพิษด้านเสียงได้

2. สำหรับข้อมูลของกรุงเทพมหานคร ได้รายงานการควบคุมและระงับเหตุรำคาญในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. 2545 โดยมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับเสียง จำนวน 1,814 เรื่อง คิดเป็นข้อร้องเรียนเฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 151 เรื่อง (กรุงเทพมหานคร, 2545)

3. สำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบังได้รายงานเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเสียงดัง ปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 37, 99, และ 57 เรื่องตามลำดับ

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

4. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ได้รายงานเรื่องร้องเรียนปี พ.ศ.2546 โดยไม่มีจำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเสียง จำนวน 2, 1, และ 0 เรื่องตามลำดับ (การเคหะแห่งชาติ, สำนักงานเคหะชุมชน, 2546)

ตารางที่ 5.9 แสดงข้อมูลของดัชนีคุณภาพเสียง

ระดับพื้นที่	ความดังของเสียง (เดซิเบลเอ.)	จำนวนข้อร้องเรียน(ครั้ง/เดือน)
1. ระดับประเทศ โดยกรมควบคุมมลพิษ	- ระดับเสียงพื้นที่กรุงเทพมหานคร ริมเส้น ทางจราจรเฉลี่ยอยู่ในช่วง 62-83 เดซิเบลเอ - ระดับเสียงในพื้นที่ต่างจังหวัด บริเวณริมเส้นทางจราจรเฉลี่ยอยู่ ในช่วง 55-85 เดซิเบลเอ	ข้อมูลกรมควบคุมมลพิษ ในปี 2545 เก็บข้อมูลรวมทั้ง มลพิษทางอากาศและเสียงดัง จำนวน 564 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 78 จากเรื่องทั้งหมด 721 เรื่อง
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	- ระดับเสียงพื้นที่กรุงเทพมหานคร ริมเส้นทางจราจรเฉลี่ยอยู่ในช่วง 62-83 เดซิเบลเอ	ข้อมูลกรุงเทพมหานครปี 2545 มีข้อร้องเรียนเสียง จำนวน 1,814 เรื่อง คิดเป็นข้อร้องเรียนเฉลี่ยต่อ เดือน จำนวน 151 เรื่อง
3. ระดับเขตบึงกุ่ม ระดับเขตมีนบุรี ระดับเขตลาดกระบัง	ข้อมูลตรวจวัดตามพื้นที่ริมเส้นทางจราจร ข้อมูลตรวจวัดตามพื้นที่ริมเส้นทางจราจร ข้อมูลตรวจวัดตามพื้นที่ริมเส้นทางจราจร	39 เรื่องต่อปี 99 เรื่องต่อปี 57 เรื่องต่อปี
4. ระดับชุมชนนวมินทร์ ระดับชุมชนรามคำแหง ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้ ไม่มีข้อมูลแสดงไว้ ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	2 เรื่องต่อปี 1 เรื่องต่อปี 0 เรื่องต่อปี

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีคุณภาพเสียง ยังไม่มีข้อมูลที่พอเพียงสำหรับการคำนวณเพื่อทดสอบค่าได้จากการตรวจวัดของปริมาณเสียงได้ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บข้อมูลไว้ แต่มีข้อมูลพอเพียงที่จะนำมาวัดค่าได้จากจำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับเสียงดังได้ อย่างไรก็ตามตัวดัชนียังมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่รวบรวมรายงานการหาค่าความดังของเสียงของกรมควบคุมมลพิษ และ กรุงเทพมหานคร จะเป็นการเก็บข้อมูลตามพื้นที่หรือเป็นสถานที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ หรือเป็นพื้นที่ที่จะเป็นอันตรายทางมลภาวะทางเสียง เช่น ริมถนนทั่วไป ริมถนนในพื้นที่จราจรหนาแน่น โดยไม่ได้มีการตรวจวัดตามพื้นที่ที่เป็นย่านที่อยู่อาศัย และข้อมูลในพื้นที่ของ กรุงเทพมหานคร ได้รายงานข้อมูลที่จำแนกตามสถานที่ที่ตรวจวัดหรือจุดตรวจวัด ซึ่งในการรายงานปริมาณเสียง ไม่ได้จำแนกข้อมูลตามพื้นที่แต่ละเขตที่มีการแบ่งออกเป็น 50 เขต ด้วย

วิธีการวัด

2. ในการหาค่าความดังของเสียงจำเป็นต้องมีเครื่องมือ Sound level meter โดยทั่วไปจะวัดที่สเกลเอ จึงแสดงหน่วยเป็นเดซิเบลเอ และต้องทำการวัด ณ จุดที่แหล่งกำเนิดของเสียง ทั้งในช่วงที่มีระดับเสียงสูงที่สุด และช่วงที่มีระดับต่ำสุด และต้องมีความยาวของช่วงเวลาทำการตรวจวัดอย่างน้อยที่สุดจำนวน 10 นาที (S.J.Rosen, 1976)

คำจำกัดความ

3. ดัชนีต้องให้ความหมายเป็นที่เข้าใจในการวัดคุณภาพเสียงอย่างถูกต้องและชัดเจน โดยต้องระบุคำจำกัดความตัวดัชนีคุณภาพเสียง และค่าเกณฑ์มาตรฐานของเกณฑ์วัดเสียงด้วย ที่มลพิษทางเสียง หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีเสียงอันก่อให้เกิดความรำคาญ สร้างความรบกวน ทำให้เกิดความเครียดทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้ตกใจ บาดหูและอาจถึงขั้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยได้ โดยระดับเสียงที่จะส่งผลกระทบต่อต่างกันในพื้นที่มีการใช้ประโยชน์ต่างกันด้วย ตามที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ พื้นที่ ก-ง สำหรับพื้นที่ ข หมายถึงพื้นที่ที่ต้องการความเงียบสงบเพื่อวัตถุประสงค์ในการอยู่อาศัยได้แก่ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ปานกลาง สถาบันการศึกษา ราชการ มีค่าเกณฑ์มาตรฐานเสียงตลอด 24 ชั่วโมง ต้องไม่เกิน 67 เดซิเบลเอ เป็นต้น

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

พื้นที่ของชุมชนที่ศึกษาเป็นพื้นที่ย่านที่อยู่อาศัย ควรใช้วิธีการวัดจากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้น มากกว่าที่จะต้องมีการใช้เครื่องมือการหาค่าวัดระดับของเสียงที่ต้องมีการใช้เครื่องมือทำการตรวจวัดหาค่า โดยส่วนใหญ่ในชุมชนที่ศึกษาจะพบปัญหาจากข้อร้องเรียนที่ผู้อยู่อาศัยได้รับความเดือดร้อนจากห้องข้างเคียงที่เสียงดัง หรือการเปิดเสียงวิทยุ โทรทัศน์ เสียงรบกวนจากรถที่วิ่งเข้ามาในชุมชน

ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้กำหนด

ดัชนีที่ 10	อายุขัยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ (แยกเป็น ประชากรชายและหญิง)
สิ่งที่วัด	สถานะสุขภาพทั่วไป
วิธีการวัด	คำนวณโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ
แหล่งข้อมูล	สาธารณสุขจังหวัด/สนง.สถิติแห่งชาติ

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ อายุขัยเฉลี่ยของประชากรชายและหญิง
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 - 2.2 กระทรวงสาธารณสุข
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ขอข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีอายุขัยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้รายงานการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร โดยอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดปี พ.ศ. 2539 (Life Expectancy at birth) ของประชากรหญิง เป็น 74.99 ปี และประชากรชายจะมีอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด เป็น 69.97 ปี (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539) โดยแยกตามพื้นที่ได้ดังนี้

1.1 เขตในกรุงเทพมหานครอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรหญิงเป็น 79.71 ปี และประชากรชายจะมีอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด เป็น 75.57 ปี

1.2 ภาคกลางอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรหญิง เป็น 75.71 ปี และประชากรชายจะมีอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด เป็น 72.15 ปี

1.3 ภาคเหนืออายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรหญิง เป็น 75.85 ปี และประชากรชายจะมีอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด เป็น 69.05 ปี

1.4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรหญิง เป็น 73.71 ปีและประชากรชายจะอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด เป็น 68.43 ปี

1.5 ภาคใต้อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรหญิง เป็น 73.45 ปี และประชากรชายจะอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด เป็น 68.11 ปี

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดได้ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานสรุปค่าสถิติจัดเก็บข้อมูลไว้

ตารางที่ 5.10 แสดงข้อมูลของดัชนีอายุขัยเฉลี่ยแรกเกิด

ระดับพื้นที่	อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดปี 2539	
	ประชากรชาย	ประชากรหญิง
1. ระดับประเทศ	69.97 ปี	74.99 ปี
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	75.57 ปี	79.71 ปี
3. ระดับเขตปทุมธานี	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตนนทบุรี	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตลาดกระบัง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
4.ระดับชุมชนนวมินทร์	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนรามคำแหง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนร่มเกล้า3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีอายุขัยเฉลี่ยของประชากรชายและหญิงยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากการศึกษาแหล่งข้อมูลพบว่า มีการรายงานข้อมูลอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของหน่วยงานสำนักงานสถิติแห่งชาติ และกระทรวงสาธารณสุข ที่รายงานจำแนกตามอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรชายและหญิงตามพื้นที่ระดับประเทศ และจังหวัด เป็นการรายงานข้อมูลในระดับจังหวัด ภาค และประเทศ ยังไม่มีการจัดทำรายงานที่จำแนกข้อมูลถึงระดับชุมชน

วิธีการวัด

2. ความยุ่งยากของวิธีการวัดที่ต้องใช้วิธีการทางสถิติ ในการคำนวณหาอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดที่ต้องมีหน่วยงานหาค่าทางสถิติ โดยอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดเป็นการคาดการณ์จำนวนอายุขัยของประชากรที่ต้องใช้การสร้างตารางชีพ Model life table ที่ต้องหาประวัติชีวิตจากกลุ่มคนที่สมมติขึ้นในกลุ่มหนึ่ง โดยที่จำนวนคนในกลุ่มนี้จะค่อย ๆ ลดลงไปเนื่องจากการตาย ซึ่งต้องมีการกำหนดสมมติฐานต่าง เช่น ประชากรกลุ่มนี้ต้องเป็นแบบปิด คือ ไม่มีการย้ายเข้าหรือออก ดังนั้น จะต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกนอกจากการตายเท่านั้น และประชากรกลุ่มนี้ตายไปในแต่ละหมวดอายุตามตารางที่กำหนดไว้ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีตัวแปรหลายตัวมาคำนวณหาค่าอายุขัยเฉลี่ยแรกเกิด เช่น จำนวนประชากรที่เกิดและตายในแต่ละปี ความน่าจะเป็นของการตายภายใน 1 ปี จำนวนประชากรที่มีชีวิตอยู่รอดจากอายุหนึ่งไปถึงอีกอายุหนึ่งในกลุ่มคนที่เกิดพร้อมกัน เป็นต้น

3. ถึงแม้ว่าตัวดัชนีอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรจะเป็นตัวดัชนีที่ทุกประเทศ จะใช้วัดผลคุณภาพชีวิตของประชากร ที่จะบ่งชี้สถานะสุขภาพ และการเข้าถึงบริการสาธารณสุข โดยมีเกณฑ์มาตรฐาน (Benchmark) ค่าสูงสุดของอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามที่ UNDP ได้กำหนดไว้อยู่ที่อายุ 80 ปี ซึ่งในฐานะข้อมูลที่กระทรวงสาธารณสุข ที่จัดเก็บเป็นข้อมูลอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชาชนเป็นข้อมูลในระดับจังหวัด ขึ้นมาเป็นระดับภาค และประเทศ ซึ่งในพื้นที่ขนาดเล็ก จำนวนประชากรน้อยที่อาจไม่เหมาะสมหรือไม่จำเป็นหาอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชาชนในพื้นที่หนึ่ง โดยต้องมาติดตามบุคคลกลุ่มหนึ่งที่เกิดในหมวดอายุเดียวกัน แล้วทำการศึกษาไปตั้งแต่คนแรกจนถึงคนสุดท้ายตายหมด แล้วนำมาคำนวณสร้างตารางชีพในพื้นที่หนึ่ง หรือจะเป็นการคำนวณที่ใช้การสร้างตารางชีพจากการคาดการณ์ความน่าจะเป็นของการตาย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

หากจะต้องใช้ดัชนีอายุขัยเฉลี่ยก็ต้องมีการพัฒนาฐานข้อมูล โดยมีการคำนวณหาค่าทางสถิติกับประชากรทุกระดับพื้นที่ หรือจะปรับเปลี่ยนวิธีการวัดอื่นที่เป็นการใช้วิธีการสำรวจข้อมูลจากตายจากประชาชนจริงแทน ซึ่งความหมายจะแตกต่างกันไปเลย เช่น

อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (Life expectancy) หมายถึง จำนวนปีโดยเฉลี่ยที่ประมาณว่าบุคคลหนึ่งนับตั้งแต่แรกเกิดจะมีอายุอยู่ต่อไปอีกเท่าไร

อายุขัยเฉลี่ย (Life span) หมายถึง อายุสูงสุดของประชากรที่มีชีวิตอยู่

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องนิยาม

ดัชนีที่ 11	อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี /จำนวนทารกเกิดมีชีพ
สิ่งที่วัด	คุณภาพของบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานและการดูแลสุขภาพทารก
วิธีการวัด	จำนวนทารกอายุต่ำกว่า 1 ปีที่ตาย $\times 1,000$ จำนวนทารกเกิดมีชีพ
แหล่งข้อมูล	สาธารณสุขจังหวัด/โรงพยาบาล/เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนทารกอายุต่ำกว่า 1 ปีที่ตาย และจำนวนทารกเกิดมีชีพ

2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 กระทรวงสาธารณสุข

2.2 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 4 วิธีการ ได้แก่

3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

3.2 เปิด Website

3.3 ทำหนังสือขอข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข

3.4 ทำหนังสือขอข้อมูลจากกรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีอัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี/จำนวนทารกเกิดมีชีพจำนวน 1,000 คน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานข้อมูลอัตราทารกตายอายุต่ำกว่า 1 ปีต่อการเกิดมีชีพ ประจำปี พ.ศ. 2544 จำนวน 1,000 คน โดยแยกตามพื้นที่ภาพรวมทั่วประเทศ มีอัตราตาย 6.5 คน กรุงเทพมหานคร มีอัตราตาย 7.3 คน ภาคกลางมีอัตราตาย 8.0 คน ภาคตะวันออก มีอัตราตาย 4.8 คน ภาคตะวันตก มีอัตราตาย 6.8 คน ภาคตะวันตกเฉียงเหนือมีอัตราตาย 6.2 คน ภาคเหนือมีอัตราตาย 7.1 คน และภาคใต้มีอัตราตาย 6.6 คน (กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานนโยบายและแผนสาธารณสุข, 2544)

2. ข้อมูลจากโครงการกรุงเทพมหานครเมืองนำอยู่ของดัชนีอัตราการตายของทารกที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปีต่อการเกิดมีชีพ จำนวน 1,000 คน ในปี พ.ศ. 2542 ของเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง มีอัตราการตายทารกเท่ากับ 7.3 20.1 และ 20.1 (กรุงเทพมหานคร, สำนักงานนโยบายและแผน, 2542)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลอัตราการตายอายุต่ำกว่า 1 ปีต่อการเกิดมีชีพ จำนวน 1,000 คน เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานสรุปค่าสถิติจัดเก็บข้อมูลไว้

ตารางที่ 5.11 แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราการตายอายุต่ำกว่า 1 ปีต่อการเกิดมีชีพ

ระดับพื้นที่	อัตราการตายอายุต่ำกว่า 1 ปีต่อการเกิดมีชีพ จำนวน 1,000 คน
1. ระดับประเทศ	6.6 (ข้อมูลกระทรวงสาธารณสุขปี 2542)
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	6.1 (ข้อมูลกระทรวงสาธารณสุขปี 2542)
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	7.3 (ข้อมูลเขตปี 2542)
ระดับเขตมีนบุรี	20.1 (ข้อมูลเขตปี 2542)
ระดับเขตลาดกระบัง	20.1 (ข้อมูลเขตปี 2542)
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนรามคำแหง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีอัตราการตาย (Infant mortality rate) อายุต่ำกว่า 1 ปีต่อการเกิดมีชีพ จำนวน 1,000 คน ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาวัดผลในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากฐานข้อมูลของที่ได้กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยรายงาน พบว่า จะเป็นการรายงานจำนวนประชากรที่ตายที่จำแนกตาม อายุ เพศ และมีการรายงานหาอัตราการตายของประชาชนต่อการเกิดมีชีพ ซึ่งมีการจำแนกตามระดับพื้นที่ที่เป็นรายจังหวัดเท่านั้น

2. ความแตกต่างและความคลาดเคลื่อนของรายงานจากกระทรวงสาธารณสุข ที่ได้แจ้งให้ทราบว่า ข้อมูลที่รายงานจะแตกต่างในเรื่องระยะเวลาที่กระทรวงสาธารณสุขได้รายงานข้อมูลการตายจะเป็นการวิเคราะห์และประมวลผลตามวันเดือนปีที่มีการตายจริง ซึ่งจะไม่เท่ากับของกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานเขตที่วิเคราะห์และประมวลผลตามวันเดือนปีที่แจ้งการตายเท่านั้น

3. นอกจากนี้กระทรวงสาธารณสุขยังได้รายงานให้ทราบว่า ในการนำข้อมูลการตายของทารกจากสถิติสาธารณสุขไปใช้ควรต้องระมัดระวัง เนื่องจากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา อัตราการตายของทารกจะต่ำกว่า 10 ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำมากใกล้เคียงกับประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยกระทรวงสาธารณสุขได้ให้สาเหตุมาจากความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ของการจดทะเบียนการตายหรือไม่มีการแจ้งการเกิดของทารกเมื่อทารกตายก็ไม่ได้แจ้งตาย

4. จากการศึกษาข้อมูลจากโครงการเมืองนำอยู่ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2542 พบว่า ได้มีการกำหนดดัชนีอัตราทารก (Infant mortality rate) อายุต่ำกว่า 1 ปีต่อการเกิดมีชีพ จำนวน 1,000 คน ทั้ง 50 เขต และจากการสอบถามเจ้าหน้าที่เพื่อขอเก็บข้อมูลอัตราการตายของทารกที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปี ของชุมชนที่ได้ศึกษา จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตที่ดำเนินการจัดทำรายงานทะเบียนราษฎร พบว่า เขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบังได้มีการจัดทำรายงานการเกิดและการตายของประชาชนที่จำแนกข้อมูลเป็นระดับอายุ และเป็นพื้นที่ระดับเขต แขวง และหมู่เท่านั้น โดยรายงานที่มีอยู่ไม่ได้จำแนกข้อมูลในชุมชนที่ศึกษา โดยต้องจัดเก็บข้อมูลจากใบร้องที่ประชาชนมายื่นเรื่อง (ใบมรณะบัตรและใบสูติบัตร) และคัดเลือกตามบ้านเลขที่ของประชากรในชุมชนที่ทำศึกษาได้ ซึ่งทั้ง 3 เขต ได้ให้เหตุผลว่า ในการจะจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวต้องเป็นการเก็บข้อมูลที่มีรายละเอียดมากโดยต้องคัดแยกตามบ้านเลขที่ ทั้งนี้ ในการจะดำเนินการดังกล่าวต้องได้รับดุลยพินิจจากผู้มีอำนาจของหน่วยงาน เนื่องจากเป็นเอกสารส่วนบุคคล โดยเขตจะพิจารณาในการให้ข้อมูลต้องเป็นบุคคลมีประโยชน์ได้เสียในเรื่องดังกล่าว ถึงจะอนุญาต หรือไม่ต้องมีคำสั่งศาลทางด้านกฎหมายแจ้งมา

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ควรใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อหาดัชนีอัตราการตายทารก (Infant mortality rate) อายุต่ำกว่า 1 ปีต่อการเกิดมีชีพ จำนวน 1,000 คน จากแหล่งข้อมูลของสำนักงานเขต โดยต้องมีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานเขตเพื่อสามารถจัดเก็บ หรือสำนักงานเขตควรพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถคัดเลือกข้อมูลการตายของประชากรที่เกิดขึ้นได้ ที่สามารถจำแนกข้อมูลได้ในระดับทุกพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของชุมชนเพื่อนำมาใช้เป็นตัวประเมินผล

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้กำหนด

ดัชนีที่ 12	อัตราการป่วยโรคเครียด โรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน
สิ่งที่วัด	คุณภาพของการดูแลสุขภาพจิต
วิธีการวัด	$\frac{\text{จำนวนผู้ป่วยโรคเครียดโรคจิตประสาทรวม} \times 100,000}{\text{จำนวนประชากรรวม}}$
แหล่งข้อมูล	สาธารณสุขจังหวัด/โรงพยาบาล/เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนผู้ป่วยโรคเครียด โรคจิต ประสาท และจำนวนประชากร

2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 กระทรวงสาธารณสุข

2.2 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง

2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง

สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า 3/3

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 2 วิธีการ ได้แก่

3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

3.2 เปิด Website

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีการป่วยโรคเครียด โรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขได้รายงานข้อมูลการป่วยโรคเครียด โรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน ประจำปี พ.ศ. 2545 โดยแยกตามพื้นที่ภาพรวมทั้งประเทศ มีอัตราป่วย 2,200 คน กรุงเทพมหานคร มีอัตราป่วย 600 คน ภาคกลางมีอัตราป่วย 2,900 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราป่วย 900 คน ภาคตะวันตก มีอัตราป่วย 1,900 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราป่วย 30 คน ภาคเหนือมีอัตราป่วย 23 คน และภาคใต้มีอัตราป่วย 17 คน (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2545)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลอัตราโรคเครียด โรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานสรุปค่าสถิติจัดเก็บข้อมูลไว้

ตารางที่ 5.12 แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราโรคเครียด โรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน

ระดับพื้นที่	อัตราโรคเครียด โรคจิตประสาท/ประชากร 100,000 คน
1. ระดับประเทศ	2,200
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	600
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตมีนบุรี	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตลาดกระบัง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนรามคำแหง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนร่มเกล้า3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีอัตราโรคเครียด โรคจิตประสาทต่อประชากร 100,000 คน ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดผลได้ในชุมชนที่ศึกษา โดยมีเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลของจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาโรคจิต เป็นข้อมูลที่กระทรวงสาธารณสุขจัดเก็บจากสถานพยาบาลที่ได้รายงานข้อมูลจำนวนผู้ป่วยต่อกระทรวงสาธารณสุข โดยเป็นข้อมูลที่จำแนกตามพื้นที่ระดับจังหวัด และรวบรวมเป็นข้อมูลระดับประเทศ โดยยังไม่มี การนำเสนอรายงานเป็นข้อมูลระดับเขต แขวง ตำบล และชุมชน

วิธีการวัด

2. หากพิจารณาวิธีการวัดของจำนวนผู้ป่วยที่ไปรับการตรวจรักษา โดยเป็นการจัดเก็บ

ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิที่สถานพยาบาลได้รายงานต่อกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การหาค่าดัชนีในระดับจังหวัด และเขตอาจทำได้ง่าย โดยพื้นที่ของระดับเขต และจังหวัดมีจำนวนสถานพยาบาลตั้งอยู่ ซึ่งสามารถจัดเก็บจำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาแล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนต่อจำนวนประชากรในแต่ละระดับพื้นที่ได้เลย แต่ระดับบางชุมชนอาจทำได้ยาก โดยมีข้อจำกัด ดังนี้

2.1 ในพื้นที่บางชุมชนอาจไม่มีสถานพยาบาลตั้งอยู่ในชุมชน ทำให้ไม่สามารถที่ใช้วิธีการวัดเช่นเดียวกับระดับพื้นที่ระดับเขต จังหวัด และประเทศ ที่จะนำมาคำนวณหาสัดส่วนต่อประชากรได้

2.2 นอกจากนี้ผู้ป่วยในชุมชนที่ศึกษาสามารถเข้ารับการรักษา หรือใช้บริการจากโรงพยาบาลที่มีอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งต้องใช้การรวบรวมจากสถานพยาบาลทั่วประเทศ เพื่อคัดเลือกข้อมูลตามประวัติภูมิถิ่นอาศัยของผู้ป่วย ซึ่งอาจไม่มีความจำเป็น หรือความเหมาะสมที่ต้องใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลที่จำแนกข้อมูลของระดับพื้นที่ชุมชนขนาดเล็กทำให้เสียเวลามาก

3. วิธีการวัดที่กำหนดสัดส่วนประชากรจำนวน 100,000 คน อาจไม่เหมาะสมกับพื้นที่ระดับชุมชน ซึ่งอาจมีจำนวนของประชากรที่ไม่ถึง 100,000 คน

4. จากการศึกษาค้นคว้าโครงการเมืองนำอยู่กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดดัชนีอัตราการเจ็บป่วยโดยใช้วิธีการวัดเช่นเดียว คือ การหาจำนวนผู้ป่วยที่ไปรับการรักษาต่อจำนวนประชากร 1,000 คน ในพื้นที่ระดับเขต ยังไม่สามารถใช้วัดข้อมูลได้ทุกเขต หากเขตใดไม่มีสถานพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ ก็จะไม่มีความหมายของจำนวนของผู้ป่วยที่มารักษา โดยจะให้เหตุผลว่าไม่มีสถานพยาบาล ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วอาจมีจำนวนผู้ป่วยเกิดขึ้นในพื้นที่นั้นได้

คำจำกัดความ

5. ควรกำหนดความหมายโรคเครียด โรคจิตประสาท ไว้ให้ชัดเจน เพื่อจะได้จัดเก็บข้อมูลอย่างถูกต้อง โดยกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขได้ให้ความหมายของการเจ็บป่วยทางจิตที่สำคัญ ได้แก่ โรคจิต โรควิตกกังวล โรคซึมเศร้า โรคปัญญาอ่อน โรคลมชัก ผู้ติดสารเสพติด พยายามฆ่าตัวตายหรือฆ่าตัวตายสำเร็จ และปัญหาสุขภาพจิตอื่น ๆ หากไม่ระบุความหมายให้ชัดเจนอาจเก็บข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ได้

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ดัชนีการหาจำนวนผู้ป่วยที่เป็นโรคจิต เครียดอาจไม่มีความจำเป็นหรือความเหมาะสมที่ควรนำมากำหนดเป็นตัววัดในพื้นที่ระดับชุมชนที่เล็ก ๆ หรือในพื้นที่ที่ไม่มีสถานพยาบาลตั้งอยู่ แต่อย่างไรก็ตามหากจะใช้วิธีการวัดจากวิธีการสำรวจสัมภาษณ์สอบถามข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย ก็ไม่เหมาะสม ซึ่งคงไม่มีผู้อยู่อาศัยที่จะตอบว่าเป็นโรคจิต โรคประสาท ทั้งนี้ ควรใช้วิธีการวัดจากการสอบถามทางอ้อมเพื่อสามารถบ่งชี้ถึงการเจ็บป่วยทางโรคเครียด

2. ควรจะใช้วิธีการวัดที่บ่งชี้การได้รับบริการจากการรักษาจนหายป่วย มากกว่าวัดเป็นจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการรักษา ซึ่งวัตถุประสงค์ของดัชนีได้กำหนดสิ่งที่วัดเป็นคุณภาพของการดูแลสุขภาพจิต ซึ่งจะได้ตรงประเด็นของผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลสุขภาพจิตแล้วหายขาด

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้ที่กำหนด

ดัชนีที่ 13	จำนวนผู้ติดตามเสพติดที่ได้รับการรักษา/ประชากร
สิ่งที่วัด	คุณภาพของการดูแลสุขภาพกายและจิต
วิธีการวัด	<u>จำนวนผู้ติดตามเสพติดที่ได้รับการรักษา</u> X 100,000 จำนวนประชากรรวม
แหล่งข้อมูล	สาธารณสุขจังหวัด/โรงพยาบาล/เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนผู้ติดตามเสพติดที่ได้รับการรักษาและจำนวนประชากร
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กระทรวงสาธารณสุข
 - 2.2 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.3 การเคหะแห่งชาติ
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 2 วิธีการ ได้แก่
 - 2.3 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 2.4 เปิด Website

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีจำนวนผู้ติดตามที่รับการรักษาต่อประชากร 100,000 คน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขได้รายงานข้อมูลของผู้ติดตามที่รับการรักษาประจำปี พ.ศ. 2545 โดยแยกตามพื้นที่ภาพรวมทั่วประเทศ มีอัตราป่วย 248 คน โดยพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร มีอัตราป่วย 162 คน ต่อจำนวนประชากร 100,000 คน(กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2545)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลจำนวนผู้ติดยาที่รับการรักษาต่อประชากร 100,000 คน เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานสรุปค่าสถิติจัดเก็บข้อมูลไว้

ตารางที่ 5.13 แสดงข้อมูลของดัชนีจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษาต่อประชากร

ระดับพื้นที่	อัตราจำนวนผู้ติดยาที่รับการรักษาต่อประชากร 100,000 คน
1. ระดับประเทศ	248
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	162
3. ระดับเขตปทุมธานี	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตมีนบุรี	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตลาดกระบัง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนรามคำแหง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีจำนวนผู้ติดยาที่รับการรักษาต่อประชากร 100,000 คน ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดผลในชุมชนที่ศึกษา โดยมีเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลของจำนวนผู้ติดยาที่รับการรักษา เป็นข้อมูลที่กระทรวงสาธารณสุข จัดเก็บจากสถานพยาบาลที่ได้รายงานข้อมูลจำนวนผู้ป่วยต่อกระทรวงสาธารณสุข โดยเป็นข้อมูลที่จำแนกตามพื้นที่ระดับจังหวัด และรวบรวมเป็นข้อมูลระดับประเทศ โดยยังไม่มี การนำเสนอรายงานเป็นข้อมูลระดับเขต แขวง ตำบล และชุมชน

วิธีการวัด

2. หากพิจารณาวิธีการวัดของจำนวนผู้ติดยาที่ไปรับการตรวจรักษา โดยเป็นการจัดเก็บข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิที่สถานพยาบาลได้รายงานต่อกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การหาค่าดัชนีในระดับจังหวัด และเขตอาจทำได้ง่าย โดยพื้นที่ของระดับเขต และจังหวัดมีจำนวนสถานพยาบาลตั้งอยู่ ซึ่งสามารถจัดเก็บจำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาแล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนต่อจำนวนประชากรในแต่ละระดับพื้นที่ได้เลข แต่ระดับบางชุมชนอาจทำได้ยาก โดยมีข้อจำกัด ดังนี้

2.1 ในพื้นที่บางชุมชนอาจไม่มีสถานพยาบาลตั้งอยู่ในชุมชน ทำให้ไม่สามารถที่ใช้วิธีการวัดเช่นเดียวกับระดับพื้นที่ระดับเขต จังหวัด และประเทศ ที่จะนำมาคำนวณหาสัดส่วนต่อประชากรได้

2.2 นอกจากนี้ผู้ติดตามที่เข้ารับการรักษาสมาารถไปรักษา หรือใช้บริการจากโรงพยาบาลที่มีอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งต้องใช้การรวบรวมจากสถานพยาบาลทั่วประเทศ เพื่อคัดเลือกข้อมูลตามประวัติภูมิลาเนาของผู้ป่วย ซึ่งอาจไม่มีความจำเป็น หรือความเหมาะสมที่ต้องใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลที่จำแนกข้อมูลของระดับพื้นที่ชุมชนขนาดเล็ก ทำให้เสียเวลามาก

3. วิธีการวัดที่กำหนดสัดส่วนประชากรจำนวน 100,000 คน อาจไม่เหมาะสมกับพื้นที่ระดับชุมชน ซึ่งอาจมีจำนวนของประชากรที่ไม่ถึง 100,000 คน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

หากต้องการหาจำนวนผู้ติดตามที่เข้ารับการรักษาท่อประชากรในชุมชนที่ศึกษา จะต้องพัฒนาฐานข้อมูลของหน่วยงานสาธารณสุขที่สามารถมีข้อมูลระดับชุมชน หรือจะเป็นการใช้วิธีการสำรวจจากคนในชุมชนก็อาจจะระบุให้รู้จำนวนผู้ติดตามในชุมชนได้เท่านั้น แต่อาจไม่รู้ถึงการเข้ารับการรักษของผู้ติดตามได้

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้ที่กำหนด

ดัชนีที่ 14	อัตราการเข้าเรียน
สิ่งที่วัด	ความพร้อมในการให้บริการศึกษาระดับต่าง ๆ (ประถม, มัธยม)
วิธีการวัด	จำนวนประชากรเข้าศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ X 100 จำนวนประชากรในแต่ละระดับ
แหล่งข้อมูล	เขตการศึกษาเทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในระดับประถม และมัธยม จำนวนประชากรในวัยเรียนตามอายุในระดับประถม และมัธยม

2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

2.2 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

2.3 เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ทำหนังสือขอข้อมูลจากเขตการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีจำนวนประชากรเข้าศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ (ประถม และมัธยม) ต่อประชากรในแต่ละระดับ พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้รายงานจำนวนและร้อยละ ของนักเรียนต่อประชากรในวัยเรียนจำแนกตามชั้นและระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2545 (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545) สรุปจำนวน นักเรียนที่เข้าเรียนแต่ละระดับ ดังนี้

1.1 จำนวนนักเรียนต่อประชากรในวัยเรียนระดับประถมมีจำนวน 6,096,208 คน คิด เป็นร้อยละ 104 จากประชากรในวัยเรียนจำนวน 5,835,023 คน

1.2 จำนวนนักเรียนต่อประชากรในวัยเรียนระดับมัธยมมีจำนวน 4,068,188 คน คิด เป็นร้อยละ 70 จากประชากรในวัยเรียนจำนวน 5,750,667 คน

2. สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้รายงานจำนวนนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับประถมมีจำนวน 261,629 คน ระดับมัธยมมีจำนวน 15,692 คน (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545)

3. สำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง ได้รายงานจำนวนนักเรียนของโรงเรียนใน สังกัดกรุงเทพมหานคร ระดับประถมมีจำนวน 7,561 8,396 และ 10,551 ตามลำดับ

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

4. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลจำนวนประชากรเข้าศึกษาต่อใน ระดับต่าง ๆ (ประถมและมัธยม) ต่อประชากรในแต่ละระดับ

ตารางที่ 5.14 แสดงข้อมูลของอัตราการเข้าเรียน

ระดับพื้นที่	ระดับประถม		ระดับมัธยม	
	นักเรียน	ประชากรในระดับ อายุ 6-11 ปี	นักเรียน	ประชากรในระดับ อายุ 12-17 ปี
1. ระดับประเทศ	5,835,023	6,096,208	4,068,188	5,750,667
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	261,629	ข้อมูลไม่พอเพียง	15,692	ข้อมูลไม่พอเพียง
3. เขตบึงกุ่ม	7,561	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
เขตมีนบุรี	8,396	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
เขตลาดกระบัง	10,551	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
4. ชุมชนนวนินทร์	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ชุมชนรามคำแหง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ชุมชนร่มเกล้า3/3	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีจำนวนประชากรเข้าศึกษาต่อในระดับต่างๆ (ประถมและมัธยม) ต่อประชากรในแต่ละระดับยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดผลในชุมชนที่ศึกษาได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการรายงานจำนวนประชากรที่เข้าศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ เช่น ประถม มัธยม อุดมศึกษา โดยเป็นข้อมูลในภาพรวมของประเทศ ซึ่งไม่ได้มีการจำแนกข้อมูลในพื้นที่ระดับชุมชน

2. แหล่งข้อมูลของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้มีการรายงานเฉพาะจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในระดับประถม และมัธยมเท่านั้น โดยยังไม่ได้มีการรายงานของประชากรในแต่ละระดับการศึกษาที่จะนำมาคำนวณหาตัวร้อยละได้ เช่นเดียวกับข้อมูลของสำนักงานเขตที่มีการรายงานยอดนักเรียนที่เรียนอยู่ในแต่ละระดับ และยังมีข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษาด้วย

วิธีการวัด

3. วิธีการวัดของจำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาในระดับประถมและมัธยม โดยเก็บข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิของสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน อาจมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นดัชนีชี้วัดในพื้นที่ระดับประเทศ จังหวัด และเขตที่มีสถานศึกษาตั้งอยู่ แล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนต่อจำนวนประชากรในแต่ละระดับวัยเรียนได้ แต่ในการจัดเก็บข้อมูลระดับชุมชนเป็นไปได้ยาก เนื่องจากไม่มีสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน ที่จะสามารถใช้วิธีการวัดเช่นเดียวกับระดับพื้นที่ประเทศ หรือระดับจังหวัด ซึ่งจะต้องใช้การรวบรวมจากสถานศึกษาที่ต้องสร้างฐานข้อมูลตามประวัตินิติภูมิลาเนา

ของนักเรียนในชุมชน ซึ่งไม่มีความจำเป็น หรือความเหมาะสมที่ต้องใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลที่จำแนกข้อมูลตามภูมิฐานะของประชากรในระดับการศึกษา ทำให้เสียเวลามาก

คำจำกัดความ

4. คำจำกัดความต้องระบุให้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ สำหรับผู้ที่จะเก็บข้อมูลเพื่อใช้วัดประเมินผลให้ถูกต้องของจำนวนประชากรเข้าศึกษาต่อในระดับประถม มัธยม ต่อประชากรในแต่ละระดับ โดยดัชนีที่กำหนดเป็นการมุ่งวัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐได้กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 12 ปี คือระดับประถม 1-6 และระดับมัธยม 1-6 และความหมายของสิ่งที่จะวัดที่จะหาค่าสัดส่วนของ 2 ตัวแปร ดังนี้

4.1 จำนวนประชากรที่เข้าศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ หมายถึง การเก็บจำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาในระดับประถมและมัธยมทั้งหมด โดยไม่ต้องคำนึงถึงช่วงอายุของประชากร

4.2 จำนวนประชากรในแต่ละระดับการศึกษา หมายถึง จำนวนประชากรที่อยู่ในวัยเรียน โดยแยกตามระดับการศึกษาของช่วงอายุ ได้แก่ ระดับประถมศึกษาคือช่วงอายุ 6-11 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ช่วงอายุ 12-14 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือช่วงอายุ 15-17 ปี

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ควรกำหนดความหมายให้ชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่นำดัชนีมาใช้ และควรพัฒนาฐานข้อมูลได้ในพื้นที่ระดับชุมชน

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้ที่กำหนด

ดัชนีที่ 15	การบริการด้านสาธารณสุข
สิ่งที่วัดที่ 1	จำนวนแพทย์/ประชากร 1,000 คน ความพร้อมในการให้บริการด้านสาธารณสุข
วิธีการวัด	$\frac{\text{จำนวนแพทย์ในชุมชน}}{\text{ประชากรรวม}} \times 1000$
แหล่งข้อมูล	สาธารณสุขจังหวัด/เทศบาล
สิ่งที่วัดที่ 2	จำนวนบุคลากรทางการแพทย์/ประชากร 1,000 คน ความพร้อมในการให้บริการด้านสาธารณสุขของบุคลากรทางแพทย์ (เภสัชกร พยาบาล และเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข)
วิธีการวัด	$\frac{\text{บุคลากรทางแพทย์รวม}}{\text{ประชากรรวม}} \times 1000$
แหล่งข้อมูล	สาธารณสุขจังหวัด/เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนแพทย์ จำนวนเภสัชกร จำนวนพยาบาล จำนวนเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กระทรวงสาธารณสุข
 - 2.2 สถานพยาบาลในพื้นที่เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.3 กรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ขอข้อมูลจากสถานพยาบาล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีจำนวนแพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์/ประชากร 1,000 คนพบว่า มีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. สำนักงานนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานข้อมูลจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ ประจำปี พ.ศ. 2543 โดยแยกตามพื้นที่ภาพรวมทั้งประเทศและจำแนกข้อมูลรายภาคต่าง ๆ ของจำนวนแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และพยาบาล (กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานนโยบายและแผนสาธารณสุข, 2543)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลจำนวนแพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานสรุปค่าสถิติจัดเก็บข้อมูลไว้

ตารางที่ 5.15 แสดงข้อมูลของดัชนีการบริการด้านสาธารณสุข

ระดับพื้นที่	สัดส่วนแพทย์ ต่อประชากร 1,000 คน	สัดส่วนเภสัชกร ต่อประชากร 1,000 คน	สัดส่วนพยาบาล ต่อประชากร 1,000 คน
1. ระดับประเทศ	1.26	0.339	1.85
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	0.29	0.10	0.82
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	0.09 (ปี42)	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตมีนบุรี	0.09(ปี42)	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตลาดกระบัง	0.09(ปี42)	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

ระดับพื้นที่	สัดส่วนแพทย์ ต่อประชากร 1,000 คน	สัดส่วนเภสัชกร ต่อประชากร 1,000 คน	สัดส่วนพยาบาล ต่อประชากร 1,000 คน
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนรามคำแหง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนร่มเกล้า3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

หมายเหตุ ระดับเขตข้อมูลจำนวนแพทย์จากโครงการเมืองนำอยู่ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีจำนวนแพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์ ต่อจำนวนประชากร 1,000 คน ไม่สามารถให้วัดผลในชุมชนที่ศึกษาได้ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บข้อมูลไว้ นอกจากนี้ตัวดัชนียังมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลของจำนวนแพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์ เป็นข้อมูลที่กระทรวงสาธารณสุข จัดเก็บจากสถานพยาบาลที่ได้รายงานข้อมูลจำนวนผู้ป่วยต่อกระทรวงสาธารณสุข โดยเป็นข้อมูลที่จำแนกตามพื้นที่ระดับจังหวัด และรวบรวมเป็นข้อมูลระดับประเทศ โดยยังไม่มี การนำเสนอรายงานเป็นข้อมูลระดับเขต แขวง ตำบล และชุมชน

2. นอกจากนี้จากแหล่งข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสอบถาม โดยการส่งแบบสอบถามจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ไปตามสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน พบว่า ยังไม่สามารถได้ข้อมูลได้ครบถ้วน เนื่องจากสถานพยาบาลที่ไม่อยู่ในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข ไม่ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา

วิธีการวัด

3. ความแตกต่างของวิธีการวัด การหาค่าสัดส่วนของบุคลากรทางการแพทย์ ของกระทรวงสาธารณสุข ดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่ และดัชนีโครงการเมืองนำอยู่ของ กรุงเทพมหานคร โดยกระทรวงสาธารณสุขจะใช้วิธีการวัดเป็นจำนวนแพทย์ 1 คน ต่อจำนวนประชากร ในขณะที่ดัชนีการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และโครงการเมืองนำอยู่กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการวัดหาสัดส่วนของจำนวนแพทย์ต่อประชากร 1,000 คน

4. หากพิจารณาวิธีการวัดของจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ โดยเป็นการจัดเก็บข้อมูลจากสถานพยาบาลได้รายงานต่อกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การหาค่าดัชนีในระดับจังหวัด และเขต อาจทำได้ง่าย โดยพื้นที่ของระดับเขต และจังหวัดมีจำนวนสถานพยาบาลตั้งอยู่ ซึ่งสามารถจัดเก็บจำนวนบุคลากรทางการแพทย์แล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนต่อจำนวนประชากร ในแต่ละระดับพื้นที่ได้เลย แต่ระดับบางชุมชนอาจทำได้ยาก ที่ไม่มีสถานพยาบาลตั้งอยู่ในชุมชน จึงไม่สามารถ

หาจำนวนแพทย์ได้ ที่จะมาหาค่าสัดส่วนต่อประชากรในพื้นที่ได้เช่นเดียวกับระดับพื้นที่ระดับเขต จังหวัด และประเทศ

5. ผลจากศึกษาโครงการเมืองนำอยู่กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดดัชนีการให้บริการด้านสุขภาพ โดยใช้วิธีการวัดเช่นเดียวกับดัชนี คือ การหาจำนวนแพทย์ที่ทำงานในสถานพยาบาลในพื้นที่ระดับเขตต่อจำนวนประชากร 1,000 คน ยังไม่สามารถใช้วัดข้อมูลได้ทุกเขต หากเขตใดไม่มีสถานพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ ก็จะไม่มีการรายงานจำนวนของแพทย์ โดยจะให้เหตุผลว่าไม่มีสถานพยาบาล ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วแพทย์สามารถให้บริการรักษาประชากรในพื้นที่อื่นนั้นได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเช่นการนับซ้ำของจำนวนแพทย์ที่ทำงานในสถานพยาบาลหลายแห่งด้วย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ควรมีการกำหนดความหมายของบุคลากรทางการแพทย์ให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์สำหรับผู้นำดัชนีไปใช้ และหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลควรพัฒนาระบบข้อมูลให้สามารถจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ระดับชุมชน

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้กำหนด

ดัชนีที่ 16	ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน
สิ่งที่วัด	ความเอื้ออาทรของสังคมต่อผู้ด้อยโอกาส
วิธีการวัด	ผู้ด้อยโอกาสที่มีระบบดูแล X 100 ผู้ด้อยโอกาสรวม
แหล่งข้อมูล	อบต./เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ ผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการช่วยเหลือ และผู้ด้อยโอกาสทั้งหมด
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 - 2.2 กรุงเทพมหานคร เขตปทุมธานี เขตเมืองปทุมธานี เขตลาดกระบัง
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 4 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website

3.3. ขอข้อมูลจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3.4. ขอข้อมูลจากกรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีผู้ด้อยโอกาสที่มีระบบดูแลของชุมชน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รายงานผลการให้บริการสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และคนยากจน ตลอดจนผู้ที่ประสบปัญหาทางสังคม ในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 833,062 คน โดยแบ่งกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเด็กและเยาวชน จำนวน 167,025 ราย ด้านคนชรา จำนวน 560,792 ราย ด้านคนพิการ จำนวน 89,195 ราย ด้านคนไร้ที่พึ่ง จำนวน 4,947 ราย และด้านสตรี จำนวน 11,103 ราย (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ ผู้ด้อยโอกาส, 2546)

2. ศูนย์อำนวยการ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส กรุงเทพมหานคร ได้รายงานข้อมูลการให้ความช่วยเหลือของเด็กเร่ร่อน เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ ปี พ.ศ. 2545 มีจำนวน 584 ราย และการให้ความช่วยเหลือสตรีที่ถูกทอดทิ้ง ถูกกระทำรุนแรงทางร่างกาย และถูกล่วงละเมิดทางเพศ มีจำนวน 1,707 ราย รวมข้อมูลเฉพาะเด็กและสตรีเท่ากับ 2,291 ราย (กรุงเทพมหานคร, ศูนย์อำนวยการเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส, 2545)

3. สำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง ได้รายงานยอดของผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการช่วยเหลือ ปี 2546 มีจำนวน 72, 69, และ 70 คน

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

4. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 ชุมชน ไม่พบจำนวนผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการช่วยเหลือ จากการตรวจสอบข้อมูลของสำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง

ตารางที่ 5.16 แสดงข้อมูลของดัชนีผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน

จำแนกตามพื้นที่	ผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการดูแล(คน)	ผู้ด้อยโอกาสทั้งสิ้น (คน)
1. ทั่วประเทศ	833,062 (ปี 2546)	14 ,000,000 คน (ปี 2547)
2. กรุงเทพมหานคร	2,291 (เฉพาะเด็กและสตรีปี 2545)	355 (เฉพาะเด็กเร่ร่อน)
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	72	อยู่ระหว่างการสำรวจเก็บข้อมูล
ระดับเขตมีนบุรี	69	79
ระดับเขตลาดกระบัง	70	อยู่ระหว่างการสำรวจเก็บข้อมูล
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	0	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับชุมชนรามคำแหง	0	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	0	ข้อมูลไม่พอเพียง

ตอนที่ 4 การทดสอบดัชนีโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีจำนวนผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน ยังไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ทดสอบค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีสาเหตุ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากการจัดเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ดัชนีได้กำหนดให้หน่วยงานเขต เป็นผู้ให้ข้อมูลพบว่า หน่วยงานเขตมีการรายงานจำนวนผู้ด้อยโอกาสที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แต่ยังไม่ยอดของจำนวนผู้ด้อยโอกาสทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขต ซึ่งหากไม่มียอดของจำนวนผู้ด้อยโอกาสทั้งหมด จะไม่มีข้อมูลพอเพียงที่จะนำมาคำนวณทดสอบค่าที่จะหาสัดส่วนของผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบเป็นเท่าไร โดยมีหน่วยงานของเขตที่ยังไม่มียอดของผู้ด้อยโอกาสทั้งสิ้น ได้แก่ เขตบึงกุ่ม และเขตลาดกระบัง นอกจากนี้ ข้อมูลของเขตที่ได้ให้ความช่วยเหลือของผู้ด้อยโอกาสไม่มีจำนวนผู้ด้อยโอกาสที่เป็นคนในชุมชนที่ศึกษา ตามที่สำนักงานเขตได้ให้ความช่วยเหลือไว้

2. ความแตกต่างของแหล่งข้อมูลที่หลายหน่วยงานที่ ได้รายงานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส เช่นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะจัดเก็บข้อมูลระดับประเทศ จำแนกเป็นสถานการณ์ผู้ด้อยโอกาสปี พ.ศ. 2547 มีจำนวน 14,000,000 คน และรายงานข้อมูลเป็นจำนวนคนที่ได้รับความช่วยเหลือ ปี พ.ศ.2546 จำนวน 833,062 คน โดยมีการจำแนกข้อมูลตามประเภทกลุ่มผู้ด้อยโอกาส แต่ยังไม่มีการรายงานข้อมูลจำแนกตามระดับพื้นที่ของจังหวัด อำเภอ แขวง และชุมชนตามลำดับ

2.1 ฐานข้อมูลสารสนเทศด้านผู้ด้อยโอกาสและคนยากจน โดยเครื่องชี้วัดครอบครัว ผาสุก จะมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผู้ด้อยโอกาส เป็นการรายงานของจำนวนครัวเรือนผู้สูงอายุได้รับการดูแล และ จำนวนครัวเรือนไม่มีเด็กถูกทอดทิ้ง เป็นต้น

2.2 ข้อมูลของกรุงเทพมหานคร มีรายงานจำนวนผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการช่วยเหลือตามกลุ่มต่าง ๆ เช่น เด็ก สตรี คนพิการ สำหรับข้อมูลผู้ด้อยโอกาสทั้งหมดจะมีฐานข้อมูลเฉพาะเด็กเร่ร่อนในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2545 ที่มีจำนวน 355 คน

2.3 ข้อมูลของสำนักงานเขต จะมีรายงานจำนวนผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการช่วยเหลือตามกลุ่มต่าง ๆ เช่น เด็ก สตรี คนพิการ โดยอยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูลให้คนยากจนมาขึ้นทะเบียน

คำจำกัดความ

3. ความแตกต่างของคำจำกัดความผู้ด้อยโอกาสที่หลายหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความหมายของผู้ด้อยโอกาสและแบ่งประเภทผู้ด้อยโอกาสแตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดความสับสนในการจัดเก็บข้อมูล และคำจำกัดความของผู้ด้อยโอกาสในแต่ละหน่วยงาน สรุป ดังนี้

3.1 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ให้ความหมายของผู้ด้อยโอกาส คือ ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติ และภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ อันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายของผู้ด้อยโอกาสออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ คนยากจน แรงงานนอกระบบ คนเร่ร่อน ผู้ติดเชื่อเฮดส์ ผู้ด้อยโอกาสทางยุติธรรม และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

3.2 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสไว้ 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กในภาวะยากลำบาก เด็กและผู้หญิงในธุรกิจบริการทางเพศ คนพิการ คนสูงอายุที่อยู่ตามลำพัง คนจนในเมืองและในชนบท นักโทษและผู้ที่อยู่ในระหว่างรอลงอาญา และชนกลุ่มน้อยของไทยที่อาจจะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป

3.3 ศูนย์อำนวยการ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส กรุงเทพมหานคร ได้จัดกลุ่มของผู้ด้อยโอกาส หมายถึง กลุ่มสงเคราะห์ผู้พิการที่ประสบความเดือดร้อน ผู้ติดเชื่อ ผู้ที่ยากจน ผู้ที่ประสบปัญหาสาธารณสุข

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ควรกำหนดคำจำกัดความของความหมายของผู้ด้อยโอกาส ให้มีความชัดเจนและมีการแบ่งประเภทของกลุ่มเป้าหมายของผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้มีความเข้าใจและสามารถเก็บข้อมูลได้ตรงกับเป้าหมายที่ตัวชี้วัดกำหนด

2. หน่วยงานเขตควรพัฒนาฐานข้อมูลให้สามารถมียอดจำนวนของผู้ด้อยโอกาสทั้งสิ้นที่อยู่ในพื้นที่ของเขตโดยทำการสำรวจหรือให้ประชากรมาขึ้นทะเบียน เพื่อให้สามารถมีฐานข้อมูลทั้งจำนวนผู้ด้อยโอกาสที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และผู้ด้อยโอกาสทั้งสิ้น และควรเป็นฐานข้อมูลที่ สามารถจำแนกตามระดับพื้นที่ และการจัดกลุ่มหรือแบ่งประเภทกลุ่มของผู้ด้อยโอกาสที่สมควร ได้รับการช่วยเหลือให้ชัดเจน ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าวจะมีประโยชน์สำหรับการกำหนดแนวทางและ เป้าหมายในการพัฒนาประเทศต่อไป

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีซึ่กำหนด

ดัชนีที่ 17	จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชาชน
สิ่งที่วัด	ความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน
วิธีการวัด	จำนวนคดี X 1,000 ประชากรรวม
แหล่งข้อมูล	สถิติอาชญากรรม สถานีตำรวจ

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชาชน และจำนวนประชากร
 2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจนครบาลโคกคราม สำนักงานตำรวจนครบาลมีนบุรี สำนักงานตำรวจนครบาลร่มเกล้า
 - 2.2 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลโคกคราม มีนบุรี ร่มเกล้า
 - 3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีจำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชาชน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รายงานคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร 1,000 คน ในปี พ.ศ. 2545 มีจำนวน 68,865 ราย จากจำนวนประชากร 62,799,872 คน (1.09 คดี/ 1,000 คน) และกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 7,575 ราย จากจำนวนประชากร 5,782,159 คน (1.31 คดี/1,000 คน)

2. สน.โคกคราม ข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 216 ราย (0.9 คดี/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 280,000 คน สน.มีนบุรี ข้อมูลปี 2546 มีจำนวน 171 ราย (0.7 คดี/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 240,000 คน และสน.ร่มเกล้า ข้อมูลปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 118 ราย (0.9 คดี/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 120,000 คน

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ สน.ไม่ได้จัดทำรายงานไว้ต้องจัดเก็บข้อมูลจากรายงานการบันทึกคดีประจำวันเพื่อคัดเลือกตามเลขที่บ้านในแต่ละชุมชน และนำมาคำนวณหาสัดส่วนของคดีที่เกิดขึ้นต่อประชากรรวม ชุมชนนวมินทร์ ข้อมูลปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 2 ราย (0.46 คดี/ 1,000 คน) จากจำนวนประชากร 4,315 คน ชุมชมรามคำแหง ข้อมูลปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 3 ราย (0.32 คดี/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 9,426 คน และร่มเกล้า 3/3 ข้อมูลปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 4 ราย (0.58 คดี/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 6,885 คน

ตารางที่ 5.17 แสดงข้อมูลของดัชนีคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร

ระดับพื้นที่	คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร 1,000 คน
1. ระดับประเทศ	1.09
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	1.31
3. สน.โคกคราม	0.9
สน.มีนบุรี	0.7
สน.ร่มเกล้า	0.9
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	0.46(ต้องจัดเก็บข้อมูลเอง)
ระดับชุมชนรามคำแหง	0.32(ต้องจัดเก็บข้อมูลเอง)
ระดับชุมชนร่มเกล้า3/3	0.58(ต้องจัดเก็บข้อมูลเอง)

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร ยังไม่เหมาะสมที่จะใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยดัชนีมีข้อจำกัดตามเหตุผล ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลที่ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจนครบาลเป็นผู้รายงานผลของจำนวนคดีตามพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ สน. ซึ่งฐานข้อมูลที่ สน. จัดทำรายงานเป็นจำนวนคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบในพื้นที่ สน.ดูแลเท่านั้น ยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา ซึ่งจากข้อมูลของจำนวนคดีที่สามารถจัดเก็บได้ในพื้นที่ของชุมชนต้องขออนุญาตจาก สน. เพื่อขอจัดเก็บข้อมูลจากการบันทึกคดีในแต่ละวัน และต้องใช้ระยะเวลาในการจัดเก็บเพื่อให้ได้ข้อมูลในชุมชนที่ศึกษาขึ้นมา

2. นอกจากนี้แหล่งข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลของจำนวนประชากรทั้งหมดในชุมชนได้ โดย สน. จะมีข้อมูลของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบตามพื้นที่ที่ สน. ดูแล โดยแหล่งข้อมูลของจำนวนประชากรในชุมชนที่ศึกษาต้องใช้ข้อมูลจากสำนักงานเขต

3. ความแตกต่างของฐานข้อมูลที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จำแนกรายงานสถิติการเกิดคดีตามพื้นที่ภาพรวมทั่วประเทศ รายจังหวัด และระดับท้องที่ที่สำนักงานตำรวจรับผิดชอบต่อจำนวนประชากรในแต่ละระดับท้องที่ได้ ในขณะนี้ยังไม่มีฐานข้อมูลที่จำแนกตามพื้นที่ระดับเขต ที่มีการแบ่งพื้นที่การปกครองเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานครที่มีการแบ่งออกเป็นจำนวน 50 เขต โดยในกรุงเทพมหานครเป็นการจำแนกตามสถานีตำรวจนครบาล มีจำนวน 88 สถานี โดยแต่ละสำนักงานตำรวจนครบาลจะรับผิดชอบท้องที่ที่ครอบคลุมพื้นที่หลาย ๆ เขต และสามารถสรุปสำนักงานตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบในชุมชนที่ศึกษา มีพื้นที่รับผิดชอบอยู่ตามเขตต่าง ๆ ดังนี้

3.1 สน.โคกครามมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 4 เขต ได้แก่ เขตบางเขน เขตปทุมธานี เขตลาดพร้าว และเขตคันนายาว

3.2 สน.มีนบุรีมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 2 เขต ได้แก่ เขตมีนบุรี เขตคลองสามวา

3.3 สน.ร่มเกล้ามีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 2 เขต ได้แก่ เขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี

วิธีการวัด

4. นอกจากนี้ยังได้ศึกษาข้อมูลของโครงการกรุงเทพมหานครเมืองน่าอยู่ มีการกำหนดดัชนีหาสัดส่วนจำนวนคดีที่เกิดต่อประชากรในแต่ละเขต พบว่า ในพื้นที่บางเขตที่ไม่มีสำนักงานตำรวจนครบาลตั้งอยู่ ก็จะไม่มีการรายงานคดีที่เกิดขึ้น โดยผลของดัชนีจะรายงานโดยให้เหตุผลว่าไม่มีสำนักงานตำรวจ ซึ่งมีได้หมายความว่าประชาชนในพื้นที่นั้นมีความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งอาจมีสาเหตุที่มีการแบ่งเขตพื้นที่ในการรับผิดชอบที่มีความแตกต่างกันระหว่างพื้นที่เขต และพื้นที่ สน. ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลที่มาใช้วัดผลได้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับปรุงแหล่งข้อมูลของหน่วยงานที่รายงานข้อมูล คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยรายงานจำนวนคดีที่เกิดขึ้น และสามารถมีรายงานข้อมูลที่จำแนกคดีที่เกิดขึ้นตามประเภทระดับพื้นที่ที่มีขนาดเล็กลง มาได้ เช่น ระดับ เขต แขวง หมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนที่มีขนาดเล็กสามารถจัดเก็บข้อมูลสถิติที่เกิดขึ้นที่จะนำมาใช้วัดผลได้ในแต่ละระดับของพื้นที่ ชุมชนที่ศึกษาได้

2. นอกจากนี้ในตัวดัชนีควรกำหนดแหล่งข้อมูลที่จะเป็นผู้รายงานจำนวนประชากรที่อยู่ในพื้นที่เพื่อสามารถใช้นำยอดของจำนวนประชากรมาคำนวณหาจำนวนคดีที่เกิดขึ้นต่อประชากร

ตอนที่ 1 วิธีการค้นคว้า

ดัชนีที่ 18	จำนวนคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกาย และล่วงละเมิดทางเพศ
สิ่งที่วัด	ความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน
วิธีการวัด	จำนวนคดีฯ X 1,000 ประชากรรวม
แหล่งข้อมูล	สถิติอาชญากรรม สถานีตำรวจ

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนคดีเสียชีวิตจากการถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ และจำนวนประชากรในพื้นที่

2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจนครบาลโคกคราม สำนักงานตำรวจนครบาลมีนบุรี สำนักงานตำรวจนครบาลร่มเกล้า

2.2 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4 วิธีการ ได้แก่

3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

3.2 เปิด Website

3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลโคกคราม มีนบุรี ร่มเกล้า

3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีจำนวนคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกาย และล่วงละเมิดทางเพศต่อประชากร 1,000 คน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้ พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รายงานคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกาย และล่วงละเมิดทางเพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 มีจำนวนคดีทั้งสิ้น 33,461 ราย จากจำนวนประชากร 62,799,872 คน (0.05 คดี/ 1,000 คน) และกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 3,681 ราย จากจำนวนประชากร 5,782,159 คน (0.1 คดี/1,000 คน)

2. สน.โคกครามข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 4 ราย จากจำนวนประชากร 280,000 คน (0.1 คดี/1,000 คน) สน.มีนบุรีข้อมูลปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 200 ราย จากจำนวนประชากร 240,000 คน (0.8 คดี/1,000 คน) สน.ร่มเกล้าข้อมูลปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 76 ราย จากจำนวนประชากร 280,000 คน (0.3 คดี/1,000 คน)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ สน.ไม่ได้จัดทำรายงานไว้ต้องจัดเก็บข้อมูลจากรายงานการบันทึกคดีประจำวันเพื่อคัดเลือกตามเลขที่บ้านในแต่ละชุมชน และนำมาคำนวณหาสัดส่วนของคดีที่เกิดขึ้นต่อประชากรรวม ชุมชนนวมินทร์ ข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 0 ราย (0 คดี/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 4,315 คน ชุมชมรามคำแหง ข้อมูลปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 0 ราย (0 คดี/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 9,426 คน และร่มเกล้า 3/3 ข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 2 ราย (0.29 คดี/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 6,885 คน

ตารางที่ 5.18 แสดงข้อมูลของดัชนีคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกาย และล่วงละเมิดทางเพศ

ระดับพื้นที่	คดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกาย และล่วงละเมิดทางเพศ ต่อประชาชน 1,000 คน
1. ระดับประเทศ	0.05
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	0.1
3. สน.โคกคราม	0.1
สน.มีนบุรี	0.8
สน.ลาดกระบัง	0.3
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	0
ระดับชุมชนรามคำแหง	0
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	0.29

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกาย และล่วงละเมิดทางเพศยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ทดสอบค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา โดยมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลที่ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจนครบาลเป็นผู้รายงานผลของจำนวนคดีตามพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของ สน. ซึ่งฐานข้อมูลที่ สน. จัดทำรายงานเป็นจำนวนคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบในพื้นที่ สน.ดูแลเท่านั้น ยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา ซึ่งจากข้อมูลของจำนวนคดีที่สามารถจัดเก็บได้ในพื้นที่ของชุมชนต้องขออนุญาตจาก สน. เพื่อขอจัดเก็บข้อมูลจากการบันทึกคดีในแต่ละวัน และต้องใช้เวลาในการจัดเก็บเพื่อให้ได้ข้อมูลในชุมชนที่ศึกษาขึ้นมา

2. นอกจากนี้แหล่งข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลของจำนวนประชากรทั้งหมดในชุมชนได้ โดย สน. จะมีข้อมูลของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบตามพื้นที่ที่สน. ดูแล โดยแหล่งข้อมูลของจำนวนประชากรในชุมชนที่ศึกษาต้องใช้ข้อมูลจากสำนักงานเขต

3. ความแตกต่างของฐานข้อมูลที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จำแนกรายงานสถิติการเกิดคดีตามพื้นที่ภาพรวมทั่วประเทศ รายจังหวัด และระดับท้องที่ที่สำนักงานตำรวจรับผิดชอบต่อจำนวนประชากรในแต่ละระดับท้องที่ได้ ในขณะที่ยังไม่มีฐานข้อมูลที่จำแนกตามพื้นที่ระดับเขต ที่มีการแบ่งพื้นที่การปกครองเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานครที่มีการแบ่งออกเป็นจำนวน 50 เขต โดยในกรุงเทพมหานครเป็นการจำแนกตามสถานีตำรวจนครบาล มีจำนวน 88 สถานี โดยแต่ละสำนักงานตำรวจนครบาลจะรับผิดชอบท้องที่ที่ครอบคลุมพื้นที่หลาย ๆ เขต และสามารถสรุปสำนักงานตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบในชุมชนที่ศึกษา มีพื้นที่รับผิดชอบอยู่ตามเขตต่าง ๆ ดังนี้

3.1 สน.โคกครามมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 4 เขต ได้แก่ เขตบางเขน เขตบึงกุ่ม เขตลาดพร้าว และเขตคันนายาว

3.2 สน.มีนบุรีมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 2 เขต ได้แก่ เขตมีนบุรี เขตคลองสามวา

3.3 สน.ร่วมเกล้ามีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 2 เขต ได้แก่ เขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี

วิธีการวัด

4. นอกจากนี้ยังได้ศึกษาข้อมูลของโครงการกรุงเทพมหานครเมืองน่าอยู่ มีการกำหนดดัชนีหาสัดส่วนจำนวนคดีที่เกิดต่อประชากรในแต่ละเขต พบว่า ในพื้นที่บางเขตที่ไม่มีสำนักงานตำรวจนครบาลตั้งอยู่ ก็จะไม่มีการรายงานคดีที่เกิดขึ้น โดยผลของดัชนีจะรายงานโดยให้เหตุผลว่าไม่มีสำนักงานตำรวจ ซึ่งมีได้หมายความว่าประชาชนในพื้นที่นั้นมีความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งอาจมี

สาเหตุที่มีการแบ่งเขตพื้นที่ในการรับผิดชอบที่มีความแตกต่างกันระหว่างพื้นที่เขต และพื้นที่ สน. ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลที่มาใช้วัดผลได้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับปรุงแหล่งข้อมูลของหน่วยงานที่รายงานข้อมูล คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยรายงานจำนวนคดีที่เกิดขึ้น และสามารถมีรายงานข้อมูลที่จำแนกคดีที่เกิดขึ้นตามประเภทระดับพื้นที่มีขนาดเล็กลงมาได้ เช่น ระดับ เขต แขวง หมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนที่มีขนาดเล็กสามารถจัดเก็บข้อมูลสถิติที่เกิดขึ้นที่จะนำมาใช้วัดผลได้ในแต่ละระดับของพื้นที่ ชุมชนที่ศึกษาได้

2. นอกจากนี้ในตัวดัชนีควรกำหนดแหล่งข้อมูลที่จะเป็นผู้รายงานจำนวนประชากรที่อยู่ในพื้นที่เพื่อสามารถใช้นำยอดของจำนวนประชากรมาคำนวณหาจำนวนคดีที่เกิดขึ้นต่อประชากร

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องกำหนด

ดัชนีที่ 19	จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์
สิ่งที่วัด	ความปลอดภัยในการเดินทางของประชาชน
วิธีการวัด	จำนวนอุบัติเหตุยานยนต์ X 1,000
	จำนวนประชากรรวม
แหล่งข้อมูล	สถิติอาชญากรรม สถานีตำรวจ

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ จำนวนอุบัติเหตุยานยนต์ และจำนวนประชากรในพื้นที่

2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจนครบาลโคกคราม สำนักงานตำรวจนครบาลมีนบุรี สำนักงานตำรวจนครบาลร่มเกล้า

2.2 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4 วิธีการ ได้แก่

3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

3.2 เปิด Website

3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลโคกคราม มีนบุรี ร่มเกล้า

3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีจำนวนคดีอุบัติเหตุยานยนต์ พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รายงานอุบัติเหตุยานยนต์ปี พ.ศ. 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 149,600 ราย จากจำนวนประชากร 62,799,872 คน (2.38 ราย/ 1,000 คน) และ กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 77,577 ราย จากจำนวนประชากร 5,782,159 คน (13.4 ราย/ 1,000 คน)

2. สน.โคกครามข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 653 รายจากจำนวนประชากร 280,000 คน (2.32 รายคดี/1,000 คน) สน.มีนบุรีข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 631 รายจากจำนวนประชากร 240,000 คน (2.62 ราย/1,000 คน) สน.ร่วมเกล้าข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 184 รายจากจำนวนประชากร 280,000 คน (0.65 ราย/1,000 คน)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่วมเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ สน.ไม่ได้จัดทำรายงานไว้ต้องจัดเก็บข้อมูลจากรายงานการบันทึกคดีประจำวันเพื่อคัดเลือกตามเลขที่บ้านในแต่ละชุมชน และนำมาคำนวณหาสัดส่วนของคดีที่เกิดขึ้นต่อประชากรรวม ชุมชนนวมินทร์ ข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 1 ราย (0.23 ราย/ 1,000 คน) จากจำนวนประชากร 4,315 คน ชุมชนรามคำแหง ข้อมูลปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 3 ราย (0.32 ราย/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 9,426 คน และชุมชนร่วมเกล้า ข้อมูลปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 1 ราย (0.14 ราย/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 6,885 คน

ตารางที่ 5.19 แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราอุบัติเหตุยานยนต์

ระดับพื้นที่	อัตราอุบัติเหตุยานยนต์ ต่อประชาชน 1,000 คน
1. ระดับประเทศ	2.38
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	13.4
3. สน.โคกคราม	2.32
สน.มีนบุรี	2.62
สน.ร่วมเกล้า	0.65
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	0.23 (ต้องจัดเก็บข้อมูลเอง)
ระดับชุมชนรามคำแหง	0.32(ต้องจัดเก็บข้อมูลเอง)
ระดับชุมชนร่วมเกล้า3/3	0.14(ต้องจัดเก็บข้อมูลเอง)

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีอัตราอุบัติเหตุยานยนต์ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลที่ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจนครบาลเป็นผู้รายงานผลของจำนวนคดีตามพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของ สน. ซึ่งฐานข้อมูลที่ สน. จัดทำรายงานเป็นจำนวนคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบในพื้นที่ สน. ดูแลเท่านั้น ยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา ซึ่งจากข้อมูลของจำนวนคดีที่สามารถจัดเก็บได้ในพื้นที่ของชุมชนต้องขออนุญาตจาก สน. เพื่อขอจัดเก็บข้อมูลจากการบันทึกคดีในแต่ละวัน และต้องใช้เวลาในการจัดเก็บเพื่อให้ได้ข้อมูลในชุมชนที่ศึกษาขึ้นมา

2. นอกจากนี้แหล่งข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลของจำนวนประชากรทั้งหมดในชุมชนได้ โดย สน. จะมีข้อมูลของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบตามพื้นที่ที่ สน. ดูแล โดยแหล่งข้อมูลของจำนวนประชากรในชุมชนที่ศึกษาต้องใช้ข้อมูลจากสำนักงานเขต

3. ความแตกต่างของฐานข้อมูลที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จำแนกการรายงานสถิติการเกิดคดีตามพื้นที่ภาพรวมทั่วประเทศ รายจังหวัด และระดับท้องที่ที่สำนักงานตำรวจรับผิดชอบต่อจำนวนประชากรในแต่ละระดับท้องที่ได้ ในขณะที่ยังไม่มีฐานข้อมูลที่จำแนกตามพื้นที่ระดับเขตที่มีการแบ่งพื้นที่การปกครองเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานครที่มีการแบ่งออกเป็นจำนวน 50 เขต โดยในกรุงเทพมหานครเป็นการจำแนกตามสถานีตำรวจนครบาล มีจำนวน 88 สถานี โดยแต่ละสำนักงานตำรวจนครบาลจะรับผิดชอบท้องที่ที่ครอบคลุมพื้นที่หลาย ๆ เขต และสามารถสรุปสำนักงานตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบในชุมชนที่ศึกษา มีพื้นที่รับผิดชอบอยู่ตามเขตต่าง ๆ ดังนี้

3.1 สน.โคกครามมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 4 เขต ได้แก่ เขตบางเขน เขตบึงกุ่ม เขตลาดพร้าว และเขตคันนายาว

3.2 สน.มีนบุรีมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 2 เขต ได้แก่ เขตมีนบุรี เขตคลองสามวา

3.3 สน.ร่มเกล้ามีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 2 เขต ได้แก่ เขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี

วิธีการวัด

4. นอกจากนี้ยังได้ศึกษาข้อมูลของโครงการกรุงเทพมหานครเมืองน่าอยู่ มีการกำหนดดัชนีหาสัดส่วนจำนวนคดีที่เกิดต่อประชากรในแต่ละเขต พบว่า ในพื้นที่บางเขตที่ไม่มีสำนักงานตำรวจนครบาลตั้งอยู่ ก็จะไม่มีการรายงานคดีที่เกิดขึ้น โดยผลของดัชนีจะรายงานโดยให้เหตุผลว่าไม่มีสำนักงานตำรวจ ซึ่งมีได้หมายความว่าประชาชนในพื้นที่นั้นมีความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งอาจมี

สาเหตุที่มีการแบ่งเขตพื้นที่ในการรับผิดชอบที่มีความแตกต่างกันระหว่างพื้นที่เขต และพื้นที่ สน. ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลที่มาใช้วัดผลได้

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับปรุงแหล่งข้อมูลของหน่วยงานที่รายงานข้อมูล คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยรายงานจำนวนคดีที่เกิดขึ้น และสามารถมีรายงานข้อมูลที่จำแนกคดีที่เกิดขึ้นตามประเภทระดับพื้นที่ที่มีขนาดเล็กลง มาได้ เช่น ระดับ เขต แขวง หมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนที่มีขนาดเล็ก สามารถจัดเก็บข้อมูลสถิติที่เกิดคดีที่จะนำมาใช้วัดผลได้ในแต่ละระดับของพื้นที่ ชุมชนที่ศึกษาได้

2. นอกจากนี้ในตัวดัชนีควรกำหนดแหล่งข้อมูลที่จะเป็นผู้อยู่รายงานจำนวนประชากรที่อยู่ในพื้นที่เพื่อสามารถใช้นำยอดของจำนวนประชากรมาคำนวณหาจำนวนคดีที่เกิดขึ้นต่อประชากร

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้กำหนด

ดัชนีที่ 20	จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์
สิ่งที่วัด	ความปลอดภัยในการเดินทางของประชาชน
วิธีการวัด	$\frac{\text{จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุยานยนต์}}{\text{จำนวนประชากรรวม}} \times 1,000$
แหล่งข้อมูล	สถิติอาชญากรรม สถานีตำรวจ

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนีได้แก่ จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุยานยนต์ และจำนวนประชากรในพื้นที่

2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจนครบาลโคกคราม สำนักงานตำรวจนครบาลมีนบุรี สำนักงานตำรวจนครบาลร่มเกล้า

2.2 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4. วิธีการ ได้แก่

3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

3.2 เปิด Website

3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลโคกคราม มีนบุรี ร่มเกล้า

3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุยานยนต์ต่อประชาชน 1,000 คน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รายงานผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุยานยนต์ปี พ.ศ. 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 131,116 ราย จากจำนวนประชากร 62,799,872 คน (0.21 ราย/ 1,000 คน) และ กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 846 ราย จากจำนวนประชากร 5,782,159 คน (0.14 ราย/1,000 คน)

2. สน.โคกครามข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 11 รายจากจำนวนประชากร 280,000 คน (0.04 รายคดี/1,000 คน) สน.มีนบุรีข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 61 รายจากจำนวนประชากร 240,000 คน (0.25 ราย/1,000 คน) สน.ร่มเกล้าข้อมูลปี 2546 มีจำนวน 12 รายจากจำนวนประชากร 280,000 คน (0.04 ราย/1,000 คน)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ สน.ไม่ได้จัดทำรายงานไว้ต้องจัดเก็บข้อมูลจากรายงานการบันทึกคดีประจำวันเพื่อคัดเลือกตามเลขที่บ้านในแต่ละชุมชน และนำมาคำนวณหาสัดส่วนของคดีที่เกิดขึ้นต่อประชากรรวม ชุมชนนวมินทร์ ข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 0 ราย (0 ราย/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 4,315 คน ชุมชนรามคำแหง ข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 1 ราย (0.11 ราย/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 9,426 คน และชุมชนร่มเกล้า ข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 0 ราย (0 ราย/1,000 คน) จากจำนวนประชากร 6,885 คน

ตารางที่ 5.20 แสดงข้อมูลของดัชนีจำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุยานยนต์

ระดับพื้นที่	อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุยานยนต์ ต่อประชาชน 1,000 คน
1. ระดับประเทศ	0.21
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	0.14
3. สน.โคกคราม	0.04
สน.มีนบุรี	0.25
สน.ร่มเกล้า	0.04
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	0 (ต้องจัดเก็บข้อมูลเอง)
ระดับชุมชนรามคำแหง	0.11(ต้องจัดเก็บข้อมูลเอง)
ระดับชุมชนร่มเกล้า3/3	0(ต้องจัดเก็บข้อมูลเอง)

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุยานยนต์ ยังไม่เหมาะสมที่จะนำทดสอบในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลที่ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจนครบาลเป็นผู้รายงานผลของจำนวนคดีตามที่พื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของ สน. ซึ่งฐานข้อมูลที่ สน. จัดทำรายงานเป็นจำนวนคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบในพื้นที่ สน. ดูแลเท่านั้น ยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา ซึ่งจากข้อมูลของจำนวนคดีที่สามารถจัดเก็บได้ในพื้นที่ของชุมชนต้องขออนุญาตจาก สน. เพื่อขอจัดเก็บข้อมูลจากการบันทึกคดีในแต่ละวัน และต้องใช้ระยะเวลาในการจัดเก็บเพื่อให้ได้ข้อมูลในชุมชนที่ศึกษาขึ้นมา

2. นอกจากนี้แหล่งข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลของจำนวนประชากรทั้งหมดในชุมชนได้ โดย สน. จะมีข้อมูลของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบตามพื้นที่ที่ สน. ดูแล โดยแหล่งข้อมูลของจำนวนประชากรในชุมชนที่ศึกษาต้องใช้ข้อมูลจากสำนักงานเขต

3. ความแตกต่างของฐานข้อมูลที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จำแนกรายงานสถิติการเกิดคดีตามพื้นที่ภาพรวมทั่วประเทศ รายจังหวัด และระดับท้องที่ที่สำนักงานตำรวจรับผิดชอบต่อจำนวนประชากรในแต่ละระดับท้องที่ได้ ในขณะที่ยังไม่มีฐานข้อมูลที่จำแนกตามพื้นที่ระดับเขต ที่มีการแบ่งพื้นที่การปกครองเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานครที่มีการแบ่งออกเป็นจำนวน 50 เขต โดยในกรุงเทพมหานครเป็นการจำแนกตามสถานีตำรวจนครบาล มีจำนวน 88 สถานี โดยแต่ละสำนักงานตำรวจนครบาลจะรับผิดชอบท้องที่ที่ครอบคลุมพื้นที่หลาย ๆ เขต และสามารถสรุปสำนักงานตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบในชุมชนที่ศึกษา มีพื้นที่รับผิดชอบอยู่ตามเขตต่าง ๆ ดังนี้

3.1 สน.โคกครามมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 4 เขต ได้แก่ เขตบางเขน เขตบึงกุ่ม เขตลาดพร้าว และเขตคันนายาว

3.2 สน.มีนบุรีมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 2 เขต ได้แก่ เขตมีนบุรี เขตคลองสามวา

3.3 สน.ร่มเกล้ามีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมใน 2 เขต ได้แก่ เขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี

วิธีการวัด

4. นอกจากนี้ยังได้ศึกษาข้อมูลของโครงการกรุงเทพมหานครเมืองน่าอยู่ มีการกำหนดดัชนีหาสัดส่วนจำนวนคดีที่เกิดต่อประชากรในแต่ละเขต พบว่า ในพื้นที่บางเขตที่ไม่มีสำนักงานตำรวจนครบาลตั้งอยู่ ก็จะไม่มีการรายงานคดีที่เกิดขึ้น โดยผลของดัชนีจะรายงานโดยให้เหตุผลว่าไม่มีสำนักงานตำรวจ ซึ่งมีได้หมายความว่าประชาชนในพื้นที่นั้นมีความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งอาจมี

สาเหตุที่มีการแบ่งเขตพื้นที่ในการรับผิดชอบที่มีความแตกต่างกันระหว่างพื้นที่เขต และพื้นที่ สน. ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลที่มาใช้วัดผลได้

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับปรุงแหล่งข้อมูลของหน่วยงานที่รายงานข้อมูล คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยรายงานจำนวนคดีที่เกิดขึ้น และสามารถมีรายงานข้อมูลที่จำแนกคดีที่เกิดขึ้นตามประเภทระดับพื้นที่ที่มีขนาดเล็กลง มาได้ เช่น ระดับ เขต แขวง หมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนที่มีขนาดเล็กสามารถจัดเก็บข้อมูลสถิติที่เกิดขึ้นที่จะนำมาใช้วัดผลได้ในแต่ละระดับของพื้นที่ ชุมชนที่ศึกษาได้

2. นอกจากนี้ในตัวดัชนีควรกำหนดแหล่งข้อมูลที่จะเป็นผู้รายงานจำนวนประชากรที่อยู่ในพื้นที่เพื่อสามารถใช้นำยอดของจำนวนประชากรมาคำนวณหาจำนวนคดีที่เกิดขึ้นต่อประชากร

ตอนที่ 1 สิ่งที่ยังดัชนีกำหนด

ดัชนีที่ 21	การสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้าน ดัชนีครัวเรือนที่สืบทอดด้านการรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณ
สิ่งที่วัด	การสืบทอดความรู้ด้านการแพทย์แผนโบราณ
วิธีการวัด	- <u>ครัวเรือนที่มีอาชีพและกิจกรรม X 100</u> จำนวนครัวเรือนรวม - จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านการแพทย์แผนไทย
แหล่งข้อมูล	อบต. เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 จำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพด้านการรักษาพยาบาลแพทย์ไทย
 - 1.2 จำนวนคนของปราชญ์ชาวบ้านด้านการแพทย์แผนไทย
 - 1.3 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กระทรวงสาธารณสุข
 - 2.2 สำนักงานเขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชน

รามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานเขต
 - 3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีการสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้าน ของครัวเรือนที่มีอาชีพด้านการรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณหรือ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านการแพทย์แผนไทย พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข ได้สรุปสถิติผู้ประกอบการโรคศิลปะเฉพาะการแพทย์แผนไทยภาพรวมทั่วประเทศ ในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2545 มีจำนวน 30,812 31,432, 32,184 33,473 34,530 และ 35,569 คน ตามลำดับ

2. สำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง ได้รายงานกลุ่มอาชีพด้านการรักษา ปี พ.ศ. 2546 พยาบาลและแพทย์โบราณมีจำนวน 1, 3, และ 1 กลุ่ม ตามลำดับ

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลครัวเรือนที่มีอาชีพด้านการรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณหรือ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านการแพทย์แผนไทย เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลไว้

ตารางที่ 5.21 แสดงข้อมูลของดัชนีการสืบทอดความรู้ด้านการแพทย์แผนโบราณ

ระดับพื้นที่	จำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพด้านการรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณ	จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านการแพทย์แผนไทย
1. ระดับประเทศ	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	1 กลุ่ม	10 คน
ระดับเขตมีนบุรี	3 กลุ่ม	30 คน
ระดับเขตลาดกระบัง	1 กลุ่ม	11คน
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับชุมชนรามคำแหง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับชุมชนร่มเกล้า3/3	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีการสืบทอดความรู้ด้านการแพทย์แผนโบราณ ยังไม่เหมาะสมที่จะมีข้อมูลพอเพียงนำมาคำนวณทดสอบค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา โดยมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่อยู่ของหน่วยงานของเขตบึงกุ่ม รามคำแหง และลาดกระบัง จะรายงานข้อมูลเป็นจำนวนกลุ่มที่มีอาชีพเกี่ยวกับด้านการรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณ โดยเป็นการจำแนกตามกลุ่มอาชีพที่มาจดทะเบียน ชื่อผู้นำของกลุ่ม ที่ตั้งของกลุ่ม จำนวนคนในกลุ่ม โดยฐานข้อมูลยังไม่มีข้อมูลที่ตรงกับดัชนีที่วัดเป็นจำนวนครัวเรือน แต่ยังมีข้อมูลพอเพียงที่จะใช้เฉพาะจำนวนปราชญ์หรือจำนวนคนที่มีอาชีพด้านการแพทย์แผนโบราณตามที่ดัชนีกำหนดได้

2. นอกจากนี้จากการศึกษาข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยที่รับผิดชอบและจัดการรวบรวมและออกไปประกอบโรคศิลป์ให้แก่ผู้มีอาชีพด้านแพทย์แผนไทย โดยฐานข้อมูลที่มีจะรายงานเฉพาะยอดผู้ที่มาขึ้นทะเบียนมีจำนวน 35,569 คน โดยมีการแบ่งกลุ่มของผู้มาขึ้นทะเบียนของการแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine) และการแพทย์พื้นบ้านไทย (Thai Folk Medicine) แต่ไม่มีการจำแนกข้อมูลเป็นระดับจังหวัด หรือเป็นข้อมูลระดับชุมชนที่ศึกษา นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดความหมายของการแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine) และการแพทย์พื้นบ้านไทย (Thai Folk Medicine) ซึ่งมีความหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 การแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine) หมายถึง กระบวนการทางการแพทย์เกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือการส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์ หรือสัตว์ การนวดกรรม การนวดไทย และให้หมายความรวมถึงการเตรียมการผลิตยาแผนไทย และการประดิษฐ์อุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทย์ ทั้งนี้โดยอาศัยความรู้ หรือตำราที่ได้ถ่ายทอดและพัฒนาสืบต่อกันมา

2.2 การแพทย์พื้นบ้านไทย (Thai Folk Medicine) หมายถึง การดูแลสุขภาพกันเองในชุมชนแบบดั้งเดิม จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เกี่ยวข้องกับความเชื่อ พิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณี และทรัพยากรที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น และเป็นที่ยอมรับของชุมชนนั้น

คำจำกัดความ

3. ควรให้ความหมายหรือคำจำกัดความของดัชนีครัวเรือนที่มีอาชีพด้านการรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณ และ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านการแพทย์แผนไทย เพื่อให้เป็นที่เข้าใจง่ายต่อการวิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลได้ตรงตามดัชนีที่กำหนด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ควรใช้วิธีการวัดโดยการสำรวจภายในชุมชนที่ทำการศึกษ เพื่อให้ผลตามดัชนีที่ได้กำหนดเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพด้านการรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณ ต่อครัวเรือนทั้งหมดในชุมชนและ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านการแพทย์แผนไทย ต้องใช้ข้อมูลจากการสำรวจ สอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้อยู่อาศัยในชุมชน โดยจะได้ข้อมูลที่เป็นจริงตามประเภทจำนวนครัวเรือน และจำนวนคน อย่างแท้จริงสำหรับชุมชนที่ทำการศึกษาได้มีการสังเกตภายในชุมชนนวมินทร์ รามคำแหง และร่วมเกล้า 3/3 พบว่า มีสถานที่ให้บริการรักษาโรคไทยภายในชุมชนของรามคำแหง 1 แห่งเท่านั้น ซึ่งสามารถเป็นข้อมูลที่จะนำมาใช้วัดหาจำนวนคนที่มีอาชีพด้านแพทย์แผนไทยได้

2. หากจะใช้แหล่งข้อมูลจากหน่วยงานท้องถิ่นควรมีการพัฒนาฐานข้อมูล เพื่อให้สามารถจัดเก็บเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพ การรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณที่สามารถจำแนกข้อมูลได้ตามระดับชุมชนลงมาได้ หรือจะปรับวิธีการวัดเป็นจำนวนกลุ่มที่มีอาชีพมาเป็นหน่วยวัดแทน

3. จากฐานข้อมูลจากหน่วยงานรัฐ คือกระทรวงสาธารณสุขที่ให้ไปรับรองประกอบโรคศิลป์ แต่ยังคงมีบุคลากรทางแพทย์ไทยในท้องถิ่นหลายคนที่ยังไม่มาขึ้นทะเบียนได้ ควรพิจารณารณรงค์ให้เห็นถึงความสำคัญ หรือมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อให้บุคลากรที่มีความรู้ด้านการแพทย์โบราณมาขึ้นทะเบียน เพื่อสามารถมีฐานข้อมูลด้านอาชีพการรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณในระดับชุมชน ที่จะนำไปใช้และเป็นประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้ที่กำหนด

ดัชนี	ครัวเรือนที่สืบทอดด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน
สิ่งที่วัด	การสืบทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม
วิธีการวัด	ครัวเรือนที่มีอาชีพและกิจกรรม X 100
	จำนวนครัวเรือนรวม
	- จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรมพื้นบ้าน
แหล่งข้อมูล	อบต. เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 จำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพด้านศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม อุตสาหกรรมพื้นบ้าน
 - 1.2 จำนวนคนของปราชญ์ชาวบ้านด้านศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม อุตสาหกรรมพื้นบ้าน
 - 1.3 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 สำนักงานเขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.2 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานเขต
 - 3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีครัวเรือนที่สืบทอด ด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรม อุตสาหกรรมพื้นบ้าน หรือ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. จากข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยได้มีรายงานข้อมูลตำบล โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่สามารถรายงานกลุ่มอาชีพที่มีการดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน โดยมีกลุ่มอาชีพทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม อุตสาหกรรม และหัตถกรรมพื้นบ้าน ณ 24 กุมภาพันธ์ 2546 มีจำนวน 29,654 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น ผลิตผลทางเกษตร ผลิตภัณฑ์รถยนต์ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์อุปกรณ์ก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์ผ้า เครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์ของเล่น ผลิตภัณฑ์อัญมณี เพชรพลอย ผลิตภัณฑ์ของขวัญ ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์การให้บริการ เป็นต้น

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลครัวเรือนทอดด้านศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน หรือ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลไว้

ตารางที่ 5.22 แสดงข้อมูลของดัชนีการสืบทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

ระดับพื้นที่	จำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน	จำนวนปราชญ์ที่มีอาชีพด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน (ประมาณ)
1. ระดับประเทศ	10,324 กลุ่ม	100,000 คน
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	319 กลุ่ม	3,000 คน
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	11 กลุ่ม	100 คน
ระดับเขตมีนบุรี	9 กลุ่ม	87 คน
ระดับเขตลาดกระบัง	9 กลุ่ม	90 คน
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับชุมชนรามคำแหง	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับชุมชนร่มเกล้า3/3	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีการสืบทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน ยังไม่เหมาะสมที่จะมีข้อมูลพอเพียงใช้ทดสอบหาค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา โดยตัวดัชนียังมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลที่มีของกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานเขต ที่เป็นหน่วยที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาชุมชนในด้านการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน โดยมีการรายงานข้อมูลกลุ่มอาชีพของประชาชนที่มีการรวมตัวกันเองตามความถนัดในแต่ละกลุ่มอาชีพ และได้มาจดทะเบียนในการรวมตัวที่สำนักงานเขต แต่ไม่ได้มีข้อมูลเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน นอกจากนี้ยังไม่มีข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษาด้วย

2. ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่มีอยู่สำนักงานเขต โดยเป็นการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นกลุ่มหรือจำนวนประชากรที่ขึ้นทะเบียนอย่างเดียว แต่อาจยังมีจำนวนประชากรที่มีอาชีพด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน แต่ยังไม่มาขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเขต

วิธีการวัด

3. ความแตกต่างของวิธีการวัดที่ดัชนีได้กำหนด ให้เป็นการวัดผลของจำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพด้านศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม และอุตสาหกรรมพื้นบ้าน ซึ่งจากแหล่งข้อมูลของสำนักงานเขตที่มีอยู่ เป็นการรวบรวมข้อมูลของจำนวนกลุ่มอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จากประชากรที่มีการรวมตัวเป็นกลุ่มอาชีพแล้วมาจดทะเบียนเท่านั้น โดยไม่ได้เก็บข้อมูลเป็นจำนวนครัวเรือน

คำจำกัดความ

4. ความชัดเจนของความหมายจำนวนครัวเรือน หรือจำนวนคนที่มีอาชีพด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรม อุตสาหกรรมให้ชัดเจน ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ด้านใดบ้าง เพื่อให้ผู้นำดัชนีไปใช้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการกำหนดความหมายให้ชัดเจน ของดัชนีที่ได้กำหนดเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน หรือ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านด้านศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน นอกจากนี้ควรใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลการสำรวจสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้อยู่อาศัยในชุมชน โดยจะได้ข้อมูลที่เป็นจริงตามประเภทจำนวนครัวเรือน และจำนวนคน อย่างแท้จริง

2. หากกำหนดให้หน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้รายงานข้อมูลจำเป็นต้องมีการสร้างฐานข้อมูลตามดัชนีที่กำหนดเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพ และการสร้างฐานข้อมูลของสมาชิกแต่ละคนที่จะสามารถจัดเก็บข้อมูลตามดัชนีที่ใช้วัดได้ หรือ หากจะใช้ข้อมูลตามฐานที่มีอยู่อาจจะใช้วิธีการวัดเป็นจำนวนคน แทน หรือจะปรับเปลี่ยนสิ่งที่วัดจากจำนวนครัวเรือน เป็นจำนวนกลุ่มแทน

ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง

ตอนที่ 1 วิธีการค้นคว้า

ดัชนีที่ 22	อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน
สิ่งที่วัด	ความเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน/เมือง
วิธีที่วัด	- วัดจากรายได้ของปีที่ผ่านมาเทียบกับของปีก่อน 2. วัดจากการจดทะเบียนการค้า
แหล่งข้อมูล	สศช./ สนง.จังหวัด/ธปท (ภาค)

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 จำนวนรายได้ของปีที่ผ่านมาเทียบกับปีก่อน
 - 1.2 การจดทะเบียนการค้า
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการและเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ
 - 2.2 กรมทะเบียนการค้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน พบว่า มีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำรายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปี พ.ศ. 2546 หรือ Gross Domestic Product (GDP) ในราคาคงที่ขยายตัวเมื่อเทียบกับจากปีที่แล้วเพียงร้อยละ 6.3 โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีมูลค่า 5,904.4 ล้านบาท และผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพ ในปี พ.ศ. 2544 มีอัตราการลดลงจาก -1.6 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546)

2. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้รายงานยอดสถิติการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคล ของประเทศไทย ณ 31 ธันวาคม 2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 462,352 นิติบุคคล และระดับกรุงเทพมีจำนวนทั้งสิ้น 253,991 นิติบุคคล คิดเป็นร้อยละ 55 ของนิติบุคคลทั้งประเทศ

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดรวบรวมไว้

ตารางที่ 5 23 แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน

ระดับพื้นที่	อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน จากปีที่ผ่านมาเทียบกับปีปัจจุบัน (ร้อยละ)	การจดทะเบียนการค้า
1. ระดับประเทศ	ปี 2546 GDP 6.3	462,352
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	ปี 2544 GPP (1.6)	253,991
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตมีนบุรี	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตลาดกระบัง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
4. ระดับชุมชนนวนินทร์	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนรามคำแหง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยดัชนีมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่มีอยู่ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จะมีการจัดเก็บข้อมูลทั้งระดับประเทศ คือ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (Gross National Product : GNP) และผลิตภัณฑ์ในประเทศรวม (Gross Domestic Product : GDP) นอกจากนี้ยังมีรายงานของผลิตภัณฑ์ภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย (Gross Regional Product : GRP) และผลิตภัณฑ์รายจังหวัด ในประเทศไทย (Gross Province Product : GPP) เท่านั้น ยังไม่มีการรายงานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา

2. แหล่งข้อมูลที่มีของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้รายงานยอดสถิติการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคล ที่มีการจำแนกตามประเภทที่จดทะเบียนเป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด และสามัญ นอกจากนี้ยังจำแนกข้อมูลตามระดับพื้นที่เป็นกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค เท่านั้นยังไม่มีการรายงานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา

วิธีการวัด

3. จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าในการจัดทำดัชนีการพัฒนามืองและชุมชนนำอยู่ที่ได้กำหนดขึ้นมา เป็นการกำหนดกรอบของดัชนีที่แต่ละชุมชนจะนำมาใช้วัดค่า และประเมินผลในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ในตัวดัชนีชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สามารถปรับเปลี่ยนการวัดผลในแต่ละพื้นที่เพื่อให้สามารถบ่งชี้ให้สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือในแต่ละพื้นที่เห็นว่าไม่มีความเหมาะสมก็สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการวัดได้

4. นอกจากนี้การจะใช้วิธีการวัดเพื่อให้ได้อัตราการเพิ่มเศรษฐกิจ ตามที่ฐานข้อมูลจะเป็น การรายงานข้อมูลในระดับประเทศ ภาค และรายจังหวัด จะมีขั้นตอนหรือวิธีการเก็บข้อมูลที่มี หลายขั้นตอน และยังใช้การคำนวณผลทั้งทางตรงจากข้อมูลที่มี และทางอ้อมจากฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยจะเป็นการรวบรวมฐานข้อมูลจากหลายหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการผลิต ทั้ง 11 สาขา ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่และการย่อยหิน อุตสาหกรรม ไฟฟ้าประปา คมนาคมและขนส่ง การค้าส่งและการค้าปลีก การเงินธนาคาร บริการ ที่มีหลายหน่วยงานได้ จัดส่งข้อมูลให้ หากนำมาใช้การวัดในระดับชุมชนที่เป็นบริเวณขนาดเล็ก ที่ต้องมีการทำ ฐานข้อมูลขนาดเล็กคงยังไม่เหมาะสมที่จะใช้วิธีการวัด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

สำหรับในชุมชนที่ทำการศึกษากันทั้ง 3 ชุมชน นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3 ที่เป็น ชุมชนของผู้อยู่อาศัยที่มีรายได้น้อย ส่วนใหญ่มีรายได้จากการรับจ้าง ค้าขาย ในการที่จะหาดัชนีที่ สามารถบ่งชี้ถึงความเติบโตในเศรษฐกิจของชุมชน อาจใช้วิธีการวัดค่าจากวิธีต่าง ๆ เช่น

1. ใช้ข้อมูลจากเอกสารรายงานที่หน่วยงานได้มีการจัดเก็บไว้ ได้แก่

1.1 รายงานหนี้ค้างชำระของประชากรในชุมชน ที่จะสามารถบ่งชี้ถึงภาวะเศรษฐกิจ ของในชุมชนที่มีต่อการผ่อนชำระค่าเช่า และค่าเช่าซื้อด้านที่อยู่อาศัย

1.2 รายงานการโอนกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยในชุมชน ที่เป็นโครงการเช่า ซื้อ ซึ่งจะสามารถเป็นตัวบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจได้เช่นกัน

2. หากไม่สามารถได้ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ก็อาจจำเป็นต้องใช้การวิธีการสำรวจสอบถาม จากการกำหนดคำถามที่สามารถบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจของชุมชนได้ เช่น การต่อเติมอาคาร การมีทรัพย์สิน เช่น รถยนต์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ บัตรเครดิต และสิทธิการเป็นเจ้าของ เป็นต้น

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้ที่กำหนด

ดัชนีที่ 23	รายได้ต่อคน
สิ่งที่วัด	ขนาดของรายได้ประชากรในชุมชน/เมือง
วิธีการวัด	รายได้รวมของประชากร จำนวนประชากรรวม
แหล่งข้อมูล	สศช./ สنج.จังหวัด/รพท (ภาค)

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 รายได้รวมของประชากร
 - 1.2 จำนวนประชากรรวม
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการและเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ
 - 2.2 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 - 2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 2 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีรายได้ของประชากรต่อคน พบว่า มีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ของรายได้เฉลี่ยต่อคน ประจำปี พ.ศ. 2543 โดยประชากรทั่วราชอาณาจักรมีรายได้เท่ากับ 3,462 บาท/เดือน/คน ประชากรกรุงเทพมหานคร 8,246 บาท/เดือน/คน ประชากรภาคกลาง 3,667 บาท/เดือน/คน ประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,983 บาท/เดือน/คน ประชากรภาคเหนือ 2,506 บาท/เดือน/คน และประชากรภาคใต้ 2,957 บาท/เดือน/คน (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลรายได้รวมของประชากรทั้งหมด เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดรวบรวมไว้

ตารางที่ 5.24 แสดงข้อมูลของดัชนีรายได้ต่อคน

ระดับพื้นที่	รายได้ต่อคนปี 2543 (บาท/เดือน/คน)
1. ระดับประเทศ	3,462
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	8,246
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับเขตมีนบุรี	ข้อมูลไม่พอเพียง
ระดับเขตลาดกระบัง	ข้อมูลไม่พอเพียง
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	6,250
ระดับชุมชนรามคำแหง	9,625
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	9,500

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีรายได้ของประชากรต่อคน ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีข้อจำกัดจากเหตุผลดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากการสอบถามจากแหล่งข้อมูลของดัชนีที่ได้กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยรายงานได้แจ้งให้ทราบว่าในการจัดเก็บรายได้ประชากรต่อคนจะใช้ฐานข้อมูลจากหน่วยงานที่จัดเก็บสถิติคือ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ได้มีการรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของประเทศไทย โดยข้อมูลการรายงานรายได้ประชากรต่อคน จะจำแนกข้อมูลตามระดับประเทศ ภาค และรายจังหวัดเท่านั้น ซึ่งยังไม่มีกรจำแนกข้อมูลถึงระดับเขต แขวง และชุมชนที่ศึกษา นอกจากนี้ฐานข้อมูลที่เป็นตัวอย่างดังกล่าวไม่มากพอที่จะนำมาจัดเก็บเป็นข้อมูลของระดับชุมชนที่ศึกษา หรือในระดับพื้นที่ขนาดเล็ก

วิธีการวัด

2. ถึงแม้หน่วยงานที่เป็นผู้ให้ข้อมูลตามที่ดัชนีได้กำหนดไว้เป็น สศช. เป็นแหล่งข้อมูลได้แจ้งให้ทราบว่าดัชนีการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่ที่ได้กำหนดขึ้นมา เป็นการกำหนดกรอบของดัชนีที่แต่ละชุมชนจะนำมาใช้วัดค่า และประเมินผลในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ในตัวดัชนีชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สามารถปรับเปลี่ยนการวัดผลในแต่ละพื้นที่เพื่อให้สามารถบ่งชี้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือในแต่ละพื้นที่เห็นว่าไม่มีความเหมาะสมก็สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการวัดได้ ซึ่งหากพิจารณาจะจัดเก็บข้อมูลของดัชนีรายได้ต่อคนในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาอาจต้องใช้วิธีการจากสำรวจ แต่อย่างไรก็ตามในการใช้วิธีการสำรวจอาจไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริงของรายได้ประชากรต่อคนได้

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ในพื้นที่ระดับชุมชนที่ศึกษาอาจใช้วิธีศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ คือ ชุมชนที่ศึกษาเป็นชุมชนที่การเคหะแห่งชาติจัดสร้างขึ้นมา โดยกลุ่มเป้าหมายของประชากรในชุมชนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในระดับของผู้มีรายได้น้อย ถึงรายได้ปานกลางโดยสามารถประมาณรายได้ต่อคนในแต่ละชุมชน ได้ดังนี้

1. ชุมชนนวมินทร์ เป็นโครงการเช่า ที่กลุ่มเป้าหมายของประชากรที่อยู่อาศัยจะเป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อยประเภท ก คือ จะมีรายได้ครัวเรือนในปี พ.ศ.2547 ระหว่าง 10,001-15,100 บาท โดยหากนำมาประมาณรายได้ครัวเรือนที่คิดเฉลี่ยต่อจำนวนคนในหนึ่งครัวเรือนมีจำนวน 2 คน จะเฉลี่ยรายได้ต่อคน ประมาณ ประมาณ 6,250 บาทต่อคน (12,000/2))

2. ชุมชนรามคำแหง เป็นโครงการเช่าและเช่าเช่า ที่กลุ่มเป้าหมายของประชากรที่อยู่อาศัยจะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มผู้มีรายได้น้อยประเภท ก คือ โครงการเช่าจะมีรายได้ครัวเรือนในปี พ.ศ. 2547 ระหว่าง 10,001-15,100 บาท โดยหากนำมาประมาณรายได้ครัวเรือนที่คิดเฉลี่ยต่อจำนวนคนในหนึ่งครัวเรือนมีจำนวน 2 คน จะเฉลี่ยรายได้ต่อคน ประมาณ 6,250 บาทต่อคน (12,000/2) โดยมีสัดส่วนของประชากรในกลุ่มนี้อยู่ในกลุ่มนี้ถึงร้อยละ 55 จากประชากรในชุมชน

2.2 กลุ่มผู้มีรายได้น้อยประเภท ข คือ โครงการเช่าเช่าจะมีรายได้ครัวเรือนในปี พ.ศ. 2547 ระหว่าง 22,201-29,700 บาท โดยหากนำมาประมาณรายได้ครัวเรือนที่คิดเฉลี่ยต่อจำนวนคนในหนึ่งครัวเรือนมีจำนวน 2 คน จะเฉลี่ยรายได้ต่อคน ประมาณ 13,000 บาทต่อคน (26,000/2) โดยมีสัดส่วนของประชากรในกลุ่มนี้อยู่ในกลุ่มนี้ถึงร้อยละ 45 จากประชากรในชุมชน

2.3 ชุมชนร่มเกล้า 3/3 เป็นโครงการเช่าซื้อ ที่กลุ่มเป้าหมายของประชากรที่อยู่อาศัยจะเป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อยประเภท ก คือ จะมีรายได้ครัวเรือนในปี พ.ศ.2547 ระหว่าง 15,101-22,200 บาท โดยหากนำมาประมาณรายได้ครัวเรือนที่คิดเฉลี่ยต่อจำนวนคนในหนึ่งครัวเรือนมีจำนวน 2 คน จะเฉลี่ยรายได้ต่อคน ประมาณ 9,500 บาทต่อคน (19,000/2))

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้ให้เห็น

ดัชนีที่ 24	อัตราความยากจน
สิ่งที่วัด	ความยากจนของประชากร
วิธีการวัด	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ต่ำกว่าระดับเส้นความยากจน
แหล่งข้อมูล	สศช./ สنج.จังหวัด

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน
 - 1.2 ระดับเส้นความยากจน
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการและเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ
 - 2.2 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 2 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีรายได้ของประชากรต่อคน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้รายงานสถานการณ์ความยากจนในปี พ.ศ. 2545 โดยจำนวนประชากรทั้งสิ้น 62,799,872 คนมีจำนวนคนจน 6,200,000 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในขณะที่เกณฑ์ชี้วัดความยากจน คือ เส้นความยากจน(Poverty line) เป็นจำนวน 922 บาทต่อคนต่อเดือน โดยมีประชากรที่มีระดับรายได้เฉลี่ยของคนจนต่ำกว่าเส้นความยากจนร้อยละ 2.4 เท่ากับ 899 บาทต่อคนต่อเดือน(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545)

2. สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ของรายได้เฉลี่ยต่อคน ประจำปี พ.ศ. 2543 โดยประชากรทั่วราชอาณาจักรมีรายได้เท่ากับ 3,462 บาท/เดือน/คน ประชากรกรุงเทพมหานคร 8,246 บาท/เดือน/คน ประชากรภาคกลาง 3,667 บาท/เดือน/คน ประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,983 บาท/เดือน/คน ประชากรภาคเหนือ 2,506 บาท/เดือน/คน และประชากรภาคใต้ 2,957 บาท/เดือน/คน (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลรายได้รวมของประชากรทั้งหมด เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดรวบรวมไว้

ตารางที่ 5.25 แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราความยากจน

จำแนกตามพื้นที่	เส้นความยากจน (บาท/เดือน/คน)	รายได้เฉลี่ยต่อคน (บาท/เดือน)
1. ทั่วประเทศ	922 (ปี 2545)	3,462
2. กรุงเทพมหานคร	1,101 (ปี 2543)	8,246
3. เขตบึงกุ่ม	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
เขตมีนบุรี	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
เขตลาดกระบัง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
4. ชุมชนนวมินทร์	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ชุมชนรามคำแหง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ชุมชนร่มเกล้า 3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีอัตราความยากจน ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในระดับชุมชนที่ทำการศึกษได้ โดยมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลที่กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานรายงานข้อมูล ซึ่งต้องใช้ข้อมูลของรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อคนในชุมชนมาเทียบกับเส้นรายได้ ซึ่งฐานข้อมูลทั้งระดับเส้นความยากจน และข้อมูลรายได้ต่อคนที่มีอยู่จะเป็นฐานข้อมูลประเทศ ภาค และจังหวัด โดยยังไม่มีกรจำแนกข้อมูลในพื้นที่ระดับชุมชนที่ศึกษา

วิธีการวัด

2. จากวิธีการวัดที่กำหนดให้นำเอาจำนวนรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมาเทียบกับ เส้นความยากจนในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา ไม่สามารถนำมาใช้วัดได้ เนื่องจาก ระดับเส้นความยากจนที่มีอยู่เป็นระดับกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เปรียบเทียบในชุมชนที่ศึกษา ซึ่งแตกต่างกันในระดับของขนาดพื้นที่

คำจำกัดความ

3. ควรกำหนดคำจำกัดความของอัตราความยากจน เพื่อเป็นที่เข้าใจ ง่ายต่อการวิเคราะห์ และจัดเก็บข้อมูลได้ตรงตามดัชนีที่กำหนด โดยกำหนดอัตราส่วนความยากจน (Headcount Ratio) คือ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (Poverty Line) ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ขาดความสามารถในการซื้อหาอาหารขั้นต่ำที่จำเป็น รวมถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นมาบริโภคจะถูกจัดให้เป็นคนยากจน ซึ่งในปี 2545 เส้นความยากจน เท่ากับ 922 บาท/เดือน/คน ทั้งนี้ เส้นความ

ยากจน คือ การคำนวณค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็นขั้นพื้นฐานทางด้านอาหารของคนไทยจะต้องได้สารอาหารและพลังงานในระดับเท่าไรจึงจะเพียงพอต่อการดำรงชีวิต และรวมถึงค่าใช้จ่ายขั้นต่ำของที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคได้ด้วย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ในพื้นที่ที่เป็นชุมชนของการเคหะแห่งชาติ จะสามารถหาค่าของรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อคนได้ ที่จะนำมาใช้เทียบกับระดับเส้นความยากจน แต่เกณฑ์มาตรฐานของเส้นระดับความยากจนในแต่ละชุมชนยังไม่มีฐานข้อมูลตัวนี้ ที่จะนำมาใช้เปรียบเทียบกันได้ ควรพัฒนาเส้นความยากจนในระดับชุมชนเพื่อให้สามารถนำมาใช้วัดค่าได้

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องชี้กำหนด

ดัชนีที่ 25	อัตราการว่างงาน
สิ่งที่วัด	การว่างงานของประชากร
วิธีการวัด	วัดจากผู้ไม่มีงานทำ (ตามความหมายของกรมแรงงาน)
แหล่งข้อมูล	จปฐ./กระทรวงแรงงาน/การสำรวจแรงงานของสนง.สถิติแห่งชาติ

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่ ผู้ไม่มีงานทำ และผู้เป็นกำลังแรงงาน
 2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กระทรวงแรงงาน
 - 2.2 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 3. ดำเนินการค้นหาข้อมูลจาก 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ขอข้อมูลหน่วยงาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีอัตราการว่างงานของประชากร พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้รายงานอัตราการว่างงานในปี พ.ศ. 2546 โดยมีจำนวนผู้ว่างงาน 0.87 ล้านคน คิดเป็นอัตรา 2.5 จากกำลังแรงงานทั้งสิ้น 34.7 ล้านคน แยกเป็นพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผู้ว่างงานร้อยละ 2.3 ภาคใต้ร้อยละ 1.7 ภาคเหนือร้อยละ 2.4 ภาคกลางร้อยละ 1.8 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3.4 (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลรายได้รวมของประชากรทั้งหมด เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดรวบรวมไว้

ตารางที่ 5.26 แสดงข้อมูลของดัชนีอัตราการว่างงาน

ระดับพื้นที่	อัตราการว่างงาน ปี 2546 (ร้อยละของกำลังแรงงาน)
1. ระดับประเทศ	2.5
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	2.3
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	57.65
ระดับเขตมีนบุรี	18.2
ระดับเขตลาดกระบัง	18.2
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนรามคำแหง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

หมายเหตุ ข้อมูลระดับเขตใช้ผลของการสำรวจจากโครงการกรุงเทพมหานคร เมืองน่าอยู่ ปี 2542

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีอัตราการว่างงานยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าได้ในระดับชุมชนที่ศึกษา โดยดัชนียังมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นการรายงานข้อมูลอัตราการว่างงานจำแนกข้อมูลเพศ และหมวดอายุ และจำแนกตามระดับพื้นที่ที่พระราชอาณาจักรที่แบ่งออกเป็นในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล นอกจากนี้ยังจำแนกตามกรุงเทพมหานคร และระดับภาคกลางเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เท่านั้น ซึ่งยังไม่มีการจัดเก็บฐานข้อมูลที่สามารถแยกตามพื้นที่ที่มีขนาดเล็กกว่านี้ได้ โดยเฉพาะในชุมชนที่ศึกษา เนื่องจากฐานข้อมูลที่เป็นตัวอย่างไม่มากพอที่จะนำมาจัดเก็บเป็นข้อมูล

คำจำกัดความ

2. ในการจะจัดเก็บข้อมูลของอัตราการว่างงาน ควรมีการกำหนดความหมายเพื่อให้เป็นที่เข้าใจของผู้ที่จะนำดัชนีไปใช้ โดยจากการศึกษาของการจัดเก็บข้อมูลของอัตราการว่างงานจะมีการปรับเปลี่ยนคำจำกัดความที่ผ่านมามาตลอดทั้ง กระทรวงแรงงาน หรือโครงการกรุงเทพมหานคร เมืองน่าอยู่ได้มีดัชนีชี้วัดของการหาอัตราส่วนการว่างที่ได้ให้ความหมายของประชากรของผู้ว่างงานตั้งแต่อายุ 13 ปีขึ้นไป (13-60ปี) แต่ต่อมาระบบฐานข้อมูลของกระทรวงแรงงานและสำนักงานสถิติแห่งชาติได้กำหนดความหมายของอัตราการว่างงาน (Unemployment Rates) หมายถึง อัตราส่วนของผู้ว่างงานต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงาน แสดงค่าเป็นร้อยละ ให้ตรงตามคำจำกัดความที่กระทรวงแรงงานได้ปรับเปลี่ยนตามมาตรฐานสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) กับองค์การสหประชาชาติ (UN) ของการกำหนดนิยามผู้ว่างงาน และกำลังแรงงานโดยความหมายของผู้ว่างงาน และผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีดังนี้

2.1 ผู้ว่างงาน หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ ต้องไม่ได้ทำงานและไม่มีงานประจำ แต่ได้งาน สมัยครงาน หรือรอการบรรจุในระหว่าง 30 ก่อนวันสัมภาษณ์ หรือไม่ได้ทำงานและไม่มีงานประจำ และไม่ได้หางานทำในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์แต่พร้อมที่จะทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ

2.2 กำลังแรงงานปัจจุบัน หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป แบ่งเป็นกำลังแรงงานที่รอฤดูกาล และกำลังแรงงานรวม

2.3 ผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน เช่น บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือมีอายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ได้ทำงาน และไม่พร้อมที่จะทำงาน เนื่องจากเป็นผู้ทำงานบ้าน เรียนหนังสือ มีอายุเกิน 60 ปี หรือไม่สมัครใจทำงาน ทำงานในการกุศลโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เป็นต้น

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ควรกำหนดให้มีหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลสามารถพัฒนาฐานข้อมูลระดับชุมชนได้ หากไม่สามารถใช้วิธีการเก็บข้อมูลได้จากแหล่งทุติยภูมิได้ อาจจำเป็นต้องจัดเก็บข้อมูลของผู้ที่ว่างงานในระดับชุมชนที่ศึกษา จากการสำรวจสอบถามจากผู้อยู่อาศัยในชุมชนที่ทำการศึกษา โดยจะได้ข้อมูลในระดับชุมชนที่ต้องการวัดผลอัตราการว่างงานของผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งฐานข้อมูลที่หน่วยงานสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ได้รายงานเป็นประจำเป็นการเก็บตัวอย่างของจำนวนประชากรขึ้นมา ที่อาจจะไม่ใช่ประชากรในชุมชนที่ทำการศึกษาก็ได้

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องดำเนินการ

ดัชนีที่ 26	อัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ
สิ่งที่วัด	โอกาสการจ้างงาน
วิธีการวัด	อัตราการเพิ่มผลผลิต 3 ภาคในปีที่ผ่านมาเทียบกับปีก่อน
แหล่งข้อมูล	สศช./สนง.จังหวัด

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 อัตราการเพิ่มผลผลิตภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการและเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 การสอบถาม

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีอัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ ระดับกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำรายงานอัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ ของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2544 สาขาอุตสาหกรรมมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 1.5 สาขาการค้ามีอัตราการขยายตัวลดลงจากปีที่แล้ว -1.7 และสาขาการบริการมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 3.2 และกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. 2544 สาขาอุตสาหกรรมมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 0.47 สาขาการค้ามีอัตราการขยายตัวลดลงจากปีที่แล้ว -1.04 และสาขาการบริการมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 2.3(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลของการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดรวบรวมไว้

ตารางที่ 5.27 แสดงข้อมูลของดัชนีการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ

ระดับพื้นที่	อัตราการเพิ่มสาขา อุตสาหกรรม(ร้อยละ)	อัตราการเพิ่ม สาขาการค้า(ร้อยละ)	อัตราการเพิ่ม สาขาการบริการ(ร้อยละ)
1. ระดับประเทศ	1.5	-1.7	3.2
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	0.47	-1.04	2.3
3. ระดับเขตปทุมธานี	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตมีนบุรี	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับเขตลาดกระบัง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนรามคำแหง	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้	ไม่มีข้อมูลแสดงไว้

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีอัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าได้ชุมชนที่ศึกษา โดยดัชนีมีข้อจำกัดจากเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลได้กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานที่ให้ข้อมูลดัชนีที่ดัชนีอัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ จากฐานข้อมูลที่มีอยู่เป็นการจัดเก็บข้อมูลของอัตราการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ ในระดับประเทศ ภาค และรายจังหวัดเท่านั้น ยังไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลในระดับพื้นที่ที่มีขนาดเล็กลงมา และในระดับชุมชนที่ศึกษา

วิธีการวัด

2. ดัชนีอัตราการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ เป็นดัชนีที่เหมาะสมที่จะเป็นเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจในระดับจังหวัด ภาค และประเทศ ได้ดีกว่าที่จะนำมาใช้วัดในพื้นที่ระดับชุมชนที่ศึกษาที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากในพื้นที่ระดับจังหวัด ภาค และประเทศ จะเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีทั้งแหล่งอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ รวมอยู่ในพื้นที่ แต่ในพื้นที่ระดับชุมชนที่ศึกษาเป็นชุมชนประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย ปานกลางอยู่อาศัย ซึ่งกิจกรรมด้านอุตสาหกรรม การค้า และบริการที่จะเกิดขึ้นในชุมชนอาจจะมีจำนวนไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่

จะเกิดกิจกรรมด้านการค้า และการบริการที่มีลักษณะของกิจกรรมในแต่ละครัวเรือนจะประกอบอาชีพกันเอง เช่น ร้านค้า ร้านทำผม ร้านอาหาร โดยไม่จำเป็นต้องมีการจ้างงานหรือมีการจ้างลูกจ้างเป็นจำนวนมาก

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ถึงแม้ว่า สศช.ที่ถูกกำหนดเป็นแหล่งข้อมูลตามดัชนีอัตราการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ ได้แจ้งให้ทราบว่า ดัชนีการพัฒนาเมืองและชุมชนอายุที่ได้กำหนดขึ้นมาเป็นการกำหนดกรอบของดัชนีที่แต่ละชุมชนจะนำมาใช้วัดค่า และประเมินผลในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ในตัวดัชนีชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สามารถปรับเปลี่ยนการวัดผลในแต่ละพื้นที่เพื่อให้สามารถบ่งชี้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตาม ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ โดยสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการวัดได้ แต่อย่างไรก็ตามหากจำเป็นที่จะต้องใช้ดัชนีเป็นตัววัด จำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางเพื่อให้สามารถวัดผลในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยอาจจะอัตราการเพิ่มของกิจการร้านค้า ตลาดนัด ภายในชุมชน ซึ่งอาจจะบ่งชี้ให้เห็นถึงคนในชุมชนมีงานทำเพิ่มมากขึ้น

ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดัชนีกำหนด

ดัชนีที่ 27	การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น
สิ่งที่วัด	ความโปร่งใสในการบริหารและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน
วิธีการวัด	จำนวนรายการข้อมูลที่เปิดเผย X 100 จำนวนรายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตาม พรบ.ข่าวสาร
แหล่งข้อมูล	อบต./เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 จำนวนรายการข้อมูลที่เปิดเผยตามพระราชบัญญัติข่าวสาร
 - 1.2 จำนวนรายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามพระราชบัญญัติข่าวสาร

2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 สำนักงานเขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.2 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 การสอบถาม

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีการจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น ได้นำแหล่งข้อมูลหน่วยงานต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ เพื่อใช้ประกอบข้อมูลตามในชุมชนที่ศึกษาดังนี้ พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. การศึกษาพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

2. การศึกษาผลการดำเนินงานพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ของ กรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. การศึกษาผลการดำเนินงานพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ของ การเคหะแห่งชาติ และสำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

ตารางที่ 5.28 แสดงข้อมูลของดัชนีการจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น

ระดับพื้นที่	จำนวนรายการข้อมูลที่เปิดเผยตาม พรบ.ข่าวสาร	จำนวนรายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตาม พรบ.ข่าวสาร
1. ระดับประเทศ	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ
ระดับเขตมีนบุรี	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ
ระดับเขตลาดกระบัง	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ
ระดับชุมชนรามคำแหง	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ	ข้อมูลไม่พอเพียงที่จะจัดเก็บ

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีการจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีเหตุผลดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของดัชนีการจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น ที่ได้กำหนดให้หน่วยงานท้องถิ่น หรือหน่วยงานเขตที่รับผิดชอบในชุมชนที่ศึกษาได้แก่ เขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง เป็นผู้ให้ข้อมูลที่จะนำมาวัดผลตามดัชนี ยังไม่สามารถมีข้อมูลพอเพียงที่จะได้ข้อมูลของจำนวนรายการที่ได้เปิดเผย และจำนวนรายการที่ต้องเปิดเผยเพื่อนำมาคำนวณทดสอบค่าได้ โดยหน่วยงานกรุงเทพมหานครที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบสำนักงานเขต จำนวน 50 เขต ได้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยวิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายได้กำหนดให้มีวิธีการเปิดเผยให้ 3 วิธี คือ

1.1 การพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (ตามมาตรา 7) คือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐ ต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ได้แก่ โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

1.2 การจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดู (มาตรา 9) หมายถึง หน่วยงานรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยไว้ในประชาชนอย่างน้อยเข้าตรวจดูได้ เช่น ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชนนโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายในมาตรา 7 แผนงานโครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กำลังดำเนินการคู่มือ หรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีผลต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอน หรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

1.3 การจัดหาให้เอกชนเป็นการเฉพาะราย (มาตรา 11)

จากการสอบถามหน่วยงานกรุงเทพมหานคร ได้มีการดำเนินงานตามมาตรา 7 และมาตรา 9 เท่านั้นโดยได้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ที่ศูนย์ข้อมูลของกรุงเทพมหานคร ที่เป็นศูนย์รวมข้อมูลของหน่วยงานกรุงเทพมหานคร และแต่ละเขต เพื่อให้ประชาชนทุกท้องที่สามารถทำการสืบค้นได้จากระบบ BMA-Intranet หรือจะสอบถามข้อมูลได้โดยตรงที่สำนักงาน

2. ความแตกต่างของการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลข่าวสารของประชาชนที่ต่างกันของหน่วยงานเขตได้แก่ เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี และเขตลาดกระบัง ดังนี้

2.1 สำนักงานเขตบึงกุ่ม พบว่า ได้มีการดำเนินการตามมาตรา 7 และมาตรา 9 โดยจัดส่งจำนวนรายการที่ได้เปิดเผยต่อหน่วยงานกรุงเทพมหานครตามที่กรุงเทพมหานคร ได้มีบันทึกให้ทุกหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบรายงานข้อมูลข่าวสารที่ต้องเปิดเผยตาม พรบ.เป็นประจำทุกเดือน หรือไม่ทุกเดือนแล้วแต่ข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละเดือน และจากการตรวจสอบโดยสืบค้นที่จากระบบ BMA-Intranet ของเขตบึงกุ่มมีจำนวนรายการที่ได้เปิดเผยไว้ในเรื่องการประกวดราคา จำนวน 3 รายการ ณ กุมภาพันธ์ 2547.

2.2 สำนักงานเขตมีนบุรี พบว่า ได้มีการดำเนินการตามมาตรา 7 แต่มาตรา 9 ยัง ไม่ได้มีการจัดทำรายการข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยส่งให้หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร เพื่อเข้าสู่ระบบระบบ BMA-Intranet ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลจากระบบดังกล่าวเพื่อขอดูรายการข้อมูลข่าวสารที่สำนักงานเขตมีนบุรี ไม่มีการบรรจุรายการไว้ในระบบ นอกจากนี้ยังไม่ได้มีการจัดทำสถิติจากจำนวนรายการที่ประชาชนได้มาขอข้อมูลไว้ด้วย

2.3 สำนักงานเขตลาดกระบัง พบว่า ได้มีการดำเนินการตามมาตรา 7 แต่มาตรา 9 ยัง ไม่ได้มีการจัดทำรายการข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยส่งให้หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร เพื่อเข้าสู่ระบบระบบ BMA-Intranet ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลจากระบบดังกล่าวเพื่อขอดูรายการข้อมูลข่าวสารที่สำนักงานเขตมีนบุรี ไม่มีการบรรจุรายการไว้ในระบบ แต่มีการจัดทำสถิติของจำนวนผู้ที่มาข้อมูลในสำนักเขต มีดังนี้

- 2.3.1 ประวัติความเป็นมาของเขต มีจำนวน 19 ราย
- 2.3.2 แผนผังมีจำนวน 1 ราย
- 2.3.3 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจำนวน 1 ราย
- 2.3.4 ข้อมูลผลการดำเนินงาน มีจำนวน 1 ราย
- 2.3.5 ข้อมูลประชากร มีจำนวน 1 ราย
- 2.3.6 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่การปกครองมีจำนวน 1 ราย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ควรให้หน่วยงานท้องถิ่นพัฒนาฐานข้อมูล ตามที่ดัชนีการจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่นที่สามารถมีข้อมูลทั้งฐานข้อมูลที่เป็นรายการที่ได้เปิดเผย และจำนวนรายการที่ต้องเปิดเผยไว้ ทั้งนี้ควรต้องกำหนดคำจำกัดความ หรือความหมายของจำนวนรายการที่ได้เปิดเผยของหน่วยงานเขตตามที่ได้ปรากฏอยู่ในระบบ BMA-Intranet หรือรวมถึงข้อมูลในแต่ละวันที่ประชาชนมาขอข้อมูลที่สำนักงานเขตด้วย เพื่อสามารถเป็นที่เข้าใจสำหรับการนำข้อมูลไปใช้วัดผล

ตอนที่ 1 สิ่งที่ต้องชี้แจงกำหนด

ดัชนีที่ 28	งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่
สิ่งที่วัด	การดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
วิธีการวัด	งบประมาณด้านต่าง ๆ X 100 งบประมาณปีรวม
แหล่งข้อมูล	งบประมาณประจำปีของ อบต./เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 จำนวนงบประมาณด้านการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่
 - 1.2 จำนวนงบประมาณปีรวม
2. การกำหนดหน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 สำนักงานประมาณ
 - 2.2 กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 3 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 การสอบถาม

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่พบว่า มีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. สำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง ได้รายงานงบประมาณของประเทศไทยประจำปี พ.ศ. 2547 โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 1,028,000 ล้านบาท โดยมีการจำแนกงบประมาณตามลักษณะงานเป็นการบริหารทั่วไป การบริการชุมชนและสังคม การเศรษฐกิจ และอื่นๆ (กระทรวงการคลัง, สำนักงานประมาณ, 2547)

2. กรุงเทพมหานครได้รายงานงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนทั้งสิ้น 29,000,000 บาท โดยมีการจำแนกงบประมาณตามลักษณะงานเป็นด้านการบริหารและการปกครอง ด้านการคลัง ด้านทรัพยากรมนุษย์สังคม ด้านการจราจรและขนส่งและสาธารณะ ด้านผังเมืองและการใช้ที่ดิน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (กรุงเทพมหานคร. 2547)

3. สำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบังได้รายงานงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนทั้งสิ้น 166,000,000 180,000,000 และ 232,000,000 ล้านบาท ตามลำดับโดยมีการจำแนกงบประมาณตามลักษณะงานเป็นด้านการบริหารทั่วไป ด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการโยธาและระบบจราจร ด้านการระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย ด้านการพัฒนาและการบริการสังคม ด้านการสาธารณสุข และด้านการศึกษา (กรุงเทพมหานคร. 2547)

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

4. ชุมชนนวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3 ได้รับงบประมาณชุมชนจากรัฐบาลจากโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจและงบสำหรับค่าใช้จ่ายในการพัฒนาชุมชน ประจำปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,088,000, 3,808,400 และ 22,818,000 ล้านบาทตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 23 57 และ 69 ตามลำดับ ของงบประจำปีรวม

ตารางที่ 5.29 แสดงข้อมูลของดัชนีงบที่ใช้ในการพัฒนาเมืองและชุมชนนอกระบบ

จำแนกตามพื้นที่	งบที่ใช้ในการพัฒนาเมืองและชุมชนนอกระบบ (บาท)	งบประมาณทั้งหมด(บาท)
1. ทั่วประเทศ	ข้อมูลไม่พอเพียง	1,028,000 ล้านบาท
2. กรุงเทพมหานคร	ข้อมูลไม่พอเพียง	29 ล้านบาท
3. เขตบึงกุ่ม	ข้อมูลไม่พอเพียง	166,000,000
เขตมีนบุรี	ข้อมูลไม่พอเพียง	180,000,000
เขตลาดกระบัง	ข้อมูลไม่พอเพียง	232,000,000
4. ชุมชนนวมินทร์	2,088,000(ข้อมูลการเคหะ)	9,220,300
ชุมชนรามคำแหง	3,808,400 (ข้อมูลการเคหะ)	6,606,000
ชุมชนร่มเกล้า3/3	22,818,000(ข้อมูลการเคหะ)	35,189,600

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนนอกระบบ ยังไม่มีข้อมูลพอเพียงที่สามารถนำมาคำนวณทดสอบค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีเหตุผลดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ได้กำหนดให้หน่วยงานเขต เป็นผู้ให้ข้อมูลของงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่ของชุมชนที่ศึกษา พบว่า ข้อมูลของงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ของหน่วยงานเขต ยังไม่สามารถจำแนกข้อมูลทีพอเพียงเป็นงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่เฉพาะชุมชนที่ศึกษามีจำนวนเท่าไร เพื่อที่จะนำมาคำนวณทดสอบค่ากับงบประมาณรวมที่ได้รับ โดยข้อมูลงบประมาณประจำปีของหน่วยงานเขตที่ตั้งไว้ ได้แบ่งการจำแนกงบประมาณเป็นหมวด ด้าน และตามลักษณะงาน ซึ่งทุกหมวดจะเป็นงบประมาณที่ครอบคลุมในเรื่องการพัฒนาเมืองและชุมชน ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการบริหารจัดการ ซึ่งสามารถสรุปการจำแนกงบประมาณของหน่วยงานสำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบังจำแนกตามลักษณะงาน 7 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการบริหารทั่วไป
- 1.2 ด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- 1.3 ด้านการโยธาและระบบจราจร
- 1.4 ด้านการระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย
- 1.5 ด้านการพัฒนาและการบริการสังคม
- 1.6 ด้านการสาธารณสุข
- 1.7 ด้านการศึกษา

2. ความแตกต่างการจำแนกหมวดงบประมาณของหน่วยงานรัฐ เช่น งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ของหน่วยงานกรุงเทพมหานคร และสำนักงบประมาณ จะมีลักษณะที่ไม่จำแนกงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่อย่างชัดเจน เพื่อที่จะนำมาคำนวณทดสอบค่าตามดัชนีที่กำหนดได้เช่นกัน เนื่องจากข้อมูลงบประมาณประจำปีที่ตั้งไว้ ได้แบ่งการจำแนกงบประมาณเป็นหมวด ด้าน และตามลักษณะงาน ซึ่งทุกหมวดจะเป็นงบประมาณที่ครอบคลุมในเรื่องการพัฒนาเมืองและชุมชน ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการบริหารจัดการ ซึ่งสามารถสรุปการจำแนกงบประมาณของหน่วยงานต่างๆ มีดังนี้

2.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2547 ของประเทศไทยจำแนกตามลักษณะงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไปในเรื่องการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน ด้านการบริการชุมชนและสังคมในเรื่อง การศึกษา การสาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การเคหะและชุมชน การศาสนา ด้านการเศรษฐกิจในเรื่องการเกษตร การอุตสาหกรรม การคมนาคม การบริการเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ

2.2 งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2547 ของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะงาน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารและการปกครอง ด้านการคลัง ด้านทรัพยากรมนุษย์สังคม ด้านการจราจรและขนส่งและสาธารณะ ด้านผังเมืองและการใช้ที่ดิน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ควรพัฒนาฐานข้อมูลของงบประมาณระดับเขต กรุงเทพมหานครและประเทศไทย เพื่อให้สามารถมีฐานข้อมูลสำหรับแต่ละพื้นที่ ชุมชน ที่ได้รับงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ เพื่อจะได้นำมาใช้ประเมินผลในแต่ละระดับพื้นที่ได้ หรือมีการสร้างระบบที่ประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานท้องถิ่น ต้องมีฐานข้อมูลของงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ จากหน่วยงานการเคหะแห่งชาติ ซึ่งมีฐานข้อมูลของจำนวนงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ที่ได้รับจัดสรรภาครัฐในการพัฒนาชุมชน และสามารถนำมาคำนวณทดสอบตามดัชนีที่กำหนดได้ดังนี้

1. ชุมชนนวมินทร์ ได้รับงบประมาณเพื่อปรับปรุงก่อสร้างสวนหย่อม และค่าใช้จ่ายสำหรับการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ เป็นจำนวน 2,088,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23 ของงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547

2. ชุมชนรามคำแหง ได้รับงบประมาณเพื่อซ่อมแซมระบบกำจัดขยะ และค่าใช้จ่ายสำหรับการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ จำนวน 3,808,400 บาท คิดเป็นร้อยละ 57 ของงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547

3. ชุมชนร่มเกล้า 3/3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า ได้รับงบประมาณเพื่อสร้างศูนย์กีฬา สระว่ายน้ำ ปรับปรุงสนามเด็กเล่น ชุดคูคลอง จำนวน 22,818,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 64 ของงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547

สำหรับชุมชนที่ได้รับงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ควรใช้วิธีการวัดผล ที่มุ่งเน้นการวัดประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน โดยเทียบกับผลงานของโครงการ แผนงาน หรือกิจกรรม ที่ได้ดำเนินการ เพื่อสามารถเป็นการติดตามและวัดผลความก้าวหน้าของใช้เงินและโครงการอย่างคุ้มค่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สิ่งที่ได้ช้กำหนด

ดัชนีที่ 29	สมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
สิ่งที่วัด	การรวมตัวของประชาชนในชุมชน
วิธีการวัด	<u>จำนวนสมาชิกในกลุ่ม ชมรม ฯลฯ X 1,000</u> ประชากรรวม
แหล่งข้อมูล	ชมรม สมาคมและมูลนิธิ

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 จำนวนสมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
 - 1.2 จำนวนประชากรรวม
2. หน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กระทรวงมหาดไทย
 - 2.2 สำนักงานเขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.3 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชน
รวมคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานเขต
 - 3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของดัชนีสมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ พบว่า มีหน่วยงาน
ที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. จากข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้มีรายงานการรวมตัวของคน
ด้านกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์พื้นบ้านภายในตำบล โดยมีกลุ่มอาชีพ ณ 24 กุมภาพันธ์ 2546 มี
จำนวน 29,654 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น ผลิตผลทางเกษตร ผลิตภัณฑ์รถยนต์
เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์อุปกรณ์ก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์ผ้าเครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์ของเล่น

ผลิตภัณฑ์อัญมณี เพชรพลอย ผลิตภัณฑ์ของขวัญ ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์การให้บริการ เป็นต้น (กระทรวงมหาดไทย; กรมการพัฒนาชุมชน, 2546)

2. จากข้อมูลของสำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง สามารถจัดเก็บข้อมูลของการรวมตัวของประชาชนที่มากขึ้นทะเบียนเป็นแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มมูลนิธิ กลุ่มคณะกรรมการชุมชน

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ สามารถจัดเก็บข้อมูลของจำนวนคนในกลุ่มที่เป็นสมาชิกที่มารวมตัว เพื่อพัฒนาในชุมชนอาศัยได้

ตารางที่ 5.30 แสดงข้อมูลของดัชนีสมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ

ระดับพื้นที่	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม				จำนวนประชากร
	กลุ่มต่าง ๆ	ชมรม	สมาคม	มูลนิธิ	
1. ระดับประเทศ	100,000 คน (กลุ่มอาชีพ)	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	62,799,872
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	3,000 คน (กลุ่มอาชีพ)	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	5,782,159
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	100 คน (กลุ่มอาชีพ)	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	141,017
ระดับเขตมีนบุรี	87 คน (กลุ่มอาชีพ)	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	25 มูลนิธิ	126,792
ระดับเขตลาดกระบัง	90 คน (กลุ่มอาชีพ)	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	31 มูลนิธิ	126,792
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	20 คน (กรรมการ)	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	4,315
ระดับชุมชนรามคำแหง	20 คน (กรรมการ)	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	9,426
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	25 คน (กรรมการ)	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	ข้อมูล ไม่พอเพียง	6,885

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีสมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคมและมูลนิธิ ยังไม่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยมีข้อจำกัด ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล โดยจากแหล่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากหน่วยงานท้องถิ่น พบว่าสำนักงานเขตทั้งเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง พบว่า มีการรายงานข้อมูลของการรวมตัวของประชาชนที่มาจากทะเบียนจากสำนักงานเขต โดยจะมีกลุ่มที่จดทะเบียนเป็นทางการ เช่น

- 1.1 การรวมตัวเพื่อขอจัดตั้งกลุ่มอาชีพ
- 1.2 การรวมตัวเพื่อขอจัดตั้งชุมชน
- 1.3 การรวมตัวเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน
- 1.4 การรวมตัวที่ขอจัดตั้งมูลนิธิ

สำหรับข้อมูลที่จัดเก็บมาได้ส่วนใหญ่ จะมีการรายงานข้อมูลที่ไม่พอเพียงที่จะได้ข้อมูลของจำนวนสมาชิกในกลุ่มได้ โดยจะมีรายละเอียดของประวัติที่จดทะเบียน เช่น ประเภทกลุ่ม หัวหน้ากลุ่ม ที่อยู่ติดต่อ ซึ่งจากฐานข้อมูลดังกล่าวไม่ได้มียอดการรวมตัวของการจัดตั้งกลุ่มในชุมชนที่ศึกษา

วิธีการวัด

2. ความแตกต่างของการกำหนดวิธีการวัดโดยฐานข้อมูลที่มีอยู่ระดับประเทศเครื่องชี้วัดจำเป็นขั้นพื้นฐาน จปฐ. ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยได้มีการวัดผลของการมีส่วนร่วมทางสังคมของประชาชน ที่กำหนดเป็นค่าร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มหรือองค์กรท้องถิ่นคิดเป็นสัดส่วนเท่าไรต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งมีการจำแนกข้อมูลเป็นระดับจังหวัด ภาค และประเทศ ซึ่งจากการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวได้ใช้วิธีการสำรวจของกลุ่มประชากร

คำจำกัดความ

3. ความไม่ชัดเจนของคำจำกัดความ โดยความหมายที่ต้องการจะวัดผลของจำนวนสมาชิกควรระบุให้สามารถเข้าใจผู้ที่ต้องการจัดเก็บข้อมูลเข้าใจในลักษณะของการรวมตัวของกลุ่ม ซึ่งจะมีรูปแบบการรวมตัวที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ หรือต้องเป็นการรวมตัวที่มีวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้น ควรต้องระบุให้ชัดเจนเพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้สมบูรณ์ขึ้น

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ควรกำหนดคำจำกัดความให้ชัดเจนของดัชนีจำนวนสมาชิกในกลุ่มชมรม สมาคม และมูลนิธิ ต่อประชากรรวม ว่าจะต้องจัดเก็บข้อมูลของจำนวนสมาชิกที่ต้องเป็นการรวมตัวที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ เพราะในบางพื้นที่ของชุมชนที่จะนำดัชนีไปใช้วัดประชากรในพื้นที่ อาจมีการรวมตัวที่ไม่เป็นทางการได้ เช่น ในชุมชนอาจจะเกิดกลุ่มที่มีการรวมตัวของประชากร เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเดินแอโรบิก กลุ่มรำมวยจีน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งจะสามารถนำมาเป็นตัวบ่งชี้ตามวัตถุประสงค์ของดัชนีที่มุ่งวัดถึงการรวมตัวของประชาชน
2. ควรพัฒนาฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลให้สามารถจัดเก็บข้อมูลในระดับชุมชนได้

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดัชนีกำหนด

ดัชนีที่ 30	การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น
สิ่งที่วัด	การมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อคัดเลือกผู้บริหารท้องถิ่น
วิธีการวัด	<u>จำนวนผู้ออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น X 100</u> ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น
แหล่งข้อมูล	รายงานการลงคะแนนเลือกตั้ง อบต./เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 จำนวนผู้ออกเสียงเลือกตั้ง
 - 1.2 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
2. หน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.2 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนสำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า
3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานเขต
 - 3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีการใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. จากข้อมูลของกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง สามารถจัดเก็บข้อมูลของการใช้สิทธิ์เลือกตั้งเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2545

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

2. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ สามารถจัดเก็บข้อมูลของจำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งได้จากสำนักงานเขตได้ แต่ไม่สามารถได้รายงานของผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2545

ตารางที่ 5. 31 แสดงข้อมูลของดัชนีการใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ระดับพื้นที่	จำนวนผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2545	จำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2545
1. ระดับประเทศ	-	-
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	1,392,225 (35%)	3,919,419
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	33,859 (35%)	96,262
ระดับเขตมีนบุรี	23,320 (32%)	72,835
ระดับเขตลาดกระบัง	24,664 (29%)	85,058
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	ข้อมูลไม่พอเพียง	3,149 (ณ ม.ค.47)
ระดับชุมชนรามคำแหง	ข้อมูลไม่พอเพียง	6,524 (ณ ม.ค.47)
ระดับชุมชนร่มเกล้า3/3	ข้อมูลไม่พอเพียง	4,817 (ณ ม.ค.47)

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีการใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาทดสอบคำนวณหาค่าได้ในชุมชนที่ทำการศึกษา เนื่องจากมีข้อจำกัดดังนี้

ตำแหน่งข้อมูล

1. จากแหล่งข้อมูลของสำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบังสามารถจัดเก็บรายงานของยอดผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ เดือนมกราคม 2547 ในชุมชนที่ทำการศึกษานั้น โดยเจ้าหน้าที่ได้ทำการคัดลอกจากระบบคอมพิวเตอร์ ที่สามารถจัดเก็บจำนวนยอดของข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบ้านเลขที่แต่ละหลังได้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่หน่วยงานเขตต้องรายงานให้หน่วยงานกรุงเทพมหานครเป็นประจำทุกเดือน และสามารถสรุปรายงานจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในชุมชนตามบ้านเลขที่ดังนี้

1.1 ชุมชนนวมินทร์ มีจำนวนครัวเรือน 1,726 หน่วย มีจำนวนผู้อาศัยในทะเบียนบ้าน 4,315 คน และมีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 3,149 คน

1.2 ชุมชนรามคำแหง มีจำนวนครัวเรือน 3,207 หน่วย มีจำนวนผู้อาศัยในทะเบียนบ้าน 9,426 คน และมีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 6,524 คน

1.3 ชุมชนร่มเกล้า 3/3 มีจำนวนครัวเรือน 2,522 หน่วย มีจำนวนผู้อาศัยในทะเบียนบ้าน 6,885 คน และมีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 4,817 คน

2. สำหรับข้อมูลการใช้สิทธิเลือกตั้งสภากรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2545 ที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ได้ให้ข้อมูลว่า เป็นการรายงานยอดของจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจากหน่วยเลือก และสรุปเป็นภาพรวมของเขตการปกครอง ซึ่งไม่มีการคัดแยกตามบ้านเลขที่ในชุมชนใด อย่างไรก็ตามหากจะต้องข้อมูลของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งคราวที่แล้ว ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการเขต คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ดัชนีการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของชุมชน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้วัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อคัดเลือกผู้บริหารท้องถิ่น โดยกำหนดวิธีการวัดเป็นสัดส่วนของจำนวนผู้ออกเสียงเลือกตั้งต่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยให้หน่วยงานท้องถิ่นเป็นหน่วยงานจัดเก็บข้อมูล ซึ่งจากการพิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานท้องถิ่นสามารถจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตเพื่อจัดทำข้อมูลขึ้นมา ดังนั้นหากจะต้องการนำดัชนีการใช้สิทธิเลือกตั้งมาใช้วัดผลในชุมชนที่ศึกษา ควรมีการประสานงานและขอความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลขึ้นมาได้

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้ที่กำหนด

ดัชนีที่ 31	การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น
สิ่งที่วัดที่ 1	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชุมชน การจัดให้มีการมีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินโครงการฯ
วิธีการวัด	<u>จำนวนครั้งของการมีส่วนร่วม X 100</u> จำนวนกิจกรรมที่จะต้องจัดให้มีส่วนร่วม
แหล่งข้อมูล	อบต./เทศบาล
สิ่งที่วัดที่ 2	ประชาชนที่ร่วมกิจกรรมประชาชนที่ร่วมกิจกรรม ประสิทธิภาพของการส่งเสริม
วิธีการวัด	<u>จำนวนประชากรที่เข้าร่วมกิจกรรม X 100</u> ประชากรเป้าหมาย
แหล่งข้อมูล	อบต./เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่

1.1 จำนวนครั้งของกิจกรรมที่จัดให้มีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่นและจำนวนกิจกรรมที่ต้องจัดให้มีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่น

1.2 จำนวนประชากรที่เข้าร่วมกิจกรรม และจำนวนประชากรเป้าหมาย

2. หน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง

2.2 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง

สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4 วิธีการ ได้แก่

3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

3.2 เปิด Website

3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานเขต

3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลของตัวดัชนีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยได้รายงานผลการดำเนินงานของเครื่องชี้วัดจำเป็นขั้นพื้นฐาน จปฐ. ที่ได้มีการวัดผลร้อยละของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2544 โดยวัดผลเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีประชากรเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ในระดับประเทศคิดเป็นร้อยละ 98.5 กรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 97.6 ภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 95.4 ภาคตะวันตกคิดเป็นร้อยละ 93.1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 93.1 (กระทรวงมหาดไทย, กรมการพัฒนาชุมชน, 2544)

2. ข้อมูลของสำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง เกี่ยวกับการรายงานผลการดำเนินงานที่ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่นของโครงการยาเสพติดในปี พ.ศ.2546

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ข้อมูลของชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ จากการรายงานผลการดำเนินงานโครงการยาเสพติดในปี พ.ศ.2546

ตารางที่ 5.32 แสดงข้อมูลของดัชนีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น

ระดับพื้นที่	จำนวนครั้งที่ได้จัดกิจกรรมให้มีส่วนร่วมต่อจำนวนครั้งที่ต้องจัดกิจกรรม (ร้อยละ)	จำนวนประชากรเข้าร่วมกิจกรรมต่อประชากรเป้าหมาย (ร้อยละ)
1. ระดับทั่วประเทศ	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	100 %	80 %
ระดับเขตมีนบุรี	100 %	80 %
ระดับเขตลาดกระบัง	100 %	100 %
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	100 %	100 %
ระดับชุมชนรามคำแหง	100 %	100 %
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	100 %	100 %

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดผลในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยดัชนีมีข้อจำกัดตามเหตุผลด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านแหล่งข้อมูล

1. จากดัชนีที่ได้กำหนดให้หน่วยงานเขตได้แก่ เขตบึงกุ่มเขตมีนบุรี และลาดกระบัง เป็นแหล่งข้อมูลดัชนีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลในชุมชนที่ศึกษาเนื่องจากชุมชนนวมินทร์ งามคำแหง และร่มเกล้า 3/3 ไม่ได้เป็นชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักเขต แต่ชุมชนดังกล่าวเป็นชุมชนของการเคหะแห่งชาติ โดยจากฐานข้อมูลของสำนักเขต จะรายงานข้อมูลเฉพาะชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละเขต โดยในปี พ.ศ. 2546 สำนักงานเขตได้มีจัดกิจกรรมของโครงการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นในเรื่องยาเสพติด ซึ่งสามารถสรุปผลพบว่า

1.1 เขตบึงกุ่มมีเป้าหมายที่ต้องจัดกิจกรรมโครงการยาเสพติดจำนวน 2 ครั้งในชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 37 ชุมชน จำนวน 74 ครั้ง และจัดตามเป้าหมายครบ สำหรับจำนวนคนที่เข้าร่วมโครงการประมาณคิดเป็นร้อยละ 80

1.2 เขตมีนบุรีมีเป้าหมายที่ต้องจัดกิจกรรมโครงการยาเสพติดจำนวน 2 ครั้งในชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 48 ชุมชน จำนวน 96 ครั้ง และจัดตามเป้าหมายครบ สำหรับจำนวนคนที่เข้าร่วมโครงการประมาณคิดเป็นร้อยละ 80

1.3 เขตลาดกระบังได้จัดกิจกรรมโครงการยาเสพติดครบจำนวน 147 ครั้งในชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยได้กำหนดคนต้องเข้าร่วมครั้งหนึ่งต้องไม่ต่ำกว่า 25 คน โดยมีจำนวนคนที่เข้าร่วมโครงการได้ตามกำหนดเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ 100

ด้านวิธีการวัด

2. ความแตกต่างของการกำหนดวิธีการวัดโดยฐานข้อมูลระดับประเทศ เครื่องชี้วัดจำเป็นพื้นฐาน จปฐ. ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยได้มีการวัดผลของการมีส่วนร่วมทางสังคมของประชาชนไม่ว่าจะเป็นการร่วมกันจัดการท้องถิ่น โดยกำหนดวิธีการวัดเป็นร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งมีการจำแนกข้อมูลเป็นระดับจังหวัด ภาค และประเทศ ซึ่งจากการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวได้ใช้วิธีการสำรวจของกลุ่มประชากร

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ดัชนีของการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ที่ได้กำหนดให้หน่วยงานท้องถิ่นเป็นแหล่งข้อมูลของการวัดผลเป็นจำนวนครั้งของกิจกรรมและจำนวนประชากรที่มีส่วนร่วม ดังนั้น หน่วยงานท้องถิ่นจำเป็นต้องสร้างฐานข้อมูลให้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ทุกระดับพื้นที่ในชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ หรือมีการประสานงานร่วมกันเพื่อขอข้อมูลจากชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานการเคหะแห่งชาติ ที่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการ

ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารพัฒนาในชุมชนที่อยู่อาศัยของตนเองอยู่แล้ว ซึ่งอาจใช้วิธีการวัดจากการจัดเก็บข้อมูลของการมีส่วนร่วม ของโครงการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนที่ศึกษาจากปี พ.ศ.2546 สรุปรายละเอียด ได้ดังนี้

1. ชุมชนนวมินทร์จัดกิจกรรมในชุมชนโครงการยาเสพติด จำนวน 1 รุ่น มีประชากรเป้าหมายจำนวน 250 คน และมีคนเข้าร่วมโครงการครบตามเป้าหมาย
2. ชุมชนรามคำแหงจัดกิจกรรมในชุมชนโครงการยาเสพติด จำนวน 2 ครั้ง เดือนกันยายน และพฤศจิกายน 2546 และจัดครบตามเป้าหมายชุมชนรามคำแหงได้กำหนดประชากรเป้าหมายรุ่นละ 150 คน และมีคนเข้าร่วมประมาณ 100 %
3. ชุมชนร่มเกล้า จัดกิจกรรมในชุมชนโครงการยาเสพติดจำนวน 5 ครั้ง ได้จัดครบตามเป้าหมายชุมชนรามคำแหงได้กำหนดประชากรเป้าหมายรุ่นละ 200 คน และมีคนเข้าร่วมประมาณ 100 %

ตอนที่ 1 สิ่งที่ดีชี้ที่กำหนด

ดัชนีที่ 32	การตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน
สิ่งที่วัด	ประสิทธิภาพของการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
วิธีการวัด	$\frac{\text{จำนวนการตอบข้อร้องเรียน}}{\text{ข้อร้องเรียนรวม}} \times 100$
แหล่งข้อมูล	อบต./เทศบาล

ตอนที่ 2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดตัวข้อมูลที่จะต้องค้นหาจากสิ่งที่ต้องการวัดตามดัชนี ได้แก่
 - 1.1 จำนวนการตอบข้อร้องเรียน
 - 1.2 จำนวนข้อร้องเรียนรวม
2. หน่วยงานที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง
 - 2.2 การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเคหะชุมชนนวมินทร์ สำนักงานเคหะชุมชนรามคำแหง สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า

3. ดำเนินการค้นหาข้อมูล 4 วิธีการ ได้แก่
 - 3.1 หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
 - 3.2 เปิด Website
 - 3.3 ขอข้อมูลจากสำนักงานเขต
 - 3.4 จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยผู้วิจัย

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลขอดัชนีการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน พบว่ามีหน่วยงานที่ได้จัดเก็บข้อมูล ตามระดับพื้นที่สรุป ได้ดังนี้

พื้นที่ระดับประเทศ กรุงเทพมหานคร และเขต

1. กรุงเทพมหานคร ได้รายงานผลการควบคุมและระงับเหตุรำคาญในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545 ประมาณ 4,330 เรื่อง แยกเป็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเสียง ความสั่นสะเทือน น้ำเสีย ล้วม กลิ่น เหม่าฝุ่น ขยะมูลฝอย การเพาะพันธุ์ยุง การเลี้ยงสัตว์

2. สำนักงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และรามคำแหง ได้รายงานข้อร้องเรียนปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 218,292, และ 210 เรื่อง ตามลำดับ

พื้นที่ระดับชุมชนศึกษา 3 ชุมชน คือ นวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3

3. ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 3 โครงการ สามารถจัดเก็บข้อมูลการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชนได้ปี พ.ศ. 2546 นวมินทร์มีจำนวน 17 เรื่อง รามคำแหง มีจำนวน 16 เรื่อง และร่มเกล้า 25 เรื่อง สามารถตอบกลับผู้ร้องเรียนภายใน 7 วันได้ครบทุกเรื่อง

ตารางที่ 5.33 แสดงข้อมูลของดัชนีการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

ระดับพื้นที่	จำนวนเรื่องที่ตอบสนองข้อร้องเรียน	จำนวนเรื่องร้องเรียนทั้งหมด
1.ระดับประเทศ	ข้อมูลไม่พอเพียง	ข้อมูลไม่พอเพียง
2. ระดับกรุงเทพมหานคร	ข้อมูลไม่พอเพียง	4,330
3. ระดับเขตบึงกุ่ม	218	218
ระดับเขตมีนบุรี	292	292
ระดับเขตลาดกระบัง	210	210
4. ระดับชุมชนนวมินทร์	17	17
ระดับชุมชนรามคำแหง	16	16
ระดับชุมชนร่มเกล้า 3/3	25	25

ตอนที่ 4 การทดสอบโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดัชนีกำหนด

จากการวิเคราะห์ตามแหล่งข้อมูลที่ได้ พบว่า ดัชนีการตอบข้อร้องเรียนยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วัดในชุมชนที่ศึกษา โดยมีเหตุผลดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. จากดัชนีที่ได้กำหนดให้หน่วยงานเขตได้แก่ เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรีและลาดกระบัง เป็นแหล่งข้อมูลดัชนีการตอบสนองข้อร้องเรียน พบว่า หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้มีการรายงานเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นเฉพาะในชุมชนที่ศึกษา แต่เป็นการรายงานข้อมูลของการตอบข้อร้องเรียน ต่อจำนวนร้องเรียนทั้งหมดในพื้นที่ของเขตรับผิดชอบ โดยในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวนเรื่องร้องเรียน 218,292, และ 210 ตามลำดับ ทั้งนี้ เป็นเรื่องร้องเรียนที่ประชาชนสามารถแจ้งเรื่องร้องเรียนเข้ามาได้หลายทาง เช่น ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน เบอร์โทรศัพท์หมายเลข 1555 สำนักงานเลขานุการกรุงเทพมหานคร กองประชาสัมพันธ์ สำนักเทคนิค สำนักรักษาความสะอาด INTERNET และศูนย์รับร้องทุกข์ที่สำนักงานเขต ซึ่งในการตอบสนองข้อร้องเรียนที่มีต่อสำนักงานเขตสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ครบทุกเรื่อง เนื่องจากสำนักงานเขตได้กำหนดมาตรการระยะเวลาของการแก้ไขปัญหาจากเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จ โดยแบ่งประเภทเรื่องร้องเรียนเป็น ดังนี้

1.1 เรื่องเร่งด่วนต้องดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 3-5 วัน เช่น ขยะตกค้าง กองดินกีดขวางทางจราจร ต้นไม้หัก

1.2 เรื่องทั่วไปต้องดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 7 วัน เช่น เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายเช่น การต่อเติมอาคาร เหตุเดือดร้อนรำคาญต่าง ๆ

คำจำกัดความ

2. ปัญหาจากคำจำกัดความของการตอบสนองข้อร้องเรียนที่มีหน่วยงานได้ให้ความหมายของการตอบสนองข้อร้องเรียน ซึ่งต้องระบุให้ชัดเจน เพื่อจะจะสามารถติดตามผลของการตอบสนองข้อร้องเรียนได้ถูกต้อง เช่น

2.1 หน่วยงานเขตได้มีการรายงานเรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามระยะเวลาของการแบ่งประเภทของเรื่อง

2.2 สำนักงานคณะชุมชนได้มีการวัดผลในเรื่องร้องเรียน โดยมีรายงานที่เป็นการตอบกลับข้อร้องเรียนให้ประชาชนรับทราบก่อนภายในระยะเวลา 7 วัน โดยแจ้งความก้าวหน้าที่หน่วยงานได้รับเรื่องและอยู่ระหว่างดำเนินการ และการเข้าแก้ไขเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จ ภายใน 30 วัน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อให้ดัชนีของการตอบสนองข้อร้องเรียนต่อประชาชน ที่ได้กำหนดให้หน่วยงานท้องถิ่น เป็นแหล่งข้อมูลของการวัดผล ดังนั้น หน่วยงานท้องถิ่นจำเป็นต้องสร้างฐานข้อมูลที่สามารถ รายงานข้อมูลได้ทุกระดับพื้นที่ในชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ หรือมีการประสานงานร่วมกัน เพื่อขอข้อมูลจากชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานการเคหะแห่งชาติ เพื่อให้ได้ข้อมูล ของจำนวนข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นในชุมชน

2. ควรกำหนดคำจำกัดความของดัชนีของการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน ที่ได้ กำหนดสิ่งวัดเป็นจำนวนข้อร้องเรียนที่มีการตอบกลับ ให้ชัดเจนว่าเป็นการตอบกลับเรื่องร้องเรียน ที่หน่วยงานได้เข้าแก้ไขแล้วเสร็จ หรือเป็นการตอบกลับให้ประชาชนได้รับทราบที่หน่วยงานได้รับรู้ ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของประชาชนแต่อยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไขปัญหา เช่น หน่วยงานการเคหะ แห่งชาติได้มีการกำหนดดัชนีของการตอบข้อเรียน ให้ประชาชนรับทราบความก้าวหน้าของเรื่อง ร้องเรียนกลับประชาชนภายใน 7 วัน เพื่อให้ผู้ใช้ประเมินผลสามารถจับข้อมูลได้ถูกต้อง

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบดัชนีชี้วัดร่วม ภายใต้องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง และด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม จำนวน 32 ดัชนี (42 ตัวย่อย) ในชุมชนนวมินทร์ รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3 โดยพิจารณาจากแหล่งข้อมูลที่ได้กำหนดไว้มีข้อมูลพอเพียงที่จะทดสอบค่า ตลอดจนค่าจำกัดความ วิธีการวัด และความยากง่ายของการจัดเก็บข้อมูล มีความเหมาะสมที่จะใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษาได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสารทางราชการที่เผยแพร่ รายงานการวิจัย นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสอบถามและสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่หน่วยงาน เช่น สำนักงานตำรวจนครบาล สำนักงานเขต และสำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ เพื่อให้สามารถได้ข้อมูลที่พอเพียงนำมาคำนวณทดสอบค่าได้

การสรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจะนำเสนอ ตามรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลจากการศึกษา

1. ดัชนีชี้วัดที่ควรปรับปรุงหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลหรือการพัฒนาฐานข้อมูล วิธีการวัด และค่าจำกัดความ เพื่อให้สามารถใช้วัดค่าได้ในชุมชน มีจำนวน 32 ตัว พร้อมทั้งสาเหตุและข้อเสนอแนะ

2. สรุปสาเหตุหลักของดัชนีชี้วัดที่ไม่มีข้อมูลนำมาทดสอบค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา

3. อย่างไรก็ตามมีดัชนีชี้วัดจำนวน 16 ตัว ที่สามารถนำมาใช้วัดค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา โดยเป็นการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดัชนีชี้วัดไม่ได้กำหนดไว้ให้เป็นแหล่งข้อมูล หรือเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยเอง

4. นอกจากนี้ผลจากการศึกษา พบว่า ดัชนีชี้วัดส่วนใหญ่เหมาะสมสำหรับใช้วัดค่าได้ในระดับพื้นที่ประเทศ และจังหวัด

- ระดับประเทศ จากดัชนีย่อย 42 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 32 ตัว
- ระดับกรุงเทพ จากดัชนีย่อย 42 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 32 ตัว
- ระดับเขต จากดัชนีย่อย 42 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 19 ตัว
- ระดับชุมชนที่ศึกษา จากดัชนีย่อย 42 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 16 ตัว

5. การจัดลำดับความง่ายในการจัดเก็บข้อมูลของดัชนีชี้วัดตามลักษณะของข้อมูล

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สรุปผลการศึกษา

1. ดัชนีชี้วัดที่ควรปรับปรุงหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลหรือการพัฒนาฐานข้อมูล วิธีการวัด และคำจำกัดความ เพื่อให้สามารถใช้วัดค่าได้ในชุมชน มีจำนวน 32 ตัว โดยมีสาเหตุและข้อเสนอแนะ ดังนี้

ดัชนีที่ 1 การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร ต้องอยู่มานาน 5 ปีขึ้นไป

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้เครื่องชี้วัดจำเป็นพื้นฐานเป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลระดับชุมชน และไม่ได้ใช้วิธีการวัดเช่นเดียวกับดัชนีที่ได้กำหนดเป็นความคงทนถาวรของที่อยู่อาศัยต้องอยู่มานาน 5 ปี นอกจากนี้การใช้ระยะเวลาเป็นตัววัดบางครั้งไม่บ่งชี้ถึงความคงทนได้เสมอไป เช่น อาคารที่มีอายุไม่ถึง 5 ปีก็มีความคงทนได้ หรือระยะเวลาที่ยาวนานของตัวอาคารก็ส่งผลต่อสภาพถาวรของตัวอาคารได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้วิธีการวัดผลเช่นเดียวกับเครื่องชี้วัดจำเป็นขั้นพื้นฐาน และควรใช้ตัวชี้วัดด้านอื่นสำหรับการวัดสภาพถาวรของที่อยู่อาศัย โดยใช้เกณฑ์วัดผลเชิงคุณภาพความคงทนถาวรจากความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัย หรือควรพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านอื่น ๆ เช่น สิทธิ ความเป็นเจ้าของควบคู่ไปด้วย

ดัชนีที่ 2 การมีระบบสื่อสารในครัวเรือน 24 ชั่วโมง (โทรศัพท์ โทรสาร และวิทยุติดตามตัว)

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลระดับชุมชน และไม่ได้จำแนกตามวิธีการวัดเป็นจำนวนครัวเรือน แต่จำแนกข้อมูลเป็นจำนวนรายของผู้ใช้โทรศัพท์ และตามพื้นที่นครหลวง นอกจากนี้วิธีการวัดของดัชนีแตกต่างกับสำนักงานสถิติแห่งชาติใช้ และยังมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ และอินเทอร์เน็ตก็เป็นระบบสื่อสารอย่างหนึ่งที่สามารถแสดงถึงการมีระบบสื่อสารได้ตลอด 24 ชั่วโมงได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ควรปรับปรุงใช้วิธีการวัดจากการสำรวจผู้อยู่อาศัยในชุมชนเพื่อให้ได้ข้อมูลของดัชนีจำนวนครัวเรือนมีระบบติดต่อสื่อสารตลอด 24 ชั่วโมง ทั้งการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ และการใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อสามารถบ่งชี้ความพร้อมของการมีระบบสื่อสารได้ครบถ้วน

ดัชนีที่ 3 การมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้เครื่องชี้วัดจำเป็นขั้นพื้นฐานเป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลระดับชุมชน นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างของหน่วยงานที่มีการรายงานต่างกัน เช่น เครื่องชี้วัดจำเป็นขั้นพื้นฐาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติได้รายงานเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีน้ำสะอาดบริโภค จำนวน 5 ลิตร/คน/วัน ได้ในขณะที่การประปานครหลวง ได้รายงานเป็นจำนวนรายของผู้ใช้ที่มีน้ำใช้ทั้งบริโภคและอุปโภค และยังมีสาเหตุจากความไม่ชัดเจนของน้ำสะอาดหมายถึงอย่างไร

ข้อเสนอแนะ

หากกำหนดคำจำกัดความของน้ำสะอาดหมายถึง การได้รับบริโภคน้ำที่มาจากท่อประปา ก็ควรใช้วิธีการสอบถามจากผู้อยู่อาศัยในชุมชน หรือต้องมีวิธีการวัดที่สามารถจะหาค่าจากการใช้น้ำประปาว่าเป็นการบริโภคหรืออุปโภคอย่างไร เพื่อที่จะได้มีข้อมูลพอเพียงที่จะใช้วัดค่าในชุมชนที่ศึกษา

ดัชนีที่ 4 การได้รับบริการไฟฟ้า

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ชุมชนที่ศึกษาเป็นชุมชนที่ต้องใช้ฐานข้อมูลจากการไฟฟ้านครหลวง แต่ไม่มีฐานข้อมูลของชุมชนที่ศึกษา โดยเป็นการรายงานของจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าตามพื้นที่ในเขตนครหลวง 3 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ และนนทบุรี โดยไม่ได้จำแนกข้อมูลเป็นจำนวนครัวเรือน

ข้อเสนอแนะ

หากกำหนดให้หน่วยงานการไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าภูมิภาคเป็นแหล่งข้อมูลของดัชนีการได้รับบริการไฟฟ้า ควรมีการสร้างฐานข้อมูลที่สามารถคัดเลือกจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าตามพื้นที่ของชุมชนได้ หรือควรใช้วิธีการสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลของจำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการไฟฟ้าจากชุมชน

ดัชนีที่ 5 การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้ หน่วยงานท้องถิ่นเป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลระดับชุมชน และข้อมูลที่มีอยู่เป็นการรายงานปริมาณขยะที่จัดเก็บได้ตามพื้นที่ของเขต นอกจากนี้วิธีการวัดและความหมายของการได้รับการกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะต้องเป็นอย่างไร

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้การวัดในเชิงคุณภาพหรือการกำหนดตัวชี้วัดในระดับผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เป็นวิธีการวัดที่จะสะท้อนความพึงพอใจของผู้ที่ได้รับบริการการกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะ ทั้งในเรื่องความสะดวก ระยะเวลาจัดเก็บที่จะบ่งชี้การกำจัดขยะอย่างถูกสุขลักษณะได้

ดัชนีที่ 6 พื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชนทั่วไป

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้ สำนักงานเขตเป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลระดับชุมชน และจัดเก็บข้อมูลพื้นที่สาธารณะ หมายถึง สวนสาธารณะต่อจำนวนประชากรในพื้นที่เท่านั้น นอกจากนี้มีหลายหน่วยงานที่ให้ความหมายพื้นที่สาธารณะต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาสามารถใช้ข้อมูลของหน่วยงานการเคหะแห่งชาติ ที่มีข้อมูลของพื้นที่สาธารณะที่ให้บริการด้านนันทนาการแก่ผู้อยู่อาศัย ตามข้อกำหนดของการทำโครงการต้องมีการกันพื้นที่สำหรับ สวน สนามเด็กเล่น และสนามกีฬาในแต่ละชุมชนได้

ดัชนีที่ 7 คุณภาพน้ำ

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษ หรือสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานท้องถิ่นเป็นแหล่งข้อมูล พบว่าไม่มีการตรวจวัดการหาค่าปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำในชุมชนที่ศึกษา และหากจะต้องหาค่าคุณภาพน้ำจำเป็นต้องมีเครื่องมือ นอกจากนี้ไม่บ่งชี้ให้ทราบถึงค่าเกณฑ์วัดของคุณภาพน้ำที่ดีเป็นอย่างไร แต่อย่างไรก็ตามสามารถใช้วิธีจากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นได้ แต่ฐานข้อมูลของหน่วยงานเขตไม่มีการจำแนกข้อมูลตามพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาสามารถใช้ข้อมูลของหน่วยงานการเคหะแห่งชาติที่มีจำนวนเรื่องร้องเรียนต่อคุณภาพน้ำเพื่อใช้เป็นตัววัดผลได้

ดัชนีที่ 8 คุณภาพอากาศ

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษ หรือสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานท้องถิ่น เป็นแหล่งข้อมูล พบว่าไม่มีการตรวจวัดค่าเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์และฝุ่นในชุมชนที่ศึกษา และหากจะต้องหาคุณภาพอากาศจำเป็นต้องมีเครื่องมือตรวจวัด นอกจากนี้ไม่บ่งชี้ให้ทราบถึงค่าเกณฑ์วัดของคุณภาพอากาศที่ดีเป็นอย่างไร แต่อย่างไรก็ตามสามารถใช้วิธีจากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นได้ แต่ฐานข้อมูลของหน่วยงานเขตไม่มีการจำแนกข้อมูลตามพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาสามารถใช้ข้อมูลของหน่วยงานการเคหะแห่งชาติที่มีจำนวนเรื่องร้องเรียนต่อคุณภาพอากาศเพื่อใช้เป็นตัววัดผลได้

ดัชนีที่ 9 คุณภาพเสียง

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษ หรือสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานท้องถิ่นเป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ไม่มีการตรวจวัดหาระดับเสียงในชุมชนที่ศึกษา และหากจะต้องหาระดับเสียงจำเป็นต้องมีเครื่องมือตรวจวัด นอกจากนี้ไม่บ่งชี้ให้ทราบถึงค่าเกณฑ์วัดมาตรฐานของระดับเสียงเป็นอย่างไร แต่อย่างไรก็ตามสามารถใช้วิธีจากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นได้ แต่ฐานข้อมูลของหน่วยงานเขตไม่มีการจำแนกข้อมูลตามพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาสามารถใช้ข้อมูลของหน่วยงานการเคหะแห่งชาติ ที่มีจำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเสียงที่ทำให้เกิดความรำคาญเพื่อใช้เป็นตัววัดผลได้

ดัชนีที่ 10 อายุขัยเฉลี่ย

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ไม่มีฐานข้อมูลระดับชุมชน โดยมีฐานข้อมูลที่รายงานจำแนกตามอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรชายและหญิงตามพื้นที่ระดับจังหวัด และประเทศ นอกจากนี้ยังมีความยุ่งยากของการคำนวณค่าต้องใช้วิธีการทางสถิติที่ต้องสร้างตารางชีพ Model life table

ข้อเสนอแนะ

หากจะต้องใช้ดัชนีอายุขัยเฉลี่ยต้องมีการพัฒนาฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา หรือจะปรับเปลี่ยนวิธีการวัดอื่นที่เป็นการใช้วิธีการสำรวจข้อมูลจากตายจากประชาชนจริง แทนอายุขัยเฉลี่ย (Life span) หมายถึง อายุสูงสุดของประชากรที่มีชีวิตอยู่ สามารถบ่งชี้สถานะสุขภาพทั่วไปของประชากร นอกจากการใช้ดัชนีของอายุขัยเฉลี่ยอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (Life expectancy) หมายถึง จำนวนปีโดยเฉลี่ยที่ประมาณว่าบุคคลหนึ่งนับตั้งแต่แรกเกิดจะมีอายุอยู่ต่อไปอีกเท่าไร ซึ่งความหมายจะแตกต่างกันไปเลย

ดัชนีที่ 10 อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี ต่อการเกิดมีชีพ

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นแหล่งข้อมูล พบว่า กระทรวงสาธารณสุข ไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา โดยจำแนกข้อมูลระดับจังหวัด และประเทศ สำหรับข้อมูลของสำนักงานเขต เช่น มีนบุรี และลาดกระบัง ไม่ได้มีรายงานการตายของประชากรที่จำแนกตามอายุ หากจะจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว ต้องได้รับดุลยพินิจจากผู้มีอำนาจ เนื่องจากเป็นข้อมูลสิทธิส่วนบุคคล ที่ต้องเก็บข้อมูลจากใบสูติบัตรใบมรณะบัตรตามบ้านเลขที่ในชุมชนที่ศึกษา นอกจากนี้ความแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาโดยกระทรวงสาธารณสุขเป็นการวิเคราะห์และประมวลผลตามวันเดือนปีที่มีการตายจริง ซึ่งจะไม่เท่ากับของกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานเขตที่วิเคราะห์และประมวลผลตามวันเดือนปีที่แจ้งการตายเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้วิธีการจัดเก็บจากแหล่งข้อมูลของสำนักงานเขต โดยต้องมีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานเขตเพื่อสามารถจัดเก็บ หรือสำนักงานเขตควรพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถคัดเลือกข้อมูลการตายของประชากรที่เกิดขึ้นได้ ที่สามารถจำแนกข้อมูลได้ในระดับทุกพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของชุมชนเพื่อนำมาใช้เป็นตัวประเมินผล

ดัชนีที่ 12 อัตราการป่วยโรคเครียด โรคจิตประสาท

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา นอกจากนี้วิธีการวัดในระดับชุมชนไม่สามารถใช้การเก็บข้อมูลได้เช่นเดียวกับพื้นที่ระดับเขต จังหวัด และประเทศ ที่มีสถานพยาบาลตั้งอยู่แล้วคำนวณหาสัดส่วนต่อประชากรในพื้นที่ได้เลย และยังมีข้อจำกัดผู้ป่วยในแต่ละชุมชนสามารถเข้ารับบริการจากสถานพยาบาลได้ทั่วประเทศ อีกทั้งต้องสื่อความหมายของผู้ป่วยที่เป็นโรคให้ชัดเจนด้วย

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้วิธีการวัดจากแหล่งทุติยภูมิ โดยต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลของสถานพยาบาลให้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ หรือจะใช้วิธีการวัดสำรวจสอบถามคนในชุมชน โดยจะต้องใช้คำถามทางอ้อมเพื่อให้ข้อมูลจำนวนผู้ป่วยได้เพื่อที่จะสามารถนำมาวัดผลในแต่ละระดับพื้นที่ได้

ดัชนีที่ 13 จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา นอกจากนี้วิธีการวัดในระดับชุมชนไม่สามารถใช้การเก็บข้อมูลได้เช่นเดียวกับพื้นที่ระดับเขต จังหวัด และประเทศ ที่มีสถานพยาบาลตั้งอยู่แล้วคำนวณหาสัดส่วนต่อประชากรในพื้นที่ได้โดย และยังมีข้อจำกัดผู้ป่วยในแต่ละชุมชนสามารถเข้ารับบริการจากสถานพยาบาลได้ทั่วประเทศ อีกทั้งต้องสื่อความหมายของผู้ป่วยที่เป็นโรคให้ชัดเจนด้วย

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้วิธีการวัดจากแหล่งทุติยภูมิ โดยต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลของสถานพยาบาลให้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ หรือจะใช้วิธีการวัดสำรวจสอบถามคนในชุมชน โดยจะต้องใช้คำถามทางอ้อมเพื่อให้ข้อมูลจำนวนผู้ป่วยได้เพื่อที่จะสามารถนำมาวัดผลในแต่ละระดับพื้นที่ได้

ดัชนีที่ 14 อัตราการเข้าเรียน

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้เขตการศึกษาหรือกระทรวงศึกษาเป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา นอกจากนี้วิธีการวัดในระดับชุมชนไม่สามารถใช้การเก็บข้อมูลได้เช่นเดียวกับพื้นที่ระดับเขต จังหวัด และประเทศ ที่มีสถานศึกษาตั้งอยู่แล้วคำนวณหาสัดส่วนต่อประชากรในพื้นที่ได้โดย อีกทั้งต้องสื่อความหมายของจำนวนประชากรในแต่ละระดับประถมและมัธยมให้ชัดเจนด้วย

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้วิธีการวัดจากการสำรวจข้อมูลในชุมชน ซึ่งจะได้อัตราของจำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อจำนวนประชากรในแต่ละระดับประถม และมัธยมอย่างถูกต้อง

ดัชนีที่ 15 การบริการด้านสาธารณสุข

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา นอกจากนี้วิธีการวัดในพื้นที่ระดับชุมชนไม่สามารถใช้การวิธีการวัดเช่นเดียวกับพื้นที่ระดับเขต จังหวัด และประเทศ ที่เก็บข้อมูลของจำนวนบุคลากรจากสถานพยาบาลตั้งอยู่แล้ว คำนวณหาสัดส่วนต่อประชากรในพื้นที่ได้เลย

ข้อเสนอแนะ

ควรกำหนดวิธีการที่จะสามารถหาสัดส่วนของจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อประชากรในระดับชุมชนได้ หรือเปลี่ยนวิธีการวัดเป็นการสอบถามความพึงพอใจของประชากร ที่จะบ่งชี้ถึงความพร้อมในการได้รับบริการด้านสาธารณสุข

ดัชนีที่ 16 ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้สำนักงานเขต เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชน และยังไม่ได้มียอดของผู้ด้อยโอกาสรวมทั้งหมดในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการให้ความหมายที่แตกต่างของผู้ด้อยโอกาสในแต่ละหน่วยงานของรัฐ

ข้อเสนอแนะ

ควรกำหนดความหมายของผู้ด้อยโอกาสและมีการแบ่งประเภทของกลุ่มเป้าหมายของผู้ด้อยโอกาส ให้ชัดเจน นอกจากนี้ควรพัฒนาฐานข้อมูลทั้งจำนวนผู้ด้อยโอกาสที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และผู้ด้อยโอกาสทั้งสิ้น ที่สามารถดึงข้อมูลได้ทุกระดับพื้นที่

ดัชนีที่ 17 จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชาชน

ดัชนีที่ 18 จำนวนคดีเสียชีวิตถูกทำร้ายร่างกายและล้วงละเมิดทางเพศ

ดัชนีที่ 19 จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์

ดัชนีที่ 20 จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์

สาเหตุ

จากดัชนีที่ 17-20 ได้กำหนดให้สถานีตำรวจเป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนต้องจัดเก็บข้อมูลเอง และไม่มีข้อมูลของจำนวนประชากรในชุมชนเพื่อนำมาคำนวณทดสอบค่า โดยประชากรที่สถานีตำรวจรับผิดชอบจะแตกต่างจากการแบ่งพื้นที่การปกครองของสำนักงานเขต

ข้อเสนอแนะ

ควรปรับปรุงฐานข้อมูลที่อยู่ของสถิติการรายงานคดี ให้สามารถจำแนกคดีที่เกิดขึ้นตามประเภทระดับพื้นที่ต่าง ๆ ได้ และควรกำหนดแหล่งข้อมูลของจำนวนประชากรที่จะนำมาคำนวณเป็นหน่วยงานท้องถิ่นด้วย

ดัชนีที่ 21 การสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านการรักษาพยาบาล และ แพทย์โบราณและศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรมอุตสาหกรรมพื้นบ้าน

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้สำนักงานเขต เป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ยังไม่ได้มีฐานข้อมูลที่ดัชนีกำหนดสิ่งวัดเป็นจำนวนครัวเรือน แต่สามารถเก็บข้อมูลเป็นจำนวนคนที่มีอาชีพได้ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มอาชีพที่ได้จดทะเบียน แต่ยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชน และปัญหาจากความหมายของดัชนีเพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ควรปรับปรุงฐานข้อมูลให้จัดเก็บเป็นจำนวนครัวเรือนที่มีอาชีพ หรือจะปรับวิธีการวัดเป็นจำนวนคน หรือจำนวนกลุ่มแทน และต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ทุกระดับพื้นที่ หรือจะใช้วิธีการวัดจากการสำรวจในชุมชนเพื่อให้ได้ข้อมูล นอกจากนี้ควรกำหนดคำจำกัดความของอาชีพให้ชัดเจนด้วย

ดัชนีที่ 22 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลของรายได้ในชุมชนและการจดทะเบียนการค้าในชุมชนที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ควรปรับเปลี่ยนวิธีการวัดด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน เช่น จำนวนหนี้ค้างชำระ การโอนกรรมสิทธิ์ของตัวอาคารที่อยู่อาศัย จากแหล่งข้อมูลของสำนักงานทะเบียนชุมชน หรือจะใช้วิธีการสำรวจสภาพแวดล้อมชุมชน

ดัชนีที่ 23 รายได้ต่อคน**สาเหตุ**

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลของรายได้ต่อคนของประชากรในชุมชนในชุมชนที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้ฐานข้อมูลระดับรายได้ครัวเรือนต่อคนในปี 2547 ของกลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยในชุมชนจะเป็นผู้มีรายได้น้อย และปานกลาง จากแหล่งข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นสิ่งวัดแทน

ดัชนีที่ 24 อัตราความยากจน**สาเหตุ**

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลระดับเส้นความยากจนในระดับชุมชนที่จะนำมาเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อคน และควรกำหนดความหมายของเส้นความยากจนด้วย

ข้อเสนอแนะ

ควรพัฒนาข้อมูลของระดับเส้นความยากจนในระดับชุมชน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อคนในชุมชน

ดัชนีที่ 25 อัตราการว่างงาน**สาเหตุ**

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้เครื่องชี้วัดจำเป็นพื้นฐาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลชุมชน และฐานข้อมูลที่มีอยู่ก็ไม่สามารถเป็นตัวอย่างที่พอเพียงจะนำมาใช้ได้

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้วิธีการสำรวจข้อมูลในชุมชนที่ศึกษา และมีการสร้างฐานข้อมูลในหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลด้วย

ดัชนีที่ 26 อัตราการเพิ่มการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ**สาเหตุ**

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลในระดับชุมชนที่ศึกษา และในชุมชนที่ศึกษาเป็นชุมชนที่อยู่อาศัยจะไม่ใช่แหล่งอุตสาหกรรม และการค้า

ข้อเสนอแนะ

ควรเปลี่ยนวิธีการวัดที่จะบ่งชี้ถึงโอกาสการจ้างงานในชุมชน เป็นการวัดของการเพิ่มกิจการร้านค้า ตลาดในชุมชนที่เกิดขึ้น

ดัชนีที่ 27 การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น**สาเหตุ**

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้สำนักงานเขต เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า มีการดำเนินงานของการเปิดเผยตามมาตรา 7 และบางหน่วยงานของเขตอยู่ระหว่างดำเนินการตามมาตรา 9 หรือไม่ได้มีการเก็บสถิติจำนวนรายการที่ได้เปิดเผยไป จึงทำให้ไม่สามารถมีข้อมูลของจำนวนรายการที่ต้องเปิดเผยตามพระราชบัญญัติข่าวสาร มาใช้คำนวณทดสอบค่าได้

ข้อเสนอแนะ

ควรปรับปรุงพัฒนาฐานข้อมูลของสำนักงานเขต เพื่อให้สามารถมีฐานข้อมูลของจำนวนรายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามพระราชบัญญัติข่าวสาร ที่จะนำมาใช้วัดค่าได้

ดัชนีที่ 28 งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่**สาเหตุ**

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้สำนักงานเขต เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า งบประมาณประจำปีของสำนักงานเขตจะมีการจำแนกการใช้จ่ายบตามหมวดและด้าน ซึ่งแต่ละหมวดด้านจะเป็นงบที่ครอบคลุมในการพัฒนาเมืองและชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ควรปรับปรุงพัฒนาฐานข้อมูลของสำนักงานเขต เพื่อให้สามารถมีฐานข้อมูลในการวัดผลได้ และในชุมชนที่ศึกษาใช้ข้อมูลจากสำนักงานเคหะชุมชนการเคหะแห่งชาติได้

ดัชนีที่ 29 งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่**สาเหตุ**

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้สำนักงานเขต เป็นแหล่งข้อมูลพบว่า งบประมาณประจำปีของสำนักงานเขตจะมีการจำแนกการใช้จ่ายบตามหมวดและด้าน ซึ่งแต่ละหมวดด้านจะเป็นงบที่ครอบคลุมในการพัฒนาเมืองและชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ควรปรับปรุงพัฒนาฐานข้อมูลของสำนักงานเขต เพื่อให้สามารถมีฐานข้อมูลในการวัดผลได้ และในชุมชนที่ศึกษาใช้ข้อมูลจากสำนักงานเคหะชุมชนการเคหะแห่งชาติได้

ดัชนีที่ 29 สมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้สำนักงานเขต เป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ไม่ได้มีการจัดเก็บจำนวนสมาชิกในกลุ่มชมรม สมาคม และมูลนิธิในชุมชน และความไม่สมบูรณ์ของรายงานที่ข้อมูลไม่ได้ระบุจำนวนสมาชิกของกลุ่มคนที่มาจดทะเบียนที่เขต เช่น กลุ่มอาชีพ มูลนิธิ นอกจากนี้วิธีการวัดแตกต่างจากเครื่องชี้วัดจำเป็นขั้นพื้นฐานที่วัดเป็นร้อยละของครัวเรือนที่เป็นสมาชิก อีกทั้งความหมายของสมาชิกกลุ่มต้องเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

ข้อเสนอแนะ

ควรกำหนดความหมายของสมาชิกในกลุ่มต้องเป็นรูปแบบทางการ หรือไม่ทางการ เนื่องจากในบางชุมชนมีการรวมตัวที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งในชุมชนที่ศึกษาสามารถจัดเก็บข้อมูลได้จากการรวมตัวของสมาชิกของผู้อยู่อาศัยทุกคนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง หรืออาจมีของสมาชิกที่ไม่เป็นทางการเช่น กลุ่มแอโรบิค นอกจากนี้ควรใช้วิธีการสำรวจจากประชาชนเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาใช้วัดผล

ดัชนีที่ 30 การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้สำนักงานเขต เป็นแหล่งข้อมูล พบว่า สามารถจัดเก็บจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ในชุมชนที่ศึกษา แต่ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลของผู้มาใช้สิทธิได้ในระดับชุมชน เนื่องจากข้อมูลของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งคราวที่แล้วเป็นหลักฐานสำคัญที่สามารถป้องกันกันได้ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนาจอนุญาต

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการประสานงานและขอความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดเก็บข้อมูลของผู้มาใช้สิทธิทั้งในระดับพื้นที่ หรือมีการพัฒนารฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถมีข้อมูลที่จัดเก็บได้ง่าย

ดัชนีที่ 31 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้สำนักงานเขต เป็นแหล่งข้อมูล พบว่า ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลในชุมชนที่ศึกษา เนื่องจากชุมชนดังกล่าวไม่ได้เป็นชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขต แต่ชุมชนดังกล่าวเป็นชุมชนของการเคหะแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างของวิธีการวัดที่กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ใช้เป็นค่าร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่มีส่วนร่วมในการบริหาร

ข้อเสนอแนะ

ควรสร้างฐานข้อมูลได้ในทุกระดับพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขต หรือประสานงานร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อมูล หรือใช้ข้อมูลจากสำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติจากการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของโครงการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพในชุมชนที่ศึกษา

ดัชนีที่ 32 การตอบสนองข้อร้องเรียน

สาเหตุ

จากดัชนีที่ได้กำหนดให้สำนักงานเขต เป็นแหล่งข้อมูล พบว่า สำนักงานเขตไม่ได้มีการรายงานข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นเฉพาะในชุมชนที่ศึกษา แต่เป็นรายงานการแก้ไขข้อร้องเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยแบ่งประเภทข้อร้องเรียนเป็น 2 ประเภท คือ เรื่องเร่งด่วน และเรื่องทั่วไป นอกจากนี้ปัญหาความชัดเจนของการตอบสนองหมายถึง เรื่องร้องเรียนต้องแก้ไขแล้วเสร็จ หรือเป็นการแจ้งกลับไปยังผู้ร้องว่าได้รับเรื่องแล้วและอยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไข

ข้อเสนอแนะ

ควรสร้างฐานข้อมูลได้ในทุกระดับพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขต หรือประสานงานร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อมูล หรือใช้ข้อมูลจากสำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ

2. สรุปสาเหตุหลักของดัชนีชี้วัดที่ไม่มีข้อมูลนำมาทดสอบค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา **ด้านแหล่งข้อมูล**

1. ปัญหาจากแหล่งข้อมูลที่ดัชนีได้กำหนดให้เป็นหน่วยรายงาน ยังไม่มีการรายงานผลของดัชนีชี้วัดในชุมชนที่ศึกษาเป็นส่วนใหญ่ โดยจะมีฐานข้อมูลในระดับพื้นที่ขนาดใหญ่ ประเทศ จังหวัด ซึ่งจากฐานข้อมูลที่มีอยู่จากแหล่งทุติยภูมิดังกล่าวไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะเป็นตัวอย่างในการนำมาทดสอบค่าวัดผลในระดับชุมชนที่ศึกษาได้ ทั้งนี้ ฐานข้อมูลของดัชนีชี้วัดบางตัว เช่น ดัชนีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ รายได้ต่อคน อัตราความยากจน อัตราการว่างงาน อัตราการเพิ่มผลผลิตภาคการค้า การบริการ และอุตสาหกรรม จะเป็นการรวบรวมจากหลาย ๆ หน่วยงานที่เป็น การรายงานสถิติหรือผลการดำเนินงานประจำปี เช่น สถิติการเกษตร สถิติการศึกษา รายงานการสำรวจรายได้ รายงานสำมะโนประชากร การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม บัญชีกำไรขาดทุนของหน่วยงานรัฐ รายงานการสำรวจแรงงาน เป็นต้น ทั้งนี้ สามารถสรุปดัชนีที่อยู่ในกลุ่มสาเหตุประเภทนี้มี จำนวน 42 ตัว

2. ฐานข้อมูลที่มีอยู่ไม่ตรงกับดัชนี โดยดัชนีบางตัวได้กำหนดให้จัดเก็บข้อมูลเป็นจำนวนครัวเรือน แต่ฐานข้อมูลที่หน่วยงานมีได้จัดเก็บเป็นจำนวนราย เช่น การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร การมีระบบสื่อสาร การกำจัดขยะมูลฝอย ทั้งนี้ สามารถสรุปดัชนีที่อยู่ในกลุ่มสาเหตุประเภทนี้มีจำนวน 12 ตัว

3. สาเหตุจากข้อมูลบางประเภทที่เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญสิทธิส่วนบุคคล หรือเป็นความลับของลูกค้า นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลที่เป็นหลักฐานสำคัญในการฟ้องร้องกันได้ โดยผู้ที่ขอข้อมูลต้องเป็นบุคคลที่มีประโยชน์ได้เสีย หรือข้อมูลนั้นต้องได้รับการยินยอมจากผู้มีอำนาจอนุญาต เช่น ดัชนีการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง อัตราการตายทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี การมีระบบสื่อสาร อัตราการป่วยโรคเครียดจิตประสาท จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา เป็นต้น ทั้งนี้ สามารถสรุปดัชนีที่อยู่ในกลุ่มสาเหตุประเภทนี้มีจำนวน 9 ตัว

ด้านวิธีการวัด

4. สาเหตุจากวิธีการวัดของดัชนีบางตัวมีความเหมาะสมใช้วัดในระดับพื้นที่ขนาดใหญ่ ที่มีองค์ประกอบพื้นฐานของสาธารณูปการ เช่น สถานพยาบาลหรือสถานศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ โดยฐานข้อมูลจากหน่วยงานที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงสาธารณสุข หรือดัชนีชี้วัดโครงการกรุงเทพมหานครเมืองน่าอยู่จะใช้วิธีการวัดผลจากการจัดเก็บสถิติข้อมูลจากการรายงานผู้ป่วยหรือจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ ในสถานพยาบาลเพื่อนำมาคำนวณหาสัดส่วนต่อประชากรในระดับพื้นที่ เช่น ระดับเขต และระดับจังหวัด นอกจากนี้ฐานข้อมูลที่มีอยู่ดังกล่าวไม่ได้จำแนกรายละเอียดของสถิติจำนวนผู้ป่วยถึงในระดับชุมชนที่ศึกษา และยังเป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน เนื่องจากมีบางหน่วยงานที่ไม่อยู่ในสังกัดไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืน เช่น ดัชนีอัตราการป่วยโรคเครียดจิต ประสาท จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา อัตราการเข้าเรียน จำนวนแพทย์ เป็นต้น ทั้งนี้ สามารถสรุปดัชนีที่อยู่ในกลุ่มสาเหตุประเภทนี้มีจำนวน 6 ตัว

5. วิธีการวัดผลของตัวดัชนีจำเป็นต้องมีการใช้เครื่องมือวัดค่าทางวิทยาศาสตร์ หรือการคำนวณหาค่าทางสถิติ ซึ่งต้องมีหน่วยงานเฉพาะที่เป็นผู้ดำเนินการ นอกจากนี้หน่วยงานที่ได้ถูกระบุว่าเป็นแหล่งข้อมูลในการให้ข้อมูลของดัชนีไม่ได้มีการใช้เครื่องมือตรวจวัด หรือการรายงานข้อมูลสำหรับชุมชนที่ทำการศึกษา เช่น ดัชนีการหาค่าปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนนอกไซด์ ความเข้มข้นของฝุ่น ความดังของเสียง อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด โดยการคำนวณหาค่าทางสถิติของสร้างตารางชีพ เป็นต้น ทั้งนี้ สามารถสรุปดัชนีที่อยู่ในกลุ่มสาเหตุประเภทนี้มีจำนวน 6 ตัว

ด้านคำจำกัดความ

6. ความชัดเจนของความหมายดัชนีบางตัว มีลักษณะเป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงที่ต้องกำหนดความหมายให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้นำดัชนีไปใช้สะดวกต่อการจัดเก็บข้อมูล ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ เช่น ดัชนีการมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตรต่อคนต่อวัน การสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ด้อยโอกาสที่มีอยู่ทั้งหมด อัตราการเข้าเรียน สมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้สามารถสรุปดัชนีที่อยู่ในกลุ่มสาเหตุประเภทนี้ มีจำนวน 27 ตัว

ตารางที่ 6.1 แสดงสาเหตุดัชนีที่ไม่สามารถทดสอบค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา

ดัชนี	สาเหตุ					
	1. ด้านข้อมูล			2. ด้านวิธีการวัด		3. คำจำกัดความไม่ชัดเจน
	ไม่มีข้อมูลระดับชุมชน	ฐานข้อมูลที่มีอยู่ไม่ตรงตามดัชนี	ข้อมูลบางตัวมีความสำคัญ	วิธีวัดเหมาะสมกับพื้นที่ขนาดใหญ่	ใช้เครื่องมือ/จำนวนค่าสถิติ	
1. การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร	/	/				/
2. การมีระบบสื่อสาร	/	/	/			
3. การมีน้ำสะอาดบริโภค 5 ลิตร/คน/วัน	/				/	/
4. การได้รับบริการไฟฟ้า	/					
5. การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ	/	/				/
6. พื้นที่สาธารณะ ประชากร 1,000 คน	/	/				
7. คุณภาพน้ำ						
- ปริมาณออกซิเจน	/				/	/
- ช้อร่องเรียน	/					
8. คุณภาพอากาศ						
- ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์	/				/	/
- ความเข้มข้นของฝุ่น	/				/	/
- ช้อร่องเรียน	/					
9. ความดังของเสียง						
- ค่าของเสียง	/				/	/
- ช้อร่องเรียน	/					
รวมด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชน กายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม	13 ตัว	4 ตัว	1 ตัว		5 ตัว	7 ตัว
10. อายุขัยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่	/				/	/
11. อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี ทารกเกิดมีชีวิต 1,000 คน	/		/	/		
12. อัตราการป่วยโรคเครียดโรคจิตประสาท ประชากร 100,000 คน	/		/	/		
13. จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา ประชากร 100,000 คน	/		/	/		

ดัชนี	สาเหตุ					
	1. ด้านข้อมูล			2. ด้านวิธีการวัด		3. คำจำกัดความ ไม่ชัดเจน
	ไม่มีข้อมูลระดับชุมชน	ฐานข้อมูลที่มีอยู่ไม่ตรงตามดัชนี	ข้อมูลบางตัวมีความสำคัญ	วิธีวัดเหมาะสมกับพื้นที่ขนาดใหญ่	ใช้เครื่องมือ/คำนวณค่าสถิติ	
14. อัตราการเข้าเรียน	/			/		/
15. การบริการด้านสาธารณสุข						
- สัดส่วนแพทย์ต่อประชากร	/	/		/		
- สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร	/	/		/		/
16. ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบการดูแลของชุมชน	/					/
17. จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร	/					
18. จำนวนคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ	/					
19. จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์	/					
20. จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์	/					
21. การสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้าน						
- ร้อยละครัวเรือนที่มีอาชีพแพทย์โบราณ	/	/				/
- จำนวนคนที่มีอาชีพแพทย์โบราณ	/	/				/
- ร้อยละครัวเรือนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรม	/	/				/
- ทัศนกรรมการอุตสาหกรรม	/	/				/
- จำนวนคนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรมทัศนกรรมการอุตสาหกรรม						
รวมด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัย ในชีวิตและคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น	16 ตัว	6 ตัว	3 ตัว	6 ตัว	1 ตัว	8 ตัว
22. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชน						
- รายได้ปีที่ผ่านมาเทียบกับปีก่อน	/					/
- การจดทะเบียนการค้า	/					/
23. รายได้ต่อคน	/		/			
24. อัตราความยากจน	/		/			/
25. อัตราการว่างงาน	/		/			/
26. อัตราการเพิ่มของการเติบโตภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ	/		/			/
รวมด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง	6 ตัว		4 ตัว			5 ตัว

ดัชนี	สาเหตุ					
	1. ด้านข้อมูล			2. ด้านวิธีการวัด		3. ค่าจำกัด ความ ไม่ชัดเจน
	ไม่มี ข้อมูล ระดับ ชุมชน	ฐานข้อมูลที่มีอยู่ไม่ตรงตามดัชนี	ข้อมูลบางตัวมีความสำคัญ	วิธีวัดเหมาะสมกับพื้นที่ขนาดใหญ่	ใช้เครื่องมือ/ค่าขนาดค่าสถิติ	
27.การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น	/					/
28.งบประมาณในการพัฒนาเมืองชุมชนน้อยอยู่	/	/				/
29.สมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ	/					/
30.การให้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น	/	/	/			/
31.การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่น	/					
-ร้อยละการจัดกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น	/					/
-ร้อยละประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมท้องถิ่น	/					/
32.การตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน	/					/
รวมด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม	7 ตัว	2 ตัว	1 ตัว			7 ตัว
รวมทั้งสิ้น	42 ตัว	12 ตัว	9 ตัว	6 ตัว	6 ตัว	27 ตัว

3. อย่างไรก็ตามมีดัชนีชี้วัดจำนวน 16 ตัว ที่สามารถจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดัชนีชี้วัดไม่ได้กำหนดไว้ให้เป็นแหล่งข้อมูล หรือเป็นการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาทดสอบค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา

ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม
จำนวน 6 ตัวย่อย

1. การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร
แหล่งข้อมูล : รายงานหน่วยแล้วเสร็จของการเคหะแห่งชาติ
2. การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ
แหล่งข้อมูล : ข้อมูลค่ารักษาความสะอาดส่วนกลาง จากการผ่อนชำระค่าเช่า และค่าเช่าซื้อของสำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ
3. พื้นที่สาธารณะ (สวนสาธารณะ ลานวัดที่โล่ง สนามกีฬา) ประชากร 1,000 คน
แหล่งข้อมูล : ข้อมูลพื้นที่สาธารณะจากรายงานการจัดทำโครงการของการเคหะแห่งชาติ
4. คุณภาพน้ำ โดยวิธีการวัดจากข้อร้องเรียน
แหล่งข้อมูล : ข้อมูลเรื่องร้องเรียนของสำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ
5. คุณภาพอากาศ โดยวิธีการวัดจากข้อร้องเรียน
แหล่งข้อมูล : ข้อมูลเรื่องร้องเรียนของสำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ

6. ความดังของเสียง โดยวิธีการวัดจากข้อร้องเรียน

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลเรื่องร้องเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ

ด้านสุขภาพอนามัย ทรัพย์สิน ความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญา
ท้องถิ่น จำนวน 4 ตัวอย่าง

1. จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร
2. จำนวนคดีเสียชีวิต ถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ
3. จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์
4. จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลคดีเก็บข้อมูลเองจากสำนักงานตำรวจนครบาล และจำนวนประชากร
จากสำนักงานเขต

ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง จำนวน 1 ตัวอย่าง

1. รายได้ต่อคน

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลประมาณการรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจากการเคหะแห่งชาติ

ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม จำนวน 5 ตัวอย่าง

1. งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่
2. สมาชิกในกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
3. จำนวนครั้งที่จัดกิจกรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น
4. จำนวนประชากรที่เข้าร่วมกิจกรรมในการบริหารจัดการท้องถิ่น
5. การตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ

4. นอกจากนี้ผลจากการศึกษา พบว่า ดัชนีชี้วัดจำนวน 32 ตัว (42 ตัวอย่าง) ส่วนใหญ่
เหมาะสมสำหรับใช้วัดค่าได้ในระดับพื้นที่ประเทศ และจังหวัด สรุปได้ ดังนี้

- ระดับประเทศ จากดัชนีย่อย 42 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 32 ตัว
- ระดับกรุงเทพ จากดัชนีย่อย 42 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 32 ตัว
- ระดับเขต จากดัชนีย่อย 42 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 19 ตัว
- ระดับชุมชนที่ศึกษา จากดัชนีย่อย 42 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 16 ตัว

**ด้านองค์ประกอบพื้นฐานชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม มีดัชนีชี้วัด
จำนวน 13 ดัวย่อย**

ตารางที่ 6.2 แสดงดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงด้านองค์ประกอบพื้นฐานชุมชนกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน
สิ่งแวดล้อม

A หมายถึง ดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่าได้ B หมายถึง ดัชนีที่ไม่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่าได้

ดัชนี	ระดับพื้นที่			
	ประเทศ	กรุงเทพ	เขต	ชุมชนที่ศึกษา
1. การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร	B	B	B	A
2. การมีระบบสื่อสาร	A	A	B	B
3. การมีน้ำสะอาดบริโภค	A	A	B	B
4. การได้รับบริการไฟฟ้า	A	A	B	B
5. การกำจัดขยะมูลฝอย	B	B	A	A
6. พื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชนทั่วไป	A	A	A	A
7. คุณภาพน้ำ				
-ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ	A	A	B	B
-จำนวนเรื่องร้องเรียน	A	A	A	A
8. คุณภาพอากาศ				
-ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์	A	A	B	B
-ความเข้มข้นของฝุ่น	A	A	B	B
-จำนวนเรื่องร้องเรียน	A	A	A	A
9. ความดังของเสียง				
-ค่าของเสียง	A	A	B	B
-จำนวนเรื่องร้องเรียน	A	A	A	A
รวมดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่า (A)	11	11	5	6
รวมดัชนีที่ไม่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่า (B)	2	2	8	7

ผลจากการศึกษา สรุปได้ว่า

- ระดับประเทศ จากดัชนีย่อย 13 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 11 ตัว
- ระดับกรุงเทพ จากดัชนีย่อย 13 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 11 ตัว
- ระดับเขต จากดัชนีย่อย 13 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 5 ตัว
- ระดับชุมชนที่ศึกษา จากดัชนีย่อย 13 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 6 ตัว

ด้านสุขภาพอนามัยทรัพย์สินความปลอดภัยในชีวิต และคุณภาพชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีดัชนีชี้วัดจำนวน 16 ตัวย่อย

ตารางที่ 6.3 แสดงดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงด้านสุขภาพอนามัยทรัพย์สินความปลอดภัยในชีวิต และคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น

A หมายถึง ดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่าได้ B หมายถึง ดัชนีที่ไม่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่าได้

ดัชนี	ระดับพื้นที่			
	ประเทศ	กรุงเทพ	เขต	ชุมชนที่ศึกษา
10.อายุขัยเฉลี่ย	A	A	B	B
11.อัตราการตายทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี	A	A	A	B
12.อัตราการป่วยโรคเรื้อรังจิตประสาท	A	A	B	B
13.จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่รับการรักษา	A	A	B	B
14.อัตราการเข้าเรียน	A	A	B	B
15. การบริการด้านสาธารณสุข				
-จำนวนแพทย์	A	A	A	B
-จำนวนบุคลากรทางการแพทย์	A	A	B	B
16.ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในระบบ	A	B	B	B
17.จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชาชน	A	A	A	A
18.จำนวนคดีเสียชีวิตถูกทำร้ายร่างกายฯ	A	A	A	A
19.จำนวนอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์	A	A	A	A
20.จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์	A	A	A	A
21. การสืบทอดความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้าน				
-ด้านแพทย์แผนโบราณ				
จำนวนครัวเรือน	B	B	B	B
จำนวนคน	B	B	A	B
-ด้านศิลปวัฒนธรรม				
จำนวนครัวเรือน	B	B	B	B
จำนวนคน	A	A	A	B
รวมดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่า (A)	13	12	8	4
รวมดัชนีที่ไม่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่า (B)	3	4	8	12

ผลจากการศึกษา สรุปได้ว่า

- ระดับประเทศ จากดัชนีย่อย 16 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 13 ตัว
- ระดับกรุงเทพ จากดัชนีย่อย 16 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 12 ตัว
- ระดับเขต จากดัชนีย่อย 16 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 8 ตัว
- ระดับชุมชนที่ศึกษา จากดัชนีย่อย 16 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 4 ตัว

ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง มีดัชนีชี้วัดจำนวน 6 ตัวย่อย

ตารางที่ 6.4 แสดงดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง

A หมายถึง ดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่าได้ B หมายถึง ดัชนีที่ไม่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่าได้

ดัชนี	ระดับพื้นที่			
	ประเทศ	กรุงเทพ	เขต	ชุมชนที่ศึกษา
22. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ				
- รายได้ที่ผ่านมาเทียบกับปีก่อน	A	A	B	B
- การจดทะเบียนการค้า	A	A	B	B
23. รายได้ต่อคน	A	A	B	A
24. อัตราความยากจน	A	A	B	B
25. อัตราการว่างงาน	A	A	A	B
26. อัตราการเพิ่มผลผลิต	A	A	B	B
รวมดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่า (A)	6	6	1	1
รวมดัชนีที่ไม่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่า (B)	-	-	5	5

ผลจากการศึกษา สรุปได้ว่า

- ระดับประเทศ จากดัชนีย่อย 6 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 6 ตัว
- ระดับกรุงเทพ จากดัชนีย่อย 6 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 6 ตัว
- ระดับเขต จากดัชนีย่อย 6 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 1 ตัว
- ระดับชุมชนที่ศึกษา จากดัชนีย่อย 6 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 1 ตัว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม มีดัชนีชี้วัดจำนวน 7 ตัวย่อย

ตารางที่ 6.5 แสดงดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงด้านบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม
A หมายถึง ดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่าได้ B หมายถึง ดัชนีที่ไม่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่าได้

ดัชนี	ระดับพื้นที่			
	ประเทศ	กรุงเทพ	เขต	ชุมชนที่ศึกษา
27.การจัดให้มีระบบสารสนเทศท้องถิ่น	B	B	B	B
28. งบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่	B	B	B	A
29. สมาชิกในกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิ	A	A	A	A
30. การใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น	B	A	A	B
31. การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่น				
-จำนวนครั้งจัดกิจกรรม	B	B	A	A
-จำนวนประชากรเข้าร่วม	A	B	A	A
32. การตอบสนองข้อร้องเรียน	B	A	A	A
รวมดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่า (A)	2	3	5	5
รวมดัชนีที่ไม่มีข้อมูลพอเพียงทดสอบค่า (B)	5	4	2	2

ผลจากการศึกษา สรุปได้ว่า

- ระดับประเทศ จากดัชนีย่อย 7 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 2 ตัว
- ระดับกรุงเทพ จากดัชนีย่อย 7 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 3 ตัว
- ระดับเขต จากดัชนีย่อย 7 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 5 ตัว
- ระดับชุมชนที่ศึกษา จากดัชนีย่อย 7 ตัว มีดัชนีชี้วัดที่ทดสอบค่าได้ จำนวน 5 ตัว

5. การจัดลำดับความง่ายในการจัดเก็บข้อมูลของดัชนีชี้วัดตามลักษณะของข้อมูล

ผลจากการทำวิจัย ทำให้พบปัญหาความยากง่ายของการจัดเก็บข้อมูลของดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลจากตารางที่ได้แสดงการจำแนกดัชนีที่ต้องไปเก็บข้อมูลตามหน่วยงานและระยะเวลาที่ใช้ไว้ในบทที่ 4 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดลำดับความง่ายของการจัดเก็บข้อมูล ตามที่ได้มีการแบ่งประเภทของข้อมูลไว้ 3 อันดับ โดยมีการแบ่งประเภทข้อมูล เหตุผล และการใช้ระยะเวลาการเก็บข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 6.6 แสดงจัดลำดับความง่ายของการจัดเก็บข้อมูล

ลำดับความง่ายในการเข้าถึงข้อมูล	ลักษณะข้อมูล	เหตุผล	ระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่จัดเก็บข้อมูลแต่ละดัชนี
อันดับ 1	เป็นข้อมูลที่หน่วยงานได้มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีไว้แล้ว	เป็นฐานข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมินำมาใช้ทดสอบค่าได้เนื่องจากหน่วยงานได้จัดทำไว้เป็นเอกสาร รายงานผลการดำเนินงาน ที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน เช่น ข้อมูลจำนวนแพทย์ของกระทรวงสาธารณสุข ข้อมูลของหน่วยงานการเคหะแห่งชาติ ซึ่งใช้ระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลไม่มากนัก โดยเฉพาะจากแหล่งข้อมูลของหน่วยงานการเคหะแห่งชาติ ผู้วิจัยสามารถใช้เวลาในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำงานในหน่วยงานนี้ จึงสามารถประสานงานและเก็บข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และไม่ต้องเดินทางเก็บข้อมูลไกล	1 วัน
อันดับ 2	เป็นข้อมูลที่หน่วยงานได้มีฐานข้อมูลระดับพื้นที่ชุมชนไว้แล้ว เช่น รายงานคดีต่าง ๆ	เนื่องจากมีฐานข้อมูลมีลักษณะที่สามารถจำแนกรายละเอียดตามบ้านเลขที่ไว้ ซึ่งสามารถคัดข้อมูลจากฐานข้อมูลของสำนักงานตำรวจนครบาลในชุมชนที่ศึกษาได้ โดยผู้วิจัยต้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเองในแต่ละพื้นที่	1 วัน
อันดับ 3	เป็นข้อมูลที่ต้องได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ อีกทั้งมีข้อมูลจำนวนมากที่ต้องจัดเก็บตามดัชนีที่ระบุไว้ เช่น สำนักงานเขตมีดัชนีที่ต้องไปจัดเก็บจำนวน 18 ตัว	เนื่องจากมีดัชนีที่ต้องจัดเก็บข้อมูลหลายตัว โดยมีหลายหน่วยงานย่อยในสำนักงานเขตที่รับผิดชอบข้อมูล ซึ่งต้องทำหนังสือขออนุญาตจากผู้ที่มีอำนาจหน้าที่อนุมัติให้จัดเก็บข้อมูลได้ นอกจากนี้ยังต้องใช้วิธีการสอบถาม สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามดัชนี และบางครั้งฐานข้อมูลของหน่วยงานที่มีอยู่ไม่ได้มีการจำแนกข้อมูลไว้เช่นเดียวกับดัชนีที่สามารถได้ข้อมูลเลย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูล เช่น ขอร้องเรียนเรื่องอากาศ เรือน้ำ เป็นต้น	5 วัน

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการศึกษา

การอภิปรายผลกับแนวคิดที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาการทดสอบ พบว่า ผลที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ได้ทำการศึกษาบทที่ 3 ดังนี้

จากผลสรุป พบว่า มีดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงที่สามารถนำมาคำนวณทดสอบค่าวัดได้มีจำนวนดัชนี 16 ตัว โดยใช้ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ นวมนตรี รามคำแหง และร่มเกล้า 3/3 หน่วยงานสำนักงานตำรวจนครบาลโคกคราม มีนบุรี และ ร่มเกล้า หน่วยงานเขตบึงกุ่ม มีนบุรี และลาดกระบัง

แนวคิดของประเภทของข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ หมายถึง บันทึกประวัติบุคคล/ครัวเรือน สถิติในรายงานต่าง ๆ ไปจนถึงเอกสารทุกประเภทนับตั้งแต่รายงานการประชุม รายงานประจำ เอกสารทางราชการ เอกสารส่วนบุคคล ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มีผู้เก็บรวบรวมไว้ก่อนแล้ว

จากผลสรุป พบว่า มีดัชนีที่เป็นข้อมูลจากหน่วยราชการที่ได้มาจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รายงานข้อมูลของคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ และประชากร ในปี 2545 คิดเป็น 1.09 คดีต่อจำนวน 1,000 คนในขณะที่ได้ไปจัดเก็บข้อมูลจากสำนักงานตำรวจนครบาลโคกครามจะได้ข้อมูลจำนวนคดีของคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ และประชากร ในปี 2546 คิดเป็น 0.9 คดีต่อจำนวน 1,000 คน

แนวคิดของลักษณะข้อมูลทุติยภูมิส่วนใหญ่จะมีการจัดเก็บข้อมูลกันอย่างต่อเนื่องหลายจุด เวลา และรวบรวมขึ้นมาเป็นระดับประเทศ หรือระดับมหภาค หรือมีระดับต่าง ๆ ลงมา จึงในการรวบรวมข้อมูลเป็นรายงานประจำปีของหน่วยงานต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ซึ่งข้อมูลจากรายงานประจำปีของหน่วยงานมักจะไม่ทันสมัย

จากผลสรุป พบว่า ดัชนีของผู้ด้อยโอกาสมีหลายหน่วยงานได้ให้ความหมาย และแบ่งกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่แตกต่างกันไป ทำให้เกิดความสับสนในการจัดเก็บข้อมูลของผู้ด้อยโอกาสในแต่ละหน่วยงาน เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ให้แบ่งกลุ่มเป้าหมายของผู้ด้อยโอกาสออกเป็น 6 กลุ่ม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสไว้ 7 กลุ่ม

ทฤษฎีของการจัดทำดัชนีชี้วัดต้องเป็นดัชนีที่แปลความหมายง่าย (Interpretability) โดยการตีความหมายต้องเป็นที่เข้าใจได้โดยคนทั่วไปและมีบ่งชี้ที่สมควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุดและต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

จากผลสรุป พบว่า ดัชนีการหาอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดมีความยุ่งยากของวิธีการวัดที่ต้องใช้วิธีการทางสถิติในการคำนวณหาอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดที่ต้องมีหน่วยงานหาค่าทางสถิติ โดยอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดเป็นการคาดการณ์จำนวนอายุขัยของประชากรที่ต้องใช้การสร้างตารางชีพ Model life table โดยการหาประวัติชีวิตจากกลุ่มคนที่สมมติขึ้นมากลุ่มหนึ่ง ซึ่งต้องมีการกำหนดสมมติฐานต่าง เช่น ประชากรกลุ่มนี้ต้องเป็นแบบปิด คือ ไม่มีการย้ายเข้าหรือออก และประชากรกลุ่มนี้จะตายไปในแต่ละหมวดอายุตามตารางที่กำหนดไว้ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ศิริชัย กาญจนวาสี ได้ให้ความหมายของตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้เก็บข้อมูลง่าย (Availability) และสามารถนำไปใช้วัดหรือเก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัด หรือสังเกตได้ง่าย หรือง่ายสำหรับการหาข้อมูลการคำนวณ และประหยัดทรัพยากรในการวัด ซึ่งอาจทำได้โดยการใช้ข้อมูลที่มีการจัดเก็บได้ตามแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ตามปกติ (Low cost)

จากผลสรุป พบว่า ดัชนีของอัตราทารกตายที่มีอายุต่ำกว่า 1 ปี ต่อการเกิดมีชีพ โดยสำนักงานเขตได้แจ้งว่า ยังไม่มีฐานข้อมูลที่จำแนกตามรายละเอียดตามบ้านเลขที่ของชุมชนที่ทำการศึกษา และข้อมูลดังกล่าวยังเป็นข้อมูลสิทธิส่วนบุคคล การจะได้รับข้อมูลต้องขึ้นอยู่กับการยินยอมของผู้มีอำนาจอนุญาต

กรุงเทพมหานคร ได้รายงานปัญหาในการเก็บข้อมูลของโครงการกรุงเทพมหานครเมืองน่าอยู่จากการกำหนดตัวชี้วัด 24 ตัว โดยมีปัญหาในเรื่องหลัก ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัด การไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกของกรุงเทพมหานคร ข้อมูลไม่มีการจำแนกประเภทตามที่ต้องการ

จากผลสรุป พบว่า ดัชนีของการสืบทอดความรู้ด้านการแพทย์และภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งข้อมูลที่อยู่ของหน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย และเขตบึงกุ่ม รามคำแหง และลาดกระบัง จะรายงานข้อมูลเป็นจำนวนกลุ่มที่มีอาชีพเกี่ยวกับด้านการรักษาพยาบาลและแพทย์โบราณ โดยเป็นการจำแนกตามกลุ่มอาชีพที่มาจากทะเบียน ชื่อผู้นำของกลุ่ม ที่ตั้งของกลุ่ม จำนวนคนในกลุ่ม โดยฐานข้อมูลไม่มีเป็นจำนวนครัวเรือน และไม่มีจำนวนสมาชิก นอกจากนี้ข้อมูลของจำนวนผู้ประกอบการโรคศิลป์ เป็นการรายงานจำนวนผู้ที่มาขึ้นทะเบียนจำนวน 35,569 คน โดยแบ่งข้อมูลตามประเภทของแพทย์ไม่ได้จัดเก็บข้อมูลตามระดับพื้นที่รายจังหวัด

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้สรุปอุปสรรคในเรื่องข้อมูลของการจัดทำโครงการเมืองน่าอยู่ โดยพบปัญหาว่า การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลที่ดี และไม่มีการบูรณาการข้อมูลที่สามารถเรียกมาใช้ได้อย่างสะดวก ทำให้คณะศึกษาวิจัย

ประสบการณ์ยากลำบากและต้องใช้เวลาอย่างมากในการขอความอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ประกอบการศึกษา แต่ที่น่าวิตกยิ่งกว่า ก็คือ การกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนา ตลอดจนโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐที่มีได้ตั้งอยู่บนฐานข้อมูลที่นำเชื่อถือ และมีได้สะท้อนความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการแก้ไข ปัญหาไม่ตรงจุดและไม่น่าจะนำพาเมืองไปสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืนได้ นอกจากนี้บุคลากรทั้งขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจหรือความตระหนักใน กระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม

ดังนั้น จากการอภิปรายผลการศึกษาทั้งหมด สามารถสรุปเป้าหมายในการกำหนดดัชนีชี้วัด ให้มีคุณสมบัติที่ดี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545) ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความตรงที่สามารถชี้วัดได้ตรงประเด็นตามคุณลักษณะที่มุ่งวัด
2. มีความเที่ยงที่สามารถมุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา
3. มีความเป็นกลางที่ไม่โน้มเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
4. มีความไวที่สามารถแสดงความผันแปรหรือแตกต่างได้อย่างชัดเจน
5. มีความสะดวกต่อการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างสะดวก ควรมีหน่วยงานเช่น ท้องถิ่น กรรมการ ชุมชน หรือหน่วยงานที่จัดทำดัชนี คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ ที่ทำหน้าที่ การสร้างความเข้าใจ และประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลกับชุมชนที่จะนำดัชนี ชี้วัดมาใช้ในการพัฒนาชุมชน โดยจะทำให้เกิดประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ทราบฐานข้อมูลของหน่วยงานที่มีอยู่สามารถนำไปใช้วัดผลในพื้นที่ระดับได้บ้าง เช่น ระดับจังหวัด เขต แขวง

1.2 ทราบข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานนั้นมิได้จัดเก็บข้อมูลตามดัชนีที่กำหนดไว้ หรือมี การกำหนดนิยามความหมายที่อาจแตกต่างกันไป

1.3 ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลและชุมชน ที่ต้องการนำ ดัชนีมาใช้ ประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลในแต่ละระดับพื้นที่ได้ถูกต้อง

1.4 ทราบถึงปัญหาอุปสรรคของการจัดเก็บข้อมูล จากหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล ไม่สามารถจัดเก็บให้ได้

1.5 ทราบดัชนีชี้วัดที่ต้องมีการพัฒนาฐานข้อมูลเพิ่มเติม

1.6 กำหนดแนวทางการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขดัชนีชี้วัด ก่อนที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลต่อไป

2. เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการวิจัยที่ได้รับ หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบชุมชนที่ศึกษา คือ การเคหะแห่งชาติ ควรนำผลจากดัชนีชี้วัดที่มีฐานข้อมูลพอเพียงในการทดสอบค่าได้ ใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผล หรือนำข้อมูลใช้เป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงให้ชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบมีความน่าอยู่ นอกจากนี้ควรเตรียมการพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนสำหรับดัชนีที่ยังไม่มีข้อมูลพอเพียงที่สามารถนำมาทดสอบค่าได้ในชุมชนที่รับผิดชอบได้

ด้านคำจำกัดความ

3. ควรมีการจัดทำคู่มือและวิธีการใช้ดัชนีชี้วัด โดยมีการแสดงรายละเอียดของแต่ละตัวดัชนีชี้วัด ก่อนที่จะมีการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ที่จะนำมาใช้และหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล ทั้งนี้ รายละเอียดของแต่ละดัชนีชี้วัด ควรประกอบด้วย คำอธิบายของดัชนี เหตุผลของดัชนี หน่วยวัดผลการดำเนินงาน การถ่วงค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญแต่ละดัชนี การกำหนดเกณฑ์วัดผลการดำเนินงานและช่วงการปรับระดับค่าเกณฑ์วัด พร้อมทั้งคำจำกัดความและสูตรการคำนวณ เพื่อให้ผู้นำดัชนีชี้วัดไปใช้สามารถทราบความหมาย และวิธีการวัดผลของดัชนีชี้วัดได้ชัดเจน และขอยกตัวอย่างการจัดทำรายละเอียดของดัชนีชี้วัดการตอบสนองข้อร้องเรียนของประชาชน ดังนี้

ตารางที่ 6.6 แสดงตัวอย่างวิธีการอธิบายรายละเอียดของดัชนีชี้วัด

ดัชนี	หน่วยวัด	น้ำหนัก	ค่าเกณฑ์วัด					คำจำกัดความ
			5	4	3	2	1	
การตอบสนองข้อร้องเรียนของประชาชน	ร้อยละ	30	100	90	80	70	60	ประเมินผลเป็นร้อยละของการดำเนินการที่หน่วยงานเข้าแก้ไขแล้วเสร็จของข้อเรียนทั้งหมด

คำอธิบายของดัชนี

1. ดัชนี การตอบสนองข้อร้องเรียน
2. เหตุผล เป็นดัชนีที่แสดงถึงการตอบสนองที่ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการ โดยมีข้อร้องเรียนแจ้งต่อหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อให้ปรับปรุงและแก้ไขการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

3. หน่วยวัด เป็นร้อยละ
4. น้ำหนัก เท่ากับ 30 จาก 100
5. คำจำกัดความ ความสำเร็จที่หน่วยงานสามารถดำเนินการแก้ไขข้อร้องเรียนแล้วเสร็จ โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้ จำนวนการตอบข้อร้องเรียนที่ได้แก้ไขแล้วเสร็จ
ข้อร้องเรียนทั้งหมด
6. ค่าเกณฑ์วัด กำหนดความหมายความสำเร็จของดัชนีและช่วงห่างแต่ละระดับ ดังนี้
6.1 ความหมาย	กำหนดระดับ 5 หมายถึง ดีที่สุด	เท่ากับ ร้อยละ 100
	กำหนดระดับ 4 หมายถึง ดี	เท่ากับ ร้อยละ 90
	กำหนดระดับ 3 หมายถึง ปกติ	เท่ากับ ร้อยละ 80
	กำหนดระดับ 2 หมายถึง พอใช้	เท่ากับ ร้อยละ 70
	กำหนดระดับ 1 หมายถึง ควรปรับปรุง	เท่ากับ ร้อยละ 60
- 6.2 การปรับค่าเกณฑ์วัด กำหนดช่วงการปรับค่าเกณฑ์วัด +/- เท่ากับ ร้อยละ 10 ตาม ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินการแก้ไขข้อร้องเรียน

ด้านวิธีการวัดผล

4. ในพื้นที่ระดับชุมชนซึ่งเป็นหน่วยพื้นที่ย่อยหรือขนาดเล็กเกินไป สำหรับการชี้วัดดัชนีชี้วัด หรือวิธีการวัดผลความน่าอยู่ในกรอบเดียวกับพื้นที่ระดับเมือง ดังนั้น ในการจะกำหนดดัชนีชี้วัดในพื้นที่ระดับชุมชน ทุกคนในชุมชนต้องร่วมกันคิด และกำหนดดัชนีที่จะนำมาใช้ร่วมกัน จึงจะสามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้บอกทิศทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความน่าอยู่ขึ้นมาได้ เพราะความน่าอยู่ของแต่ละชุมชนอาจจะไม่เหมือนกัน และอาจจะแตกต่างกันไปตามแต่ละชุมชน ตามทัศนคติ หรือตามประสบการณ์ รวมทั้งตามความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ในระดับพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ชุมชนระดับหมู่บ้าน ชุมชนระดับตำบล ชุมชนระดับอำเภอ เพื่อให้ได้รับทราบถึงปัญหาอุปสรรคของดัชนีชี้วัดว่ามีความเหมาะสม หรือมีข้อมูลพอเพียงที่จะนำไปคำนวณทดสอบวัดผลได้อย่างไร
2. ควรมีการวิจัยลักษณะคุณภาพข้อมูลของดัชนีการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่ โดยกำหนดประเภทข้อมูลของดัชนีชี้วัด เพื่อสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงฐานข้อมูลของดัชนีชี้วัดให้เกิดขึ้น หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ ก่อนที่จะนำข้อมูลไปใช้ในการประเมินผล เช่น การกำหนดระดับคุณภาพข้อมูลของดัชนีชี้วัด ประกอบด้วย

คุณภาพข้อมูลของดัชนีชี้วัดระดับ A หมายถึง เป็นดัชนีที่มีคุณภาพข้อมูลเท่ากับ 100 % คือ เป็นข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ น่าเชื่อถือ สามารถนำมาใช้ประเมินผลได้ย้อนหลัง 3-5 ปี เช่น ดัชนีที่มีข้อมูลพอเพียงสามารถนำมาวัดค่าได้ในชุมชนที่ศึกษา จำนวน 16 ตัว ได้แก่ การมีที่อยู่อาศัยสภาพถาวร การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ พื้นที่สาธารณะ / ประชากร 1,000 คน ข้อร้องเรียนเรื่องคุณภาพน้ำ ข้อร้องเรียนเรื่องคุณภาพอากาศ ข้อร้องเรียนเรื่องเสียงดัง จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและประชากร จำนวนคดีเสียชีวิตถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ จำนวนอุบัติเหตุจากยานยนต์ จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากยานยนต์ รายได้ต่อคนงบประมาณในการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ สมาชิกในกลุ่มชมรมสมาคมมูลนิธิ ร้อยละการจัดกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น ร้อยละประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น การตอบสนองต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

คุณภาพข้อมูลของดัชนีชี้วัดระดับ B หมายถึง เป็นดัชนีที่มีคุณภาพข้อมูลประมาณ 70 % คือ ความสมบูรณ์ของข้อมูลยังไม่ครบถ้วน แต่สามารถนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ดูแนวโน้มได้ ซึ่งข้อมูลต้องปรับปรุงในเรื่องความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล หรือจำนวนครั้งของการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยได้ถูกต้องมากที่สุด เช่น ดัชนีการหาปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ ความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์ ความเข้มข้นของฝุ่นค่าของเสียง เป็นต้น

คุณภาพข้อมูลของดัชนีชี้วัดระดับ C หมายถึง เป็นดัชนีที่ยังไม่มีฐานข้อมูลนำมาใช้ในการวิเคราะห์ประเมินผลได้เลยในระดับชุมชน จำเป็นต้องมีการพัฒนาฐานข้อมูลขึ้นมา เช่น อายุขัยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ (แยกตามเพศ) เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การเคหะแห่งชาติ. รายงานผลการจัดสร้างที่อยู่อาศัยและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดตั้งแต่ปี 2519-2545. กทม, 2545.

กรุงเทพมหานคร. โครงการกรุงเทพมหานครเมืองน่าอยู่ (Healthy city), 2542.

กรุงเทพมหานคร รายงานงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ, 2547.

กรุงเทพมหานคร. ศูนย์อำนวยการเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส กรุงเทพมหานคร เอกสารแผ่นพับ

กรมควบคุมมลพิษ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร, 2545.

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. รายงานข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรุงเทพฯ, 2543.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. สถิติการเจ็บป่วยปี 2545. กรุงเทพฯ, 2545.

กุลธิดา คำปิ่นศักดิ์. การพัฒนาตัวบ่งชี้สภาพทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับหมู่บ้าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่. ในเอกสารประกอบการประชุมระดมความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญโครงการจัดทำเครื่องชี้วัด การพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่, 2545. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ และกระบวนการแปลงไปสู่การปฏิบัติ. กทม:สศช.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวทางพัฒนาเครื่องชี้วัดเมืองน่าอยู่. 2546.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. เมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่. เอกสารแผ่นพับ (ม.ป.ป.)

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. รายได้ประชาชาติของประเทศไทย ฉบับ พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ, 2546.

คณะกรรมการพัฒนาการเมืองแห่งชาติ (สกมช.), สำนักงาน. แนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน. กทม:สศช. หน้า 2

คณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ (สกมช.), สำนักงาน. แนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน. กทม.:สศช.(ม.ป.ป.)

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โครงการจัดทำเครื่องชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่. รายงานขั้นสุดท้าย เสนอสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545.

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และแสง ปิ่นมณี. ดัชนีทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2529.

ชัยพจน์ รักราม. ตัวชี้คุณภาพของการศึกษา. สารพัฒนาหลักสูตร. (มกราคม 2529): 5-8.

ถาวร เจริญศรีทองคำ. หัวหน้าสำนักงานคณะชุมชนนวมินทร์. สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2547.

ประยูร ศิริ. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ระดับ 5 ฝ่ายปกครอง. สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2547.

มนัส จันทร์สุขใจ. พนักงานจัดการทรัพย์สิน ระดับ 7. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2547.

ยุชบ ฉิมวิเศษ. พนักงานจัดการทรัพย์สิน ระดับ 6. สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2547.

ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ตัวบ่งชี้ทางการปฏิบัติงานที่เหมาะสมสำหรับตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโครงการและแผนงาน. วิจัยการศึกษา. ปีที่ 19(สิงหาคม-กันยายน 2539):3-11

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. สรุปประเด็นโครงการเมืองน่าอยู่ที่ดำเนินการโดยสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย สำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง. รายงานงบประมาณของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ, 2547.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมตามแผนปฏิบัติการ 21 เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาแบบยั่งยืน.

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. รายงานทรัพยากรสาธารณสุขปี 2543. กรุงเทพมหานคร, 2543.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ, 2540.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. รายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร ไตรมาสที่ 2: เมษายน-มิถุนายน 2546. กรุงเทพฯ, 2546.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2546. โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. รายงานการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร. กรุงเทพฯ, 2539.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2543. กรุงเทพฯ, 2543.

สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร. คู่มือการประเมินสถานภาพเขตน้ำอยู่ตามเกณฑ์มาตรฐานพิจารณาความสำเร็จของโครงการกรุงเทพฯ เมืองน้ำอยู่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหธรรมิก, 2541.

สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร. สถิติกรุงเทพมหานครปี 2545. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. สถิติสาธารณสุข พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ, 2544.

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สถานการณ์ผู้ด้อยโอกาส. กรุงเทพฯ, 2547.

สมเกียรติ ทานอก. การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาวิชาการศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

แสวง จันทพันธ์. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน. สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2547.

ภาษาอังกฤษ

Davies, Peter. The American Heritage Dictionary of English Language. New York: American Heritage Publishing, 1972.

Johnstone J.N. Indicators of Education Systems. London: Ancher Press, 1981.

Livable Communities, Building Livable Communities. A Report From the Clinton-Gore Administration. Washington, D.C.:U.S., 1999.

Sustainable Seattle, Indicators of Sustainable Community. Seattle, Washington. 1998. Available from www.scn.org

U.S. Interagency Working Group on Sustainable Development Indicators, Sustainable Development in the United States. An Experimental Set of Indicators. Washington, D.C.:U.S.1998.

World Economic Forum, 2001 Environmental Sustainability Index. Davos:Switzerland. [World Economic Forum Annual Meeting 2001.]

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
หนังสือการขอข้อมูล

15/157 หมู่ 13 ซอยร่มโพธิ์
ถนนโชคชัย 4 เขตลาดพร้าว
กทม. 10230

มกราคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตมีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดของข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ด้วยนางวัลลี จันทนฤมาน เป็นนิสิตปริญญาโท เลขประจำตัว 457 46193 25

ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชนของการเคหะแห่งชาติ โดยมี อาจารย์ปรีดี บุรณศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

การทดสอบดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่จะทำให้ทราบว่า ดัชนีที่ได้จัดทำขึ้นมาสามารถจัดเก็บข้อมูลได้จริง โดยมีแหล่งข้อมูลสนับสนุนอ้างอิงที่จะนำไปใช้ในการทดสอบวัดค่า และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผล ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งเอกสารประกอบเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์ ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และโปรดให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์
ดังกล่าว จักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นางวัลลี จันทนฤมาน)

โทร. 0-1429-7002 , 0-2931-1925 กด 2

email address : wanlee2000@hotmail.com

ข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ข้อมูล	หน่วย	พื้นที่เขต		ชุมชนการเคหะ	
		ปี 2546	ไม่มีข้อมูล เนื่องจาก	ปี 2546	ไม่มีข้อมูล เนื่องจาก
1. เรื่องร้องเรียน					
1.1 มีเรื่องร้องเรียนเข้ามาทั้งหมด	เรื่อง				
- เสียงดัง	เรื่อง				
- มลพิษอากาศ เหม็นฝุ่น	เรื่อง				
- มลพิษน้ำเสียเหม็น	เรื่อง				
1.2 ตอบกลับเรื่องร้องเรียน	เรื่อง				
1.3 ดำเนินการแก้ไขเสร็จ	เรื่อง				
2. งบประมาณเขต					
2.1 งบประจำปีรวม	บาท				
- เป็นงบพัฒนา	บาท				
- เป็นงบดำเนินการ	บาท				
2.2 เบิกจ่ายงบทั้งสิ้น	บาท				
- เป็นงบพัฒนา	บาท				
- เป็นงบดำเนินการ	บาท				
3. ข้อมูลที่เปิดเผยตามพรบ. ข่าวสาร (ขอประเภทเรื่องหลัก ๆ ด้วย)					
3.1 มีเป้าหมายจำนวนข้อมูลที่ต้อง เปิดเผยตามพรบ. ข่าวสาร	รายการ				
3.2 รายการที่เปิดเผยไปแล้ว	รายการ				
4. รายได้เฉลี่ยต่อคนในพื้นที่เขต	บาท				
5. ผู้ไม่มีงานทำในพื้นที่เขต	คน				
6. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถดึงรายงานตามบ้านเลขที่ของชุมชนการเคหะได้ไหม					
7. การจัดให้มีส่วนรวมพัฒนาเมืองท้องถิ่น (มีเรื่องหลัก ๆ อะไรบ้าง) ทำความสะอาด ยาเสพติด					
7.1 มีเป้าหมายกิจกรรมที่จัดให้มีส่วนรวม	ครั้ง				
7.2 ได้จัดจริงไปกี่ครั้ง	ครั้ง				
7.3 มีเป้าหมายของประชาชนที่ต้องเข้าร่วม	คน				
7.4 คนเข้าร่วมได้จริงเท่าไร	คน				

ข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ข้อมูล	หน่วย	พื้นที่เขต		ชุมชนการเคหะ	
		ปี 2546	ไม่มีข้อมูล เนื่องจาก	ปี 2546	ไม่มีข้อมูล เนื่องจาก
8.การรวมตัวของคนในท้องถิ่น (มีเรื่องหลัก ๆ อะไรบ้าง)					
8.1 มีกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ	กลุ่ม				
8.2 มีคนในกลุ่มเท่าไร	คน				
9.ผู้ด้อยโอกาสที่ได้ช่วยเหลือ(หมายถึงใคร)					
9.1 ช่วยเหลือกี่คน	คน				
9.2 ได้สำรวจมีผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่กี่คน (ขอเฉพาะคนที่มาขึ้นทะเบียนกับเขต)	คน				
10.ครัวเรือนที่มีอาชีพด้านการแพทย์แผนไทย	ครัวเรือน				
มีจำนวนคนกี่คน	คน				
11.ครัวเรือนที่มีอาชีพศิลปวัฒนธรรมหัตถกรรม	ครัวเรือน				
ที่บ้าน					
มีจำนวนคนกี่คน	คน				
12.เด็กทารกเกิดตาย					
12.1 เด็กเกิดในหนึ่งปีมีกี่คน	คน				
12.1 เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปีที่ตายมีกี่คน	คน				

หมายเหตุ : โครงการรามคำแหง การเคหะแห่งชาติ หมู่ 7 ถนนรามคำแหง แขวงมีนบุรี

เขตมีนบุรี กทม 10510

แฟลต จำนวน 1,737 หลัง เลขที่ 59/-192,

60/-192,61/-192,62/-192,63/-192,64/-192,65/-192,66/-192,67/-192,

อาคารพาณิชย์ จำนวน 30 หลัง เลขที่ 68/-29

บ้าน จำนวน 1,440 หลัง เลขที่ 68/30-1469

ภาคผนวก ข
รายละเอียดการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

ณ สำนักงานเขตลาดกระบังวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547 เวลาประมาณ 10.00-10.30 น.
สัมภาษณ์คุณประยูร ศิริ เจ้าหน้าที่ บริหารงานทั่วไป 5 ฝ่ายปกครอง

เรื่องร้องเรียน

ขั้นตอนการปฏิบัติงานรับเรื่องร้องเรียนมีดังนี้

1. รับเรื่องร้องเรียนจากแหล่ง
 - ศูนย์รับร้องทุกข์ 1555 (โทรศัพท์ ส่วนกลาง)
 - โทรศัพท์แจ้งเขต
 - แจ้ง สนง. (เลขานุการ ผว.กทม.)
 - กองประชาสัมพันธ์
 - อินเทอร์เน็ต, จดหมาย ฯลฯ
2. ฝ่ายปกครองรับเรื่องลงทะเบียนรับเรื่องร้องเรียน และในเครื่องคอมพิวเตอร์ On line
3. แจ้งให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไข
4. แต่ละฝ่ายถ้าดำเนินการแก้ไขเสร็จ จะทำบันทึกแจ้งผลการดำเนินงานผ่าน ผอ.เขต ซึ่งมีการกำหนดระยะเวลาดำเนินการ ดังนี้
 - 3-5 วัน เป็นเรื่องเร่งด่วน เช่น ขยะตกค้าง, หินกีดขวางจราจร, ต้นไม้หัก ฯลฯ
 - 7 วัน เป็นเรื่องต้องใช้เวลาพอสมควร เช่น เรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย งบประมาณ (เผาถ่าน, เหตุเดือดร้อนรำคาญจากสัตว์, ต่อเติมอาคารผิดระเบียบ)
5. ฝ่ายปกครองบันทึกข้อมูลผลการชี้แจงแก้ไขที่ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ (On line)
6. ศูนย์ On line แจ้งรายงานผลเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ต่อไป

การตอบกลับเรื่องร้องเรียน

ได้มีการตอบข้อร้องเรียน แต่ในส่วนที่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจาก ผู้ร้องเรียนไม่แจ้งชื่อ, ที่อยู่ ให้ แต่ได้มีการดำเนินการแก้ไขเสร็จ โดยทางเขตจะมีรายงานสรุปเรื่องร้องเรียน และผลการดำเนินงานเสร็จสิ้นส่ง กทม.

ปัญหาและอุปสรรค

1. เขตจะทำรายงานเป็นภาพรวมไม่แยกเป็นในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ถ้าจะเก็บขยะสาธารณะหมู่บ้านหรือชุมชน ต้องเจาะในเอกสารประกอบรายงานเรื่องราว ร้องเรียน ซึ่งจากข้อมูลจะระบุสถานที่เกิดพายุกว้างๆ ไม่ระบุเลขที่บ้าน ขอย ให้ชัดเจน ทำให้การเก็บข้อมูลไม่แน่ชัด
3. พื้นที่ที่ต้องการสุ่มคืออาคารชุดรวมเกล้า 3/3 กคช. ยังดูแลอยู่ ข้อมูลการร้องเรียนไปที่เขต ยังไม่สามารถหาข้อมูลได้

เรื่องข้อมูลที่เปิดเผยได้ตาม พรบ. ข้อมูลข่าวสารทางราชการ

ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลทั่วไป เช่น

- ฝ่ายปกครอง เป็นเรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขต เขตสิ่งท่องเที่ยว, ของดี (อาหารของเขต)
- โยธา เป็นเรื่อง ผังเมือง, พื้นที่สีเขียว
- พัฒนาชุมชน เป็นเรื่อง การฝึกอบรมอาชีพของชุมชน
- ทะเบียน เป็นเรื่อง ขั้นตอนการมายื่นคำร้องติดต่อกับเขต

สรุป ข้อมูลที่ประชาชนมายื่นขอที่เขตปี 46

1. ประวัติความเป็นมาของเขต	19	ราย
2. แผนผัง	1	ราย
3. ข้อมูลผลการดำเนินงาน	1	ราย
4. ข้อมูลผลการดำเนินงาน	1	ราย
5. ข้อมูลประชากร	1	ราย
6. เทป To Be Number One (ยาเสพติด)	1	ราย
7. ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ปกครอง	1	ราย

กรณี การเผยแพร่ข้อมูลตาม พรบ. ข่าวสารฯ มาตรา 7 และ 9 ทางเขต ได้ดำเนินการในส่วนขอ
มาตรา 7 แล้วส่วนมาตรา 9 ยังไม่ดำเนินการเนื่องจากอยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูล

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547 เวลาประมาณ 13.30 – 14.00 น.

- สัมภาษณ์
- คุณแสง จันทพันธ์ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน
 - คุณณตรีรัตน์ฯ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน
 - คุณศิรินทิพย์ฯ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน

การจัดให้มีส่วนร่วมพัฒนาเมืองท้องถิ่น

เขตลาดกระบัง ยังไม่มีการขึ้นทะเบียนโครงการ 3/3 เป็นชุมชนของเขต จึงยังไม่มีกรร่วมมือพัฒนา ชุมชน การดูแลชุมชน ยังเป็นของ กคช. แต่ถ้าเป็นบ้านพื้นราบในชุมชนร่มเกล้า ได้จัดตั้งชุมชนขึ้นทะเบียนกับเขต แล้วซึ่งการขอจัดตั้งเป็นชุมชนของเขตมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เจ้าบ้านจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของชุมชน ลงนามในหลังสือยื่นต่อเขต
2. ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
3. มีชื่อชุมชน ที่ตั้ง แผนที่แสดงขอบเขตชุมชนและผังแสดงที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้าง
4. จำนวนที่อยู่อาศัย ที่ประชาชน มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
5. ข้อมูลโครงสร้างประชากร
6. ข้อมูลการคมนาคม สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ
7. รูปถ่ายกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการมาแล้ว โดยประชาชนมีส่วนร่วมภาพรวมของเขตลาดกระบังมี ชุมชน

ในพื้นที่ที่มาขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนจำนวน 49 ชุมชนกิจกรรมที่จัด เช่น ในเรื่องรณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติด

1. เป็นกิจกรรม (มี 49 ชุมชน ต้องจัดชุมชนละ 3 ครั้ง) 147 ครั้ง
 2. จัดได้จริง 147 ครั้ง
 3. เป้าหมายของประชาชนที่ต้องเตรียม ต้องไม่น้อยกว่า 250 คน
 4. คนที่เข้าร่วม 3,675-4,400 คน
- (ไม่ได้เก็บสถิติที่แท้จริงใช้วิธีประมาณ เฉลี่ยผู้เข้าร่วมประมาณ 25-30 คน/ครั้ง)

8. การรวมตัวของคนในท้องถิ่นภาพรวมเขต หลักๆ เช่น

1. กลุ่มอาชีพมี 17 กลุ่ม
2. ชมรม แอโรบิค (8 กลุ่ม)
3. กลุ่ม AIC (โครงการชุมชนสัมพันธ์ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญญา โรค AIDS และยาเสพติด (8 กลุ่ม)
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ชุมชนร่มเกล้า) (6 กลุ่ม)
5. มุลนิธิ มี 31 แห่ง ที่ขึ้นทะเบียนกับเขต
6. จำนวนคนในกลุ่ม
 - กลุ่มอาชีพมีคนตั้งแต่ 10 ขึ้นไป
 - ชมรมแอโรบิค ในร่มเกล้า 10 ขึ้นไป
 - กลุ่ม AIC มีคนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป
 - มูลนิธิ (ไม่ทราบจำนวน ไม่สำรวจ ข้อมูล)

9. ผู้ด้อยโอกาสที่ได้ช่วยเหลือ ภาพรวมเขตช่วยเหลือได้ 70 คน แบ่งเป็น
- ผู้สูงอายุ 11 ราย ได้เงินช่วยเหลือเดือนละ 500 บาท
 - ผู้พิการ 16 ราย ได้เงินช่วยเหลือเดือนละ 500 บาท
 - ทูบประกอบอาชีพและซ่อมแซมบ้านด้วยวัสดุ 43 ราย
ได้เงินครั้งเดียวประมาณ 2,000-3,000 บาท

ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส มีดังนี้ (เขต)

1. นักสังคมสงเคราะห์สำรวจที่พื้นที่
2. ผู้ด้อยโอกาส/ญาติ มายื่นคำร้อง
3. กรรมการชุมชนมาแจ้งเรื่อง
4. ดำเนินการตรวจสอบเนื้อหาข้อเท็จจริง โดยลงพื้นที่, สัมภาษณ์ ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง, กรรมการชุมชน ถ่ายรูปทำเรื่องสรุปข้อมูลเสนอกองสังคมสงเคราะห์ กทม. สำนักงาน สวัสดิการสังคม กทม. ผ่าน ผอ. เขต
5. สำนักงานสวัสดิการสังคมฯ - แจ้งให้เขตประสานกับผู้ด้อยโอกาส
- สำนักงานสวัสดิการนำเงินไปมอบให้ผู้ด้อยโอกาสเอง

ณ สำนักงานใหญ่การเคหะแห่งชาติ

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2547 เวลา 16.00-16.20 น.

สัมภาษณ์ คุณมนัส จันทรดีสุขใจ พ.จัดการฯ 7

โครงการเคหะชุมชนรามคำแหง

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

1. จัดให้มีคณะกรรมการชุมชน เพื่อพัฒนาองค์กรชุมชนและให้ประชาชนมีส่วนร่วม
2. จัดโครงการชุมชนสีขาวปลอดยาเสพติด โดย
 - 2.1 ประกาศแจ้งให้ชาวชุมชนรับทราบนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
 - 2.2 ดำเนินการกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายา
 - 2.3 จัด 2 ครั้ง ในเดือน ก.ย.46, พ.ย.46 ประชาชนชาวชุมชนที่มาร่วมครั้งละ 150 คน

สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า

สัมภาษณ์ นายยุชบ จิมวิเศษ พ.จัดการทรัพย์สิน 6

ในเรื่องการจัดให้มีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนของร่มเกล้า 3 ส่วน 3 สรุปได้ดังนี้

1. การขอจัดตั้งเป็นชุมชนของเขตนั้น ได้ประสานงานด้วยวาจาจากเจ้าหน้าที่ด้านฝ่ายพัฒนาชุมชนของเขต ยังไม่สามารถจัดทำได้ เนื่องจากโครงการร่มเกล้า 3 ส่วน 3 เป็นอาคารชุดต้องใช้ พรบ.อาคารชุด พ.ศ.2522 บริหารงานอาคารชุด ผ่านองค์กรจัดการนิติบุคคลอาคารชุดดำเนินการจัดการและดูแลทรัพย์สินส่วนกลางของชุมชนและบริการส่วนรวมและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ในเรื่องการร้องเรียนที่มีผลกระทบต่อชุมชนโครงการ 3 ส่วน 3 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุดแล้ว แบ่งเป็น 5 นิติบุคคล เพื่อความคล่องตัวและสะดวกในการบริหารงาน ดังนั้น ถ้าผู้อยู่อาศัยมีการร้องเรียนจะแจ้งเรื่องให้ผู้จัดการ นิติบุคคลอาคารชุดทราบ เพื่อให้ดำเนินการตักเตือนหรือแก้ไขปัญหาให้ โดย ผจก. ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย พรบ.อาคารชุดฯ ในเรื่องระงับการใช้น้ำ
3. ในเรื่องการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน กคช. ในฐานะผู้ดูแลชุมชนได้มีแผนพัฒนาชุมชนร่วมกับคณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุดดำเนินการ ดังนี้

1. ชุมชนสีเขียว ปลอดภัยเสถียร

- ดำเนินการแจกเอกสารใบปลิวของ ผว. อย่างเป็นทางการในการป้องปราบยาเสพติดในชุมชน
- ติดโปสเตอร์เพื่อรณรงค์ปัญหา ยาเสพติด
- จัดประชุมให้ความรู้กับผู้อยู่อาศัย
- เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจในท้องที่ สช. ร่มเกล้า ชี้แจงแนวทางป้องกันหรือ อบรม

ให้ความรู้

2. สิ่งแวดล้อม (พัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม) ใช้จุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพดำเนินการในเรื่อง บำบัดน้ำเสีย ไม่ใช้สารเคมี ทำให้ประหยัดค่าไฟ ไม่ต้องเปิดระบบน้ำเสีย น้ำได้ มาตรฐาน BOD- ใช้รดน้ำต้นไม้ในชุมชน- ใช้เช็ดทำความสะอาดปล่องขยะ เช็ดถูพื้นอาคาร, บันได

3. งานส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี จัดงานวันสำคัญ เช่น วันพ่อแห่งชาติ วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการเคหะชุมชน

ที่	โครงการ	จำนวน หน่วย	%	%	กลุ่มเป้าหมาย				ลักษณะอาคาร																
					ก.		ข.	ค.	ง.	แถว 1 ชั้น	แถว 2 ชั้น	แถว 3 ชั้น	แฝด 1 ชั้น	แฝด 2 ชั้น	เดี่ยว 1 ชั้น	เดี่ยว 2 ชั้น	พานิช	แฟลต	บ้าน เดี่ยว	ก่อสร้าง เสร็จ					
					เช่า	เช่าซื้อ																			
48	ดินแดง 3	1,032	1				892	68								962	68	ต.ค. 22							
49	ปทุมธานี ระยะ 3 ส่วนที่ 1	1,048	1				1,008	38								1,008	38	มิ.ย. 40							
50	คลองจั่นส่วนที่ 5	1,062	1				1,062									1,062		ม.ค. 23							
51	ทุ่งสองห้อง (เดิม)	1,111	2			1,056		55								1,056	55	ก.พ. 27							
52	คลองเตย ระยะ 1	1,126	2			1,126										1,126		พ.ค. 21							
				45																					
53	บางบัว 2	1,214	2				1,214									684		เม.ย. 23							
54	ธัญบุรี 3	1,250	2			650		600										ธ.ค. 23							
55	คลองจั่นส่วนที่ 4	1,250	2			60	1,250									1,250		มิ.ย. 23							
56	รังสิต ระยะ 1	1,428	2				1,428											เม.ย. 20							
57	ห้วยขวาง ระยะ 3	1,600	2			1,600										1,600		ก.พ. 21							
58	ลาดกระบัง ระยะ 3 ส่วนที่ 2	1,628	2					1,628								1,628		ธ.ค. 41							
59	บางนา	1,656	2			1,080	576									1,656		มี.ค. 23							
60	สุขาภิบาล 1	1,726	2			1,726		30						30	1,726		ก.ย. 40								
61	ลาดกระบัง 2 ระยะ 1 ส่วน 3	1,785	2			502	454	663	124						1,651	134	ก.ย. 36								
62	ธัญบุรี 2 ระยะ 1	1,935	3					1,935								1,935		มิ.ย. 39							
				22																					
63	ลาดกระบังระยะ 3 ลีญา	2,188	3				2,191									87	2,101	ธ.ค. 39							
64	ชองเงินระยะ 2	2,262	3				2,262									2,262		ก.พ. 41							
65	หลักสี่	2,420	3			1326	792	290	12							2,420		มี.ค. 36							
66	ลาดกระบังระยะ 4 ลีญา	2,431	3			2,431										2,431		มี.ค. 39							
67	ชองเงิน ระยะ 1	2,434	3				2,438									48	2,438	มี.ค. 42							
68	ลาดกระบัง ระยะ 3 ส่วนที่ 3	2,522	3				2,522									2,522		มี.ค. 44							
69	ทุ่งสองห้อง-บ้านสร้างบางส่วน	3,048	4				1604	935	344	150					2,515	159		พ.ย. 26							
70	รวมค่าแห่ง (เช่าเช่าซื้อ)*	3,198	4			1,728		540	604	325					1,344		158	138	30	1,728		มิ.ย. 42			
				29																					
71	ลาดกระบังระยะ 1 ส่วนที่ 1	537	1				254	249																	
	ลาดกระบังระยะ 1 ส่วนที่ 4	437	1				212	245														มี.ค. 27			
	ลาดกระบังระยะ 1 ส่วนที่ 5	469	1				147	221	40													มี.ค. 27			
	ลาดกระบังระยะ 1 ส่วนที่ 6	448	1				180	254	14						1,472	676		14	294			มี.ค. 27			
	ที่ดินพร้อมอาคารยกไป	717	1																			717			
	ลาดกระบังระยะ 1 ส่วนที่ 2	694	1				322	327	45														ก.ย. 26		
	ลาดกระบังระยะ 1 ส่วนที่ 3	555	1				265	290															ธ.ค. 26		
				5																					
	รวม	72071				20,651	19767	17395	8152	6115					9,935	2,992	668	2,228	2,380	471	272	805	56,674	454	
				100	100	28	27	24	11	8						14	4	1	3	3	1	0	1	70	1
				58																					
				100																					
				58																					
				100																					
				58																					
				100																					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางวัลลี จันทนฤมาน เกิดวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2512 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในปีการศึกษา พ.ศ.2535 และศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาเอกพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2545 ปัจจุบันทำงานที่ฝ่ายนโยบายและแผน การเคหะแห่งชาติ ตำแหน่งพนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับ 6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย